

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΑ
ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΕΣΠΑ

2η Έκθεση Προόδου ΕΣΠΑ 2014-2020

2019

Αύγουστος 2019

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. Αλλαγές στις αναπτυξιακές ανάγκες του κράτους μέλους από τη σύναψη του Συμφώνου Εταιρικής Σχέσης [άρθρο 52 παράγραφος 2 στοιχείο α) του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.....	4
2. Πρόσδος προς την επίτευξη της στρατηγικής της Ένωσης για μια έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, καθώς και των ειδικών ανά ταμείο αποστολών, μέσω της συμβολής των ΕΔΕΤ στους επιλεγμένους θεματικούς στόχους, ιδίως όσον αφορά τα καθορισθέντα ορόσημα στο πλαίσιο επιδόσεων για κάθε πρόγραμμα και τη στήριξη που χρησιμοποιήθηκε για τους στόχους της κλιματικής αλλαγής [άρθρο 52 παράγραφος 2 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013]	11
3. Μέτρα που λήφθηκαν για την τήρηση των εκ των προτέρων αιρεσιμοτήτων που διατυπώνονται στο σύμφωνο εταιρικής σχέσης [άρθρο 52 παράγραφος 2 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013]	45
4. Εφαρμογή των μηχανισμών για τη διασφάλιση του συντονισμού μεταξύ των ΕΔΕΤ και άλλων ενωσιακών και εθνικών μέσων χρηματοοικονομικής τεχνικής (χρηματοδοτικών μέσων) και με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) [άρθρο 52 παράγραφος 2 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013].....	46
5. Εφαρμογή της ολοκληρωμένης προσέγγισης της εδαφικής ανάπτυξης ή συνοπτική παρουσίαση της εφαρμογής των ολοκληρωμένων προσεγγίσεων βάσει των προγραμμάτων, συμπεριλαμβανομένης της προόδου προς την επίτευξη των τομέων προτεραιότητας που καθορίστηκαν για συνεργασία [άρθρο 52 παράγραφος 2 στοιχείο ε) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013	51
6. Κατά περίπτωση, τα μέτρα που λήφθηκαν για την ενίσχυση της ικανότητας των αρχών του κράτους μέλους και των δικαιούχων να διαχειρίζονται και να χρησιμοποιούν τα ΕΔΕΤ [άρθρο 52 παράγραφος 2 στοιχείο στ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013.....	63
7. Μέτρα που λήφθηκαν και πρόσδος που επιτεύχθηκε όσον αφορά τη μείωση της διοικητικής επιβάρυνσης για τους δικαιούχους [άρθρο 52 παράγραφος 2 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013]	66
8. Ο ρόλος των εταίρων που αναφέρονται στο άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 κατά την εφαρμογή του συμφώνου εταιρικής σχέσης [άρθρο 52 παράγραφος 2 στοιχείο η) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013].....	68
9. Συνοπτική παρουσίαση των μέτρων που λήφθηκαν σε σχέση με την εφαρμογή των οριζόντιων αρχών και των στόχων πολιτικής για την υλοποίηση των ΕΔΕΤ [άρθρο 52 παράγραφος 2 στοιχείο θ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013].....	74
10. Υλοποίηση της ΠΑΝ [άρθρο 19 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1304/2013]	79

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α Πρόσδος υλοποίησης του ΕΣΠΑ 2014-2020 ανά Θεματικό Στόχο	85
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β Ανάλυση των αποτελεσμάτων του Πλαισίου Επιδόσεων των ΕΠ του ΕΣΠΑ 2014-2020, Αξιολόγηση των αιτιών για τη μη επίτευξη των ορόσημων και των μέτρων που θα ληφθούν για την αντιμετώπισή τους.....	105
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ Νομοθετήματα και στρατηγικές για τον τομέα του Περιβάλλοντος.....	117

Η 2^η Έκθεση Προόδου του ΕΣΠΑ 2014-2020 καταρτίστηκε από τη την ΕΥΣΣΑ σύμφωνα με το Υπόδειγμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω της ηλεκτρονικής βάσης ανταλλαγής δεδομένων της ΕΕ (SFC) κατόπιν της έγκρισής της από τα μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΕΣΠΑ 2014-2020.

Στην κατάρτιση της 2^{ης} Έκθεσης Προόδου συνέβαλλαν οι υπηρεσίες της ΕΑΣ (ΕΥΘΥ, ΕΥΣΕΚΤ και ΕΥΟΠΣ), η Δ/νση Μακροοικονομικής Πολιτικής και Προβλέψεων του Υπουργείου Οικονομικών, οι Διαχειριστικές Αρχές των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, η Ειδική Υπηρεσία Προγραμματισμού, Συντονισμού και Παρακολούθησης της υλοποίησης των Χρηματοδοτικού Μηχανισμού του ΕΟΧ και επιλεγμένες Γενικές Γραμματείες και Επιτελικές Δομές Υπουργείων.

ΑΡΚΤΙΚΟΛΕΞΟ

EIB	European Investment Bank
EUSAIR	Ευρωπαϊκή Στρατηγική της ΕΕ για την Μακροπεριφέρεια Αδριατικής -Ιονίου
NEETs	Νέοι εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης ή κατάρτισης (Non in Education, Employment or Training)
RIS	Research and Innovation Strategy
SFC	Shared Fund Management Common System (Ηλεκτρονική Πλατφόρμα Ανταλλαγής Δεδομένων της Ε.Ε.)
ΑΕΠ	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
ΑΕΠΠ	Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών
ΑΞΕ	Άμεσες Ξένες Επενδύσεις
ΑΠ	Άξονας Προτεραιότητας
ΒΑΑ	Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη
ΓΓΕΤΤ	Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας
ΔΑ	Διαχειριστική Αρχή
ΔΔ	Δημόσια Δαπάνη
ΔΥΕ	Διαδικασία Υπερβάλλοντος Ελλείμματος
Ε&Α	Έρευνα και Ανάπτυξη
ΕΑΣ	Εθνική Αρχή Συντονισμού
ΕΓΤΑΑ	Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης
ΕΔΕΛ	Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου
ΕΔΕΤ	Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά & Επενδυτικά Ταμεία
ΕΕΑΚ	Εκτός Εκπαίδευσης, Απασχόλησης ή Κατάρτισης
ΕΕΚ	Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
ΕΜΣ	Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Στήριξης
ΕΟΧ	Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος
ΕΠ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ε.π.	Επενδυτική Προτεραιότητα
ΕΠ ΑΛΘ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας & Θάλασσας
ΕΠ ΜΔΤ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα
ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Υποδομών, Μεταφορών, Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης
ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης
ΕΠΑνεΚ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητας, Επιχειρηματικότητας και Καινοτομίας
ΕΠΕΔΙ	Εθνικό Περιβαλλοντικό Δίκτυο
ΕΠΜ	Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων
ΕΣ	Ειδικός Στόχος
ΕΣΑμεΑ	Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία
ΕΣΔΑ	Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων
ΕΣΔΙΦ	Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων
ΕΣΠΑ	Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης

ΕΣΠΚΑ	Εθνικό Συμβούλιο για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή
ΕΤΕΑΝ	Εθνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας & Ανάπτυξης
ΕΤΘΑ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας
ΕΤΠ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση
ΕΤΠΑ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
ΕΥΔ	Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
ΕΥΘΥ	Ειδική Υπηρεσία Θεσμικής Υποστήριξης
ΕΥΣΕΚΤ	Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού και Παρακολούθησης Δράσεων Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου
ΕΥΣΣΑ	Ειδική Υπηρεσία Στρατηγικής, Σχεδιασμού και Αξιολόγησης
ΕΦ	Ενδιάμεσος Φορέας
ΕΦΕΠΑΕ	Ενδιάμεσος Φορέας του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα
ΘΣ	Θεματικός Στόχος
ΙΚΕ	Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία
ΙΠΑ	Ισοδύναμα Πλήρους Απασχόλησης
ΚΕΝΑΚ	Κανονισμός Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων
ΚΣ	Κοινοτική Συνδρομή
ΜΕΔ	Μη Εξυπηρετούμενα Δάνεια
ΜΟΔ	Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων
ΟΠΕΚΕΠΕ	Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων
ΟΠΣ ΕΣΠΑ	Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα ΕΣΠΑ
ΟΠΣΑΑ	Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Αγροτικής Ανάπτυξης
ΟΤΔ	Ομάδα Τοπικής Δράσης
ΟΧΕ	Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση
ΠΑΑ	Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης
ΠΑΝ	Πρωτοβουλία Απασχόλησης των Νέων
ΠΔΕ	Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων
ΠΕΠ	Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΠΕΣΔΑ	Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων
ΠΣΚΕ	Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων
ΣΑΠΚ	Σχηματισμός Ακαθάριστου Πάγιου Κεφαλαίου
ΣΑΧ	Σύσταση ανά Χώρα
ΣΔΕ	Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου
ΣΔΛΑΠ	Σχέδιο Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμού
ΣΜΠΕ	Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων
ΣΠΕΜ	Στρατηγικό Πλαίσιο Επενδύσεων Μεταφορών
ΤΑΠΤΟΚ	Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων
ΤΒ	Τεχνική Βοήθεια
ΤΠΠ	Τόνοι Ισοδύναμου Πετρελαίου
ΤΠΕ	Τεχνολογίες Πληροφορικής & Επικοινωνίας
ΤΣ	Ταμείο Συνοχής
Υπ.Α.ΣΥ.Δ.	Υπουργική Απόφαση Συστήματος Διαχείρισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

1. Αλλαγές στις αναπτυξιακές ανάγκες του κράτους μέλους από τη σύναψη του Συμφώνου Εταιρικής Σχέσης [άρθρο 52 παράγραφος 2 στοιχείο α) του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου

maxlength=24.500

Μακροοικονομικά στοιχεία Ελληνικής Οικονομίας (2014-2018)

Τον **Αύγουστο του 2018** η Ελλάδα **ολοκλήρωσε το τρίτο κατά σειρά πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής** από το 2010 πετυχαίνοντας δημοσιονομική προσαρμογή που μετέτρεψε το δημοσιονομικό έλλειμμα του 2009 (-15,1% του ΑΕΠ) σε δημοσιονομικό πλεόνασμα το 2018 (1,1% του ΑΕΠ)¹, ενώ παράλληλα μείωσε το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών. Ταυτόχρονα, εφαρμόζοντας μια διαδικασία εσωτερικής υποτίμησης και διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας, βελτίωσε **την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας της σε όρους κόστους εργασίας**.

Το **2014** η οικονομία παρουσίασε σημάδια σταθεροποίησης σημειώνοντας για πρώτη φορά από το 2008 θετική ποσοστιαία μεταβολή (+0,7%), αλλά η ανάκαμψη αυτή διεκόπη τη **διετία 2015-16**, και η οικονομία της χώρας επέστρεψε σε αρνητικούς ρυθμούς ανάπτυξης (-0,4% και -0,2%, αντίστοιχα).² Κατά τη διάρκεια αυτών των δύο ετών η οικονομία προσπάθησε να ανακάμψει από τις αναταράξεις του Α' εξαμήνου του 2015 που είχαν ως αποτέλεσμα τόσο το καθεστώς ελέγχου στην κίνηση κεφαλαίων του τραπεζικού συστήματος, όσο και το τρίτο πρόγραμμα δημοσιονομικής προσαρμογής. Η κατάρρευση της τραπεζικής πίστης στην Ελλάδα διατηρήθηκε και συνεχίστηκαν τόσο η εκροή καταθέσεων, όσο και η σημαντική κεφαλαιακή απομείωση των ελληνικών τραπεζών με τη συνέχιση της αύξησης των Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων (ΜΕΔ)³, γεγονός που δυσχέρανε περαιτέρω το επίπεδο ρευστότητας της οικονομίας και των παραγωγικών επιχειρήσεων. Στασιμότητα καταγράφηκε στις δαπάνες τελικής κατανάλωσης, ενώ ανάμικτα πρόσημα κατέγραψαν οι εξαγωγές και ο ακαθάριστος σχηματισμός κεφαλαίου, όπως αναφέρεται και στην Έκθεση Προόδου του 2017. Από την άλλη πλευρά, συνεχίστηκε η αποκλιμάκωση της ανεργίας που είχε ξεκινήσει από το 2014 και ενισχύθηκαν οι ΑΞΕ⁴.

Το 2017 η ελληνική οικονομία αναπτύχθηκε με ρυθμό +1,5%.⁵ Η ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας στηρίχθηκε πρωτίστως στην αύξηση της επενδυτικής δαπάνης -κυρίως στο μεταφορικό εξοπλισμό και δευτερευόντως στο μηχανολογικό- και όχι της καταναλωτικής, η οποία αν και η ισχυρότερη παραδοσιακά συνιστώσα του ελληνικού ΑΕΠ ανέκαμψε ασθενώς⁶ ως αποτέλεσμα της συμπίεσης που δέχθηκε το διαθέσιμο εισόδημα από τις αυξημένες φορολογικές επιβαρύνσεις και της συνεχιζόμενης μείωσης του μέσου μισθού των απασχολούμενων στη Γενική Κυβέρνηση. Η ανάπτυξη της οικονομίας στηρίχθηκε επίσης στις εξαγωγές⁷ με οδηγούς τον Τουρισμό, τις ναυτιλιακές εισπράξεις (υπηρεσίες) και τα μεταποιημένα προϊόντα (αγαθά). Σε **όρους ΑΠΑ**, η μεγέθυνση της οικονομίας⁸ στηρίχθηκε πρωτίστως στους κλάδους Υπηρ. Φιλοξενίας-Εστίασης και Μεταφορών-Αποθήκευσης⁹ αφού μαζί συνεισέφεραν το 40% (1,3 δισ. €). Η **μείωση της ανεργίας από 23,6% το 2016 σε 21,5%, συνοδεύτηκε από την ενίσχυση της απασχόλησης κατά 2,2% (+79,1 χιλ άτομα) φτάνοντας τα 3,75 εκατ. Απασχολούμενους.** Οι **καταθέσεις του ιδιωτικού τομέα** (125 δισ. €) συνέχισαν να απέχουν σημαντικά από τα προ του

¹ Στοιχεία, Eurostat (gov_10a_main / last update: 04.2019), Government revenue, expenditure and main aggregates.

² Στοιχεία, Eurostat (nama_10_gdp / last update: 05.2019), GDP and main components (output, expenditure and income).

³ Από 43,5% επί του συνόλου των Δανείων των Ελληνικών Τραπεζών στο τέλος του 2014 αυξήθηκαν στο 49,1% τον Σεπτέμβριο του 2016 και στο τέλος του 2016 ανήλθαν στο 48,5%. Στοιχεία: Τράπεζα της Ελλάδος (<https://www.bankofgreece.gr/Pages/en/Statistics/loans.aspx>)

⁴ Τράπεζα της Ελλάδος, Έκθεση του Διοικητή για το έτος 2018 (04.2019) σελ. 136., <https://www.bankofgreece.gr/Pages/el/Statistics/externalsector/direct.aspx>, <https://www.enterprisegreece.gov.gr/h-ellada-shmera/qiati-ellada/kseenes-ameses-ependyseis>

⁵ Στοιχεία, Eurostat (nama_10_gdp / last update: 05.2019), GDP and main components (output, expenditure and income).

⁶ Συνολική Κατανάλωση: +0,6%, Ιδιωτική Κατανάλωση: +0,9%, από 122,2 δισ. € σε 123,3 δισ. €. Στοιχεία, Eurostat (nama_10_gdp / last update: 05.2019), Final consumption expenditure of households (σε πραγματικούς όρους με έτος βάσης το 2010).

⁷ Αυξήθηκαν κατά 6,8% ήτοι 3,8 δισ. € φτάνοντας τα 59,7 δισ. €. Στοιχεία, Eurostat (nama_10_gdp / last update: 05.2019), GDP and main components (output, expenditure and income).

⁸ Αύξηση κατά 3,3 δισ. €, από 163,5 δισ. € το 2016 σε 166,8 δισ. €, +2%. Αποτελεί την καθαρή (net) μεταβολή της οικονομίας, καθώς η ΑΠΑ σε τρεις ταμείς μειώθηκε και στους υπόλοιπους οκτώ αυξήθηκε. Στοιχεία, Eurostat (nama_10_gdp / last update: 05.2019).

⁹ Κλάδος Υπηρεσιών Φιλοξενίας και Εστίασης: +805 εκατ. €, ήτοι +7,4%. Κλάδος Μεταφορών και Αποθήκευσης: +531,5 εκατ. €, ήτοι + 5,5%. Στοιχεία, Eurostat (nama_10_gdp / last update: 05.2019).

Α' Εξαμήνου του 2015 επίπεδα (περίπου 165 δισ. €) παρά τις αυξητικές τάσεις που παρουσίασαν.¹⁰ Το υπερδιπλάσιο του στόχου (1,75%) πρωτογενές πλεόνασμα που επετεύχθη ως ποσοστό του ΑΕΠ (4,0%) στέρησε ρευστότητα από την πραγματική οικονομία υπονομεύοντας την αναπτυξιακή της δυναμική, αλλά από την άλλη πλευρά επιβεβαίωσε την ομαλή εκτέλεση του Π/Υ.

Το 2018, το ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 1,9% (190,8 δισ. €), με βασική κινητήρια δύναμη πάλι την άνοδο των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών (+8,7%, +5,2 δισ. €) στους ίδιους κλάδους με το προηγούμενο έτος. Αντίθετα, οι επενδύσεις κατέγραψαν σημαντική μείωση (-3,0 δισ. €, ήτοι -12,2%) πιστοποιώντας ότι η ανάκαμψη της οικονομίας στερείται της απαραίτητης δυναμικής για να αποκαταστήσει τις απώλειες που υπέστη κατά την μακρά περίοδο της ύφεσης. Ο ρυθμός μεταβολής του σχηματισμού ακαθάριστου παγίου κεφαλαίου παρέμεινε αρνητικός, δηλ σε υστέρηση σε σχέση με τις ανάγκες ενίσχυσης του κεφαλαιακού αποθέματος της οικονομίας. Η ανεργία έφθασε στο 19,3%, ωστόσο πολύ μακριά ακόμη από τον ενωσιακό μ.ο. (6,8%), παραμένοντας ιδιαίτερα υψηλή σε ειδικές κατηγορίες εργαζομένων (νέοι, γυναίκες, μακροχρόνιοι άνεργοι), ενώ ο αριθμός των απασχολούμενων έφτασε τα 3,83 εκ. αυξημένος κατά 2,0% (75,3 χιλ. άτομα) σε σχέση με το 2017. Η μερική επιστροφή των καταθέσεων που σημειώθηκε είχε ως αποτέλεσμα το μηδενισμό σχεδόν της έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα από την ΤτΕ (ΕΛΑ) και μία μικρή ανάκαμψη της τραπεζικής χρηματοδότησης, κυρίως προς τις μεγάλες επιχειρήσεις¹¹. Το πρωτογενές πλεόνασμα από την εκτέλεση του Π/Υ ανήλθε στα 8,1 δισ. € (4,4% του ΑΕΠ) υπερβαίνοντας πάλι τον τεθέντα στόχο (3,5%) και συνεχίζοντας, έτσι, την αποστέρηση πολύτιμων πόρων από την πραγματική οικονομία και την αναπτυξιακή προσπάθεια της χώρας.¹² Τέλος, όσον αφορά στο δημόσιο χρέος, αυτό παρέμεινε εξαιρετικά υψηλό, καθώς ανήλθε στο 181,1% του ΑΕΠ στα τέλη του 2018 (υψηλότερο ποσοστό στην ΕΕ)¹³, αυξάνοντας το κόστος δανεισμού του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα και περιορίζοντας την αναπτυξιακή δυναμική της οικονομίας.

Σύμφωνα με τις προβλέψεις της ΕΕ (ενδιάμεση θερινή αναθεώρηση 2019) εκτιμάται ρυθμός ανάπτυξης 2,1% για το έτος 2019 και 2,2% για το 2020, βασιζόμενος πρωτίστως στην αύξηση του ΣΑΠΚ, ενώ η κατανάλωση θα αντισταθμίσει μερικώς την επιβράδυνση της ζήτησης του εξωτερικού τομέα. Επίσης, αναμένεται περαιτέρω αποκλιμάκωση της ανεργίας (16%-17%), ενίσχυση των εισοδημάτων και μείωση του δημοσίου χρέους ως ποσοστό του ΑΕΠ (169%).¹⁴ Η κεφαλαιοποίηση της αναπτυξιακής δυναμικής της χώρας θα λάβει χώρα στο βαθμό που:

- προωθηθούν οι απαραίτητες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις ώστε να διαχυθούν ευρύτερα στην κοινωνία τα οφέλη από την σταθεροποίηση της οικονομίας και να ενισχυθεί η δημοσιονομική αξιοπιστία της χώρας με ένα φιλικότερο επενδυτικό περιβάλλον, καθιστώντας μόνιμη και βιώσιμη την επιστροφή της Ελλάδας στις διεθνείς αγορές και προσελκύνοντας νέες εγχώριες και ξένες επενδύσεις,
- θα αξιοποιηθεί κατάλληλα η άρση των ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων, συμβάλλοντας αφενός στην αναβάθμιση της οικονομίας της χώρας στην κλίμακα των επενδυτικών βαθμίδων βοηθώντας τις τράπεζες να ενισχύσουν το ενεργητικό τους και την κεφαλαιακή τους βάση και κατ' επέκταση τη δανειοδοτική τους ικανότητα κυρίως προς τις ΜμΕ, και αφετέρου στην υπέρβαση των εμποδίων που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις στις καθημερινές τους συναλλαγές,
- αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά το πρόβλημα του υψηλού αποθέματος των ΜΕΔ των Τραπεζών καθώς στο τέλος του 2018 ανερχόταν στο 45,4% του συνόλου των δανείων τους¹⁵ συνιστώντας τροχοπέδη στην χρηματοδότηση της ανάπτυξης. Η μείωσή τους θα ενισχύσει την χρηματοπιστωτική σταθερότητα της χώρας και θα απελευθερώσει τραπεζικά κεφάλαια που δεσμεύονται σε μη παραγωγικές δραστηριότητες προσφέροντας χρηματοδοτική πρόσβαση στις ΜμΕ (99,9% των επιχειρήσεων στην Ελλάδα).

¹⁰ ΕΛ.ΣΤΑΤ., Τράπεζα της Ελλάδος, Έκθεση του Διοικητή για το έτος 2017 (02.2018)

¹¹ Τράπεζα της Ελλάδος, Έκθεση του Διοικητή για το έτος 2018 (04.2019)

¹² ΕΛ.ΣΤΑΤ.

¹³ Στοιχεία, Eurostat (gov_10dd_edpt1 / last update: 04.2019), Government deficit/surplus, debt and associated data

¹⁴ European Commission, DG for Economic and Financial Affairs, European Economic Forecast: Spring 2019, European Economy Institutional Paper 102: May 2019.

¹⁵ Τράπεζα της Ελλάδος (<https://www.bankofgreece.gr/Pages/en/Statistics/loans.aspx>)

- **αλλάξει το μίγμα της δημοσιονομικής πολιτικής μειώνοντας το επίπεδο φορολογικής επιβάρυνσης** των φυσικών και νομικών προσώπων σε συνάρτηση με την αύξηση του ρυθμού ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας χωρίς να κινδυνεύσει η επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων και η δημοσιονομική βιωσιμότητα της χώρας.

α) Γενική περιγραφή και αξιολόγηση των αλλαγών στις αναπτυξιακές ανάγκες, συμπεριλαμβανομένης περιγραφής των αλλαγών στις αναπτυξιακές ανάγκες που εντοπίζονται σε νέες σχετικές ειδικές για κάθε χώρα συστάσεις οι οποίες εκδίδονται βάσει του άρθρου 121 παράγραφος 2 και του άρθρου 148 παράγραφος 4 της Συνθήκης

Η **έξοδος της Ελλάδας από το τρίτο και τελευταίο πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής φαίνεται να γίνεται με διαφορετικούς όρους** σε σύγκριση με τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωζώνης που ολοκλήρωσαν τα δικά τους αντίστοιχα προγράμματα. **Πρώτον**, διότι η Ελλάδα είχε -και συνεχίζει να έχει- να αντιμετωπίσει διαφορετικά προβλήματα ως προς τη δομή της οικονομίας, την ανταγωνιστικότητα και το επιχειρηματικό περιβάλλον της. **Δεύτερον**, διότι λαμβάνει χώρα υπό δυσμενέστερη διεθνή συγκυρία (εμπορικός ανταγωνισμός ΗΠΑ-Κίνας, αβεβαιότητα από το Brexit, επιβράδυνση της οικονομίας της ΕΕ), καθώς ο διεθνής οικονομικός κύκλος ήταν προηγουμένως σε ευνοϊκότερο στάδιο ιδίως κατά τη διετία 2015-2016 όταν η Ελλάδα μπήκε πάλι σε υφεσιακή φάση και απέτυχε να ενταχθεί στο πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης. **Τρίτον**, διότι το τραπεζικό σύστημα της χώρας συνεχίζει τις διαδικασίες ισχυροποίησής του μεταξύ άλλων και μέσω της προσπάθειας ρύθμισης του επιπέδου των ΜΕΔ. **Τέταρτο**, διότι το δημόσιο χρέος παραμένει σε υψηλά επίπεδα ως προς το ΑΕΠ, γεγονός που επιτάσσει την διατήρηση της δημοσιονομικής πειθαρχίας και την ολοκλήρωση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων ώστε η χώρα να ενισχύσει την αξιοπιστία της και επομένως να καταφέρει να εξυπηρετεί τις δανειακές της υποχρεώσεις με συνέπεια και χαμηλό κόστος. Σε αυτό το πλαίσιο, προσδιορίζονται οι εξής οριζόντιες αναπτυξιακές ανάγκες:

1. Προσέλκυση επενδύσεων και βελτίωση επιχειρηματικού περιβάλλοντος

Η ελληνική οικονομία μπορεί να έχει σταθεροποιηθεί αλλά οι ρυθμοί ανάπτυξης που καταγράφει είναι κατώτεροι των προβλέψεων δηλώνοντας τον **αναιμικό χαρακτήρα της οικονομικής ανάκαμψης της χώρας**. Η Ελλάδα συνεχίζει να **παρουσιάζει μακροοικονομικές ανισορροπίες και διαρθρωτικές αδυναμίες**¹⁶ όπως αποτυπώθηκε παραπάνω¹⁷ καταδεικνύοντας ότι η **αναπτυξιακή δυναμική δεν έχει εδραιωθεί επαρκώς**. Η **αποεπένδυση που έλαβε χώρα κατά τη διάρκεια της κρίσης** -ιδιωτικές, δημόσιες και ΑΞΕ μειώθηκαν σημαντικά- δημιούργησε **μεγάλα τομεακά επενδυτικά κενά στην Ελλάδα, όπως προσδιορίζονται στο Παράρτημα Δ της Έκθεσης Χώρας 2019 της Ευρ.Επιτροπής**¹⁸, έχοντας ως αποτέλεσμα την απώλεια εξειδικευμένου ανθρώπινου κεφαλαίου προς το εξωτερικό και φυσικού κεφαλαίου, επηρεάζοντας την απασχόληση, μειώνοντας την παραγωγικότητα και αδυνατίζοντας τις προοπτικές ανάπτυξης της οικονομίας. Οι **επενδύσεις αφού κατέγραψαν μία ασθενική ανάκαμψη τη διετία 2015-2017, έφτασαν ως ποσοστό του ΑΕΠ στο χαμηλότερο επίπεδο τους (11,2%) το 2018** (χαμηλότερες στην ΕΕ), όταν προ κρίσης (2008) αντιπροσώπευαν το 22,9% του ΑΕΠ. Η σημαντική απόκλιση της Ελλάδας από τον ενωσιακό μ.ο. (21%) φανερώνει την ύπαρξη ενός **επενδυτικού κενού ύψους 15 δις. € που πρέπει να καλύπτει η χώρα, σε ετήσια βάση**, προκειμένου να διανύσει αυτή την απόσταση.¹⁹ Από τη μία πλευρά, η **υποεκτέλεση του περιορισμένου σε διαθέσιμους πόρους ΠΔΕ** στερεί τη δυνατότητα από την οικονομία να αντισταθμίσει ως ένα βαθμό τη μείωση των εγχώριων ιδιωτικών και άμεσων ξένων επενδύσεων. Ταυτόχρονα, το ΠΔΕ δεν

¹⁶ Ευρωπαϊκή Επιτροπή (02/2019), Έκθεση χώρας 2019-Ελλάδα, SWD(2019) 1007 final.

¹⁷ Αρνητικός ρυθμός μεταβολής των πάγιων επενδύσεων το 2018, αρνητικό ποσοστό αποταμίευσης επί του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών και πολύ υψηλό ποσοστό ανεργίας σε σχέση με τον μ.ο. της ΕΕ.

¹⁸ Οι βασικές επενδυτικές προτεραιότητες για στήριξη από την Πολιτική Συνοχής τη νέα Προγραμματική περίοδο προσδιορίζονται στο Παράρτημα Δ της Έκθεσης Χώρας για την Ελλάδα το 2019 και περιλαμβάνουν τις μεταφορές και την εφοδιαστική αλυσίδα, τη βιώσιμη αναγέννηση των αστικών και των πλέον μειονεκτουσών και υποθαμμισμένων περιοχών, την ενεργειακή απόδοση και τις υποδομές, την προστασία του περιβάλλοντος, τις ψηφιακές τεχνολογίες, την απασχόληση, τις δεξιότητες, την εκπαίδευση και την κατάρτιση, την κοινωνική ένταξη και την ενσωμάτωση, την υγεία, την έρευνα και την ανάπτυξη, κυρίως μέσω της ανάπτυξης στρατηγικών έξυπνης εξειδίκευσης σε τομείς όπως τα γεωργικά προϊόντα και ο τουρισμός. Ευρωπαϊκή Επιτροπή (02/2019), Έκθεση χώρας 2019-Ελλάδα, SWD(2019) 1007 final.

¹⁹ Στοιχεία, Eurostat (nama_10_gdp / last update: 07.2019), GDP and main components (output, expenditure and income). Ευρωπαϊκή Επιτροπή (02/2019), Έκθεση χώρας 2019-Ελλάδα, SWD(2019) 1007 final.

συμβαδίζει πάντοτε με τις αναπτυξιακές ανάγκες κάτω από το βάρος της προσπάθειας για δημοσιονομικό εξορθολογισμό. Για το λόγο αυτό, προωθείται νομοθετική πρωτοβουλία με βάση την οποία εντάσσεται για πρώτη φορά στην Ελλάδα το στοιχείο του προγραμματισμού στην εκτέλεση του ΠΔΕ και διαμορφώνεται Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΕΠΑ) για την αξιοποίηση του εθνικού σκέλους του ΠΔΕ.

Από την άλλη πλευρά, ο **ιδιωτικός τομέας επιδεικνύει χαλαρή επενδυτική διάθεση** καθώς προσκρούει σε ένα **δυσμενές επιχειρηματικό περιβάλλον** κύρια στοιχεία του οποίου είναι τα διοικητικά και ρυθμιστικά εμπόδια, το αργό σύστημα απονομής δικαιοσύνης, η έλλειψη πρόσβασης σε χρηματοδότηση και οι υψηλοί φορολογικοί συντελεστές. Προκειμένου η Ελλάδα να καταφέρει να προσελκύσει ποιοτικές επενδύσεις που θα επιτρέψουν τη δημιουργία βιώσιμων και καλύτερα αμειβόμενων θέσεων εργασίας, και επομένως τον επαναπατρισμό του ανθρώπινου κεφαλαίου υψηλής εξειδίκευσης και την αύξηση της απασχόλησης του εγχώριου ανθρώπινου δυναμικού, **θα πρέπει να βελτιώσει το επιχειρηματικό της περιβάλλον**. Αυτό ισοδυναμεί με την εξασφάλιση μακροοικονομικής, δημοσιονομικής και χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, τη δημιουργία σταθερού φορολογικού πλαισίου με μειωμένους συντελεστές, τη συνέχιση των μεταρρυθμίσεων που αφορούν το ρυθμιστικό πλαίσιο ίδρυσης και λειτουργίας των επιχειρήσεων, τη βελτίωση της λειτουργίας του δικαστικού συστήματος και της δημόσιας διοίκησης μέσω απλούστευσης των διαδικασιών, αύξησης της λογοδοσίας και μείωσης της γραφειοκρατίας, και τέλος τη συνέχιση των ιδιωτικοποιήσεων και των μακροπρόθεσμων συμβάσεων παραχώρησης.

2. Βελτίωση πρόσβασης των επιχειρήσεων σε χρηματοδότηση

Κλειδί για την ενίσχυση της οικονομικής δραστηριότητας της χώρας και την αύξηση των επενδύσεων είναι η **βελτίωση των χρηματοπιστωτικών συνθηκών της οικονομίας**. Από την πλευρά των δημόσιων οικονομικών απαιτείται η εξοικονόμηση πόρων μέσω της βελτίωσης της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης, καθώς και του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Στο βαθμό που θα βελτιωθεί η μείωση των ΜΕΔ²⁰, η δανειοδοτική ικανότητα των τραπεζών θα βελτιωθεί και θα δοθεί η δυνατότητα καλύτερης αξιοποίησης των χρηματοδοτικών εργαλείων των ΕΔΕΤ και των επενδυτικών πλαισίων της ΕΕ (Επενδυτικό Σχέδιο για την ΕΕ). Τα παραπάνω θα συμβάλλουν στη μόχλευση κεφαλαίων και την προσέλκυση ξένης χρηματοδότησης που κρίνεται κρίσιμη δεδομένης της υφιστάμενης απομόχλευσης του τραπεζικού τομέα.

3. Αύξηση παραγωγικότητας, ανταγωνιστικότητας και εξαγωγών

Η μελλοντική ενίσχυση των επενδύσεων και του βιοτικού επιπέδου, σύμφωνα με τις προβλέψεις της Ευρ.Επιτροπής, θα ενισχύσουν την εγχώρια ζήτηση. Ωστόσο, η μικρή παραγωγή και η χαμηλή παραγωγικότητα υπάρχει κίνδυνος να οδηγήσουν σε αύξηση των εισαγωγών ασκώντας πιέσεις στο εμπορικό ισοζύγιο και στο ισοζύγιο πληρωμών. Πιέσεις αναμένεται να ασκηθούν και από την πλευρά των εξαγωγών, αφού αυτές αναμένεται να επιβραδυνθούν, λόγω της προβλεπόμενης αποδυνάμωσης της εξωτερικής ζήτησης. Επιπλέον, ο τουρισμός -βασικός πυλώνας των εξαγωγών υπηρεσιών- κατέγραψε διψήφια αύξηση επί δύο συναπτά έτη ενώ το 2018 έφτασε σε ιστορικά υψηλά επισκεψιμότητας και εισπράξεων. Με δεδομένα τα περιορισμένα περιθώρια περαιτέρω αναπτυξιακής συνεισφοράς, απαιτείται να υλοποιηθούν επενδύσεις που θα στοχεύουν στην επέκταση της τουριστικής περιόδου και στην διαφοροποίηση του παρεχόμενου τουριστικού προϊόντος και των αποδεκτών του. Τέλος, δεν πρέπει να λησμονείται το δυσμενές εξωτερικό περιβάλλον που αναμένεται να θέσει προκλήσεις στους εξωστρεφείς κλάδους της οικονομίας. Δεδομένων των προαναφερομένων, απαιτείται η ανακατανομή παραγωγικών πόρων προς τους τομείς διεθνώς εμπορεύσιμων αγαθών και υπηρεσιών, η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και της παραγωγικότητας της χώρας με στόχο την **ενίσχυση των εξαγωγών και την υποκατάσταση των εισαγωγών ώστε να μην επιδεινωθεί η εξωτερική θέση της χώρας, εξέλιξη που συνάδει με την προσπάθεια διαμόρφωσης ενός νέου, βιώσιμου και εξωστρεφούς αναπτυξιακού προτύπου.** Προς αυτήν την κατεύθυνση θα βοηθήσει η προώθηση της συμμετοχής των επιχειρήσεων σε εγχώριες και

²⁰ Σύμφωνα με τα ρυθμιστικά, δικαστικά, εποπτικά και άλλα μέτρα που περιλαμβάνονται στην στρατηγική που εγκρίθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος του ΕΜΣ και την ομαλή λειτουργία της δευτερογενούς αγοράς τους.

διεθνείς αλυσίδες αξίας, του συνεταιρισμού και των επιχειρηματικών συστάδων καθώς και η αποτελεσματική υλοποίηση των στρατηγικών «έξυπνης εξειδίκευσης».

Επιμέρους αναπτυξιακές ανάγκες

Το **έλλειμμα ανταγωνιστικότητας** που εξακολουθεί να εμφανίζει η χώρα, υποδηλώνει χαμηλή παραγωγικότητα που οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στο **έλλειμμα καινοτομίας**, όπως αποτυπώνεται σε σειρά διεθνών δεικτών²¹. Παρά την αυξητική τάση που παρουσιάζουν οι Δαπάνες E&A στην Ελλάδα από το 2012 και μετά, οι δεσμοί μεταξύ επιστημονικού και επιχειρηματικού κόσμου στην Ελλάδα παραμένουν ασθενείς. Η **ενδυνάμωση του τριγώνου γνώσης εκπαίδευση-έρευνα-καινοτομία συνεχίζει να αποτελεί ζητούμενο** αλλά και απαραίτητη προϋπόθεση για την ενίσχυση της αναπτυξιακής πορείας της χώρας.

Στον τομέα της **Ψηφιακής Σύγκλισης**, η Ελλάδα ανήκει στην ομάδα χωρών με χαμηλές επιδόσεις στην ΕΕ²² σημειώνοντας πιο αργή πρόοδο σε σύγκριση με άλλα κράτη της ΕΕ. Η χώρα υστερεί ιδιαίτερα στην ένταξη εξελιγμένων ψηφιακών τεχνολογιών στις επιχειρήσεις, στην ηλεκτρονική διακυβέρνηση και στις ψηφιακές δεξιότητες, γεγονός που υπονομεύει τις αναπτυξιακές της δυνατότητες διακινδυνεύοντας να παγιδευτεί σε μία οικονομία μεσαίας ή χαμηλής παραγωγικότητας, περιορισμένης παραγωγικής βάσης και χαμηλών αμοιβών. Η διείσδυση της ψηφιακής τεχνολογίας στην οικονομία και κοινωνία μπορεί να δημιουργήσει επενδυτικές ευκαιρίες που να καθορίσουν σε μεγάλο βαθμό τις μεσο-μακροπρόθεσμες αναπτυξιακές δυνατότητές της και τη δημιουργία σύγχρονων και καλά αμειβόμενων θέσεων εργασίας.

Στον τομέα της **ενέργειας**, η Ελλάδα παραμένει η εξαίρεση από την υπόλοιπη ΕΕ²³ λόγω της υψηλής συμμετοχής του πετρελαίου και των ορυκτών ρυπογόνων καυσίμων στο ενεργειακό της προφίλ αλλά και λόγω της συγκεντρωτικής δομής της αγοράς ενέργειας. Η χώρα έχει ανάγκη, ως μέρος της ενεργειακής της ασφάλειας και των αναπτυξιακών αναγκών της, να βελτιώσει το ενεργειακό της μίγμα, έχοντας τη δυνατότητα να καταστεί ενεργειακός κόμβος της ΝΑ Ευρώπης (σε φυσικό αέριο και ηλεκτρική ενέργεια) ενισχύοντας τον ανταγωνισμό και αναπτύσσοντας εμβληματικά **έργα υποδομής ενεργειακών δικτύων και ΑΠΕ**, στις οποίες παρουσιάζει πολύ υψηλό δυναμικό ανάπτυξης ενέργειας. Στο πλαίσιο αυτό δεν θα πρέπει να παραβλεφθούν οι ανάγκες παραγωγικής μετάβασης που γεννώνται σε περιφερειακό επίπεδο (π.χ. Δυτ. Μακεδονία). Επιπλέον, η βελτίωση της **ενεργειακής απόδοσης** μπορεί να αποφέρει άμεσα κοινωνικοοικονομικά οφέλη, δεδομένου ότι υπάρχουν **σημαντικά περιθώρια βελτίωσης στο κτιριακό απόθεμα**²⁴, ως απάντηση στην ενεργειακή φτώχεια που εντάθηκε κατά τη διάρκεια της κρίσης, και στις μεταφορές, προωθώντας την επέκταση των **αστικών μέσων σταθερής τροχιάς (METRO-TRAM)**, και τη **χρήση ήπιων και περιβαλλοντικά φιλικών ΜΜΜ**.

Η απειλή της **κλιματικής αλλαγής**, επιτάσσει την μετάβαση σε ένα **πρότυπο κυκλικής οικονομίας**. Η επίτευξη του στόχου αυτής της παραγωγικής μετάβασης δημιουργεί ανάγκες τόσο στην πλευρά της προσφοράς/παραγωγής όσο και σε αυτήν της ζήτησης/κατανάλωσης. Ο τομέας που αναμένεται²⁵ να πληγεί περισσότερο από την κλιματική αλλαγή στην Ελλάδα είναι η **γεωργία** ενώ οι **επιπτώσεις στον τουρισμό και στα παράκτια συστήματα** θα επιφέρουν μεγάλες

²¹ World Economic Forum, The Global Competitiveness Report 2018. (<https://www.weforum.org/reports/the-global-competitiveness-report-2018>). Η Ελλάδα αξιολογείται με 45/100 στην Καινοτομία καταλαμβάνοντας την 44η θέση μεταξύ 140 χωρών, ακολουθώντας νέα μεθοδολογία αξιολόγησης σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια. European Commission, European Innovation Scoreboard 2018. (<https://interactivetool.eu/EIS/index.html>). Η χώρα μας χαρακτηρίζεται από μέτριες επιδόσεις στον τομέα της Καινοτομίας (Moderate Innovator) και κατατάσσεται (διαχρονικά) μεταξύ 60% και 70% του μέσου όρου της ΕΕ σε επίπεδο καινοτομίας.

²² Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Δείκτης Ψηφιακής Οικονομίας και Κοινωνίας 2018 (DESI) (<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/desi>).

Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, για τον δείκτη DESI 2018 χρησιμοποιούνται τα πλέον πρόσφατα δεδομένα. Μπορεί να αναφέρονται στο 2016 ή το 2015, ανάλογα με το κράτος μέλος. Αυτό αντανακλάται στην κατάταξη του δείκτη DESI 2018. Τα ιστορικά στοιχεία έχουν επικαιροποιηθεί από τη Eurostat.

²³ Ενεργειακό μίγμα, πετρέλαιο μ.ο. 34% και ορυκτά καύσιμα μ.ο. 16%. Eurostat Energy Statistics (EU28-Energy Balances, April 2019 edition)

²⁴ Οικιστικό, δημόσιο, βιομηχανικό, τριτογενούς τομέα- επιχειρήσεις, τουριστικές μονάδες.

²⁵ Σύμφωνα με ανάλυση τρωτότητας στη μελέτη της Επιτροπής Μελέτης Επιπτώσεων Κλιματικής Αλλαγής (ΕΜΕΚΑ) (2011), «Οι περιβαλλοντικές, οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην Ελλάδα», Τράπεζα της Ελλάδος, Διαθέσιμο στο: http://www.bankofgreece.gr/BoGEdkoseis/%CE%A0%CE%BB%CE%B7%CF%81%CE%B7%CF%82_%CE%95%CE%BA%CE%B8%CE%B5%CF%83%CE%B7.pdf

Επιτροπή Μελέτης Επιπτώσεων Κλιματικής Αλλαγής (ΕΜΕΚΑ) (2014), «Ελληνικός τουρισμός και κλιματική αλλαγή: πολιτικές προσαρμογής και νέα στρατηγική ανάπτυξης», Τράπεζα της Ελλάδος, Διαθέσιμο στο: http://www.bankofgreece.gr/BoGDocuments/ΕΜΕΚΑ_tourismos_2014_.pdf

συνέπειες στο σύνολο της οικονομίας και το εισόδημα των νοικοκυριών. Ιδιαίτερη σημασία πρέπει να δοθεί στον **τομέα διαχείρισης των υδάτινων αποθεμάτων**, ο οποίος επηρεάζει γεωργία και ύδρευση. Με στόχο την **προστασία του περιβάλλοντος**, οι βασικές προκλήσεις για την Ελλάδα²⁶ αφορούν τον τομέα **διαχείρισης αποβλήτων**, τη **δημιουργία κατάλληλων κινήτρων προς τις επιχειρήσεις** και την ολοκλήρωση της εφαρμογής της Οδηγίας για την **επεξεργασία των αστικών λυμάτων**.

Στον τομέα των **μεταφορών**, παρά την πρόοδο που σημειώθηκε με την ολοκλήρωση εμβληματικών έργων σε κεντρικούς οδικούς άξονες της χώρας, η **χαμηλή μεταφορική ικανότητα του σιδηροδρόμου** πλήττει την **πολυτροπικότητα του συστήματος μεταφορών** και επηρεάζει αρνητικά την κινητικότητα, το κόστος μεταφοράς αγαθών και ανθρώπων και τη θέση της Ελλάδας στο διεθνές εμπόριο. Οι **αναπτυξιακές ανάγκες της χώρας** αφορούν την ολοκλήρωση επιλεγμένων τμημάτων του αναλυτικού οδικού δικτύου ΔΕΔ-Μ, τη συμπλήρωση του κύριου οδικού δικτύου μεγάλων νησιωτικών περιφερειών, τον εκσυγχρονισμό του σιδηροδρομικού δικτύου, την αύξηση της πολυτροπικότητας για επιβάτες και εμπορεύματα, την ανάπτυξη πλατφορμών εφοδιαστικής αλυσίδας, τις επενδύσεις στην οδική ασφάλεια και στα ευφυή συστήματα μεταφορών και τον επανασχεδιασμό του δικτύου ακτοπλοϊκών μεταφορών - συμπεριλαμβανομένων των υδατοδρομίων - με στόχο αφενός τη δημιουργία περιφερειακών κόμβων στο δίκτυο λιμένων, για την καλύτερη σύνδεση των νησιών μεταξύ τους αλλά και με την ηπειρωτική χώρα και αφετέρου την ενίσχυση της κρουαζιέρας. Αναφορικά με τη νησιωτικότητα, το Μεταφορικό Ισοδύναμο και η αύξηση των χρηματοδοτήσεων για τις άγονες γραμμές μετριάζουν το πρόβλημα της προσβασιμότητας και δημιουργούν την ανάγκη διατήρησής τους ένεκα των θετικών επιδράσεων που επέφεραν στις τοπικές κοινότητες και οικονομίες (π.χ. μείωση κόστους καυσίμων).

Όσον αφορά στην **ανεργία** (19,3% το 2018), η Ελλάδα συνεχίζει να έχει το υψηλότερο ποσοστό στην ΕΕ απέχοντας πολύ από το ενωσιακό μ.ο. (6,8%, ιστορικό χαμηλό). Ιδιαίτερα ανησυχητική, είναι η εικόνα της **ανεργίας στους νέους κάτω των 25 ετών** (2018: 39,9%, υψηλότερο ποσοστό στην ΕΕ, μακριά από τον ενωσιακό μ.ο. (16,1%)²⁷, ενώ προσοχής χρήζει το γεγονός ότι **7 στους 10 ανέργους είναι μακροχρόνιοι (20-64 ετών)**. Το 2018 στους **νέους 15-24 ετών ο αριθμός των ΕΕΑΚ** μειώθηκε περαιτέρω σε 147 χιλ. άτομα (14,1% του πληθυσμού τους). Ταυτόχρονα τα **ποιοτικά στοιχεία της απασχόλησης και ειδικότερα των νέων προσλήψεων δημιουργούν ανησυχία** για τον τρόπο μείωσης της ανεργίας αφού, σε σημαντικό βαθμό, έχει επιτευχθεί μέσω της χρήσης ευέλικτων μορφών απασχόλησης έναντι της σταθερής (το 2018 το 54,3% των νέων προσλήψεων αφορούσε ευέλικτες μορφές εργασίας).²⁸ Επίσης, κατά το διάστημα 2008-18 το εργατικό δυναμικό ηλικίας 20-44 ετών μειώθηκε κατά 497,1 χιλ. άτομα (ήτοι 15,7% του εργατικού δυναμικού) δείχνοντας υψηλό *brain drain*²⁹. Όσον αφορά στη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό, με βάση τα στοιχεία της Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών 2018, σημειώθηκε βελτίωση των βασικών δεικτών, ήτοι, ο πληθυσμός που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό ανέρχεται σε 3.348.500 άτομα, παρουσιάζοντας μείωση κατά 353.300 άτομα (σε σχέση με το 2017 που ανερχόταν σε 3.701.800 άτομα)³⁰. **Εδώ, οι κύριες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ελλάδα** είναι η δημιουργία ποιοτικότερων και μόνιμων θέσεων απασχόλησης και ο περιορισμός της έκθεσης του πληθυσμού στους κινδύνους της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Το **εκπαιδευτικό σύστημα στην Ελλάδα πάσχει διαχρονικά από έλλειψη σύνδεσης με την αγορά εργασίας** και δεν ανταποκρίνεται **στις μεταβαλλόμενες ανάγκες της οικονομίας**. Κυριότερα προβλήματα αποτελούν η αναντιστοιχία των δεξιοτήτων με τις σύγχρονες ανάγκες της αγοράς εργασίας, η αδυναμία προσαρμογής της προσφερόμενης γνώσης στις εξελίξεις -ιδιαίτερα σε σχέση με την 4^η βιομηχανική επανάσταση-, η απουσία των λεγόμενων *soft skills* και οι μειωμένες

²⁶ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Επισκόπηση της εφαρμογής της περιβαλλοντικής πολιτικής της ΕΕ 2019 Έκθεση χώρας – Ελλάδα. 04.04.2019 SWD(2019) 138 final.

²⁷ Στοιχεία, Eurostat (une_rt_a / last update: 06.2019), Unemployment by sex and age - annual average

²⁸ Προσλήψεις: Πλήρης Απασχόληση: 1.218.566, Μερική Απασχόληση: 1.110.239. Εκ Περιτροπής Απασχόληση: 340.118, Σύνολο Προσλήψεων: 2.668.923. Στοιχεία, ΕΡΓΑΝΗ 01/2018-12/2018 (05.2019)

²⁹ Η Ελληνική Οικονομία και Απασχόληση, Ενδιάμεση Έκθεση, Οκτώβριος 2018, ΙΝΕ ΓΣΕΕ.

³⁰ ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών έτους 2018, με περίοδο αναφοράς εισοδημάτων το έτος 2017.

επιδόσεις των αποφοίτων του σε βασικές δεξιότητες. Η **αναβάθμιση και διασφάλιση της ελκυστικότητας της ΕΕΚ (και της Δια βίου) στην Ελλάδα** ώστε το σύστημα να παράγει ισόρροπες εκροές στην αγορά εργασίας συνεχίζει να αποτελεί κορυφαία πρόκληση. Πρόσθετοι λόγοι των δυσχερειών του εκπαιδευτικού συστήματος είναι το **χαμηλό επίπεδο δαπανών για την εκπαίδευση και η χαμηλή αποτελεσματικότητά τους**.³¹

Τέλος, στον **τομέα της υγείας**, το 2017 δρομολογήθηκε η μεταρρύθμιση του συστήματος Α' βάρθμιας ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης με την ίδρυση των ΤΟΜΥ. Στόχος είναι η αύξηση της αποδοτικότητας των δαπανών για τις παρεχόμενες υπηρεσίες υγείας και η εξοικονόμηση στην φαρμακευτική δαπάνη και στη νοσοκομειακή περίθαλψη μειώνοντας την εκτεταμένη εξάρτηση από δαπανηρές νοσοκομειακές υπηρεσίες, τις περιττές εισαγωγές σε νοσοκομεία και την αδικαιολόγητη χρήση των υπηρεσιών επείγουσας περίθαλψης.

β) Άλλα στοιχεία, κατά περίπτωση

1) Με βάση τον περιφερειακό Δείκτη Ανταγωνιστικότητας, οι Περιφέρειες της χώρας εμφάνισαν διαφορετική συμπεριφορά κατά το διάστημα 2010 - 2016. Κατά την περίοδο 2010-13 σχεδόν όλες οι Περιφέρειες της χώρας παρουσίασαν υποχώρηση του δείκτη, την περίοδο 2013-16 όλες, πλην Αττικής, παρουσίασαν άνοδο χωρίς όμως να αντισταθμίσουν την πτώση της περιόδου 2010-2013. Συνεπώς, η περίοδος 2010-2016 χαρακτηρίζεται από απώλεια θέσεων ανταγωνιστικότητας για το σύνολο των Περιφερειών διατηρώντας ταυτόχρονα το συγκεντρωτικό και άνισο χαρακτήρα της οικονομίας και τη δεσπόζουσα θέση που έχει η μητροπολιτική περιοχή της Αθήνας. Επίσης, μεγάλες ανισότητες παρατηρούνται σε ενδοπεριφερειακό επίπεδο οι οποίες αυξάνονται ιδίως σε νησιωτικές και ορεινές Περιφέρειες. Μέρος της απάντησης στις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι Περιφέρειες βρίσκεται στις ολοκληρωμένες στρατηγικές εδαφικής ανάπτυξης και αστικής ανάπτυξης, καθώς προσφέρουν διατομεακή και ολοκληρωμένη προσέγγιση στο ζήτημα της κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης με τρόπο φιλικό προς το περιβάλλον.

2) Την τελευταία δεκαετία παρατηρείται **σοβαρή επιδείνωση των δημογραφικών δεδομένων**, με κύρια χαρακτηριστικά τη μείωση του πληθυσμού, την ταχεία γήρανσή του και τον εξαιρετικά χαμηλό δείκτη γονιμότητας, ενώ οι προβλέψεις για την εξέλιξη του πληθυσμού είναι ιδιαίτερα δυσσώγιες. Η δημογραφική συρρίκνωση επηρεάζει αρνητικά το δυνητικό προϊόν και τον ρυθμό οικονομικής μεγέθυνσης σε μεσο-μακροπρόθεσμο διάστημα, ενώ υπονομεύει τη δημοσιονομική σταθερότητα και τη βιωσιμότητα του συνταξιοδοτικού συστήματος.

3) Η **όξυνση της προσφυγικής κρίσης** τη διετία 2015-2016 δημιούργησε σημαντικές προκλήσεις υποδοχής και διαχείρισης στην Ελλάδα, οι οποίες παραμένουν. Τα τελευταία δύο χρόνια κατέστη σαφές ότι η Ελλάδα δεν είναι πλέον μόνο χώρα διέλευσης αλλά και χώρα εγκατάστασης των **μεταναστευτικών ροών**, όπως φαίνεται από την αύξηση του ποσοστού των ατόμων που έχουν γεννηθεί εκτός ΕΕ στον πληθυσμό της (8,4%). Η εξέλιξη αυτή δημιουργεί σημαντικές προκλήσεις όσον αφορά στην κοινωνική ενσωμάτωση των μεταναστών ασκώντας πιέσεις στον τομέα της απασχόλησης και των κοινωνικών πολιτικών με σαφές δημοσιονομικό κόστος.

³¹ Το 2017 ανήλθαν σε ποσοστό 4,3% του ΑΕΠ παραμένοντας περίπου στα ίδια επίπεδα με το 2015 (4,7%). ΟΟΣΑ (2018), *Education for a Bright Future in Greece* (Εκπαίδευση για ένα λαμπρό μέλλον στην Ελλάδα).

2. Πρόσδος προς την επίτευξη της στρατηγικής της Ένωσης για μια έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, καθώς και των ειδικών ανά ταμείο αποστολών, μέσω της συμβολής των ΕΔΕΤ στους επιλεγμένους θεματικούς στόχους, ιδίως όσον αφορά τα καθορισθέντα ορόσημα στο πλαίσιο επιδόσεων για κάθε πρόγραμμα και τη στήριξη που χρησιμοποιήθηκε για τους στόχους της κλιματικής αλλαγής [άρθρο 52 παράγραφος 2 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013]

maxlength=52.500

α) Περιγραφή και αξιολόγηση της προόδου που σημειώθηκε όσον αφορά την επίτευξη των εθνικών στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και της συμβολής των ΕΔΕΤ προς τον σκοπό αυτό, με αναφορά στα καθορισθέντα ορόσημα στο πλαίσιο επιδόσεων και στη στήριξη που χρησιμοποιήθηκε για τους στόχους της κλιματικής αλλαγής, κατά περίπτωση

1. Επενδύσεις σε Ε&Α (% του ΑΕΠ) (Εθνικός Στόχος: 1,2% του ΑΕΠ)

Το 2016 οι Δαπάνες Ε&Α αυξήθηκαν ελάχιστα σε σχέση με το 2015 (+51 εκ. €, +3%) φτάνοντας τα 1,754 δις €. Ωστόσο, η ταυτόχρονη μείωση του ΑΕΠ κατά 0,2% και 352,8 εκ. € σε απόλυτα μεγέθη, είχε ως αποτέλεσμα οι Δαπάνες Ε&Α να αντιπροσωπεύουν το 0,99% του ΑΕΠ έναντι 0,96% το προηγούμενο έτος. Το 2017, με το ΑΕΠ της χώρας να αυξάνεται κατά 1,5% (2,7 δις. €), οι Δαπάνες για Ε&Α αυξήθηκαν κατά 284,26 εκ. € (+16,2%), ξεπερνώντας οριακά τα 2 δις. €, και αντιπροσωπεύοντας το 1,13% του ΑΕΠ. Έτσι το 2017, η Ελλάδα έχει καλύψει το 94,2% του εθνικού στόχου, και λόγω αυτού σχεδιάζει να θέσει νέο στόχο ύψους 1,25% του ΑΕΠ για το 2020.³²

Η χρηματοδότηση της Ε&Α από το ΕΣΠΑ είναι ιδιαίτερα αυξημένη σε σχέση με την προηγούμενη ΠΠ. Ο ΘΣ1 διαθέτει 1.076 Μ€ ΚΣ (1.337,3 Μ€ ΔΔ). Η συμβολή αυτή κρίνεται ότι θα ενισχυθεί καθώς υλοποιούνται οι δράσεις των Στρατηγικών RIS3, που εξειδικεύθηκαν μέσω των διαδικασιών της επιχειρηματικής ανακάλυψης, ενεργοποιούνται οι δομές διακυβέρνησής τους, βελτιώνεται η διαχείριση των ΕΠ και αυξάνονται οι συνέργιες με άλλες πηγές χρηματοδότησης, ενώ παράλληλα κινητοποιούνται πρόσθετοι πόροι από το δημόσιο και κυρίως από τον ιδιωτικό τομέα.

Στον τομέα των επιχειρήσεων το 2017 οι συνολικές δαπάνες Ε&Α ανέρχονται σε 994,04 εκ. €, παρουσιάζοντας αύξηση 34,3% σε σχέση με το 2016. Η χρηματοδότηση από τα προγράμματα Ε&Α της ΕΕ παρουσιάζει επίσης αύξηση κατά 7,9% το 2017 σε σχέση με το 2016 με τη σχετική δαπάνη να φθάνει τα 225,07 εκατ. €³³.

2. Ποσοστό Απασχόλησης (ηλικίες 20-64) (Εθνικός Στόχος: 70%)

Το 2017 ο αριθμός των απασχολούμενων 20-64 ετών αυξήθηκε κατά 72 χιλ. άτομα (+2%), από 3,597 εκ. το 2016 σε 3,669 εκ. αυξάνοντας το ποσοστό απασχόλησης από 56,2% το 2016 σε 57,8% το 2017. Το 2018 αριθμός αυτών των απασχολούμενων αυξήθηκε κατά 68 χιλ. άτομα (+1,9%) φτάνοντας τους 3,737 εκ. εργαζόμενους. Έτσι, το ποσοστό απασχόλησης ανήλθε σε 59,5%, καλύπτοντας το 85% του εθνικού στόχου και υπολειπόμενο 10,5 π.μ. αυτού παρά τη συνεχιζόμενη καθαρή αύξηση στις θέσεις εργασίας. Η επίδοση της Ελλάδας παραμένει αισθητά χαμηλότερη από το μ.ο. της Ε.Ε.28 (73,2%).³⁴

Η άμεση και έμμεση συμβολή των ΕΔΕΤ στην ενίσχυση της απασχόλησης στην ηλικιακή ομάδα των 20 - 64 και την επίτευξη του στόχου της χώρας είναι σημαντική, αλλά επηρεάζεται από την γενικότερη οικονομική κατάσταση και τον ρυθμό ανάκαμψης της, όσο και από τις δημογραφικές εξελίξεις. Θετικά στην ενίσχυση της απασχόλησης συνδράμουν και οι κλάδοι των υπηρεσιών και του τουρισμού και οι πολιτικές μεταρρυθμίσεων στην αγορά εργασίας, όπως και η αύξηση της μερικής απασχόλησης. Στο πλαίσιο αυτό, η συνεισφορά του ΕΤΠΑ στην ενίσχυση της απασχόλησης είναι καθοριστική με τη συγχρηματοδότηση ποικίλων επενδύσεων.

³² Στοιχεία Eurostat, (rd_e_gerdfund/ last update: 03.2019), Intramural R&D expenditure (GERD) by sectors of performance and source of funds.

³³ https://metrics.ekt.gr/sites/metrics-ekt/files/ekdoseis-pdf/2019/RDstatistics_2017final_greece_el_3.pdf

³⁴ Eurostat (fsj_emp_a/ Last update: 04.2019), Employment and activity by sex and age - annual data

Όσον αφορά το ΕΚΤ, στη διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση συμβάλλουν οι δράσεις των ΘΣ8, ΘΣ9 & ΘΣ10 που υλοποιούνται στο πλαίσιο των ΕΠΑΝΑΔΕΔΒΜ, ΕΠΑνΕΚ και ΠΕΠ, η υλοποίηση των οποίων μέχρι το τέλος του 2018 αφορά κυρίως:

- Τα Προγράμματα κοινωφελούς χαρακτήρα, με περίπου 84.000 ωφελούμενους, σε θέσεις εργασίας οκτάμηνης διάρκειας για μακροχρόνια ανέργους
- Δράσεις της ΠΑΝ, για πάνω από 60.000 ωφελούμενους νέους 18-29 ετών, σε προγράμματα όπως η Επιταγή Εισόδου για την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας
- 2.600 άνεργους, στη συντριπτική τους πλειοψηφία πτυχιούχους (86%) για να δημιουργήσουν νέες επιχειρήσεις και 3.000 αυτοαπασχολούμενους για την υποστήριξη υφιστάμενης επιχείρησης. Ως τέλος 2018, έχουν δηλωθεί περίπου 1.000 νέες προσλήψεις (κατά την ολοκλήρωση των αντίστοιχων έργων η αντίστοιχη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας αναμένεται να είναι της τάξης των 450 ΠΑ).
- Υλοποίηση πρακτικής άσκησης 52.178 φοιτητών & σπουδαστών / αποφοίτων (πλέον του 50% σε επιχειρήσεις)

Τέλος, έμμεση συμβολή στην απασχόληση είχαν και οι παρεμβάσεις για την εναρμόνιση της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής με πάνω από 297.000 ωφελούμενους (ΕΠΑΝΑΔΕΔΒΜ & ΠΕΠ).

Στις ανωτέρω δράσεις έχουν συμμετάσχει, 330.602 άνεργοι (203.267 μακροχρόνιοι) & 222.523 απασχολούμενοι. Από τους 269.709 συμμετέχοντες στις δράσεις του ΕΚΤ, 23.493 κατέχουν θέση εργασίας αμέσως μετά τη λήξη συμμετοχής τους (62.508 εντός 6 μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους). Από τους 60.893 άνεργους συμμετέχοντες στις δράσεις της ΠΑΝ, εκ των οποίων 53.351 ολοκλήρωσαν τις δράσεις της ΠΑΝ, 13.645 εργάζονται εντός 6 μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους.

3. Πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου (Ποσοστό πληθυσμού 18-24 ετών, Εθνικός Στόχος: 10%)

Η χώρα έχει επιτύχει τον εθνικό της στόχο από πολύ νωρίς. Το 2017 η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου περιορίστηκε στο 6% από 9% το 2014 ενώ το 2018 μειώθηκε στο 4,7%, πολύ πιο χαμηλά σε σχέση με το μ.ο. της Ε.Ε. 28-10,6% αυτά τα δύο έτη. Το 2018 το ποσοστό των γυναικών που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο είναι πιο χαμηλό (3,6%) σε σχέση με τους άνδρες (5,7%), ενώ το 2017 το αντίστοιχο ποσοστό για τις γυναίκες ήταν 4,9% και για τους άνδρες 7,1%. Διαχρονικά, η μείωση του ποσοστού στους άνδρες (-5,8%) είναι μεγαλύτερη σε σχέση με τις γυναίκες (-3,0%).

Ο στόχος της μείωσης της πρόωρης εγκατάλειψης του Σχολείου (ΠΕΣ) αντιμετωπίζεται σφαιρικά από το ΕΠΑΝΑΔΕΔΒΜ, με δράσεις που περιλαμβάνουν την επιστημονική υποστήριξη του σχεδιασμού δράσεων για την ΠΕΣ, την ανάπτυξη Πληροφοριακού Συστήματος για την ανάλυση δεδομένων της ΠΕΣ, την εκπαίδευση εκπαιδευτικών στα θέματα της ΠΕΣ κ.ά. Στην επίτευξη του στόχου αυτού συνέβαλαν δράσεις όπως: Ειδικής Αγωγής (ωφελ. 48.000 μαθητές σε 7.100 σχολεία & 300 υποστηρικτικές δομές), ένταξης των ΕΚΟ στα Δημοτικά σχολεία - Τάξεις υποδοχής, ένταξης παιδιών Ρομά & ειδικές δράσεις υποστήριξης Μουσουλμανοπαίδων (ωφελ. 22.000 μαθητές σε 1.350 σχολεία), υποστήριξης Ολοήμερων Δημοτικών Σχολείων & Νηπιαγωγείων, προσχολικής εκπαίδευσης καθώς και του Ενιαίου Τύπου Δημοτικό Σχολείο, σε πάνω από 6.700 τάξεις σχολικών μονάδων, καθώς και υποστήριξης περίπου 1.350 σχολείων με Ενιαίο Αναμορφωμένο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα.

4. Ολοκλήρωση τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Ποσοστό πληθυσμού 30-34 ετών, Εθνικός Στόχος: 32%)

Η χώρα έχει πετύχει από νωρίς τον εθνικό της στόχο. Το 2008 μόλις το 25,7% αυτής της πληθυσμιακής ομάδας κατείχε πτυχίο Γ'βάθμιας εκπαίδευσης ενώ το 2017 το ποσοστό τους ανήλθε σε 43,7% και το 2018 σε 44,3%, υπερκαλύπτοντας τον εθνικό στόχο κατά 38,4%. Σημαντικές διαφοροποιήσεις παρατηρούνται μεταξύ των δύο φύλων. Το 2014 το 32,9% των ανδρών 30-34 ετών ήταν απόφοιτοι της Γ'βάθμιας εκπαίδευσης ενώ το 2018 το ποσοστό τους αυξήθηκε σε 37,5% (+4,6%). Αντίστοιχα, στις γυναίκες το 2014, το 41,6% είχε ολοκληρώσει τις σπουδές του στην Γ'

βάθμια εκπαίδευση, ενώ το 2018 το ποσοστό αυτό σημείωσε υψηλότερη αύξηση (+9,7%) καθώς ανήλθε σε 51,3%.

Στην επίτευξη του στόχου για την αύξηση του ποσοστού των νέων που ολοκληρώνουν την Γ'βάθμια εκπαίδευση συμβάλλουν δράσεις του ΕΠΑΝΑΔΕΔΒΜ που αφορούν υποτροφίες για την έγκαιρη ολοκλήρωση σπουδών και την ενίσχυση και ισότιμη συμμετοχή των φοιτητών ΑμεΑ, ΕΚΟ όπως: Προγράμματα Ενίσχυσης επιμελών φοιτητών που ανήκουν σε ΕΚΟ (5.111 υποτροφίες), Υποστήριξη Παρεμβάσεων Κοινωνικής Μέριμνας Φοιτητών (400 ωφελούμενοι), Προγράμματα Πρακτικής άσκησης τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στο πλαίσιο του ΕΠΑΝΑΔΕΔΒΜ (8.606 ωφελούμενοι φοιτητές).

5. Μείωση αριθμού ατόμων σε κατάσταση ή σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού (Εθνικός Στόχος: -450.000 σε σχέση με το 2008)

Η Ελλάδα σήμερα είναι μακριά από τον εθνικό στόχο, ως συνέπεια της οικονομικής κρίσης. Το 2013 ο αριθμός αυτών των ατόμων ανερχόταν σε 3,9 εκ. σημειώνοντας αύξηση κατά 857 χιλ. άτομα σε σχέση με το 2008. Από το 2014 ο αριθμός τους άρχισε να μειώνεται και το 2017 έφταναν τα 3,7 εκ., παραμένοντας όμως κατά 655 χιλ. άτομα περισσότερα σε σχέση με το 2008. Το 2018 σημειώθηκε περαιτέρω αποκλιμάκωση στα 3,35 εκ. άτομα παραμένοντας ωστόσο, κατά 302 χιλ. άτομα περισσότερα σε σύγκριση με το 2008.³⁵

Στην αντιμετώπιση των συνεπειών της φτώχειας και στη μείωση του αριθμού όσων αντιμετωπίζουν ακραίες υλικές στερήσεις συμβάλλουν άμεσα οι δράσεις του ΘΣ9 των ΠΕΠ όπως: Δομές παροχής βασικών αγαθών, Κέντρα Κοινότητας, Δομές Αστεγών, Ξενώνες & συμβουλευτικά κέντρα κακοποιημένων γυναικών, ΚΗΦΗ, Εναρμόνιση οικογενειακής & επαγγελματικής ζωής, Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με αναπηρία, ΚΔΗΦ ΑμεΑ, Υποστήριξη ένταξης μαθητών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, ισότιμη πρόσβαση στην υγεία (παροχή υπηρεσιών ΠΦΥ – ΤΟΜΥ, Μονάδες Ψυχικής Υγείας) και στην αντιμετώπιση του προβλήματος των εξαρτήσεων (Δράσεις αντιμετώπισης των εξαρτήσεων), κ.ά.

Επιπρόσθετα στο πλαίσιο του ΕΠΑΝΑΔΕΔΒΜ υλοποιούνται δράσεις που συμβάλλουν έμμεσα και πολλαπλά στην καταπολέμηση της φτώχειας και στην ενίσχυση των ευπαθών κοινωνικών ομάδων: επιπλέον μοριοδότηση ατόμων που εμπίπτουν στο πλαίσιο του ΚΕΑ, για τη συμμετοχή τους στις δράσεις της ε.π.8.1, δράσεις υποστήριξης των ανθρώπων που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό (ΕΚΟ, μετανάστες, Ρομά, άτομα με ειδικές ή/και εκπαιδευτικές ανάγκες, χαμηλό εισοδήματος) σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης.

6. Ενεργειακή απόδοση – μείωση της Κατανάλωσης Ενέργειας (Εθνικοί Στόχοι: Πρωτογενής Κατανάλωση Ενέργειας: 24,7 Mtoe και Τελική Κατανάλωση Ενέργειας: 18,4 Mtoe)³⁶

Κατά τα έτη 2008-2014 η Πρωτογενής Κατανάλωση Ενέργειας (ΠΚΕ) στην Ελλάδα μειώθηκε σχεδόν κατά ¼ (2008: 30,31 Mtoe (εκ. ΤΠΠ)-2014: 23,08 Mtoe (-23,8%)) κυρίως λόγω της συρρίκνωσης της οικονομικής δραστηριότητας της χώρας. Το 2016 η ΠΚΕ ανήλθε σε 22,84 Mtoe, σημειώνοντας ελαφρά μείωση σε σχέση με το 2015 (-1,4%, ήτοι 0,33 Mtoe) ενώ το 2017 έφτασε τους 23,12 Mtoe, +1,2%, ήτοι 0,28 Mtoe, λόγω της αύξησης της οικονομικής δραστηριότητας στην χώρα, παραμένοντας παρά την αύξηση σε χαμηλότερες τιμές από το στόχο της μέγιστης κατανάλωσης για το 2020 και επομένως έχοντας υπερκαλύψει τον εθνικό στόχο. Οι παραπάνω τάσεις αποτυπώνονται και στην Τελική Κατανάλωση Ενέργειας, η οποία από το 2014 και μετά παρουσιάζει αυξητική τάση με σταθεροποιητικές τάσεις στο επίπεδο των 16-17 Mtoe, αφού το 2016 ανήλθε σε 16,69 Mtoe και το 2017 σε 16,75 Mtoe, παραμένοντας σε χαμηλότερα επίπεδα από τον εθνικό στόχο μέγιστης κατανάλωσης για το 2020 και επομένως έχοντας υπερκαλύψει τον εθνικό στόχο.

Οι δράσεις του ΕΠΑνΕΚ (ε.π.4b,4c) αναμένεται να συμβάλουν περαιτέρω στην εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας στον τριτογενή τομέα (ενεργειακή κατανάλωση 30%). Αναμένεται επίσης σημαντική μείωση ενεργειακής κατανάλωσης σε επιχειρήσεις (δράση εξοικονόμησης ενέργειας σε

³⁵ Eurostat, People at risk of poverty or social inclusion

(https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=0&pcode=t2020_50&language=en)

³⁶ Η ανάλυση βασίζεται στα στοιχεία της Eurostat Energy Indicators (nrg_ind_eff / Last updated: 04.2019), Energy Efficiency

MME που θα προκηρυχθεί), σε δημόσια κτίρια (Ταμείο Υποδομών) και κατοικίες (Πρόγραμμα Εξοικονομώ Κατ' Οίκον).

Σε ότι αφορά το πρόγραμμα «Εξοικονομώ κατ' οίκον II», το οποίο αποσκοπεί στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης κτιρίων κατοικιών μέσω της χορήγησης άτοκων δανείων και επιδοτήσεων για την εγκατάσταση ΑΠΕ και μέτρων εξοικονόμησης ενέργειας, προκηρύχθηκε το 2018 και έχουν ενταχθεί 43.000 κατοικίες (15.000 έχουν ήδη αναβαθμιστεί ενεργειακά). Η 2η Πρόσκληση π/υ 250 Μ€ αναμένεται να καλύψει 25.000 νοικοκυριά.

Στον στόχο συμβάλλουν επίσης και οι παρεμβάσεις του ΕΠΥΜΕΠΕΡΑΑ: κατασκευή γραμμών Μετρό και προαστιακού σιδηροδρόμου, κατασκευή / αναβάθμιση σιδηροδρομικού δικτύου, μονάδες συμπαραγωγής ηλεκτρισμού – θερμότητας, έργα τηλεθέρμανσης, δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας και χρήσης ΑΠΕ σε δημόσια κτίρια, αντικατάσταση συστημάτων θέρμανσης πετρελαίου με συστήματα φυσικού αερίου σε κατοικίες.

Δράσεις ενεργειακής αναβάθμισης δημοσίων κτιρίων υλοποιούνται και από τα ΠΕΠ.

7. Μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου (Εθνικός Στόχος 60.05 εκ. τόνοι ισοδύναμου CO₂)

Εξετάζοντας την εκπομπή αερίων του θερμοκηπίου σύμφωνα με το δείκτη μέτρησης της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020»³⁷ η Ελλάδα έχει πετύχει από νωρίς τον εθνικό της στόχο όσον αφορά στη μείωσή τους. Το 2016 αυτές οι εκπομπές ρύπων έφτασαν στα 44,9 εκ. τόνοι ισοδύναμου CO₂ μειωμένες κατά 1 εκ. σε σχέση με το 2015, ενώ το 2017 σημειώθηκε περαιτέρω αποκλιμάκωση στο επίπεδο των 44,25 εκ. τόνοι ισοδύναμου CO₂, 16 εκ. λιγότεροι από τον εθνικό στόχο. Το 2017 η Ελλάδα είχε καταφέρει να μειώσει την εκπομπή αερίων του θερμοκηπίου συνολικά σχεδόν κατά 34 π.μ. σε σχέση με το 2008 (με έτος βάσης το 1990) (2008: 127,53 και 2017: 93,64) ενώ λαμβάνοντας υπόψη τον Κανονισμό για τον επιμερισμό των προσπαθειών³⁸ η χώρα μας έχει καταφέρει να βρίσκεται στο 70,7% του επιπέδου αυτών των εκπομπών το 1990. Η Ελλάδα αναμένεται να υπερκαλύψει τον στόχο της για τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου έως το 2020 βάσει της απόφασης επιμερισμού των προσπαθειών, με μείωση κατά 22% έως το 2020 σε σχέση με το επίπεδο του 2005.

Η συμβολή του ΕΣΠΑ 2014-2020 στο συγκεκριμένο στόχο είναι ιδιαίτερα σημαντική και θα επιτευχθεί κυρίως μέσω των παρεμβάσεων του ΕΠΥΜΕΠΕΡΑΑ που χρηματοδοτούν την κατασκευή του Μετρό Θεσσαλονίκης και Αθήνας, σιδηροδρομικά έργα, έργα ενεργειακής αναβάθμισης δημοσίων κτιρίων, κατασκευή μονάδων συμπαραγωγής ηλεκτρισμού – θερμότητας, έργα τηλεθέρμανσης κ.λπ.

Επίσης, σημαντική θα είναι και η συμβολή των παρεμβάσεων που αναφέρονται στους ΘΣ 6 & 8, καθώς και οι υλοποιούμενες δράσεις του ΕΠΑνΕΚ στο πλαίσιο της επ7ε καθώς τα έργα φυσικού αερίου θα συμβάλλουν στη μείωση χρήσης άλλων περισσότερο ρυπογόνων ορυκτών καυσίμων στο ενεργειακό ισοζύγιο της χώρας και τα έργα ηλεκτρικής διασύνδεσης με το ηπειρωτικό σύστημα (Κυκλάδες, Κρήτη) θα συμβάλλουν στην μείωση κατανάλωσης μαζούτ για παραγωγή ενέργειας στα νησιά και την αύξηση απορρόφησης ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ.

³⁷ Στην σχετική σελίδα της Eurostat για τον δείκτη “Greenhouse gas emissions in ESD sectors (ESD base year=100 / million tonnes CO₂ equivalent)” αναφέρεται:

“The indicator calculation is based on the emissions covered under the Effort Sharing Decision (406/2009/EC). The Effort Sharing Decision sets national annual binding targets for emissions not covered under the EU emission trading scheme (ETS). The ESD emissions are calculated by deducting ETS verified emissions, CO₂ emissions from domestic aviation and NF₃ emissions from national total emissions. Total emissions are national totals reported under the UNFCCC (excluding LULUCF, international aviation and international maritime transport). For the period 2005-2012, additional emission estimates are deducted in order to reflect the current scope of the EU ETS, following the European Environment Agency methodology for calculating consistent time series.” (https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/t2020_35)

³⁸ Effort Sharing Decision, 406/2009/EC

β. Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (% ΑΠΕ στην Ακαθάριστη Τελική Κατανάλωση Ενέργειας – Εθνικός Στόχος: 18%)³⁹

Σε σύγκριση με το 2008 η συμμετοχή των ΑΠΕ στην Ακαθάριστη Τελική Κατανάλωση Ενέργειας (ΑΤΚΕ) έχει υπερδιπλασιαστεί, με την μεγαλύτερη αύξηση να πραγματοποιείται από το 2012 και μετά. Πιο αναλυτικά, το 2008 η συμμετοχή των ΑΠΕ στην ΑΤΚΕ ανερχόταν σε 7,99% και την επόμενη τριετία σημείωσε ελαφρά αυξητική τάση κινούμενη μέχρι και λίγο κάτω από το 11%. Το 2012 το μερίδιο των ΑΠΕ στην ΑΤΚΕ σημείωσε σημαντική αύξηση καθώς έφτασε σχεδόν το 13,5% ενώ την επόμενη τριετία (2013-2015) σταθεροποιήθηκε στο επίπεδο του 15% με 15,3%. Το 2016 το ποσοστό των ΑΠΕ στην ΑΤΚΕ μειώθηκε υποχωρώντας στο 15,1% ενώ **το 2017 αυξήθηκε στο 16,95% φτάνοντας στο 94,2% του στόχου για το 2020.**

Στο ΕΠΑνεΚ, οι δράσεις του ΕΣ 1.6 (ε.π.4α) αναμένεται να συμβάλουν στη δέσμευση της χώρας για υψηλότερη διείσδυση των ΑΠΕ στο ελληνικό ενεργειακό σύστημα. Έχουν ήδη ενταχθεί 2 έργα: το έργο κατασκευής μονάδων παραγωγής θερμικής ενέργειας με βιομάζα για την τηλεθέρμανση Αμυνταίου ισχύος 30 MW ΔΔ 6,2Μ€ και το Ταμείο Υποδομών με π/υ ΔΔ 25,74 Μ€ για τη χρηματοδότηση έργων παραγωγής και διανομής ενέργειας από ΑΠΕ.

Επίσης, συμβολή αναμένεται και από τις 2 δράσεις κρατικών ενισχύσεων: «Προώθηση συστημάτων θέρμανσης και ψύξης από ΑΠΕ και συμπαραγωγής ηλεκτρισμού θερμότητας για ιδιοκατανάλωση», π/υ ΔΔ 35 Μ€ και «Προώθηση συστημάτων αποδοτικής τηλεθέρμανσης», π/υ 25Μ€, που έχουν ήδη εξειδικευθεί και αναμένεται να προκηρυχθούν εντός του 2019 και από τη δράση «Προώθηση Δράσεων από Ενεργειακές Κοινότητες» π/υ 25 Μ€.

Παράλληλα, στο ΠΕΠ ΑΜΘ έχει ενταχθεί και υλοποιείται το έργο «Κατασκευή θερμικού σταθμού και δικτύων τηλεθέρμανσης αγροτικών θερμοκηπιακών εγκαταστάσεων και κτιρίων» π/υ 5,84 Μ€.

Τέλος, στο συγκεκριμένο στόχο θα συμβάλουν και οι παρεμβάσεις του ΕΠΥΜΕΠΕΡΑΑ που αφορούν στην προώθηση της χρήσης ΑΠΕ σε δημόσια κτίρια.

Η στήριξη των ΕΔΕΤ στους στόχους της Κλιματικής Αλλαγής

Στο πλαίσιο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2014-2020 οι πόροι που θα κατευθυνθούν για τη στήριξη των στόχων της κλιματικής αλλαγής ανέρχονται σύμφωνα με τα εγκεκριμένα Προγράμματα σε 5,3 δις € (ΚΣ) και κατανέμονται με σειρά βαρύτητας στους ΘΣ 6, 4, 5, 7, 9, 3, 1 και 8 κυρίως των ΠΑΑ, ΕΠΥΜΕΠΕΡΑΑ και ΕΠΑνεΚ.

Το ποσό που έχει διατεθεί από τα ΕΠ του ΕΣΠΑ για την στήριξη των δράσεων που συμβάλουν στους στόχους της κλιματικής αλλαγής μέχρι και 31.12.2018, ανέρχεται ήδη σε 3,67 δις € (ΚΣ), ενώ οι δαπάνες των συγκεκριμένων δράσεων ανέρχονται σε 1,5 δις € (ΚΣ).

β) Περιγραφή και αξιολόγηση, σε σχέση με τα ορόσημα που ορίζονται στο πλαίσιο επιδόσεων και τη στήριξη που χρησιμοποιήθηκε για τους στόχους της κλιματικής αλλαγής, κατά περίπτωση, του τρόπου με τον οποίο τα ΕΔΕΤ έχουν συμβάλει στην επίτευξη των θεματικών στόχων και της προόδου που έχει σημειωθεί στην επίτευξη των αναμενόμενων βασικών αποτελεσμάτων για καθέναν από τους θεματικούς στόχους που ορίζονται στο σύμφωνο εταιρικής σχέσης, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, περιγραφής της συμβολής των ΕΔΕΤ στην επίτευξη της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής, όσον αφορά τα καθορισθέντα ορόσημα στο πλαίσιο επιδόσεων για κάθε πρόγραμμα

Στη συνέχεια παρουσιάζεται συνοπτικά η πρόοδος υλοποίησης του ΕΣΠΑ ανά ΘΣ με βάση τα στοιχεία του ΟΠΣ-ΕΣΠΑ και στοιχεία του ΟΠΣΑΑ και της ΔΑ ΠΑΑ. Αναλυτικότερη παρουσίαση περιλαμβάνεται στο Παράρτημα Α.

ΘΣ1

Οι πόροι του **ΘΣ1** ανέρχονται σε 1.077,8 Μ€ ΚΣ (1.372,1 Μ€ ΔΔ) από το ΕΤΠΑ & το ΕΓΤΑΑ, κατανεμημένοι στο ΕΠΑνεΚ, τα 13 ΠΕΠ και το ΠΑΑ.

³⁹ Η ανάλυση βασίζεται στα στοιχεία της Eurostat Energy Indicators (nrg_ind_ren / Last updated: 06.2019), Share of Energy from Renewable Energy Sources

Μέχρι 31.12.2018, η συνολική ενεργοποίηση του ΘΣ1 με βάση τις δημοσιευμένες προσκλήσεις ανέρχεται σε 59,5%, οι εντάξεις στο 42,7%, οι ΝοΔε στο 36,7% και οι δαπάνες στο 2,9% των πόρων του.

Η **ενεργοποίηση** των πόρων του **ΕΤΠΑ** ανέρχεται σε 66,5%, με την έκδοση 47 προσκλήσεων, π/υ ΔΔ 770,2 Μ€, που εστίαζαν στην αναβάθμιση ερευνητικών υποδομών, στην ενίσχυση σχημάτων συνεργασίας της ερευνητικής κοινότητας με τις επιχειρήσεις και στην υποστήριξη έργων διακρατικών & ευρωπαϊκών συνεργασιών. **Εντάχθηκαν** 987 έργα, π/υ ΔΔ 586,2 Μ€ (11,5 Μ€ σε 2 έργα phasing). Οι **νομικές δεσμεύσεις** (ΝοΔε) είναι 503,7 Μ€ (4,1 Μ€ σε phasing) και οι **δαπάνες** 39,8 Μ€ (1,9 Μ€ σε phasing).

Από το **ΠΑΑ**, εκδόθηκαν 14 προσκλήσεις, π/υ ΔΔ 46,5 Μ€, ενεργοποιώντας το 21,8% των αντίστοιχων πόρων του ΕΓΤΑΑ. Δεν έχουν γίνει εντάξεις.

Σε επίπεδο **δεικτών εκροών & αποτελεσμάτων**, εμφανίζεται υστέρηση στις τιμές επίτευξης, καθώς η πλειοψηφία των ενταγμένων έργων είναι σε στάδιο υλοποίησης. Στα αποτελέσματα, οι δαπάνες Ε&Α των επιχειρήσεων ανέρχονται σε ποσοστό 0,51% του ΑΕΠ για το σύνολο της χώρας.

Η χρηματοδοτική συμβολή του ΘΣ1 στους στόχους της **Κλιματικής Αλλαγής** προγραμματικά ήταν 0,5% και η υλοποίηση μέχρι 31.12.18 ανέρχεται στο 24,9%.

ΘΣ2

Οι πόροι του **ΘΣ2** ανέρχονται σε 844,6 Μ€ ΚΣ (1.089,6 Μ€ ΔΔ) από το ΕΤΠΑ & το ΕΓΤΑΑ, καταναμεμένοι στο ΕΠΑνΕΚ, το ΕΠ ΜΔΤ, τα 13 ΠΕΠ και το ΠΑΑ.

Μέχρι 31.12.2018, η συνολική ενεργοποίηση του ΘΣ2 με βάση τις δημοσιευμένες προσκλήσεις ανέρχεται σε 82,7%, οι εντάξεις στο 41,7%, οι ΝοΔε στο 28,4% και οι δαπάνες στο 21% των πόρων του.

Η **ενεργοποίηση** των πόρων του **ΕΤΠΑ** ανέρχεται σε 85,3%, με την έκδοση 56 προσκλήσεων, π/υ ΔΔ 861,5 Μ€. **Εντάχθηκαν** 54 έργα, π/υ 414,6 Μ€ (144,7 Μ€ σε 41 έργα phasing). Οι **ΝοΔε** είναι 270,1 Μ€ και οι **δαπάνες** 196,9 Μ€ (110,3 Μ€ σε phasing).

Από το **ΠΑΑ**, εκδόθηκαν 4 προσκλήσεις π/υ ΔΔ 39,7 Μ€ (ενεργοποίηση 50,1%) και εντάχθηκαν 4 έργα ίσου ύψους π/υ και νομικών δεσμεύσεων με δαπάνες 32,1 Μ€.

Σε επίπεδο **δεικτών εκροών & αποτελεσμάτων**, δεν αποτυπώνεται σημαντική πρόοδος των τιμών επίτευξης, καθώς τα περισσότερα από τα ενταγμένα έργα βρίσκονται σε στάδιο υλοποίησης.

Το μεγάλο έργο «Ultrafast Broadband» είναι σε διαγωνιστική διαδικασία. Για το μεγάλο έργο «ΣΥΖΕΥΞΙΣ II» έχει πλέον εκδοθεί η σχετική πρόσκληση για τη χρηματοδότηση των εκτελεστικών συμβάσεων του. Το μεγάλο έργο του Κτηματολογίου υλοποιείται. Επίσης, οι δράσεις κρατικών ενισχύσεων, «Ψηφιακό Βήμα» / «Ψηφιακό Άλμα», είναι σε στάδιο αξιολόγησης των υποβληθεισών προτάσεων.

Έχουν υλοποιηθεί 7 έργα δημιουργίας ή αναβάθμισης συστημάτων ΤΠΕ για την υποστήριξη οριζόντιων λειτουργιών του δημοσίου & 13 έργα για την αναβάθμιση των τομέων προτεραιότητας του ΕΠ ΜΔΤ. Επίσης, 44.588 πρόσθετα νοικοκυριά έχουν πρόσβαση σε ευρυζωνικά δίκτυα με ταχύτητα τουλάχιστον 30 Mbps.

Στα αποτελέσματα, καταγράφηκε η αύξηση του ποσοστού κάλυψης των ευρυζωνικών συνδέσεων επόμενης γενιάς σε 65,86%, 478.385 πολίτες έχουν προσωποποιημένη πρόσβαση στο ενιαίο σημείο πρόσβασης των πολιτών και το 49,7% των πολιτών χρησιμοποίησε το διαδίκτυο για υπηρεσίες του δημοσίου.

Το **ΠΑΑ** υλοποιεί το συνεχιζόμενο τμήμα του έργου RURAL με στόχο σημαντικό ποσοστό του αγροτικού πληθυσμού να επωφεληθεί από τις σχετικές υποδομές.

Τα έργα που υλοποιούνται στο πλαίσιο του ΘΣ2 δεν έχουν συμβολή στους στόχους της Κλιματικής Αλλαγής.

ΘΣ3

Οι πόροι του **ΘΣ3** ανέρχονται σε 2.787,7 Μ€ ΚΣ (3.493,6 Μ€ ΔΔ) από το ΕΤΠΑ, το ΕΓΤΑΑ & το ΕΤΘΑ, καταναμημένοι στο ΕΠΑνΕΚ, τα 13 ΠΕΠ, το ΠΑΑ και το ΕΠΑΛΘ.

Μέχρι 31.12.2018, η συνολική ενεργοποίηση του ΘΣ3 με βάση τις δημοσιευμένες προσκλήσεις ανέρχεται σε 103%, οι εντάξεις στο 72,4%, οι ΝοΔε στο 69,7% και οι δαπάνες στο 22,1% των πόρων του.

Η **ενεργοποίηση** των πόρων του **ΕΤΠΑ** ανέρχεται σε 122,5% με την έκδοση 51 προσκλήσεων, π/υ ΔΔ 2.206,5 Μ€. **Εντάχθηκαν** 9.985 έργα, π/υ 1.514,2 Μ€, και αφορούν κυρίως δράσεις κρατικών ενισχύσεων και χρηματοδοτικών εργαλείων. Οι **ΝοΔε** είναι 1.502,4 Μ€ και οι **δαπάνες** 192,8 Μ€.

Από το **ΠΑΑ**, εκδόθηκαν 67 προσκλήσεις π/υ 1.220,2 Μ€ (83,5% ενεργοποίηση). Εντάχθηκαν 60.983 έργα, π/υ 919,2 Μ€, για την αναδιάρθρωση / εκσυγχρονισμό των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και την ενίσχυση των νέων γεωργών. Οι **ΝοΔε** είναι 857,2 Μ€ και οι δαπάνες 571,4 Μ€.

Από το **ΕΠΑΛΘ**, εκδόθηκαν 10 προσκλήσεις π/υ 171,7 Μ€ (74,2% ενεργοποίηση). Εντάχθηκαν 180 έργα, π/υ 94,8 Μ€ (4 έργα phasing π/υ 6,1 Μ€), για αλιευτικούς λιμένες, ιχθυόσκαλες, καταφύγια και καινοτομία στην αλιεία, υδατοκαλλιέργεια και μεταποίηση. Οι **ΝοΔε** είναι 76,3 Μ€ (5,9 Μ€ σε phasing) και οι δαπάνες 7,3 Μ€ (3 Μ€ σε phasing).

Σε επίπεδο υλοποίησης **δεικτών εκροών**, παρουσιάζεται υστέρηση, καθώς τα περισσότερα έργα είναι σε στάδιο υλοποίησης. Έχουν ήδη συσταθεί τα Ταμεία: ΤΕΠΙΧ ΙΙ, 400 Μ€ και ΤΑΕΣΥΜ 130 Μ€.

Στα **αποτελέσματα** καταγράφονται:

- 57,7% το ποσοστό των επιχειρήσεων που καινοτομούν στην Ελλάδα
- 120.166 Μ€ η ΑΠΑ των 9 στρατηγικών τομέων της χώρας
- 21.479 Μ€ οι εξαγωγές ελληνικών επιχειρήσεων στους 9 στρατηγικούς τομείς

Στο **ΠΑΑ**:

- % γεωργικών εκμεταλλεύσεων που λαμβάνουν στήριξη για αναδιάρθρωση /εκσυγχρονισμό: 44,76%
- % εκμεταλλεύσεων με επιχειρηματικό σχέδιο ανάπτυξης/επενδύσεις για νέους γεωργούς: 86,99%
- % εκμεταλλεύσεων που λαμβάνουν στήριξη για τη συμμετοχή τους σε συστήματα ποιότητας, τοπικές αγορές & ομάδες/οργανώσεις παραγωγών: 3,94%
- % επενδύσεων στον τομέα της μεταποίησης & εμπορίας τροφίμων & ποτών: 27,78%

Στο **ΕΠΑΛΘ** έχουν ενταχθεί:

- 10 έργα για 8 αλιευτικά καταφύγια και 2 ιχθυόσκαλες
- 8 έργα για καινοτομία στην αλιεία και 15 έργα στην υδατοκαλλιέργεια
- 114 έργα για επενδύσεις στην υδατοκαλλιέργεια
- 44 έργα για τη μεταποίηση

Η χρηματοδοτική συμβολή του ΘΣ3 στους στόχους της **Κλιματικής Αλλαγής** προγραμματικά ήταν 1% και η υλοποίηση μέχρι 31.12.18 ανέρχεται στο 18,4%.

ΘΣ4

Οι πόροι του **ΘΣ4** ανέρχονται σε 2.164,3 Μ€ ΚΣ (2.692,1 Μ€ ΔΔ), από το ΕΤΠΑ, το ΤΣ, το ΕΓΤΑΑ & το ΕΤΘΑ, καταναμημένοι στο ΕΠΑνΕΚ, το ΕΠΥΜΕΠΕΡΑΑ, τα 13 ΠΕΠ, το ΠΑΑ και το ΕΠΑΛΘ.

Μέχρι 31.12.2018, η συνολική ενεργοποίηση του ΘΣ4 με βάση τις δημοσιευμένες προσκλήσεις ανέρχεται σε 106,5%, οι εντάξεις στο 98,2%, οι ΝοΔε στο 57,3% και οι δαπάνες στο 24,8% των πόρων του.

Η **ενεργοποίηση** των πόρων του **ΕΤΠΑ** και του **ΤΣ** ανέρχεται σε 90,5%, με την έκδοση 72 προσκλήσεων, π/υ ΔΔ 2.156,9 Μ€. **Εντάχθηκαν** 81 έργα, π/υ 2.404,3 Μ€ (6 έργα phasing, π/υ 1.242,1 Μ€), για έργα στον τομέα της ενέργειας και των μεταφορών. Οι **ΝοΔε** είναι 1.302,7 Μ€ (1.079,6 Μ€ στα phasing) και οι **δαπάνες** 546,5 Μ€ (479,9 Μ€ σε phasing).

Από το **ΠΑΑ**, εκδόθηκαν 12 προσκλήσεις π/υ 703,8 Μ€ (233,3% ενεργοποίηση). Εντάχθηκαν 44.634 έργα, π/υ 240,7 Μ€, για την μείωση εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και αμμωνίας. Οι **ΝοΔε** ανέρχονται στο ύψος του π/υ των ενταγμένων έργων και οι δαπάνες σε 120,8 Μ€.

Από το **ΕΠΑΛΘ**, εκδόθηκαν 2 προσκλήσεις π/υ 5,3 Μ€ (72,7% ενεργοποίηση), αλλά δεν εντάχθηκαν έργα.

Σε επίπεδο **δεικτών εκροών**, δεν αποτυπώνεται σημαντική πρόοδος, καθώς, τα περισσότερα από τα ενταγμένα έργα (έργα Μετρό Αθήνας και Θεσσαλονίκης, «Εξοικονομώ Κατ' Οίκον II», δράσεις τηλεθέρμανσης, ενεργειακές αναβαθμίσεις, κ.ά.) είναι σε στάδιο υλοποίησης.

Στους **δείκτες αποτελεσμάτων**, καταγράφηκε η αύξηση του μεριδίου των ΑΠΕ στην Ακαθάριστη Τελική Κατανάλωση Ενέργειας σε ποσοστό 16,95% και η αύξηση της ετήσιας εξοικονόμησης τελικής ενέργειας σε 552,71 ktOE/έτος.

Στο **ΠΑΑ**, η πρόοδος των παρεμβάσεων του ΘΣ4 αποτυπώνει τις ενισχύσεις 107 Μ€ για τη μετάβαση στη βιολογική γεωργία σε 37.153,33 ha και τη διατήρηση εφαρμογής βιολογικής γεωργίας σε 209.812,88 ha.

Η χρηματοδοτική συμβολή του ΘΣ4 στους στόχους της **Κλιματικής Αλλαγής** προγραμματικά ήταν 28,3% και η υλοποίηση μέχρι 31.12.18 ανέρχεται στο 90,7%.

ΘΣ5

Οι πόροι του **ΘΣ5** ανέρχονται σε 1.332,1 Μ€ ΚΣ (1.589,1 Μ€ ΔΔ), από το ΕΤΠΑ, το ΤΣ & το ΕΓΤΑΑ, καταμετρημένοι στο ΕΠΥΜΕΠΕΡΑΑ, τα 13 ΠΕΠ και το ΠΑΑ.

Μέχρι 31.12.2018, η συνολική ενεργοποίηση του ΘΣ5 με βάση τις δημοσιευμένες προσκλήσεις ανέρχεται σε 100,3%, οι εντάξεις στο 72%, οι ΝοΔε στο 65,3% και οι δαπάνες στο 36,8% των πόρων του.

Η **ενεργοποίηση** των πόρων του **ΕΤΠΑ** και του **ΤΣ** ανέρχεται σε 96,5%, με την έκδοση 58 προσκλήσεων, π/υ ΔΔ 407 Μ€. **Εντάχθηκαν** 124 έργα, π/υ 278,7 Μ€ (55,3 Μ€ σε 8 έργα phasing), κυρίως για έργα αποχέτευσης ομβρίων, διευθετήσεις χειμάρρων, αντιπλημμυρικά και άλλα έργα πρόληψης και διαχείρισης κινδύνων. Οι **ΝοΔε** είναι 130,1 Μ€ (47,4 Μ€ στα phasing) και οι **δαπάνες** 73,3 Μ€ (28,2 Μ€ σε phasing).

Από το **ΠΑΑ**, εκδόθηκαν 50 προσκλήσεις π/υ 1.186,3 Μ€. Εντάχθηκαν 1.828.285 έργα, π/υ 865,1 Μ€. Οι **ΝοΔε** είναι 907,2 Μ€ και οι δαπάνες 512,3 Μ€.

Οι υλοποιήσεις των παρεμβάσεων του ΘΣ5 παρουσιάζει σχετική υστέρηση. Πληθυσμός 261.384 ατόμων ωφελείται από αντιπλημμυρικά μέτρα και 124.286 από μέτρα δασικής πυροπροστασίας.

Στο **ΠΑΑ**, διατέθηκαν πόροι:

- για αποζημιώσεις σε 1.199.341,31 ha ορεινών περιοχών και 913.507,88 ha σε περιοχές που αντιμετωπίζουν σημαντικά φυσικά μειονεκτήματα
- για τη μετάβαση σε βιολογική γεωργία (114.440,39 ha) και τη διατήρηση εφαρμογής βιολογικής γεωργίας (293.544,61 ha)
- για γεωργοπεριβαλλοντικές και κλιματικές υποχρεώσεις (120.429,42 ha)

ενισχύοντας σημαντικά το βαθμό επίτευξης των αναμενόμενων αποτελεσμάτων.

Η χρηματοδοτική συμβολή του ΘΣ5 στους στόχους της **Κλιματικής Αλλαγής** προγραμματικά ήταν 26,1% και η υλοποίηση μέχρι 31.12.18 ανέρχεται στο 72,4%.

ΘΣ6

Οι πόροι του **ΘΣ6** ανέρχονται σε 4.662,7 Μ€ ΚΣ (5.670,5 Μ€ ΔΔ), από το ΕΤΠΑ, το ΤΣ, το ΕΓΤΑΑ & το ΕΤΘΑ, κατανεμημένοι στο ΕΠΑνΕΚ, το ΕΠΥΜΕΠΕΡΑΑ, τα 13 ΠΕΠ, το ΠΑΑ και το ΕΠΑΛΘ.

Μέχρι 31.12.2018, η συνολική ενεργοποίηση του ΘΣ6 με βάση τις δημοσιευμένες προσκλήσεις ανέρχεται σε 96,7%, οι εντάξεις στο 61,5%, οι ΝοΔε στο 35,7% και οι δαπάνες στο 19,7% των πόρων του.

Η **ενεργοποίηση** των πόρων του ΕΤΠΑ και του ΤΣ ανέρχεται σε 101,3%, με την έκδοση 310 προσκλήσεων, π/υ ΔΔ 3.748,1 Μ€. **Εντάχθηκαν** 1.010 έργα, π/υ 2.367,6 Μ€ (121 έργα phasing, π/υ 773,6 Μ€), σε τομείς ύδρευσης, αποχέτευσης, επεξεργασίας λυμάτων, διαχείρισης στερεών αποβλήτων, υδατικών πόρων, προστατευόμενων περιοχών NATURA 2000, αφαλάτωσης, ανάπλασης αστικών περιοχών και πολιτισμού-τουρισμού. Οι **ΝοΔε** είναι 914,7 Μ€ (487 Μ€ στα phasing) και οι **δαπάνες** 459,5 Μ€ (305,3 Μ€ σε phasing).

Από το **ΠΑΑ**, εκδόθηκαν 55 προσκλήσεις π/υ 1.627,9 Μ€ (91,6% ενεργοποίηση). Εντάχθηκαν 1.828.454 έργα, π/υ 1.001,6 Μ€. Οι **ΝοΔε** είναι 1.043,8 Μ€ και οι δαπάνες 610,1 Μ€.

Από το **ΕΠΑΛΘ**, εκδόθηκαν 6 προσκλήσεις π/υ 107,4 Μ€ (55,8% ενεργοποίηση). Εντάχθηκαν 777 έργα, π/υ 120,4 Μ€ (2 έργα phasing, π/υ ΔΔ 1,1 Μ€), και αφορούν, κυρίως, τη θαλάσσια εποπτεία και την εφαρμογή του ενωσιακού συστήματος ελέγχου, επιθεωρήσεων και επιβολής, καθώς και την οριστική παύση αλιευτικής δραστηριότητας. Οι **ΝοΔε** είναι 66,2 Μ€ (0,8 Μ€ στα phasing) και οι δαπάνες 49,9 Μ€ (0,6 Μ€ σε phasing).

Σε επίπεδο **δεικτών εκροών**, αποτυπώνεται μικρή πρόοδος, καθώς τα περισσότερα από τα ενταγμένα έργα βρίσκονται σε στάδιο υλοποίησης.

Πρόοδος σημειώθηκε ως προς τα ακόλουθα:

- 133.858 πρόσθετα άτομα εξυπηρετούνται από βελτιωμένες υπηρεσίες ύδρευσης
- 359.912 πρόσθετα άτομα εξυπηρετούνται από βελτιωμένη επεξεργασία λυμάτων

Επίσης, η Ποσότητα Αστικών Στερεών Αποβλήτων που οδηγείται σε ασφαλή διάθεση ανήλθε σε 478.671,94 tn/ έτος.

Στα αποτελέσματα:

- Το 100% των περιοχών Natura 2000 προστατεύεται
- 18,6 εκ άτομα επισκέφτηκαν αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία
- Τα υδατικά συστήματα με καλή κατάσταση σε τουλάχιστον μία από τις κατηγορίες της Οδηγίας 2000/60/ΕΕ είναι 66%.

Για το **ΠΑΑ**, επιπλέον των εκροών των παρεμβάσεων του ΕΠ στον ΘΣ5, που συμβάλουν αντίστοιχα και στο ΘΣ6, καταγράφονται τα ακόλουθα αποτελέσματα:

- 4,29% αρδευόμενης γης εντάσσεται σε πιο αποδοτικό αρδευτικό σύστημα
- ενισχύθηκαν επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού σε εκτάσεις 43.997,45 ha

Στο **ΕΠΑΛΘ** έχουν ενταχθεί:

- 3 έργα για την ολοκληρωμένη θαλάσσια εποπτεία
- 5 έργα για την εφαρμογή του ενωσιακού συστήματος ελέγχου, επιθεωρήσεων και επιβολής
- 766 έργα οριστικής παύσης αλιευτικής δραστηριότητας

Ενώ, μέσω της Εθνικής Ενιαίας Ναυτιλιακής Θυρίδας, επιτεύχθηκε 100% η αύξηση στο κοινό περιβάλλον ανταλλαγής πληροφοριών για την επιτήρηση του θαλάσσιου τομέα της ΕΕ (CISE).

Η χρηματοδοτική συμβολή του ΘΣ6 στους στόχους της **Κλιματικής Αλλαγής** προγραμματικά ήταν 34% και η υλοποίηση μέχρι 31.12.18 ανέρχεται στο 59,2%.

ΘΣ7

Οι πόροι του **ΘΣ7** ανέρχονται σε 2.504,8 Μ€ ΚΣ (3.099,9 Μ€ ΔΔ) από το ΕΤΠΑ & το ΤΣ, κατανεμημένοι στο ΕΠΥΜΕΠΕΡΑΑ, το ΕΠΑνΕΚ και τα 13 ΠΕΠ.

Μέχρι 31.12.2018, η **συνολική ενεργοποίηση** του ΘΣ7 ανέρχεται σε 110,8%, με την έκδοση 133 προσκλήσεων, π/υ ΔΔ 3.435 Μ€. **Εντάχθηκαν** 146 έργα, π/υ 2.994,5 Μ€ (979,1 Μ€ σε 36 έργα phasing) για έργα στις οδικές και σιδηροδρομικές διευρωπαϊκές συνδέσεις και έργα υποδομών ενέργεια και οδικής ασφάλειας (96,6% των πόρων του). Οι **ΝοΔε** είναι 1.522,6 Μ€ (727 Μ€ στα phasing), ποσό που αντιστοιχεί στο 49,1% των πόρων του και οι **δαπάνες** 775,5 Μ€ (500,2 Μ€ σε phasing), ήτοι 25% των διαθέσιμων πόρων.

Η αποτύπωση της προόδου εξέλιξης των **δεικτών εκροών και αποτελεσμάτων** για τους τομείς των μεταφορών και της ενέργειας εμφανίζει υστέρηση, λόγω της φύσης των έργων υποδομών και των αυξημένων χρόνων ωρίμανσης και υλοποίησης τους. Στις βασικές εκροές του ΘΣ7, έχουν υλοποιηθεί:

- Η δυναμικότητα αποθήκευσης 95.000 Nm³ φυσικού αερίου LNG από την αναβάθμιση του σταθμού ΥΦΑ της Ρεβυθούσας
- Η κατασκευή εναέριας γραμμής μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας 400 kV που συνδέει τα ΚΥΤ ΛΑΓΚΑΔΑ-ΦΙΛΙΠΠΩΝ, μήκους 109,56 χλμ.
- Η υποβρύχια διασύνδεση των Κυκλάδων (Α΄ Φάση), μήκους 152,35 χλμ.
- Η κατασκευή νέου οδικού δικτύου, μήκους 78,97 χλμ. (62,5 χλμ. ΔΕΔ-Μ)
- Η ανακατασκευή / αναβάθμιση οδικού δικτύου μήκους 48,25 χλμ. (8,18 χλμ. ΔΕΔ-Μ)

Η χρηματοδοτική συμβολή του ΘΣ7 στους στόχους της **Κλιματικής Αλλαγής** προγραμματικά ήταν 6,5% και η υλοποίηση μέχρι 31.12.18 ανέρχεται στο 60,3%.

ΘΣ8

Οι πόροι του **ΘΣ8** ανέρχονται σε 2.095 Μ€ ΚΣ (2.623,8 Μ€ ΔΔ), από το ΕΚΤ, την ΠΑΝ, το ΕΓΤΑΑ & το ΕΤΘΑ, κατανεμημένοι στο ΕΠΑνΕΚ, το ΕΠΑΝΑΔΕΔΒΜ, τα 13 ΠΕΠ, το ΠΑΑ και το ΕΠΑΛΘ.

Μέχρι 31.12.2018, η συνολική ενεργοποίηση του ΘΣ8 με βάση τις δημοσιευμένες προσκλήσεις ανέρχεται σε 78%, οι εντάξεις στο 62,4%, οι ΝοΔε στο 54,3% και οι δαπάνες στο 31,5% των πόρων του.

Η **ενεργοποίηση** των πόρων του **ΕΚΤ** και της **ΠΑΝ** ανέρχεται σε 76,9%, με την έκδοση 68 προσκλήσεων, π/υ ΔΔ 1.926,5 Μ€. **Εντάχθηκαν** 10.894 έργα π/υ 1.592,4 Μ€, για την προώθηση της απασχόλησης και την ενίσχυση των θεσμών της αγοράς εργασίας και της πρόνοιας. Οι **ΝοΔε** είναι 1.382,4 Μ€ και οι **δαπάνες** 796,3 Μ€.

Από το **ΠΑΑ**, εκδόθηκαν 3 προσκλήσεις π/υ 49,6 Μ€ (108,9% ενεργοποίηση). Εντάχθηκαν 563 έργα, π/υ 32,7 Μ€. Οι **ΝοΔε** ανέρχονται στο ύψος του π/υ των ενταγμένων έργων και οι δαπάνες σε 28 Μ€.

Από το **ΕΠΑΛΘ**, εκδόθηκε 1 πρόσκληση π/υ 70,5 Μ€ (96,6% ενεργοποίηση). Εντάχθηκαν 33 έργα για την εφαρμογή στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης, π/υ 12,3 Μ€. Οι **ΝοΔε** είναι 10,8 Μ€ και οι δαπάνες 1,2 Μ€.

Με βάση τα απογραφικά δελτία συμμετεχόντων σε πράξεις του ΕΚΤ:

- Για τους δείκτες CO01 έως CO05, οι συμμετέχοντες ανέρχονται σε 172.590 ανέργους (109.822 μακροχρόνια άνεργοι), 7.556 οικονομικά μη ενεργά άτομα (5.849 δεν παρακολουθούν εκπαίδευση ή κατάρτιση) και 107.924 απασχολούμενους.

- Για τους δείκτες C006 έως C011, οι συμμετέχοντες κάτω των 25 ετών είναι 3.302 και 18.138 άνω των 54. 148.572 είναι απόφοιτοι ανώτερης δευτεροβάθμιας ή μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ 99.539 είναι απόφοιτοι Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.
- Για τους δείκτες C015 έως C018, 21.123 ήταν οι συμμετέχοντες μετανάστες, αλλοδαπής προέλευσης, μειονότητες, 3.101 με αναπηρία, 14.613 τα άλλα μειονεκτούντα άτομα και 273 οι άστεγοι ή άτομα που έχουν αποκλειστεί από τη στέγαση.

Επίσης, δημιουργούνται ή αναβαθμίζονται 4 συστημικές παρεμβάσεις για την ενίσχυση των θεσμών της αγοράς εργασίας & πρόνοιας, και υλοποιούνται 9 έργα από κοινωνικούς εταίρους και μη κυβερνητικές οργανώσεις. Χρηματοδοτήθηκαν 2.581 νέες επιχειρήσεις και 2.520 υφιστάμενες.

Στα άμεσα αποτελέσματα του ΕΚΤ:

- 1.021 οικονομικά μη ενεργοί συμμετέχοντες αναζητούν εργασία
- 3.333 παρακολουθούν εκπαίδευση/κατάρτιση
- 30.290 αποκτούν εξειδίκευση
- 10.996 κατέχουν θέση εργασίας/αυτοαπασχολούνται
- 16.143 μειονεκτούντα άτομα αναζητούν εργασία

και στα μακροπρόθεσμα αποτελέσματα, εντός έξι μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους, κατέχουν θέση απασχόλησης/αυτοαπασχολούνται: 34.188 συμμετέχοντες και 3.738 οι μειονεκτούντες, ενώ οι συμμετέχοντες που βελτίωσαν την κατάσταση τους στην αγορά εργασίας είναι 16.557.

Σημαντική πρόοδος έχει γίνει και στην υλοποίηση παρεμβάσεων που υποστηρίζονται από την **ΠΑΝ**, στις οποίες συμμετείχαν 60.998 νέοι έως 29 ετών, και καταγράφεται υλοποίηση σε όλους τους δείκτες (βλ. κεφάλαιο 10 της παρούσας έκθεσης).

Στο **ΠΑΑ**, δημιουργήθηκαν 588 θέσεις εργασίας στα έργα που λαμβάνουν στήριξη.

Η χρηματοδοτική συμβολή του **ΘΣ8** στους στόχους της **Κλιματικής Αλλαγής** προγραμματικά ήταν 0,3% και η υλοποίηση μέχρι 31.12.18 ανέρχεται στο 21,5%.

ΘΣ9

Οι πόροι του **ΘΣ9** ανέρχονται σε 1.603,6 Μ€ ΚΣ (2.010,4 Μ€ ΔΔ) από το ΕΚΤ, το ΕΤΠΑ & το ΕΓΤΑΑ, κατανομημένοι στο ΕΠΑΝΑΔΕΔΒΜ, τα 13 ΠΕΠ και το ΠΑΑ.

Μέχρι 31.12.2018, η συνολική ενεργοποίηση του **ΘΣ9** με βάση τις δημοσιευμένες προσκλήσεις ανέρχεται σε 62,5%, οι εντάξεις στο 50,7%, οι **ΝοΔε** στο 40,1% και οι δαπάνες στο 28,3% των πόρων του.

Η ενεργοποίηση των πόρων του **ΕΤΠΑ** ανέρχεται σε 117,7%, με την έκδοση 85 προσκλήσεων, π/υ ΔΔ 391,2 Μ€. Εντάχθηκαν 221 έργα, π/υ 330,4 Μ€ (127 Μ€ σε 14 έργα phasing). Οι **ΝοΔε** είναι 196,8 Μ€ (121 Μ€ σε phasing) και οι δαπάνες 147,9 Μ€ (89,9 Μ€ σε phasing).

Η ενεργοποίηση των πόρων του **ΕΚΤ** ανέρχεται σε 57,3%, με την έκδοση 333 προσκλήσεων, π/υ ΔΔ 679,5 Μ€. Εντάχθηκαν 791 έργα π/υ 596 Μ€. Οι **ΝοΔε** είναι 517,2 Μ€ και οι δαπάνες 329,2 Μ€.

Από το **ΠΑΑ**, εκδόθηκαν 98 προσκλήσεις π/υ 185,3 Μ€ (37,7% ενεργοποίηση). Εντάχθηκαν 1.303 έργα π/υ 93,1 Μ€. Οι **ΝοΔε** ανέρχονται στο ύψος του π/υ των ενταγμένων έργων και οι δαπάνες σε 91,1 Μ€.

Με βάση τα απογραφικά δελτία συμμετεχόντων σε πράξεις του ΕΚΤ:

- Για τους δείκτες C001 έως C005, οι συμμετέχοντες ανέρχονται σε 84.194 ανέργους (41.080 μακροχρόνια άνεργοι), 4.121 οικονομικά μη ενεργά άτομα (2.994 δεν παρακολουθούν εκπαίδευση ή κατάρτιση) και 63.692 απασχολούμενους.

- Για τους δείκτες CO06 έως CO11, οι συμμετέχοντες κάτω των 25 ετών είναι 3.869 και 918 άνω των 54. 90.735 είναι απόφοιτοι ανώτερης δευτεροβάθμιας ή μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ 40.983 είναι απόφοιτοι Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.
- Για τους δείκτες CO15 έως CO18, 25.588 ήταν οι συμμετέχοντες μετανάστες, αλλοδαπής προέλευσης, μειονότητες, 1.019 με αναπηρία, 8.677 τα άλλα μειονεκτούντα άτομα και 92 άστεγοι ή άτομα που έχουν αποκλειστεί από τη στέγαση.

Επίσης, υποστηρίχθηκαν 622 δομές με 397.871 ωφελούμενους και 151.896 άτομα αποδεσμεύτηκαν από τη φροντίδα εξαρτώμενων ατόμων (43.308 δραστηριοποιήθηκαν σε αναζήτηση εργασίας, συμμετείχαν σε εκπαίδευση/κατάρτιση, κατείχαν θέση απασχόλησης/αυτοαπασχολούνται, ή διατήρησαν τη θέση εργασίας τους, αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους).

Σε 2.183 ανήλθε ο αριθμός των σχολικών μονάδων που επωφελήθηκαν από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις.

Στα άμεσα αποτελέσματα του ΕΚΤ:

- 967 οικονομικά μη ενεργοί συμμετέχοντες αναζητούν εργασία
- 2.661 παρακολουθούν εκπαίδευση/κατάρτιση
- 8.855 κατέχουν θέση εργασίας/αυτοαπασχολούνται
- 3.931 μειονεκτούντα άτομα αναζητούν εργασία

και στα μακροπρόθεσμα αποτελέσματα, εντός έξι μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους, κατέχουν θέση απασχόλησης/αυτοαπασχολούνται: 15.006 συμμετέχοντες και 2.562 οι μειονεκτούντες, ενώ οι συμμετέχοντες που βελτίωσαν την κατάσταση τους στην αγορά εργασίας είναι 2.243.

Σε ότι αφορά τις εκροές του **ΕΤΠΑ**, ο πληθυσμός που καλύπτεται από βελτιωμένες υπηρεσίες υγείας ανέρχεται σε 4.206.280 άτομα που πραγματοποίησαν 24.670.336 επισκέψεις.

Στο **ΠΑΑ**, 721 θέσεις εργασίας δημιουργούνται σε έργα Leader και το 67,51% του αγροτικού πληθυσμού καλύπτεται από στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης

Η χρηματοδοτική συμβολή του ΘΣ9 στους στόχους της **Κλιματικής Αλλαγής** προγραμματικά ήταν 3,3% και η υλοποίηση μέχρι 31.12.18 ανέρχεται στο 19,5%.

ΘΣ10

Οι πόροι του **ΘΣ10** ανέρχονται σε 1.417,2 Μ€ ΚΣ (1.820,3 Μ€ ΔΔ) από το ΕΚΤ, το ΕΤΠΑ & το ΕΓΤΑΑ, κατανεμημένοι στο ΕΠΑΝΑΔΕΔΒΜ, το ΕΠΑνΕΚ, τα 13 ΠΕΠ και το ΠΑΑ.

Οι παρεμβάσεις του ΘΣ10 αφορούν σε έργα εκπαίδευσης, κατάρτισης, απόκτησης δεξιοτήτων και αναβάθμισης / ενίσχυσης συγκεκριμένων υποστηρικτικών δομών.

Μέχρι 31.12.2018, η συνολική ενεργοποίηση του ΘΣ10 με βάση τις δημοσιευμένες προσκλήσεις ανέρχεται σε 93,1%, οι εντάξεις στο 71,6%, οι ΝοΔε στο 53,3% και οι δαπάνες στο 34,5% των πόρων του.

Η ενεργοποίηση των πόρων του **ΕΤΠΑ** ανέρχεται σε 152,2%, με την έκδοση 73 προσκλήσεων, π/υ ΔΔ 552 Μ€. Εντάχθηκαν 174 έργα π/υ 391,5 Μ€ (11,2 Μ€ σε 3 έργα phasing). Οι **ΝοΔε** είναι 148,4 Μ€ (11 Μ€ σε phasing) και οι δαπάνες 76,3 Μ€ (8,8 Μ€ σε phasing).

Η ενεργοποίηση των πόρων του **ΕΚΤ** ανέρχεται σε 79,3%, με την έκδοση 97 προσκλήσεων, π/υ ΔΔ 1.117,4 Μ€. Εντάχθηκαν 510 έργα π/υ 887,7 Μ€ (18 έργα phasing, π/υ ΔΔ 72,8 Μ€). Οι **ΝοΔε** είναι 796,8 Μ€ (72,8 Μ€ σε phasing) και οι δαπάνες 542,4 Μ€ (63,1 Μ€ σε phasing).

Από το **ΠΑΑ**, εκδόθηκαν 3 προσκλήσεις π/υ 24,8 Μ€ (51,5% ενεργοποίηση). Εντάχθηκαν 3 έργα ισόποσου π/υ και νομικών δεσμεύσεων και δαπάνες 9,8 Μ€.

Σε επίπεδο **δεικτών εκροών και αποτελέσματος**, σημαντική εξέλιξη καταγράφεται στην υλοποίηση των δεικτών ΕΚΤ, ενώ για τους δείκτες ΕΤΠΑ η αποτύπωση της υλοποίησης υπολείπεται σχετικά, λόγω της φύσης των έργων.

Σε σχέση με τους δείκτες εκροών του ΕΚΤ:

- 22.645 σχολικές μονάδες επωφελήθηκαν από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις
- 30.149 εκπαιδευτικοί συμμετείχαν στην αξιοποίηση νέων παιδαγωγικών πρακτικών και ΤΠΕ
- 8.589 μονάδες εντάχθηκαν στο Νέο Σχολείο, υποστηρίχθηκαν 4.560 σχολικές μονάδες προσχολικής εκπαίδευσης
- 52.178 φοιτητές/σπουδαστές/απόφοιτοι συμμετείχαν σε προγράμματα πρακτικής άσκησης (27.781 σε επιχειρήσεις)
- 15.660 άτομα (16-66+) παρακολούθησαν προγράμματα δεύτερης ευκαιρίας
- Σε 3.409 σχολεία εφαρμόζονται δράσεις μείωσης της ΠΕΣ
- 5.261 φοιτητές λαμβάνουν στήριξη, ενώ δόθηκαν 5.111 υποτροφίες σε φοιτητές ΑμεΑ ή από ΕΚΟ
- 5.188 ωφελήθηκαν από δράσεις ενίσχυσης της έρευνας στην Γ'βάθμια εκπαίδευση (2.474 γυναίκες)

Σε ότι αφορά στις παρεμβάσεις του ΕΤΠΑ, συνολικά παρατηρείται πρόοδος στην ενίσχυση υποδομών παιδικής μέριμνας ή εκπαίδευσης με δυναμικότητα 74.112 παιδιά.

Στο **ΠΑΑ**, ο αριθμός καταρτισμένων συμμετεχόντων ανήλθε σε 10.456.

Τα έργα που υλοποιούνται στο πλαίσιο του ΘΣ10 δεν έχουν συμβολή στους στόχους της Κλιματικής Αλλαγής.

ΘΣ11

Οι πόροι του **ΘΣ11** ανέρχονται σε 258,2 Μ€ ΚΣ (333,5 Μ€ ΔΔ) από το ΕΚΤ κατανεμημένοι στο ΕΠ ΜΔΤ και το ΕΠΑνΕΚ.

Μέχρι 31.12.18, η **ενεργοποίηση** ανέρχεται σε 92,1%, με την έκδοση 30 προσκλήσεων, π/υ ΔΔ 307 Μ€, κυρίως για την εκπαίδευση και κατάρτιση για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού του Δημόσιου Τομέα, αλλά και την υποστήριξη των μεταρρυθμίσεων και της αναδιοργάνωσης του Δημόσιου Τομέα.

Εντάχθηκαν 84 έργα, π/υ 219,3 Μ€, ήτοι το 65,8% των διαθέσιμων πόρων. Οι **ΝοΔε** είναι 152,1 Μ€ και οι **δαπάνες** 70,8 Μ€ (45,6% & 21,2% αντίστοιχα των διαθέσιμων πόρων).

Σε επίπεδο **δεικτών εκροών και αποτελεσμάτων**, αποτυπώνεται σημαντική πρόοδος στον τομέα της εκπαίδευσης / κατάρτισης των δημοσίων υπαλλήλων:

- Καταρτίστηκαν 266 προγράμματα για μεσαία και υψηλόβαθμα διοικητικά στελέχη
- Δημιουργήθηκαν / αναβαθμίστηκαν 355 προγράμματα σπουδών / πακέτων εκπαιδευτικού υλικού
- 176.350 συμμετείχαν σε προγράμματα κατάρτισης για την ανάπτυξη δεξιοτήτων/διοικητικών ικανοτήτων, και 140.921 πιστοποιήθηκαν
- 2.409 συμμετείχαν σε προγράμματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης
- 934 παρακολούθησαν προγράμματα ταχείας εξέλιξης
- 658 στελέχη ταχείας εξέλιξης για την υποβοήθηση των μεταρρυθμίσεων καταρτίστηκαν και τοποθετήθηκαν σε θέσεις του Δημόσιου Τομέα

Επίσης, υλοποιήθηκαν 7 έργα που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή υπηρεσίες σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο. Υλοποιήθηκαν 8 έργα κωδικοποίησης του θεσμικού / νομοθετικού

πλαίσιο, 12 έργα απλοποίησης εσωτερικών διαδικασιών και 9 έργα απλοποίησης διαδικασιών που αφορούν τους πολίτες.

Τα έργα που υλοποιούνται στο πλαίσιο του ΘΣ11 δεν έχουν συμβολή στους στόχους της Κλιματικής Αλλαγής.

Τεχνική Βοήθεια

Οι πόροι για **Τεχνική Βοήθεια**, εκτός των ΕΠ ΕΕΣ, ανέρχονται σε 633,9 Μ€ ΚΣ (798,6 Μ€ ΔΔ), καταναμημένοι στο ΕΠ ΤΒ, σε όλα τα ΤΕΠ και ΠΕΠ, το ΠΑΑ και το ΕΠΑΛΘ.

Μέχρι 31.12.18, η **ενεργοποίηση** είναι 86,4% με 179 προσκλήσεις, π/υ 690,3 Μ€. **Εντάχθηκαν** 595 έργα π/υ 618 Μ€. Οι **ΝοΔε** είναι 536,1 Μ€ και οι δαπάνες 249,6 Μ€.

Προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας (ΕΕΣ)

Οι πόροι των ΕΠ **ΕΕΣ** ανέρχονται σε 388,3 Μ€ ΚΣ, από το ΕΤΠΑ (298,6 Μ€ ΚΣ) και το ΙΡΑ ΙΙ (89,7 Μ€ ΚΣ), καταναμημένοι στα ΕΠ ΕΛΛΑΔΑ-ΚΥΠΡΟΣ, ΕΠ ΕΛΛΑΔΑ-ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ, ΕΠ ΕΛΛΑΔΑ-ΙΤΑΛΙΑ, ΕΠ ΕΛΛΑΔΑ-ΑΛΒΑΝΙΑ, ΕΠ ΕΛΛΑΔΑ-ΠΓΔΜ και BALKAN-MED.

Μέχρι 31.12.18, η **συνολική ενεργοποίηση** των ΕΕΣ ανέρχεται σε 93,1%, με την έκδοση 47 προσκλήσεων, π/υ ΔΔ 425,9 Μ€. Εντάχθηκαν 231 έργα, π/υ 307,4 Μ€. Οι **νομικές δεσμεύσεις** ανέρχονται σχεδόν στο 100% του π/υ των ενταγμένων έργων και οι **δαπάνες** σε 13,1 Μ€.

γ) Κατά περίπτωση, περιγραφή της συμβολής των ΕΔΕΤ σε νέες σχετικές ειδικές για κάθε χώρα συστάσεις

Η Έκθεση Χώρας του 2019 εντόπισε την ύπαρξη υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών στην Ελληνική οικονομία που αφορούν ιδίως το υψηλό δημόσιο χρέος, την αρνητική καθαρή διεθνή επενδυτική θέση, το μεγάλο απόθεμα μη εξυπηρετούμενων δανείων και το ακόμη υψηλό ποσοστό ανεργίας. Η αντιμετώπιση αυτών των ανισορροπιών συνδέεται με τις προοπτικές επίτευξης βιώσιμης οικονομικής ανάκαμψης. Όσον αφορά στην μείωση της ανεργίας και στην ενίσχυση της απασχόλησης τα ΕΔΕΤ παρέιχαν στήριξη σε περίπου 9000 επιχειρήσεις, οι οποίες δημιούργησαν τουλάχιστον 800 θέσεις εργασίας σε ΙΠΑ, ενώ στήριξαν διάφορες δράσεις στους τομείς της εκπαίδευσης, επαγγελματικής κατάρτισης, κοινωνικής ένταξης και βιώσιμης & ποιοτικής απασχόλησης μέσω των ΘΣ 8,9&10. Μέσω των δράσεων αυτών έλαβαν στήριξη για την ένταξη τους στην αγορά εργασίας περισσότεροι από 400.000 συμμετέχοντες, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται περισσότεροι από 60.000 νέοι στο πλαίσιο ΠΑΝ, 155.000 άνεργοι & μακροχρόνια άνεργοι και πάνω από 65.000 άτομα από νοικοκυριά ανέργων. Επιπλέον, εξασφαλίστηκε πρόσβαση σε καλύτερες υπηρεσίες ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης για πάνω από 2 εκ. άτομα.

Αναφορικά με τις τομεακές επενδυτικές ανάγκες της χώρας, μέχρι τα τέλη του 2018 μέσω των ΕΔΕΤ υποστηρίχθηκαν συγκεκριμένα έργα για στρατηγικά δίκτυα μεταφορών θέτοντας σε λειτουργία άνω των 100 χλμ του κυρίου εθνικού δικτύου αυτοκινητόδρομων του ΔΕΔ-Μ. Επιπλέον, μέσω της στήριξης των ΕΔΕΤ εξασφαλίστηκε βελτιωμένη παροχή νερού για 32.000 περίπου νοικοκυριά, ενώ ως το τέλος του 2018 είχε επιτευχθεί η βελτίωση των ενεργειακών επιδόσεων 32.000 νοικοκυριών. Επίσης, μέσω του ΘΣ1 έχουν διατεθεί 1,07 Μ€ (ΚΣ) για Ε&Α, τα οποία μαζί με την ΕΣ προσεγγίζουν τα 1,33 Μ€. Περίπου 300 Μ€ έχουν αφιερωθεί για την ενίσχυση της ικανότητας των δημόσιων διοικήσεων σε διάφορα επίπεδα, μέσω εκπαίδευσης και κατάρτισης για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού του Δημόσιου Τομέα, αλλά και την υποστήριξη των μεταρρυθμίσεων και της αναδιοργάνωσης του Δημόσιου Τομέα. Ακόμη, σημαντική είναι η συμβολή των ΕΔΕΤ για την διείσδυση της ψηφιακής τεχνολογίας στις επιχειρήσεις μέσω δράσεων κρατικών ενισχύσεων, την υποστήριξη της ψηφιακής διακυβέρνησης και την διεύρυνση κάλυψης ευρυζωνικών συνδέσεων επόμενης γενιάς. Τέλος, σημαντική είναι η συμβολή της Ένωσης μέσω του ΘΣ5 στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής σε αστικό (αντιπλημμυρικά έργα) και αγροτικό περιβάλλον.

δ) Κατά περίπτωση, περιγραφή του τρόπου με τον οποίο αντιμετωπίστηκαν οι αλλαγές στις αναπτυξιακές ανάγκες στο πλαίσιο των ΕΔΕΤ

Το 2017 ολοκληρώθηκε για όλα τα ΕΠ 2014-2020 (ΕΤΠΑ, ΤΣ, ΕΚΤ/ΠΑΝ) η διαδικασία τεχνικής προσαρμογής τους στη λογική της επανεξέτασης των κονδυλίων της Πολιτικής Συνοχής για το 2016. Στο πλαίσιο αυτό, συμπεριλήφθηκαν και τα αποτελέσματα της κρίσης που εμφανίστηκαν σε Ελλάδα αλλά και σε άλλα Κ-Μ και που δεν είχαν συμπεριληφθεί στην πρώτη προσέγγιση με βάση τα στατιστικά στοιχεία της περιόδου 2007-09. Η διαδικασία τεχνικής προσαρμογής για το έτος 2017 είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση των διαθέσιμων πόρων για την Ελλάδα για την περίοδο 2017-2020 κατά 836,6 Μ€ (ΚΣ) σε τιμές 2011, ήτοι 970,8 Μ€ σε τρέχουσες τιμές. Το ποσό των 25,1 Μ€ (ΤΣ) κατευθύνθηκε σε έργα διαχείρισης λυμάτων μέσω του ΕΠΥΜΕΠΕΡΑΑ, ενώ το υπόλοιπο ποσό των 945,7 Μ€, κατευθύνθηκε κατά 50% στο ΕΚΤ για δράσεις ενίσχυσης του κοινωνικού κράτους, της απασχόλησης και της μεταρρύθμισης του δημοσίου τομέα και κατά 50% στο ΕΤΠΑ για δράσεις ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας και για υποδομές Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Η 2η αναθεώρηση του 2018 κρίθηκε αναγκαία προκειμένου να βελτιστοποιηθεί ο αρχικός προγραμματισμός τους και να ληφθούν υπόψη όλες οι εξελίξεις που επηρεάζουν την υλοποίηση τους.

Οι βασικές ενέργειες που έλαβαν χώρα κατά την αναθεώρηση των ΕΠ το 2018 ήταν συνοπτικά οι εξής:

- Αλλαγές στις στρατηγικές των Προγραμμάτων και τη λογική της παρέμβασης
- Εισαγωγή νέων ε.π. ή νέων ειδικών στόχων για την βέλτιστη ανταπόκριση στις νέες αναπτυξιακές προκλήσεις
- Μετακίνηση πόρων μεταξύ προτεραιοτήτων ενός ΕΠ ή μεταξύ Κατ. Περιφ. ανάμεσα σε ΕΠ
- Τροποποιήσεις των δεικτών των ΕΠ και προσαρμογές στη στοχοθεσία τους
- Περιορισμένη τροποποίηση των δεικτών που περιλαμβάνονται στο ΠΕ και των στόχων τους, ώστε να ευθυγραμμιστούν με τους πόρους και τη στρατηγική και να ελαχιστοποιηθεί ο κίνδυνος απώλειας πόρων
- Μεταφορές πόρων μεταξύ ΘΣ, εντός και μεταξύ των ΕΠ.

Η σημαντικότερη μεταφορά πόρων πραγματοποιήθηκε από το ΕΠΑνΕΚ, οι πόροι του οποίου μειώθηκαν κατά 200 Μ€ (ΔΔ), προς τα ΕΠΑΝΑΔΕΔΒΜ (αύξηση κατά 120 Μ€ ΔΔ των πόρων του ΘΣ8 για υλοποίηση δράσεων που αφορούν στην αγορά εργασίας) και ΕΠ ΜΔΤ (αύξηση των πόρων του ΘΣ2 κατά 80 Μ€ ΔΔ για την χρηματοδότηση του μεγάλου έργου «ΣΥΖΕΥΣΙΣ II»).

ε) Συνοπτική ανάλυση των δεδομένων που περιέχονται στον πίνακα 2, συμπεριλαμβανομένης αξιολόγησης των αιτιών για τη μη επίτευξη των ορόσημων και των μέτρων που θα ληφθούν για την αντιμετώπισή τους

Από το σύνολο των 170 ΠΕ, τα 112 έχουν επιτύχει τους στόχους και σε αυτά θα πραγματοποιηθεί η οριστική διάθεση του αποθεματικού επίδοσης ύψους 1.011,27 Μ€ (ΚΣ). Τα υπόλοιπα 58 ΠΕ εμφανίζουν αποτυχία και θα πρέπει να γίνει ανακατανομή του αποθεματικού επίδοσης που έχει κατανεμηθεί σε αυτά, συνολικού ύψους 211,94 Μ€.

Αναλύοντας τα ανωτέρω αποτελέσματα ανά Ταμείο προκύπτουν τα ακόλουθα:

- Το σύνολο των ΠΕ του ΕΓΤΑΑ και του ΕΤΘΑ παρουσιάζουν επίτευξη των στόχων και σε αυτά θα κατανεμηθούν οριστικά οι αντίστοιχοι πόροι του Αποθεματικού Επίδοσης (253,44 Μ€ για το ΕΓΤΑΑ & 23,33 Μ€ για το ΕΤΘΑ)
- Το 80% των ΠΕ του ΕΚΤ (40 σε σύνολο 50) έχουν επιτύχει τους στόχους τους και σε αυτά θα κατανεμηθεί οριστικά το Αποθεματικό Επίδοσης, ύψους 195,82 Μ€
- Στο ΤΣ τα 5 από τα 7 ΠΕ (71,4%) έχουν επιτύχει τους στόχους τους και σε αυτά θα κατανεμηθούν οριστικά οι αντίστοιχοι πόροι του Αποθεματικού Επίδοσης ύψους 185,85 Μ€

- Το 55% των ΠΕ του ΕΤΠΑ έχει επιτύχει τους στόχους του (56 στα 102 ΠΕ) και σε αυτά θα κατανεμηθούν οριστικά οι αντίστοιχοι πόροι του Αποθεματικού Επίδοσης ύψους 352,83 Μ€

Αναλύοντας τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των Πλαισίων Επίδοσης των ΕΠ του ΕΣΠΑ 2014 – 2020 ανά **Θεματικό Στόχο** προκύπτουν τα ακόλουθα (για τα ΠΕ που αντιστοιχούν σε ένα ΘΣ):

- Τις καλύτερες επιδόσεις εμφανίζουν οι Θεματικοί Στόχοι 11, 9 & 10**, όπου τα ποσοστά των ΠΕ που έχουν επιτύχει τους στόχους τους και στα οποία θα πραγματοποιηθεί η οριστική διάθεση του αποθεματικού επίδοσης ανέρχονται σε 100%, 94% & 83% αντίστοιχα, **ενώ ακολουθούν οι Θεματικοί Στόχοι 2, 8 & 5**, όπου τα ποσοστά των ΠΕ που εμφανίζουν επιτυχία ανέρχονται σε 67%, 63% & 60% αντίστοιχα.
- Στον αντίποδα ο **Θεματικός Στόχος 4** εμφανίζει τις χειρότερες επιδόσεις, με 7 στα 9 ΠΕ (78%) να μην επιτυγχάνουν τους στόχους τους και ακολουθεί ο **Θεματικός Στόχος 1**, όπου το 75% των ΠΕ (3/4) εμφανίζουν αποτυχία και θα πρέπει να γίνει ανακατανομή του αποθεματικού επίδοσης που έχει κατανεμηθεί σε αυτά.

Στον Πίνακα 2 παρατίθενται τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των ΠΕ των ΕΠ 2014-2020, ενώ οι αιτίες που οδήγησαν στη μη επίτευξη των ορόσημων των ΠΕ που δεν καλύπτουν τις προϋποθέσεις για την οριστική διάθεση του αποθεματικού επίδοσης που έχει κατανεμηθεί σε αυτά, καθώς και τα μέτρα που έχουν ήδη ληφθεί ή θα ληφθούν για την αντιμετώπισή τους, αναφέρονται αναλυτικά στο Παράρτημα Β της παρούσας Έκθεσης.

Τα βασικά οριζόντια προβλήματα που επηρέασαν αρνητικά την πρόοδο υλοποίησης επιμέρους παρεμβάσεων των ΕΠ και οδήγησαν στην αποτυχία επιμέρους ΠΕ συνοψίζονται ως ακολούθως:

- Η πρόοδος υλοποίησης των δράσεων κρατικών ενισχύσεων των ΘΣ 1,2,3 & 8 επηρεάστηκε σημαντικότερα από τις δυσχέρειες που παρουσιάστηκαν στα αρχικά στάδια εφαρμογής του ΠΣΚΕ.
- Η ενεργοποίηση των παρεμβάσεων των ΘΣ 1,2,4 & 6 παρουσίασε σημαντική καθυστέρηση εξαιτίας των σχετικών αιρεσιμοτήτων και αυτοδεσμεύσεων.
- Οι νομικής μορφής δυσκολίες που παρουσιάστηκαν στη διαδικασία επιλογής Ενδιάμεσου Φορέα στα ΠΕΠ, καθυστέρησαν την έναρξη υλοποίησης δράσεων κρατικών ενισχύσεων.
- Η θέσπιση του νέου κανονιστικού πλαισίου για τα Χρηματοδοτικά Εργαλεία της περιόδου 2014-2020 και οι ενέργειες που απαιτήθηκαν για την επικαιροποίηση των ex-ante αξιολογήσεων τους, δημιούργησαν καθυστερήσεις στην ενεργοποίηση των σχετικών δράσεων.
- Η αναμόρφωση του Θεσμικού Πλαισίου Δημοσίων Συμβάσεων-Ν.4412/16 επέφερε καθυστερήσεις στις διαδικασίες δημοπράτησης των έργων.

στ) Άλλα στοιχεία, κατά περίπτωση

Νέο στοιχείο του αναπτυξιακού σχεδιασμού της ΠΠ 2014-2020 αποτέλεσε η εκπόνηση και η υλοποίηση των 14 RIS3, μιας εθνικής και 13 περιφερειακών. Κύρια πηγή χρηματοδότησης της Εθνικής Στρατηγικής αποτελεί το ΕΠΑνΕΚ, ενώ βασική πηγή χρηματοδότησης των περιφερειακών RIS3, αποτελούν τα αντίστοιχα ΠΕΠ, με πόρους από τους ΘΣ 1,2,3 & 8.

Βασικό στοιχείο της έξυπνης εξειδίκευσης αποτελεί η διαδικασία της επιχειρηματικής ανακάλυψης που αποτελεί μια διαδικασία δυναμική και εξελισσόμενη που εφαρμόζεται σε όλη την διάρκεια της ΠΠ.

Πρόοδος υλοποίησης των Στρατηγικών RIS3

Για το ΕΠΑνΕΚ, ο ΘΣ1 συνδέεται άμεσα με την εφαρμογή της Στρατηγικής RIS3.

Στο πλαίσιο της **ε.π.1b** υλοποιούνται 576 ερευνητικά έργα του Α' Κύκλου της Δράσης «ΕΡΕΥΝΩ-ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ-ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ», με 1.808 εταίρους (989 συμμετοχές επιχειρήσεων). Η ΔΔ ένταξης ανέρχεται σε 308,5 Μ€ και αναμένεται ιδιωτική συμμετοχή 80 Μ€. Μέχρι 31.12.18 οι δαπάνες των ανωτέρω έργων αντιστοιχούσαν περίπου στο 2,7% του π/υ ένταξης.

Επίσης, υλοποιούνται 33 ερευνητικά έργα διακρατικών ερευνητικών συμφωνιών (Γερμανία, Ρωσία, Ισραήλ) με ΔΔ 11,4 Μ€ και αναμενόμενη ιδιωτική συμμετοχή 1,7 Μ€, καθώς και 32 έργα π/υ ΔΔ 3,1 Μ€ στο πλαίσιο των δράσεων Ευρωπαϊκής & Διεθνούς Δικτύωσης ερευνητικών ομάδων (ERANETS).

Έργο οριζόντιας ωφέλειας αποτελεί το ενταγμένο έργο «ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ RIS3 -ΣΥΛΛΟΓΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΙΚΤΩΝ» με ΔΔ 4,4 Μ€, για τη συλλογή και ανάλυση στοιχείων της εθνικής RIS3.

Τέλος, στο πλαίσιο της ε.π.1b προκηρύχθηκε από τη ΓΓΕΤ Πρόσκληση με 3 Ειδικές Δράσεις «Υδατοκαλλιέργειες» - «Βιομηχανικά Υλικά» και «Ανοιχτή καινοτομία στον Πολιτισμό», π/υ ΔΔ 24,25 Μ€. Ο προσωρινός κατάλογος δυνητικών δικαιούχων των ανωτέρω δράσεων περιλαμβάνει 97 ερευνητικά έργα με συνολική ΔΔ 43,43 Μ€.

Στο πλαίσιο της ε.π.1a υλοποιούνται 25 έργα ενίσχυσης των υποδομών έρευνας & καινοτομίας, συνολικής ΔΔ 87,4 Μ€, με δαπάνες 2,03 Μ€, καθώς και 30 έργα στο πλαίσιο της δράσης Στρατηγικής Ανάπτυξης Ερευνητικών και Τεχνολογικών Φορέων, ΔΔ 30,32 Μ€ με δαπάνες ύψους 6,15 Μ€, που στοχεύουν στην ενίσχυση της έρευνας και στην αξιοποίηση των αποτελεσμάτων που θα προέλθουν από αυτήν σε τομείς της RIS3.

Παράλληλα, στο πλαίσιο της ε.π.2b του ΕΠΑνεΚ υλοποιείται το έργο «ΗΦΑΙΣΤΟΣ: Εκσυγχρονισμός των δικτυακών υποδομών του συνόλου των φορέων της ακαδημαϊκής και ερευνητικής κοινότητας της χώρας», π/υ ΔΔ 19,7 Μ€.

Επιπρόσθετα, στην επίτευξη των στόχων της Εθνικής RIS3 υπάρχει συμβολή με ΔΔ 70 Μ€ από το Ταμείο Επιχειρηματικών Συμμετοχών (ε.π.1b) το οποίο έχει ξεκινήσει τη χρηματοδότηση επιχειρήσεων.

Βασική συμπληρωματική πηγή χρηματοδότησης που συμβάλει στην επίτευξη των στόχων της εθνικής Στρατηγικής RIS3, αποτελεί το πρόγραμμα **HORIZON 2020**, στο πλαίσιο του οποίου έχουν εγκριθεί 2.956 ελληνικές συμμετοχές σε 1.725 έργα συνολικού π/υ 966 Μ€ (894,8 Μ€ ΚΣ).

Σε ότι αφορά την πρόοδο υλοποίησης των **Περιφερειακών RIS3**, μέχρι 31.12.18 έχουν εκδοθεί 61 προσκλήσεις από 12 ΠΕΠ με συνολικό π/υ ΔΔ 189,7 Μ€. Στο πλαίσιο των προσκλήσεων αυτών έχουν ήδη ενταχθεί και υλοποιούνται 308 πράξεις, ΔΔ 105,5 Μ€, οι οποίες παρουσιάζουν συμβάσεις ύψους 73,4 Μ€ και δαπάνες 34,2 Μ€.

Η πλειοψηφία των ανωτέρω πράξεων εντάσσονται στην ε.π.1b (237 πράξεις, π/υ 29,8 Μ€) και αφορούν δράσεις ενίσχυσης επιχειρήσεων για την υλοποίηση ερευνητικών έργων στους τομείς προτεραιότητας των περιφερειακών RIS3. Ακολουθεί η ε.π.1a με 51 ενταγμένες πράξεις π/υ ΔΔ 32,7 Μ€ που αφορούν σε δράσεις ενίσχυσης των περιφερειακών υποδομών έρευνας και καινοτομίας, καθώς και δράσεις προώθησης ερευνητικής δραστηριότητας σε τομείς που εμπίπτουν στις περιφερειακές RIS3.

Εντός του 2019 δημοσιεύθηκαν επιπλέον 18 προσκλήσεις στο πλαίσιο εφαρμογής των περιφερειακών RIS3, συνολικού π/υ ΔΔ 109,86 Μ€ που αφορούν δράσεις των ε.π.1b,2b,3a,3b,3c,3d,8i,8iii & 8iv (3 προσκλήσεις π/υ 66,3 Μ€ δεν απευθύνονται αποκλειστικά σε επιχειρήσεις τομέων RIS3).

Επίσης, 12 ΠΕΠ έχουν συνεισφέρει πόρους ύψους 123,3 Μ€ στο Ταμείο Χαρτοφυλακίου ΤΕΠΙΧ ΙΙ για την κατά προτεραιότητα χρηματοδοτική στήριξη επιχειρήσεων που παρουσιάζουν συνάφεια με τις περιφερειακές RIS.

Πίνακας 1

Στήριξη που χρησιμοποιήθηκε για τους στόχους της κλιματικής αλλαγής

Ταμείο	A. Στήριξη που χρησιμοποιήθηκε για τους στόχους της κλιματικής αλλαγής στο σύμφωνο εταιρικής σχέσης	B. Στήριξη που χρησιμοποιήθηκε για τους στόχους της κλιματικής αλλαγής ⁽¹⁾	Ποσοστό της στήριξης που χρησιμοποιήθηκε σε σύγκριση με τα προβλεπόμενα στο σύμφωνο εταιρικής σχέσης (% B/A)
ΕΚΤ ⁽²⁾			
ΕΤΠΑ	1.667.488.307,64	1.326.235.775,21	79,53%
ΤΣ	486.384.160,00	383.873.979,71	78,92%
ΕΤΘΑ	72.450.543,48	34.557.130,25	47,70%
ΕΓΤΑΑ	3.039.965.330,26	1.920.945.252,53	63,19%
Σύνολο	5.266.288.341,38	3.665.612.137,70	69,61%

(1) Σωρευτικά, σε ευρώ, βάσει των επιλέξιμων δαπανών κατά την καταληκτική ημερομηνία της 31ης Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους.

(2) Αυτό περιλαμβάνει επίσης τους πόρους ΠΑΝ (ειδικό κονδύλι για την ΠΑΝ και αντίστοιχη στήριξη του ΕΚΤ).

Πίνακας 2

Επίτευξη των ορόσημων με βάση την αξιολόγηση του κράτους μέλους

Πρόγραμμα	Προτεραιότητα	Ταμείο (¹)	Κατηγορία περιφέρειας (²)	Θεματικός στόχος (²)	Επίτευξη των ορόσημων (ναι/όχι)	Στήριξη από την Ένωση
2014GR05M2OP001	4	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών	ναι	151.911.654,00
2014GR05M2OP001	4	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών	ναι	26.312.573,00
2014GR05M2OP001	4	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών	ναι	46.131.778,00
2014GR05M2OP001	5	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών	ναι	7.613.111,00
2014GR05M2OP001	6	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών	ναι	3.732.996,00
2014GR05M2OP001	1	ΕΚΤ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των δημόσιων αρχών και των ενδιαφερομένων φορέων και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης	ναι	82.761.582,00
2014GR05M2OP001	1	ΕΚΤ	Μετάβαση	Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των δημόσιων αρχών και των ενδιαφερομένων φορέων και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης	ναι	22.217.315,00
2014GR05M2OP001	1	ΕΚΤ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των δημόσιων αρχών και των ενδιαφερομένων φορέων και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης	ναι	11.371.954,00
2014GR05M2OP001	2	ΕΚΤ	Μετάβαση	Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των δημόσιων αρχών και των ενδιαφερομένων φορέων και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης	ναι	6.451.174,00
2014GR05M2OP001	3	ΕΚΤ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των δημόσιων αρχών και των ενδιαφερομένων φορέων και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης	ναι	976.511,00
2014GR05M2OP001	7	ΕΚΤ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των δημόσιων αρχών και των ενδιαφερομένων φορέων και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης	ναι	63.935.635,00
2014GR05M2OP001	7	ΕΚΤ	Μετάβαση	Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των δημόσιων αρχών και των ενδιαφερομένων φορέων και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης	ναι	15.244.121,00
2014GR05M2OP001	7	ΕΚΤ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των δημόσιων αρχών και των ενδιαφερομένων φορέων και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης	ναι	9.552.226,00
2014GR05M2OP001	8	ΕΚΤ	Μετάβαση	Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των δημόσιων αρχών και των ενδιαφερομένων φορέων και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης	ναι	4.412.447,00
2014GR05M2OP001	9	ΕΚΤ	Περισσότερο	Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας	ναι	775.703,00

Πρόγραμμα	Προτεραιότητα	Ταμείο (1)	Κατηγορία περιφέρειας (2)	Θεματικός στόχος (2)	Επίτευξη των ορόσημων (ναι/όχι)	Στήριξη από την Ένωση
			ανεπτυγμένες περιφέρειες	των δημόσιων αρχών και των ενδιαφερομένων φορέων και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης		
2014GR05M90P001	1	EKT	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση της διατηρήσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και στήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού	ναι	25.583.066,00
2014GR05M90P001	1	EKT	Μετάβαση	Προώθηση της διατηρήσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και στήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού	ναι	4.210.089,00
2014GR05M90P001	1	EKT	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση της διατηρήσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και στήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού	ναι	2.743.723,00
2014GR05M90P001	2	EKT	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση της διατηρήσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και στήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού	ναι	562.889.230,00
2014GR05M90P001	2	EKT	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης	ναι	27.367.228,00
2014GR05M90P001	2	EKT	Μετάβαση	Προώθηση της διατηρήσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και στήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού	ναι	179.721.608,00
2014GR05M90P001	2	EKT	Μετάβαση	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης	ναι	6.745.540,00
2014GR05M90P001	2	EKT	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση της διατηρήσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και στήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού	ναι	171.178.370,00
2014GR05M90P001	2	EKT	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης	ναι	7.855.964,00
2014GR05M90P001	3	EKT	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση της διατηρήσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και στήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού		0
2014GR05M90P001	3	EKT	Μετάβαση	Προώθηση της διατηρήσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και στήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού		0
2014GR05M90P001	3	EKT	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση της διατηρήσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και στήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού		0
2014GR05M90P001	4	EKT	Μετάβαση	Προώθηση της διατηρήσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και στήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού	ναι	48.154.904,00
2014GR05M90P001	4	EKT	Μετάβαση	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης	ναι	1.920.204,00
2014GR05M90P001	5	EKT	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση της διατηρήσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και στήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού	ναι	14.142.655,00
2014GR05M90P001	5	EKT	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης	ναι	510.656,00
2014GR05M90P001	6	EKT	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση	ναι	396.166.999,00
2014GR05M90P001	6	EKT	Μετάβαση	Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση	ναι	117.761.788,00

Πρόγραμμα	Προτεραιότητα	Ταμείο (1)	Κατηγορία περιφέρειας (2)	Θεματικός στόχος (2)	Επίτευξη των ορόσημων (ναι/όχι)	Στήριξη από την Ένωση
2014GR05M90P001	6	EKT	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση	ναι	127.687.755,00
2014GR05M90P001	7	EKT	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση	ναι	185.737.832,00
2014GR05M90P001	7	EKT	Μετάβαση	Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση	ναι	50.643.883,00
2014GR05M90P001	7	EKT	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση	ναι	48.533.929,00
2014GR05M90P001	8	EKT	Μετάβαση	Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση	ναι	42.972.200,00
2014GR05M90P001	9	EKT	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση	ναι	12.734.790,00
2014GR05M90P001	3	ΠΑΝ		Προώθηση της διατηρήσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και στήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού	ναι	500.841.580,00
2014GR06RDNP001	P2	ΕΓΤΑΑ			ναι	791.823.753,00
2014GR06RDNP001	P3	ΕΓΤΑΑ			ναι	321.952.510,00
2014GR06RDNP001	P4	ΕΓΤΑΑ			ναι	2.091.534.462,00
2014GR06RDNP001	P5	ΕΓΤΑΑ			ναι	758.513.079,00
2014GR06RDNP001	P6	ΕΓΤΑΑ			ναι	532.467.989,00
2014GR14MFOP001	1	ΕΤΘΑ			ναι	119.025.000,00
2014GR14MFOP001	2	ΕΤΘΑ			ναι	62.394.086,00
2014GR14MFOP001	3	ΕΤΘΑ			ναι	70.433.334,00
2014GR14MFOP001	4	ΕΤΘΑ			ναι	59.925.000,00
2014GR14MFOP001	5	ΕΤΘΑ			ναι	59.777.020,00
2014GR14MFOP001	6	ΕΤΘΑ			ναι	4.445.560,00
2014GR16M10P001	2	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και της άρσης των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	όχι	65.000.000,00
2014GR16M10P001	2	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και της άρσης των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	όχι	108.000.000,00
2014GR16M10P001	4	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και της άρσης των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	ναι	94.400.000,00
2014GR16M10P001	5	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και της άρσης των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	όχι	16.298.720,00
2014GR16M10P001	5	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και της άρσης των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	όχι	38.800.000,00
2014GR16M10P001	8	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	ναι	670.557.585,00
2014GR16M10P001	10	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	όχι	56.735.684,00
2014GR16M10P001	10	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους	όχι	47.929.861,00

Πρόγραμμα	Προτεραιότητα	Ταμείο (1)	Κατηγορία περιφέρειας (2)	Θεματικός στόχος (2)	Επίτευξη των ορόσημων (ναι/όχι)	Στήριξη από την Ένωση
				τους τομείς		
2014GR16M10P001	10	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	όχι	29.334.455,00
2014GR16M10P001	12	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	όχι	9.380.000,00
2014GR16M10P001	12	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	όχι	3.830.000,00
2014GR16M10P001	12	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	όχι	2.300.000,00
2014GR16M10P001	13	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	όχι	850.000,00
2014GR16M10P001	13	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	όχι	1.150.000,00
2014GR16M10P001	14B	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	ναι	116.963.419,00
2014GR16M10P001	14B	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	όχι	72.492.444,00
2014GR16M10P001	14B	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	ναι	39.895.441,00
2014GR16M10P001	1	ΤΣ		Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και της άρσης των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	ναι	281.247.815,00
2014GR16M10P001	3	ΤΣ		Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και της άρσης των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	ναι	430.000.000,00
2014GR16M10P001	6	ΤΣ		Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και της άρσης των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	ναι	50.045.000,00
2014GR16M10P001	7	ΤΣ		Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και της άρσης των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	όχι	72.500.000,00
2014GR16M10P001	9	ΤΣ		Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	ναι	448.333.000,00
2014GR16M10P001	11	ΤΣ		Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, πρόληψη και διαχείριση κινδύνων	όχι	98.171.734,00
2014GR16M10P001	14	ΤΣ		Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	ναι	1.765.034.592,00
2014GR16M20P001	1	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	ναι	378.778.933,00
2014GR16M20P001	1	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών	ναι	100.120.284,00
2014GR16M20P001	1	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και του γεωργικού τομέα (για το ΕΓΤΑΑ) και του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (για το ΕΤΘΑ)	ναι	596.417.792,00
2014GR16M20P001	1	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών	ναι	53.825.630,00

Πρόγραμμα	Προτεραιότητα	Ταμείο (1)	Κατηγορία περιφέρειας (2)	Θεματικός στόχος (2)	Επίτευξη των ορόσημων (ναι/όχι)	Στήριξη από την Ένωση
			περιφέρειες	διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς		
2014GR16M2OP001	1	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	ναι	0
2014GR16M2OP001	1	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	ναι	67.348.655,00
2014GR16M2OP001	1	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών	ναι	20.340.325,00
2014GR16M2OP001	1	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και του γεωργικού τομέα (για το ΕΓΤΑΑ) και του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (για το ΕΤΘΑ)	ναι	138.672.070,00
2014GR16M2OP001	1	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	ναι	14.464.108,00
2014GR16M2OP001	1	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	ναι	0
2014GR16M2OP001	1	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	ναι	160.276.521,00
2014GR16M2OP001	1	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών	ναι	28.840.869,00
2014GR16M2OP001	1	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και του γεωργικού τομέα (για το ΕΓΤΑΑ) και του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (για το ΕΤΘΑ)	ναι	198.730.747,00
2014GR16M2OP001	1	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	ναι	13.624.094,00
2014GR16M2OP001	1	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	ναι	0
2014GR16M2OP001	01Σ	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	ναι	10.820.266,00
2014GR16M2OP001	01Σ	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών	ναι	1.712.590,00
2014GR16M2OP001	01Σ	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και του γεωργικού τομέα (για το ΕΓΤΑΑ) και του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (για το ΕΤΘΑ)	ναι	18.909.826,00
2014GR16M2OP001	01Σ	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	ναι	1.972.378,00
2014GR16M2OP001	01Σ	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	ναι	0
2014GR16M2OP001	01Σ	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	ναι	13.252.942,00
2014GR16M2OP001	01Σ	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και	ναι	3.573.074,00

Πρόγραμμα	Προτεραιότητα	Ταμείο (1)	Κατηγορία περιφέρειας (2)	Θεματικός στόχος (2)	Επίτευξη των ορόσημων (ναι/όχι)	Στήριξη από την Ένωση
				των επικοινωνιών		
2014GR16M2OP001	01Σ	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και του γεωργικού τομέα (για το ΕΓΤΑΑ) και του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (για το ΕΤΘΑ)	ναι	19.192.302,00
2014GR16M2OP001	01Σ	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	ναι	1.513.788,00
2014GR16M2OP001	01Σ	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	ναι	0
2014GR16M2OP001	3	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	όχι	89.377.300,00
2014GR16M2OP001	3	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών	όχι	196.426.516,00
2014GR16M2OP001	3	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	όχι	194.249.401,00
2014GR16M2OP001	3	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	όχι	66.157.271,00
2014GR16M2OP001	3	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και της άρσης των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	όχι	214.028.322,00
2014GR16M2OP001	3	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	όχι	19.337.571,00
2014GR16M2OP001	3	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών	όχι	38.222.128,00
2014GR16M2OP001	3	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	όχι	53.759.759,00
2014GR16M2OP001	3	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	όχι	12.873.375,00
2014GR16M2OP001	3	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και της άρσης των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	όχι	41.647.220,00
2014GR16M2OP001	3	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	όχι	39.068.146,00
2014GR16M2OP001	3	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών	όχι	57.455.323,00
2014GR16M2OP001	3	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	όχι	48.338.277,00
2014GR16M2OP001	3	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	όχι	19.351.193,00
2014GR16M2OP001	3	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και της άρσης των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	όχι	62.603.903,00
2014GR16M2OP001	03Σ	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της	όχι	2.636.941,00

Πρόγραμμα	Προτεραιότητα	Ταμείο (1)	Κατηγορία περιφέρειας (2)	Θεματικός στόχος (2)	Επίτευξη των ορόσημων (να/όχι)	Στήριξη από την Ένωση
				καινοτομίας		
2014GR16M2OP001	03Σ	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών	όχι	5.212.108,00
2014GR16M2OP001	03Σ	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	όχι	7.330.877,00
2014GR16M2OP001	03Σ	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	όχι	1.755.457,00
2014GR16M2OP001	03Σ	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και της άρσης των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	όχι	5.679.164,00
2014GR16M2OP001	03Σ	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	όχι	3.229.793,00
2014GR16M2OP001	03Σ	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών	όχι	6.383.923,00
2014GR16M2OP001	03Σ	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	όχι	5.370.919,00
2014GR16M2OP001	03Σ	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	όχι	2.150.132,00
2014GR16M2OP001	03Σ	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και της άρσης των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	όχι	6.955.988,00
2014GR16M2OP001	2	EKT	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση της διατηρήσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και στήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού	όχι	257.993.972,00
2014GR16M2OP001	2	EKT	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση	όχι	67.135.978,00
2014GR16M2OP001	2	EKT	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των δημόσιων αρχών και των ενδιαφερομένων φορέων και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης	όχι	24.878.714,00
2014GR16M2OP001	2	EKT	Μετάβαση	Προώθηση της διατηρήσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και στήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού	όχι	77.186.912,00
2014GR16M2OP001	2	EKT	Μετάβαση	Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση	όχι	20.085.814,00
2014GR16M2OP001	2	EKT	Μετάβαση	Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των δημόσιων αρχών και των ενδιαφερομένων φορέων και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης	όχι	7.443.240,00
2014GR16M2OP001	2	EKT	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση της διατηρήσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και στήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού	όχι	66.299.660,00
2014GR16M2OP001	2	EKT	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση	όχι	19.067.421,00
2014GR16M2OP001	2	EKT	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των δημόσιων αρχών και των ενδιαφερομένων φορέων και της	όχι	6.532.228,00

Πρόγραμμα	Προτεραιότητα	Ταμείο (¹)	Κατηγορία περιφέρειας (²)	Θεματικός στόχος (²)	Επίτευξη των ορόσημων (ναι/όχι)	Στήριξη από την Ένωση
				αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης		
2014GR16M20P001	02Σ	EKT	Μετάβαση	Προώθηση της διατηρήσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και στήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού	όχι	10.151.519,00
2014GR16M20P001	02Σ	EKT	Μετάβαση	Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση	όχι	2.956.714,00
2014GR16M20P001	02Σ	EKT	Μετάβαση	Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των δημόσιων αρχών και των ενδιαφερομένων φορέων και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης	όχι	1.003.033,00
2014GR16M20P001	02Σ	EKT	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση της διατηρήσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και στήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού	όχι	7.923.140,00
2014GR16M20P001	02Σ	EKT	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση	όχι	612.528,00
2014GR16M20P001	02Σ	EKT	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των δημόσιων αρχών και των ενδιαφερομένων φορέων και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης	όχι	653.143,00
2014GR16M20P002	ΑΕ01	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	όχι	18.396.536,00
2014GR16M20P002	ΑΕ02	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών	όχι	9.024.275,00
2014GR16M20P002	ΑΕ03	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και του γεωργικού τομέα (για το ΕΓΤΑΑ) και του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (για το ΕΤΘΑ)	όχι	83.306.389,00
2014GR16M20P002	ΑΕ04	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	όχι	26.303.003,00
2014GR16M20P002	ΑΕ05	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, πρόληψη και διαχείριση κινδύνων	ναι	53.551.204,00
2014GR16M20P002	ΑΕ06	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	όχι	91.599.078,00
2014GR16M20P002	ΑΕ07	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και της άρσης των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	ναι	287.131.217,00
2014GR16M20P002	ΑΕ09Α	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης	ναι	35.200.483,00
2014GR16M20P002	ΑΕ10	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση	ναι	30.051.683,00
2014GR16M20P002	ΑΕ08	EKT	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση της διατηρήσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και στήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού	όχι	9.794.540,00
2014GR16M20P002	ΑΕ09Β	EKT	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης	ναι	149.384.580,00
2014GR16M20P003	1	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες	Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της	όχι	9.000.000,00

Πρόγραμμα	Προτεραιότητα	Ταμείο ⁽¹⁾	Κατηγορία περιφέρειας ⁽²⁾	Θεματικός στόχος ⁽²⁾	Επίτευξη των ορόσημων (ναι/όχι)	Στήριξη από την Ένωση
			περιφέρειες	καινοτομίας		
2014GR16M2OP003	1	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών	όχι	2.500.000,00
2014GR16M2OP003	1	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και του γεωργικού τομέα (για το ΕΓΤΑΑ) και του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (για το ΕΤΘΑ)	όχι	38.000.000,00
2014GR16M2OP003	2.β	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης	ναι	12.480.000,00
2014GR16M2OP003	2.β	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση	ναι	12.520.000,00
2014GR16M2OP003	3	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	όχι	21.360.000,00
2014GR16M2OP003	3	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, πρόληψη και διαχείριση κινδύνων	όχι	10.000.000,00
2014GR16M2OP003	3	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	όχι	62.000.000,00
2014GR16M2OP003	4	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και της άρσης των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	ναι	92.200.000,00
2014GR16M2OP003	2.α	ΕΚΤ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση της διατηρήσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και στήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού	ναι	5.627.217,00
2014GR16M2OP003	2.α	ΕΚΤ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης	ναι	66.253.110,00
2014GR16M2OP004	1	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	ναι	8.000.000,00
2014GR16M2OP004	1	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών	ναι	7.231.158,00
2014GR16M2OP004	1	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και του γεωργικού τομέα (για το ΕΓΤΑΑ) και του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (για το ΕΤΘΑ)	ναι	19.780.015,00
2014GR16M2OP004	2	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	ναι	20.197.031,00
2014GR16M2OP004	2	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, πρόληψη και διαχείριση κινδύνων	ναι	14.316.875,00
2014GR16M2OP004	2	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	ναι	71.263.335,00
2014GR16M2OP004	3	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και της άρσης των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	όχι	59.488.624,00
2014GR16M2OP004	4	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης	ναι	10.376.272,00
2014GR16M2OP004	4	ΕΤΠΑ	Λιγότερο	Επένδυση στην εκπαίδευση, την	ναι	12.776.272,00

Πρόγραμμα	Προτεραιότητα	Ταμείο ⁽¹⁾	Κατηγορία περιφέρειας ⁽²⁾	Θεματικός στόχος ⁽²⁾	Επίτευξη των ορόσημων (ναι/όχι)	Στήριξη από την Ένωση
			ανεπτυγμένες περιφέρειες	κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση		
2014GR16M2OP004	5	EKT	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση της διατηρήσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και στήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού	ναι	2.550.556,00
2014GR16M2OP004	5	EKT	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης	ναι	38.883.140,00
2014GR16M2OP005	1	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	ναι	8.588.090,00
2014GR16M2OP005	1	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών	ναι	5.501.959,00
2014GR16M2OP005	1	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και του γεωργικού τομέα (για το ΕΓΤΑΑ) και του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (για το ΕΤΘΑ)	ναι	42.222.659,00
2014GR16M2OP005	2	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	ναι	13.651.636,00
2014GR16M2OP005	2	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, πρόληψη και διαχείριση κινδύνων	ναι	13.600.000,00
2014GR16M2OP005	2	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	ναι	100.939.439,00
2014GR16M2OP005	3	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και της άρσης των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	όχι	97.168.678,00
2014GR16M2OP005	5	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης	ναι	17.049.255,00
2014GR16M2OP005	5	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση	ναι	23.665.219,00
2014GR16M2OP005	4	EKT	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση της διατηρήσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και στήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού	ναι	6.360.973,00
2014GR16M2OP005	4	EKT	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης	ναι	70.207.530,00
2014GR16M2OP006	1	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	όχι	8.288.249,00
2014GR16M2OP006	11	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση	όχι	38.192.092,00
2014GR16M2OP006	2	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών	όχι	8.288.249,00
2014GR16M2OP006	3	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και του γεωργικού τομέα (για το ΕΓΤΑΑ) και του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (για το ΕΤΘΑ)	όχι	24.864.749,00
2014GR16M2OP006	4	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους	όχι	23.446.326,00

Πρόγραμμα	Προτεραιότητα	Ταμείο (¹)	Κατηγορία περιφέρειας (²)	Θεματικός στόχος (²)	Επίτευξη των ορόσημων (ναι/όχι)	Στήριξη από την Ένωση
				τους τομείς		
2014GR16M2OP006	5	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, πρόληψη και διαχείριση κινδύνων	όχι	17.883.689,00
2014GR16M2OP006	6	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	όχι	59.339.305,00
2014GR16M2OP006	7	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και της άρσης των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	ναι	43.226.353,00
2014GR16M2OP006	9	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης	ναι	18.592.092,00
2014GR16M2OP006	10	ΕΚΤ	Μετάβαση	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης	ναι	23.069.753,00
2014GR16M2OP006	8	ΕΚΤ	Μετάβαση	Προώθηση της διατηρήσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και στήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού	όχι	1.927.493,00
2014GR16M2OP007	1	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	όχι	2.770.516,00
2014GR16M2OP007	2	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών	όχι	3.470.516,00
2014GR16M2OP007	3	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και του γεωργικού τομέα (για το ΕΓΤΑΑ) και του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (για το ΕΤΘΑ)	όχι	7.611.547,00
2014GR16M2OP007	4	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	όχι	7.299.663,00
2014GR16M2OP007	5	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, πρόληψη και διαχείριση κινδύνων	ναι	4.000.000,00
2014GR16M2OP007	6	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	ναι	11.454.215,00
2014GR16M2OP007	7	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και της άρσης των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	ναι	16.141.626,00
2014GR16M2OP007	9	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης	ναι	15.306.986,00
2014GR16M2OP007	11	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση	όχι	6.179.877,00
2014GR16M2OP007	8	ΕΚΤ	Μετάβαση	Προώθηση της διατηρήσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και στήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού	όχι	3.048.332,00
2014GR16M2OP007	10	ΕΚΤ	Μετάβαση	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης	ναι	28.337.061,00
2014GR16M2OP008	1	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	όχι	4.800.000,00
2014GR16M2OP008	1	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών	όχι	4.100.000,00
2014GR16M2OP008	1	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας	όχι	23.900.000,00

Πρόγραμμα	Προτεραιότητα	Ταμείο (1)	Κατηγορία περιφέρειας (2)	Θεματικός στόχος (2)	Επίτευξη των ορόσημων (ναι/όχι)	Στήριξη από την Ένωση
				των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και του γεωργικού τομέα (για το ΕΓΤΑΑ) και του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (για το ΕΤΘΑ)		
2014GR16M20P008	2B	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης	ναι	8.000.000,00
2014GR16M20P008	2B	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση	ναι	12.000.000,00
2014GR16M20P008	3	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	ναι	6.000.000,00
2014GR16M20P008	3	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, πρόληψη και διαχείριση κινδύνων	ναι	3.600.000,00
2014GR16M20P008	3	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	ναι	38.895.071,00
2014GR16M20P008	4	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και της άρσης των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	όχι	57.969.000,00
2014GR16M20P008	2A	ΕΚΤ	Μετάβαση	Προώθηση της διατηρήσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και στήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού	ναι	4.139.685,00
2014GR16M20P008	2A	ΕΚΤ	Μετάβαση	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης	ναι	59.518.467,00
2014GR16M20P009	1	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	όχι	3.570.239,00
2014GR16M20P009	1	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών	όχι	4.025.600,00
2014GR16M20P009	1	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και του γεωργικού τομέα (για το ΕΓΤΑΑ) και του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (για το ΕΤΘΑ)	όχι	11.379.824,00
2014GR16M20P009	2	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	ναι	9.823.600,00
2014GR16M20P009	2	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, πρόληψη και διαχείριση κινδύνων	ναι	8.154.400,00
2014GR16M20P009	2	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	ναι	53.958.781,00
2014GR16M20P009	3	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και της άρσης των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	όχι	28.235.384,00
2014GR16M20P009	4	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης	ναι	16.872.000,00
2014GR16M20P009	4	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση	ναι	17.222.679,00
2014GR16M20P009	5	ΕΚΤ	Μετάβαση	Προώθηση της διατηρήσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και στήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού	ναι	1.940.751,00

Πρόγραμμα	Προτεραιότητα	Ταμείο ⁽¹⁾	Κατηγορία περιφέρειας ⁽²⁾	Θεματικός στόχος ⁽²⁾	Επίτευξη των ορόσημων (ναι/όχι)	Στήριξη από την Ένωση
2014GR16M2OP009	5	EKT	Μετάβαση	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης	ναι	26.922.642,00
2014GR16M2OP010	1	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	ναι	4.200.000,00
2014GR16M2OP010	1	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών	ναι	5.000.000,00
2014GR16M2OP010	1	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και του γεωργικού τομέα (για το ΕΓΤΑΑ) και του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (για το ΕΤΘΑ)	ναι	22.800.000,00
2014GR16M2OP010	2β	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης	ναι	16.000.000,00
2014GR16M2OP010	2β	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση	ναι	13.630.000,00
2014GR16M2OP010	3	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	ναι	16.000.000,00
2014GR16M2OP010	3	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, πρόληψη και διαχείριση κινδύνων	ναι	12.000.000,00
2014GR16M2OP010	3	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	ναι	73.689.633,00
2014GR16M2OP010	4	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και της άρσης των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	ναι	48.000.000,00
2014GR16M2OP010	2α	EKT	Μετάβαση	Προώθηση της διατηρήσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και στήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού	ναι	2.003.353,00
2014GR16M2OP010	2α	EKT	Μετάβαση	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης	ναι	30.380.845,00
2014GR16M2OP011	1	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	όχι	9.379.535,00
2014GR16M2OP011	1	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών	όχι	7.779.535,00
2014GR16M2OP011	1	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και του γεωργικού τομέα (για το ΕΓΤΑΑ) και του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (για το ΕΤΘΑ)	όχι	24.138.603,00
2014GR16M2OP011	2	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	ναι	20.497.260,00
2014GR16M2OP011	2	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, πρόληψη και διαχείριση κινδύνων	ναι	11.883.831,00
2014GR16M2OP011	2	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	ναι	119.175.957,00
2014GR16M2OP011	2	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και της άρσης των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	ναι	56.466.223,00

Πρόγραμμα	Προτεραιότητα	Ταμείο (1)	Κατηγορία περιφέρειας (2)	Θεματικός στόχος (2)	Επίτευξη των ορόσημων (ναι/όχι)	Στήριξη από την Ένωση
2014GR16M2OP011	3	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμησης της φτώχειας και κάθε διάκρισης	ναι	17.352.931,00
2014GR16M2OP011	3	ΕΤΠΑ	Μετάβαση	Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση	ναι	20.783.891,00
2014GR16M2OP011	4	ΕΚΤ	Μετάβαση	Προώθηση της διατηρήσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και στήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού	όχι	4.347.676,00
2014GR16M2OP011	5	ΕΚΤ	Μετάβαση	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμησης της φτώχειας και κάθε διάκρισης	ναι	62.544.612,00
2014GR16M2OP012	1	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	ναι	23.866.040,00
2014GR16M2OP012	2	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών	ναι	32.000.000,00
2014GR16M2OP012	3	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και του γεωργικού τομέα (για το ΕΓΤΑΑ) και του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (για το ΕΤΘΑ)	ναι	105.639.332,00
2014GR16M2OP012	4	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	όχι	62.881.452,00
2014GR16M2OP012	5	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, πρόληψη και διαχείριση κινδύνων	ναι	76.461.698,00
2014GR16M2OP012	6	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	ναι	125.804.091,00
2014GR16M2OP012	7	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και της άρσης των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	ναι	134.073.210,00
2014GR16M2OP012	10	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμησης της φτώχειας και κάθε διάκρισης	ναι	53.235.286,00
2014GR16M2OP012	11	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση	ναι	53.235.286,00
2014GR16M2OP012	8	ΕΚΤ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση της διατηρήσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και στήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού	όχι	17.437.643,00
2014GR16M2OP012	9	ΕΚΤ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμησης της φτώχειας και κάθε διάκρισης	ναι	238.106.791,00
2014GR16M2OP013	1	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	όχι	1.738.221,00
2014GR16M2OP013	1	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών	όχι	1.988.221,00
2014GR16M2OP013	1	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και του γεωργικού τομέα (για το ΕΓΤΑΑ) και του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (για το ΕΤΘΑ)	όχι	4.964.661,00
2014GR16M2OP013	2	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους	ναι	6.397.189,00

Πρόγραμμα	Προτεραιότητα	Ταμείο (1)	Κατηγορία περιφέρειας (2)	Θεματικός στόχος (2)	Επίτευξη των ορόσημων (να/όχι)	Στήριξη από την Ένωση
				τους τομείς		
2014GR16M2OP013	2	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, πρόληψη και διαχείριση κινδύνων	ναί	3.503.851,00
2014GR16M2OP013	2	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	ναί	9.575.167,00
2014GR16M2OP013	3	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και της άρσης των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	ναί	8.516.723,00
2014GR16M2OP013	3	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμησης της φτώχειας και κάθε διάκρισης	ναί	7.062.544,00
2014GR16M2OP013	3	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση	ναί	4.992.545,00
2014GR16M2OP013	5	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	ναί	5.850.000,00
2014GR16M2OP013	5	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και της άρσης των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	ναί	3.000.000,00
2014GR16M2OP013	5	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμησης της φτώχειας και κάθε διάκρισης	ναί	1.150.001,00
2014GR16M2OP013	5	ΕΤΠΑ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση	ναί	2.499.999,00
2014GR16M2OP013	4	ΕΚΤ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση της διατηρήσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και στήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού	ναί	1.635.348,00
2014GR16M2OP013	4	ΕΚΤ	Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμησης της φτώχειας και κάθε διάκρισης	ναί	22.066.657,00
2014GR16M2OP014	1	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	ναί	19.267.695,00
2014GR16M2OP014	1	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών	ναί	3.251.461,00
2014GR16M2OP014	1	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και του γεωργικού τομέα (για το ΕΓΤΑΑ) και του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (για το ΕΤΘΑ)	ναί	29.819.318,00
2014GR16M2OP014	2	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	ναί	33.686.749,00
2014GR16M2OP014	2	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, πρόληψη και διαχείριση κινδύνων	ναί	11.600.000,00
2014GR16M2OP014	2	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	ναί	107.492.284,00
2014GR16M2OP014	2	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και της άρσης των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	ναί	86.000.000,00
2014GR16M2OP014	3	ΕΤΠΑ	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμησης της φτώχειας και κάθε διάκρισης	ναί	23.072.787,00
2014GR16M2OP014	3	ΕΤΠΑ	Λιγότερο	Επένδυση στην εκπαίδευση, την	ναί	34.182.274,00

Πρόγραμμα	Προτεραιότητα	Ταμείο ⁽¹⁾	Κατηγορία περιφέρειας ⁽²⁾	Θεματικός στόχος ⁽²⁾	Επίτευξη των ορόσημων (ναι/όχι)	Στήριξη από την Ένωση
			ανεπτυγμένες περιφέρειες	κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση		
2014GR16M2OP014	4	EKT	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση της διατηρήσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και στήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού	ναι	4.774.313,00
2014GR16M2OP014	4	EKT	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης	ναι	56.959.887,00

(1) Για τον σκοπό του παρόντος πίνακα, η ΠΑΝ (ειδικό κονδύλι και αντίστοιχη στήριξη του ΕΚΤ) θεωρείται Ταμείο.

(2) Δεν ισχύει για το ΕΓΤΑΑ και το ΕΤΘΑ

3. Μέτρα που λήφθηκαν για την τήρηση των εκ των προτέρων αιρεσιμοτήτων που διατυπώνονται στο σύμφωνο εταιρικής σχέσης [άρθρο 52 παράγραφος 2 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013]

Δεν έχει εφαρμογή στην Έκθεση του 2019.

4. Εφαρμογή των μηχανισμών για τη διασφάλιση του συντονισμού μεταξύ των ΕΔΕΤ και άλλων ενωσιακών και εθνικών μέσων χρηματοοικονομικής τεχνικής (χρηματοδοτικών μέσων) και με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) [άρθρο 52 παράγραφος 2 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013]

maxlength=14.000

α) Αξιολόγηση της εφαρμογής των μηχανισμών συντονισμού που καθορίζονται στο σύμφωνο εταιρικής σχέσης και, κατά περίπτωση, τυχόν προβλημάτων που προέκυψαν κατά την εφαρμογή τους

Δίκτυο Αξιολόγησης των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ

Συγκροτήθηκε τον 1ο/2016 με στόχο την επίτευξη κοινής αντίληψης για θέματα παρακολούθησης και Αξιολόγησης, την ανταλλαγή απόψεων, την εναρμόνιση της εφαρμογής καθώς και τη διάχυση εμπειρίας, γνώσεων και καλών πρακτικών μεταξύ των ΔΑ των ΕΠ του ΕΣΠΑ. Έχουν πραγματοποιηθεί 5 συνεδριάσεις με θέματα σχετικά με τη στοχοθέτηση και την παρακολούθηση των δεικτών, το Πλαίσιο Επίδοσης, την αναθεώρηση των ΕΠ και την Αξιολόγηση. Παράλληλα, διοργανώθηκαν από τις αρμόδιες υπηρεσίες της ΕΑΣ ένα συνέδριο για όλα τα ΚΜ για την Αξιολόγηση των ΕΠ 2014-20 (5/2014) και για τα στελέχη των Διαχειριστικών Αρχών 2 σεμινάρια σχετικά με το σχεδιασμό των Αξιολογήσεων (2/2015 και 5/2017) και 1 σεμινάριο για την Αξιολόγηση Επιπτώσεων. Πραγματοποιήθηκε πρόγραμμα εκπαίδευσης όλων των ΔΑ σε θέματα διαχείρισης και παρακολούθησης των δεικτών για τα Ταμεία ΕΤΠΑ/ΤΣ και ΕΚΤ από τις υπηρεσίες της ΕΑΣ (τέλος '18 – αρχές '19).

Δίκτυο συντονισμού για τη στρατηγική έξυπνης εξειδίκευσης

Συστάθηκε τον Φεβρουάριο του 2016. Σκοπός του είναι η ανταλλαγή ιδεών, η διάχυση καλών πρακτικών, η επεξεργασία και ανάδειξη προτεραιοτήτων και προτάσεων εξασφαλίζοντας τη συνάφεια και τη συμπληρωματικότητα μεταξύ του Εθνικού και του Περιφερειακού επιπέδου. Από την έναρξη της περιόδου έχουν πραγματοποιηθεί 5 συνεδριάσεις.

Εθνικό Δίκτυο Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης

Συγκροτήθηκε το 2016 με σκοπό το συντονισμό και την παρακολούθηση των εργαλείων Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης (Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων, Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση και Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη). Από τη σύσταση του Δικτύου έχουν πραγματοποιηθεί 4 συναντήσεις κατά τις οποίες συζητήθηκαν θέματα συντονισμού και επίστευσης των διαδικασιών υλοποίησης των ολοκληρωμένων χωρικών παρεμβάσεων.

Δίκτυο συντονισμού για δημόσιες συμβάσεις

Τον Ιούνιο του 2017 συστάθηκε δίκτυο συντονισμού δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020. Στο πλαίσιο της λειτουργίας του δικτύου πραγματοποιήθηκαν η 1^η του συνεδρίαση στις 30 Μαρτίου 2018 και σεμινάριο με θέμα «Σημαντικές Τομές του νέου Εθνικού και Ενωσιακού Πλαισίου των Δημοσίων Συμβάσεων στα Συγχρ/μενα Έργα» στις 18-19/10/2018.

Ομάδα εργασίας για θέματα απλοποιημένου κόστους

Για την περαιτέρω απλοποίηση της εφαρμογής των ΕΔΕΤ με τη χρήση επιλογών απλοποιημένου κόστους έχει συσταθεί ομάδα εργασίας στο πλαίσιο της ΕΑΣ που υποστηρίζεται από την Ειδική Υπηρεσία Θεσμικής Υποστήριξης (ΕΥΘΥ). Έργο της είναι να διερευνήσει τις δράσεις που θα μπορούσαν να υλοποιηθούν με τη χρήση επιλογών απλοποιημένου κόστους και να επεξεργαστεί προτάσεις συγκεκριμένων επιλογών.

Δίκτυο Συνεργασίας, για την Εθνική Στρατηγική κατά της Απάτης

Σε συνέχεια της δημιουργίας του Δικτύου τον 1^ο/2014, θεσμοθετήθηκε το Εσωτερικό Δίκτυο Συνεργασίας για τη Στρατηγική κατά της Απάτης με το Ν.4314/2014 (Άρθρο52), όπου συμμετέχουν όλες οι διαχειριστικές αρχές και η Αρχή Πιστοποίησης υπό τον συντονισμό της ΕΑΣ/ΕΥΘΥ. Η πρώτη τεχνική συνάντηση του Δικτύου πραγματοποιήθηκε στις 22-23 Φεβρουαρίου 2016. Κατά την περίοδο αναφοράς πραγματοποιήθηκε η 2η συνάντηση στις 8/6/2017. Η

συνεργασία και η ενημέρωση των συμμετεχόντων στο δίκτυο πραγματοποιείται μέσω διαδικτυακής εφαρμογής στο Δίαυλο.

Εθνικό Περιβαλλοντικό Δίκτυο

Συστάθηκε το 2012 με επισπεύδουσα αρμόδια Υπηρεσία την Επιτελική Δομή Περιβάλλοντος. Μέλη του δικτύου είναι εκπρόσωποι των φορέων σχεδιασμού και διαχείρισης των αναπτυξιακών προγραμμάτων και των αρμόδιων αρχών για την προστασία και τη διαχείριση του περιβάλλοντος σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Έχει πραγματοποιηθεί μία συνεδρίαση του δικτύου στις 14 & 15/5/2014.

Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο

Το Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο (ΕΑΔ) του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020, έχει συσταθεί και λειτουργεί από τον Αύγουστο του 2016 και αριθμεί 191 μέλη. Τα μέλη του προέρχονται από φορείς και υπηρεσίες που άμεσα ή έμμεσα δραστηριοποιούνται σε θέματα αγροτικής ανάπτυξης, όπως μέλη της ΕΠΠΑ και της εταιρικής σχέσης του ΠΑΑ, Ειδικές Υπηρεσίες του ΕΣΠΑ, περιφερειακές αρχές, εκπαιδευτικά και ερευνητικά ιδρύματα κ.α.

Στο πλαίσιο λειτουργίας του, έχουν διοργανωθεί περισσότερες από 30 εκδηλώσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης οι οποίες επικεντρώθηκαν στην προώθηση της καινοτομίας, την απόκτηση ικανοτήτων των Ομάδων Τοπικής Δράσης LEADER/CLLD, την υλοποίηση ενεργειών επικοινωνίας, πληροφόρησης και συμμετοχής σε διεθνείς και κλαδικές εκθέσεις, τη λειτουργία του δικτυακού τόπου του ΕΑΔ, τη συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Αγροτικής Ανάπτυξης και σε εκδηλώσεις για την ενημέρωση του κοινού για την Κοινή Αγροτική Πολιτική μετά το 2020.

Συνέργειες με τον Ορίζοντα 2020 (H2020)

Τα αποτελέσματα της επιχειρηματικής ανακάλυψης που διενεργήθηκε από την ΓΓΕΤ έδειξαν μεγάλο βαθμό συνάφειας ή/και συμπληρωματικότητας μεταξύ των θεματικών προτεραιοτήτων με τις αντίστοιχες του H2020. Οι 17 από τις 28 ερευνητικές υποδομές του εθνικού Πολυετούς Επενδυτικού Σχεδίου συνδέονται με Ευρωπαϊκές υποδομές του Ευρωπαϊκού Οδικού Χάρτη ESFRI.

Η ΓΓΕΤ υποστηρίζει την ελληνική συμμετοχή σε Ευρωπαϊκά Δίκτυα ERAnets και άλλες πρωτοβουλίες του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας που συγχρηματοδοτούνται από τον H2020 και για το σκοπό αυτό έχει εξειδικεύσει σχετική δράση στο ΕΠΑνΕΚ. Έχει επίσης περιλάβει ειδική παρέμβαση στον Β΄ Κύκλο του «Ερευνώ-Δημιουργώ-Καινοτομώ» για τη χρηματοδότηση προτάσεων που πέρασαν το κατώφλι βαθμολογίας στο «SME Instrument» του H2020, έχουν λάβει δηλαδή «σφραγίδα αριστείας» (seal of excellence) αλλά δεν χρηματοδοτήθηκαν από τον H2020 λόγω έλλειψης κονδυλίων.

Θέματα συντονισμού ΕΔΕΤ και Προγράμματος LIFE

Στο πλαίσιο υποστήριξης σε προτάσεις πολυμερών συνεργασιών που χρηματοδοτούνται από το Πρόγραμμα LIFE, οι υπηρεσίες του Υ.Π.ΕΝ. εξετάζουν τα αιτήματα υπό το πρίσμα της προώθησης και εφαρμογής της πολιτικής και των προτεραιοτήτων του Υπουργείου. Αποτυπώνεται η συνέργεια και η συμπληρωματικότητα της υποβαλλόμενης πρότασης με σχετικά έργα που χρηματοδοτούνται από τα ΕΔΕΤ και διασφαλίζεται η μη διπλή χρηματοδότηση.

Κατά τη διαδικασία εξειδίκευσης των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ (κατά την υποβολή προτάσεων από το Υ.Π.ΕΝ. για εξειδίκευση νέων δράσεων) εξετάζεται η πιθανή συνέργεια των δράσεων αυτών με έργα που έχουν χρηματοδοτηθεί από το Πρόγραμμα LIFE. Ο συντονισμός μεταξύ των παρεμβάσεων των ΕΔΕΤ και του Προγράμματος LIFE διασφαλίζεται από την αρμόδια, κάθε φορά, υπηρεσία του Υ.Π.ΕΝ. με τη συνεργασία της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ Υ.Π.ΕΝ. - Τομέας Περιβάλλοντος, τις ΔΑ των ΕΠ ΕΣΠΑ και την ΕΑΣ. Από τον Ιούλιο του 2016 λειτουργεί στο Πράσινο Ταμείο η Ελληνική Ομάδα Κρούσης για το Πρόγραμμα LIFE για την περίοδο 2014-2017.

Στο πλαίσιο λειτουργίας της ομάδας, πραγματοποιούνται ημερίδες ενημέρωσης για τα αποτελέσματα έργων LIFE όπου καλούνται οι αρμόδιες αρχές διαχείρισης των ΕΔΕΤ με στόχο την περαιτέρω αξιοποίησή τους, στο επίπεδο που είναι εφικτό και αρμόζει.

Στο πλαίσιο υλοποίησης των ολοκληρωμένων έργων LIFE στους τομείς της Φύσης, LIFE-IP 4Natura και Κλιματικής Αλλαγής, LIFE-IP AdaptInGR, υπάρχει στενή συνεργασία με τις ΔΑ των προγραμμάτων με στόχο την παρακολούθηση και τον ευρύτερο συντονισμό εφαρμογής του Πλαισίου Δράσης Προτεραιότητας για τις Περιοχές Natura 2000 και της Εθνικής Στρατηγικής για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή, αντίστοιχα. Έχει δρομολογηθεί η υπογραφή του 3ου ολοκληρωμένου έργου LIFE στον τομέα του Περιβάλλοντος ώστε η συνεργασία αυτή θα επεκταθεί και στον τομέα των Αποβλήτων. Η συνεργασία αυτή θα συνεχιστεί και στην επόμενη προγραμματική περίοδο.

Χρηματοδοτικός Μηχανισμός Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΧΜ ΕΟΧ)

Το 2017 δημιουργήθηκε υπό τη ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ η «ΕΥ Προγραμματισμού, Συντονισμού και Παρακολούθησης της υλοποίησης των ΧΜ του ΕΟΧ». Για την ΠΠ 2014-21 στην Ελλάδα διανεμήθηκαν πόροι ύψους 116,7 εκατ. €. Οι παρεμβάσεις της περιόδου 2014-21 έχουν εγκριθεί από τον FMO, ενώ οι εξειδικεύσεις των εγκεκριμένων παρεμβάσεων και οι Συμφωνίες Χρηματοδότησης είναι σε διαδικασία εκπόνησης και συμφωνίας με τον FMO.

Οι νέοι Κανονισμοί των EEA Grants για την περίοδο 2014-21 εκδόθηκαν το 9ο/2016. Η υπογραφή του MoU για τον ΕΟΧ 2014-21 έλαβε χώρα στις 31/10/2017, στην Αθήνα με την οποία εγκρίθηκαν 8 Προγράμματα.

Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση (ΕΤΠ)

Το περιεχόμενο του συντονισμού μεταξύ ΕΚΤ – ΕΤΠ συνίσταται στην ανταλλαγή τεχνογνωσίας και εμπειρίας. Καθώς το ΕΤΠ έχει συγκεκριμένες επιλεξιμότητες και τρόπο λειτουργίας δεν προκύπτουν ιδιαίτερα προβλήματα συντονισμού των παρεμβάσεων του ΕΚΤ και του ΕΤΠ.

Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (ΤΕΒΑ)

Το περιεχόμενο του συντονισμού (κυρίως μέσω ΕΥΣΕΚΤ) συνίσταται στην αποφυγή επικαλύψεων μεταξύ ΕΚΤ και ΤΕΒΑ, που αφορά σε διανομή τροφίμων και αγαθών πρώτης ανάγκης και του οποίου ΕΦΔ είναι το ΕΙΕΑΔ, ΝΠΔΔ εποπτευόμενο από το Υπ. Εργασίας.

Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (ΑΜΙΦ)

Ο συντονισμός ΕΚΤ-ΑΜΙΦ επιτυγχάνεται μέσω συνεργασίας της ΕΥΣΕΚΤ με το αρμόδιο Υπουργείο και την Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού και Διαχείρισης Προγραμμάτων Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης και Ταμείου Εσωτερικής Ασφάλειας και άλλων πόρων. Αποτέλεσμα του συντονισμού ήταν ο σχεδιασμός και χρηματοδότηση από το ΕΚΤ των Κέντρων Ένταξης Μεταναστών (ΚΕΜ) ως Παραρτήματα στη δράση των Κέντρων Κοινότητας και την ενεργοποίηση δράσης ενίσχυσης των ΚΕΜ. Συνεργασία υπάρχει επίσης μεταξύ της ΕΥΣΕΚΤ και κάθε άλλης σχετικής υπηρεσίας (π.χ. με το Υπ.Υγείας που είχε αναλάβει την υλοποίηση απευθείας χρηματοδοτικής γραμμής του ΑΜΙΦ από την Ε. Επιτροπή). Εκπρόσωπος της ΕΑΣ συμμετέχει στην Επιτροπή Παρακολούθησης του ΕΠ του ΑΜΙΦ.

Πρόγραμμα για την Απασχόληση και την Κοινωνική Καινοτομία - EaSi

Με τη συνεργασία μεταξύ ΕΥΣΕΚΤ και του Εθνικού Σημείου Επαφής (ΕΣΕ) για το EaSi που ανήκει στο Υπ.Εργασίας, επιτυγχάνεται η αμοιβαία μεταφορά γνώσης (ΕΑΣ – ΕΣΕ) για τα τεκταινόμενα στα ΕΔΕΤ (κυρίως ΕΚΤ) και του εν λόγω Προγράμματος.

Συμπληρωματικότητα CEF – ΕΔΕΤ

Οι δράσεις των ΔΕΔ συμβάλλουν στη δημιουργία και την ανάπτυξη έργων υποδομής στους τομείς Μεταφορών, Ενέργειας και Τηλεπικοινωνιών. Αποσκοπούν στην προώθηση της διασύνδεσης και της διαλειτουργικότητας των εθνικών δικτύων, της πρόσβασης σε αυτά καθώς και στην ανάγκη να συνδεθούν οι νησιωτικές, οι μεσόγειες και οι περιφερειακές περιοχές με τις κεντρικές περιοχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Αντίστοιχα στα ΕΔΕΤ προωθούνται έργα με υψηλή ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία για την εξάλειψη τμημάτων συμφόρησης, στηρίζοντας υλοποίηση ΔΕΔ-Μ τόσο στο κεντρικό όσο και στο εκτεταμένο

δίκτυο και όλοι οι τρόποι μεταφοράς. Στο πλαίσιο αυτό προωθείται κοινή λίστα έργων Ταμείου Συνοχής/ΕΤΠΑ και CEF.

Εθνικό Δίκτυο των Υπευθύνων Πληροφόρησης και Επικοινωνίας του ΕΣΠΑ 2014-2020

Το Εθνικό Δίκτυο των Υπευθύνων Πληροφόρησης και Επικοινωνίας του ΕΣΠΑ 2014-2020 συστήθηκε με την ΥΑ 132358/ΕΥΣΣΑ 2690/18.12.2015. Μέλη του Δικτύου είναι η Προϊσταμένη της Μονάδας Πληροφόρησης και Δημοσιότητας της ΕΥΣΣΑ στην ΕΑΣ (ΕΚ 1303/2013 αρ. 117 παρ.1), ως υπεύθυνη συντονίστρια των ενεργειών Πληροφόρησης και Επικοινωνίας σε εθνικό επίπεδο και τα στελέχη υπεύθυνα για την πληροφόρηση και επικοινωνία σε επίπεδο ΕΠ που ορίζονται από τις ΔΑ.

Το δίκτυο λειτουργεί με στόχο και έργο:

- τη συνεργασία για την εξασφάλιση της τήρησης των συμβατικών υποχρεώσεων για την πληροφόρηση και Επικοινωνία του ΕΣΠΑ καθώς και της ομοιογένειας, συνοχής και συνέργειας στις δράσεις που υλοποιούνται
- την παροχή οδηγιών και κατευθύνσεων για τις υποχρεώσεις επικοινωνίας των ΕΠ, σύμφωνα με το κοινοτικό θεσμικό πλαίσιο
- το συντονισμό της συμμετοχής στις Ευρωπαϊκές Καμπάνιες Επικοινωνίας
- τη διευκόλυνση της συνεργασίας με τα επιμέρους Ευρωπαϊκά Δίκτυα
- την ανταλλαγή εμπειριών και καλών πρακτικών μέσα από την παρουσίαση παραδειγμάτων και βασικών επιτευγμάτων των ΕΠ

Το δίκτυο πραγματοποιεί ετήσιες τακτικές συναντήσεις και εκπαιδευτικά σεμινάρια στα οποία προσκαλούνται και κατά κανόνα συμμετέχουν εκπρόσωποι της ΓΔ Περιφερειακής Πολιτικής και της Αντιπροσωπείας της ΕΕ στην Ελλάδα, ενώ ανάλογα με τη θεματολογία δύναται να συμμετέχουν στελέχη της ΓΓ Ενημέρωσης και των Επιτελικών Δομών. Η συνεργασία των μελών είναι συνεχής μέσω της πλατφόρμας Δίαυλος.

γ) Άλλα στοιχεία, κατά περίπτωση

Συστάθηκαν τα παρακάτω Ταμεία :

Ταμείο Χαρτοφυλακίου (Ταμείο Επιχειρηματικότητας II) με την ΥΑ 7314/1819/29-11-16. Καθήκοντα διαχείρισης αναλαμβάνει η ΕΤΕΑΝ ΑΕ μέσω Συμφωνίας Χρηματοδότησης με το Ελληνικό Δημόσιο. Στόχοι του Ταμείου είναι η ενίσχυση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση επενδυτικών κεφαλαίων και κεφαλαίων κίνησης, για την ίδρυση νέων καινοτόμων, εξωστρεφών και δυναμικών επιχειρήσεων, για την ανάπτυξη υφιστάμενων επιχειρήσεων καθώς και για την ενδυνάμωση επιχειρήσεων ή άλλων οργανισμών που δραστηριοποιούνται στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας.

Πόροι του Ταμείου : ΕΠΑνΕΚ με 400 εκ. € και 12 ΠΕΠ με 123,3 εκ. € (πλην Κ. Μακεδονίας) για εργαλεία επιστρεπτών ενισχύσεων. Επιπρόσθετα στους πόρους αυτούς θα επενδύσουν και οι Ενδιάμεσοι Χρηματοπιστωτικοί Οργανισμοί (ΕΧΟ) που συνάπτουν επιχειρησιακές συμφωνίες με την ΕΤΕΑΝ ΑΕ.

Ταμείο Χαρτοφυλακίου (Ταμείο Επιχειρηματικών Συμμετοχών-ΤΑΕΣΥΜ/ EQUIFUND) με την ΥΑ 7428/1829/2-12-16. Καθήκοντα διαχείρισης αναλαμβάνει το EIF μέσω Συμφωνίας Χρηματοδότησης με το Ελληνικό Δημόσιο. Σκοπός είναι η αντιμετώπιση της ανεπάρκειας της αγοράς μέσω επένδυσης σε επιχειρήσεις με την παροχή επιχειρηματικών κεφαλαίων (Venture Capital/Private Equity Funds) σε συνεργασία με επιλεγμένους ΕΧΟ οι οποίοι θα συνεπενδύουν ίδιους πόρους. Έχουν συσταθεί 3 υπό- Ταμεία: Καινοτομίας, Επιχειρηματικής Ανάπτυξης – Μετοχικών Κεφαλαίων, Κεφαλαίων Σποράς και Σταδίων Εκκίνησης

Πόροι του Ταμείου: ΕΠΑνΕΚ ΔΔ200 εκ.€ από 3 ε.π. (1b,3a,3c).

Ταμείο Εξοικονομώ II με την ΥΑ 7313/1818/29.11.2016, για τις ανάγκες χρηματοδότησης των ενεργειακών παρεμβάσεων στον οικιακό τομέα με ΔΔ 68 εκ. € από το ΕΠΑνΕΚ (ε.π. 4c). Διαχειριστής του Ταμείου είναι η ΕΤΕΑΝ ΑΕ. Έχουν υπογραφεί οι επιχειρησιακές συμφωνίες με τους ΕΧΟ οι οποίοι συνεπενδύουν ίδιους πόρους και έχουν ξεκινήσει οι εκταμιεύσεις στους ιδιώτες. Συμβάλλει στο Πρόγραμμα Εξοικονομώ κατ' Οίκον II το οποίο συνδυάζεται με άμεσες ενισχύσεις ανάλογα των εισοδηματικών κριτηρίων των ιδιωτών. Στις άμεσες ενισχύσεις συμβάλλουν με πόρους και 9 ΠΕΠ.

Ταμείο Υποδομών με την ΥΑ 6269/1895 Α1/28/11/2017. Η συμφωνία χρηματοδότησης με την ΕΙΒ υπεγράφη στις 17/12/2018. Σκοπός είναι η μέγιστη αξιοποίηση των χρηματοδοτικών μέσων για την κάλυψη του χρηματοδοτικού κενού στους τομείς Εξοικονόμησης Ενέργειας, Περιβάλλοντος και Αστικής Ανάπτυξης. Θα υλοποιηθούν μέσω ΕΧΟ οι οποίοι έχουν ήδη εγκριθεί.

Π/Υ Ταμείου: 450 εκ. € (συγχ/νοι και εθνικοί πόροι), με την επιπρόσθετη μόχλευση ιδιωτικών πόρων στο επίπεδο των επενδύσεων όπου εκτιμάται ότι θα χρηματοδοτήσει επενδύσεις συνολικού Π/Υ 640 εκ. €

Το Ταμείο δύναται να αξιοποιήσει πόρους από διάφορες πηγές χρηματοδότησης, όπως:

- Συγχ/νοι πόροι του ΕΠΑνΕΚ: ΔΔ 200 εκ. €
- Επιπρόσθετοι Εθνικοί πόροι μέσω δανείου της ΕΙΒ προς το ελληνικό δημόσιο: 200 εκ. €
- Επιπρόσθετοι Εθνικοί πόροι από επιστροφές του JESSICA που λειτούργησε την ΠΠ 2007-2013.: 50 εκ. € (κατ' εκτίμηση)

Πόροι ΕΠΑνΕΚ:

Ενέργεια ε.π.4a (ΔΔ25,7 εκ. €) και ε.π. 4c (ΔΔ103 εκ. €) : έργα παραγωγής και διανομής ενέργειας που προέρχεται από ΑΠΕ και έργα ενεργειακής αναβάθμισης δημόσιων κτιρίων.

Αστική ανάπτυξη ε.π. 6c (ΔΔ 51,3 εκ. €) και περιβάλλον ε.π. 6g (20 εκ. €): επενδύσεις ενίσχυσης των αστικών υποδομών, αξιοποίησης χώρων ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς ή/ και βιομηχανικών/επιχειρηματικών εκτάσεων, με κοινωνικά, περιβαλλοντικά και οικονομικά οφέλη.

5. Εφαρμογή της ολοκληρωμένης προσέγγισης της εδαφικής ανάπτυξης ή συνοπτική παρουσίαση της εφαρμογής των ολοκληρωμένων προσεγγίσεων βάσει των προγραμμάτων, συμπεριλαμβανομένης της προόδου προς την επίτευξη των τομέων προτεραιότητας που καθορίστηκαν για συνεργασία [άρθρο 52 παράγραφος 2 στοιχείο ε) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013

α) Γενικός σχολιασμός και αξιολόγηση

maxlength=14.000

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Στο πλαίσιο της προγραμματικής περιόδου 2014-2020, η Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη υλοποιείται με τη χρήση των εργαλείων i) των Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων (ΟΧΕ), ii) των Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων που αφορούν τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη (ΟΧΕ-BAA) και iii) την Τοπική Ανάπτυξη με την Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (ΤΑΠΤΟΚ).

Μέχρι τέλος του 2018, έχουν εγκριθεί 11 στρατηγικές ΟΧΕ, 3 στρατηγικές ΟΧΕ βρίσκονται υπό έγκριση και 5 στρατηγικές ΟΧΕ είναι υπό κατάρτιση. Όσον αφορά τις στρατηγικές ΟΧΕ- BAA, 32 στρατηγικές έχουν εγκριθεί, 2 στρατηγικές είναι υπό έγκριση και 3 στρατηγικές είναι υπό κατάρτιση. Τέλος, έχουν εγκριθεί 68 στρατηγικές ΤΑΠΤΟΚ.

Οι δράσεις των στρατηγικών ΟΧΕ και ΟΧΕ - BAA συγχρηματοδοτούνται από τα Ταμεία ΕΤΠΑ και ΕΚΤ στο πλαίσιο των ΠΕΠ. Σύμφωνα με τις εγκριτικές αποφάσεις των στρατηγικών αυτών, στο πλαίσιο κάποιων στρατηγικών προβλέπεται η χρηματοδότησή τους και από άλλους πόρους πέραν του συγχρηματοδοτούμενου σκέλους. Επιπλέον, στο πλαίσιο της στρατηγικής για την περιβαλλοντική αναζωογόνηση, αποκατάσταση και εξυγίανση της ΛΑΠ Ασωπού της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, προβλέπεται η συγχρηματοδότηση δράσεων από το ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ.

Σχετικά με το εργαλείο ΤΑΠΤΟΚ, στο πλαίσιο του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης και του ΕΠ «Αλιεία» έχουν εγκριθεί 19 στρατηγικές που συγχρηματοδοτούνται αποκλειστικά από το ΕΓΤΑΑ, 31 στρατηγικές συγχρηματοδοτούνται από τα ΕΓΤΑΑ και ΕΤΘΑ και 2 στρατηγικές που συγχρηματοδοτούνται μόνο από το ΕΤΘΑ. Συμπληρωματικά με τις στρατηγικές αυτές έχουν εγκριθεί 15 στρατηγικές που συγχρηματοδοτούνται αποκλειστικά από το ΕΚΤ στο πλαίσιο των ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας, Ηπείρου και Κρήτης και μία στρατηγική ΤΑΠΤΟΚ που συγχρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ στο πλαίσιο του ΠΕΠ Πελοποννήσου.

ΕΞΕΛΙΞΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΠΟΥ ΥΛΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΑ ΠΕΠ

[Τα ποσά που αναφέρονται παρακάτω είναι σε όρους δημόσιας δαπάνης]

Οι εγκεκριμένες στρατηγικές των **ΟΧΕ** στο πλαίσιο των ΠΕΠ, έχουν προϋπολογισμό 298,9 εκ. €, εκ των οποίων τα 283,8 εκ. € είναι από το ΕΤΠΑ και τα υπόλοιπα 15,1 εκ. € από το ΕΚΤ. Οι στόχοι των ΟΧΕ δίνουν έμφαση στην υλοποίηση δράσεων που σχετίζονται με το περιβάλλον και τον πολιτισμό.

Οι εγκεκριμένες στρατηγικές των **ΟΧΕ - BAA** στο πλαίσιο των ΠΕΠ, έχουν προϋπολογισμό 635,7 εκ. € εκ των οποίων τα 517,6 εκ. € προέρχονται από το ΕΤΠΑ και τα υπόλοιπα 118,1 από το ΕΚΤ. Οι δράσεις που προβλέπονται στο πλαίσιο των στρατηγικών ΟΧΕ - BAA στοχεύουν στην αναβάθμιση του οικιστικού περιβάλλοντος για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων και για την προσέλκυση επενδύσεων και επισκεπτών, την οικονομική ανάπτυξη της πόλης και την κοινωνική ένταξη και την απασχόληση.

Οι στρατηγικές των **ΤΑΠΤΟΚ** στα ΠΕΠ συγχρηματοδοτούνται κυρίως από το ΕΚΤ με προϋπολογισμό 16,75 εκ. €, πλην της στρατηγικής στο πλαίσιο του ΠΕΠ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ η οποία συγχρηματοδοτείται από το ΕΚΤ και το ΕΤΠΑ. Το ποσό για το ΕΤΠΑ ανέρχεται σε 12,75 εκ. €. Οι στρατηγικές αυτές, δρουν σε συνέργεια με τις στρατηγικές που υλοποιούνται στο πλαίσιο των ΠΑΑ και ΕΠΑΛΘ και συγχρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΑΑ (304 εκ. €) και το ΕΤΘΑ (70,5 εκ. €).

Η υλοποίηση των **στρατηγικών Χωρικής Ανάπτυξης** στο πλαίσιο των ΠΕΠ και για τα τρία εργαλεία εξελίσσεται ως εξής:

- Μέχρι τις 31/12/2018, είχαν δημοσιευθεί **προσκλήσεις** που αφορούν τις Στρατηγικές ΟΧΕ, ΟΧΕ-ΒΑΑ και ΤΑΠΤΟΚ συνολικής ΔΔ 601,32 εκ. € με συγχρηματοδότηση από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ. Από το ποσό αυτό, το 62,4 % (375,30 εκ. €) αφορά τον ΘΣ 6, σχεδόν το 20% (118 εκ. €) αφορά τον ΘΣ 7 και το 7,8% (46,7 εκ. €) τους ΘΣ 8, 9 και 10.
- Με βάση τα παραπάνω δεδομένα, παρατηρείται μία υστέρηση στην ενεργοποίηση των πόρων και υλοποίηση παρεμβάσεων που υποστηρίζουν τους στόχους απασχόλησης και της κοινωνικής συνοχής, ενώ μικρή πρόοδος παρατηρείται στην ενεργοποίηση των πόρων και υλοποίηση των παρεμβάσεων που υποστηρίζουν την επίτευξη των στόχων της προώθησης της ανταγωνιστικότητας και της τοπικής επιχειρηματικότητας. Σημαντική είναι η ενεργοποίηση των πόρων που αφορούν την προώθηση παρεμβάσεων σχετικά με την διατήρηση των πολιτιστικών και φυσικών πόρων, των αστικών αναπλάσεων αλλά και των υποδομών μεταφορών.
- Η συνολική επιλέξιμη ΔΔ (226,9 εκ.) των **188 ενταγμένων έργων** ανέρχεται στο 37,7% της ΔΔ των προσκλήσεων, οι αναληφθείσες ΝοΔε (35,49 εκ. €) στο 15,6% της συνολικής επιλέξιμης ΔΔ και στο 5,9% του συνολικού ποσού της ΔΔ των προσκλήσεων. Τέλος, οι πληρωμές (5,0 εκ. €) ανέρχονται στο 2,2% της επιλέξιμης ΔΔ των ενταγμένων έργων (226,9 εκ. €) και στο 0,8% της ΔΔ των προσκλήσεων.
- Συνολικά, η πρόοδος υλοποίησης των έργων της **Χωρικής Ανάπτυξης** παρουσιάζει υστέρηση, κυρίως ως αποτέλεσμα της καθυστέρησης που σημειώθηκε στην υιοθέτηση στρατηγικών. Οι δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί, αφορούν έργα αστικής ανάπλασης και αποκατάστασης, προστασίας και ανάδειξης των φυσικών και πολιτιστικών πόρων.

Αναφορικά με την ενεργοποίηση των ΟΧΕ, ΟΧΕ-ΒΑΑ και ΤΑΠΤΟΚ στο πλαίσιο των ΠΕΠ δηλ. την **έκδοση σχετικών προσκλήσεων**, διαπιστώνεται ότι:

- Παραπάνω από τους μισούς ενεργοποιημένους πόρους συγκεντρώνονται στις ΟΧΕ - ΒΑΑ, καθώς η ΔΔ των προσκλήσεων που αφορούν τις ΟΧΕ-ΒΑΑ ανέρχεται σε 395,46 εκ. €, ποσό που αντιστοιχεί στο 65,8% του συνόλου των πόρων που έχουν ενεργοποιηθεί (δημοσιευμένες προσκλήσεις).
- Σχεδόν το ένα τρίτο των ενεργοποιημένων πόρων αντιστοιχεί στις ΟΧΕ, δεδομένου ότι οι σχετικές προσκλήσεις ανέρχονται σε 192,5 εκ. € (ΔΔ) που αντιπροσωπεύει το 32% της συνολικής ΔΔ των δημοσιευμένων Προσκλήσεων.
- Ποσό που αντιστοιχεί στο 2,2% της συνολικής ΔΔ των δημοσιευμένων προσκλήσεων αφορά τα ΤΑΠΤΟΚ που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ, καθώς έχουν δημοσιευτεί προσκλήσεις συνολικής ΔΔ 13,3εκ €.

Η πρόοδος των έργων στο πλαίσιο της **Χωρικής Ανάπτυξης** για τα τρία εργαλεία έχει ως εξής:

A. ΟΧΕ- ΒΑΑ

- Η συντριπτική πλειοψηφία των ενταγμένων έργων (78,2% του συνόλου των ενταγμένων έργων) εντοπίζεται στις ΟΧΕ-ΒΑΑ και ανέρχεται σε 147 έργα.
- Ο συνολικός π/υ σε όρους συνολικής επιλέξιμης ΔΔ των 147 ενταγμένων έργων των ΟΧΕ - ΒΑΑ ανέρχεται σε 134,93 εκ. € (59,5%). Η υλοποίηση πραγματοποιείται με αργό ρυθμό καθώς έχουν αναληφθεί ΝοΔε ύψους 11,5 εκ. €, ποσό που αντιστοιχεί στο 32,3% του συνολικού π/υ ΝοΔε των ενταγμένων έργων χωρικής ανάπτυξης στα ΠΕΠ και στο 8,5% της συνολικής επιλέξιμης ΔΔ.
- Σχεδόν το 80% των ΝοΔε των ΟΧΕ - ΒΑΑ καταγράφεται στους ΘΣ 6 και 7. Οι πραγματοποιηθείσες δαπάνες ανέρχονται σε 1,36 εκ. €, ποσό που αντιστοιχεί στο 27,2% των συνολικών πληρωμών για τη χωρική ανάπτυξη και μόλις στο 1% της συνολικής επιλέξιμης ΔΔ των ενταγμένων έργων στο πλαίσιο των ΟΧΕ-ΒΑΑ.
- Παραπάνω από τα μισά ενταγμένα έργα (88) στο πλαίσιο των ΟΧΕ - ΒΑΑ εμπίπτουν στο ΘΣ 6, στον οποίον καταγράφονται και οι σχετικές δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί στο

πλαίσιο των στρατηγικών ΟΧΕ-ΒΑΑ. Σε επίπεδο ΝοΔε ακολουθούν τα έργα που εμπίπτουν στο ΘΣ7 (συνολικά 4), δεδομένου ότι είναι έργα υψηλού Π/Υ.

B. ΟΧΕ

- Στο πλαίσιο των ΟΧΕ, έχουν ενταχθεί 31 έργα (16,5% του συνολικού αριθμού των ενταγμένων για τη χωρική ανάπτυξη) συνολικής επιλέξιμης ΔΔ 87,23 εκ. € και έχουν αναληφθεί ΝοΔε ύψους 19,26 εκ. € που αντιστοιχούν στο 54,3% του συνολικού π/υ για τα έργα χωρικής ανάπτυξης και στο 22,1% της επιλέξιμης ΔΔ για τα έργα των ΟΧΕ. Έχουν πραγματοποιηθεί πληρωμές ύψους 3,21 εκ. € που αντιπροσωπεύουν το 64,2% των συνολικών δαπανών για τη χωρική ανάπτυξη και το 3,7% της επιλέξιμης ΔΔ των ενταγμένων έργων της ΟΧΕ.
- Η πλειοψηφία των έργων (27) εντοπίζεται στον ΘΣ 6 με π/υ επιλέξιμης ΔΔ 58,8 εκ. €, ΝοΔε 19,2 εκ. € και δαπάνες 3,2 εκ. €. Σημαντικό ύψος επιλέξιμης ΔΔ (22,9 εκ. €) έχουν τα 3 έργα του ΘΣ 7 τα οποία δεν παρουσιάζουν υλοποίηση σε αυτή τη φάση.

Γ. ΤΑΠΤΟΚ

- Αναφορικά με τα ΤΑΠΤΟΚ, έχουν ενταχθεί 10 έργα (5,3% των συνολικά ενταγμένων έργων), συνολικής επιλέξιμης ΔΔ 4,750 εκ. € (2,1% του συνόλου της επιλέξιμης δαπάνης για τη χωρική ανάπτυξη) το σύνολο των οποίων έχει συμβασιοποιηθεί και αντιστοιχεί στο 13,4% των συνολικών ΝοΔε για τη χωρική ανάπτυξη. Οι δαπάνες που αφορούν έξοδα λειτουργίας των ΟΤΔ και δράσεις εμπύχωσης, δημοσιότητας και υποστήριξης, αντιστοιχούν στο 8,5% των συνολικών δαπανών και στο 9% της συνολικής επιλέξιμης ΔΔ των έργων ΤΑΠΤΟΚ όσον αφορά το κομμάτι χρηματοδότησής τους από ΕΤΠΑ και ΕΚΤ.

ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΤΑΠΤΟΚ ΠΟΥ ΥΛΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΠΑΑ ΚΑΙ ΕΠΑΛΘ

Στο πλαίσιο των ΠΑΑ και ΕΠΑΛΘ, **52 στρατηγικές ΤΑΠΤΟΚ έχουν εγκριθεί** και υλοποιούνται. Ο συνολικός π/υ ανέρχεται σε 374,5 εκ. € (ΔΔ), εκ των οποίων τα 304,0 εκ. € προέρχονται από το ΕΓΤΑΑ και τα 70,5 εκ. € από το ΕΤΘΑ.

Οι 31 από τις 52 στρατηγικές συγχρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΑΑ και το ΕΤΘΑ με συνολικό π/υ ύψους 260,6 εκ. € που αντιστοιχεί σε 198,6 εκ. € από το ΕΓΤΑΑ και 62 εκ. € από το ΕΤΘΑ. Από τις υπόλοιπες 19 στρατηγικές, οι 17 συγχρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΑΑ με συνολικό π/υ 105,3 εκ. € και 2 στρατηγικές από το ΕΤΘΑ με συνολικό π/υ 8,5 εκ. €.

Όσον αφορά τα ΤΑΠΤΟΚ στο πλαίσιο του ΠΑΑ (Μέτρο 19), έχουν υλοποιηθεί δράσεις ανειλημμένων υποχρεώσεων, δράσεις για λειτουργικές δαπάνες και εμπύχωση και δράσεις που αφορούν δημόσια και ιδιωτικά έργα. Οι εντάξεις ανέρχονται σε 129 εκ. €, οι ΝοΔε σε 123,03 εκ. € (ΔΔ) και οι πληρωμές σε 68,38 εκ. €.

Όσον αφορά την υλοποίηση στρατηγικών ΤΑΠΤΟΚ στο πλαίσιο του ΕΠΑΛΘ έχουν ενταχθεί 33 έργα που αφορούν προπαρασκευαστικές δράσεις και 21 έργα που αφορούν λειτουργικές δράσεις με συνολική ΔΔ 12,305 εκ. € και συνδρομή από το ΕΤΘΑ 10,459 εκ. €.

β) Σχετικά με το άρθρο 15 παράγραφος 2 στοιχείο α) σημείο i) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, επισκόπηση της υλοποίησης της τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων

maxlength=7.000

Η πρόοδος υλοποίησης των ΤΑΠΤΟΚ στο πλαίσιο των ΠΑΑ ΚΑΙ ΕΠΑΛΘ

Σχετικά με τις αγροτικές περιοχές και τις περιοχές αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, το 2016 εκδόθηκε Πρόσκληση στο πλαίσιο του ΠΑΑ και του ΕΠΑΛΘ για την επιλογή στρατηγικών ΤΑΠΤΟΚ η οποία αφορά στην επιλογή:

- των περιοχών που θα ενισχυθούν στο πλαίσιο του Μέτρου 19: «Στήριξη για Τοπική Ανάπτυξη μέσω του LEADER (ΤΑΠΤΟΚ)» του ΠΑΑ 2014 - 2020 ή/και της Προτεραιότητας 4: «Αύξηση της Απασχόλησης και της Εδαφικής Συνοχής» του ΕΠΑΛΘ 2014-2020
- των τοπικών εταιρικών σχημάτων/ΟΤΔ που θα σχεδιάσουν και θα εφαρμόσουν τις στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης στις περιοχές τους
- των στρατηγικών ΤΑΠΤΟΚ που θα εφαρμοστούν σε αυτές τις σαφώς προσδιορισμένες περιοχές (αγροτικές ή/και αλιείας και υδατοκαλλιέργειας) στοχεύοντας σε μία ή σε περισσότερες θεματικές κατευθύνσεις τοπικής ανάπτυξης

Στο πλαίσιο του ΠΑΑ έχουν εγκριθεί **50 στρατηγικές** με συνολική ΔΔ των ενταγμένων έργων σε 129 εκ. €. Οι πληρωμές ανέρχονται σε 68,38 εκ. €.

Αναφορικά με την προπαρασκευαστική στήριξη στο πλαίσιο του **Υπομέτρου 19.1**, έχει εκδοθεί 1 πρόσκληση συνολικού π/υ ΔΔ 4 εκ. €. Μέχρι το τέλος του 2018, εντάχτηκαν 49 ΟΤΔ με ΔΔ 3,226 εκ. € και πραγματοποιήθηκαν πληρωμές ύψους ΔΔ 3,047 εκ. €.

Όσον αφορά την στήριξη υλοποίησης δράσεων στο πλαίσιο του **Υπομέτρου 19.2**, έχουν εκδοθεί 46 προσκλήσεις, μία ανά ΟΤΔ, για δημόσια έργα συνολικής ΔΔ 73,146 εκ. €. Το 2019 περίπου οι μισές ΟΤΔ δημοσίευσαν προκηρύξεις για ιδιωτικά έργα.

Τέλος, στο πλαίσιο του **Υπομέτρου 19.4**, που αφορά λειτουργικές δαπάνες των ΟΤΔ και δράσεις εμπύχωσης και δημοσιότητας, έχουν πραγματοποιηθεί πληρωμές ΔΔ 23,21 εκ. €.

Στο πλαίσιο του **ΕΠΑΛΘ**, έχουν εγκριθεί **33 στρατηγικές** τοπικής ανάπτυξης εκ των οποίων 31 είναι πολυταμειακής χρηματοδότησης (κοινή χρηματοδότηση από ΕΓΤΑΑ & ΕΤΘΑ) και 2 μονοταμειακής (χρηματοδότηση μόνο από ΕΤΘΑ), που υλοποιούνται από 30 ΟΤΔ με συνολική ΔΔ που ανέρχεται σε 70,5 εκ. €.

Μέχρι το τέλος του 2018, στο πλαίσιο του ΕΠΑΛΘ έχουν ενταχθεί 33 έργα που αφορούν προπαρασκευαστικές δράσεις και 21 έργα που αφορούν λειτουργικές δράσεις με συνολική ΔΔ 12,305 εκ. € και συνδρομή από το ΕΤΘΑ 10,46 εκ. €.

Οι συνολικές επιλέξιμες δαπάνες που δηλώθηκαν σωρευτικά μέχρι το τέλος του 2018 ανέρχονται σε 871,8 χιλ. € (0,17% της συνολικής ΔΔ), το σύνολο των οποίων αποτελεί δημόσια δαπάνη, με συνδρομή ΕΤΘΑ ύψους 741,0 χιλ. € (0,19% της συνολικής συνδρομής του ΕΤΘΑ).

Σε όλες τις Περιφέρειες, έχουν εκχωρηθεί από ΠΑΑ και ΕΠ Αλιείας πόροι για την υλοποίηση των ΤΑΠΤΟΚ.

Η πρόοδος υλοποίησης των ΤΑΠΤΟΚ στο πλαίσιο των ΠΕΠ

Η πρόοδος υλοποίησης των δράσεων που αφορούν το εργαλείο ΤΑΠΤΟΚ στα ΠΕΠ σημειώνει υστέρηση που οφείλεται κυρίως στην ωρίμανση και την οριστικοποίηση των Στρατηγικών.

Ο προϋπολογισμός του ΕΚΤ ανέρχεται σε 16,75 εκ. € (ΔΔ) και συμμετέχει με την Επενδυτική Προτεραιότητα 9νι. Ο προϋπολογισμός του ΕΤΠΑ ανέρχεται σε 12,75 εκ. € (ΔΔ) και συμμετέχει σε μία στρατηγική στο πλαίσιο του ΠΕΠ Πελοποννήσου μαζί με το ΕΚΤ. Οι ε.π. που συμμετέχουν είναι οι 3α, 4γ, 6β, 6γ, 6δ, 7β και 9δ.

Στο πλαίσιο χρηματοδότησης των ΠΕΠ, έχουν εγκριθεί 16 στρατηγικές που οι περισσότερες δρουν συμπληρωματικά με τις στρατηγικές του ΠΑΑ και ΕΠΑΛΘ.

Ειδικότερα:

Στο **ΠΕΠ Ηπείρου** έχουν εγκριθεί 3 Στρατηγικές που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ. Το 2017 εγκρίθηκαν οι 3 στρατηγικές και οι σχετικές αποφάσεις ορισμού των Ομάδων Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ). Το 2018 δημοσιεύθηκε 1 πρόσκληση 225 χιλ. € (ΔΔ) για τις ΟΤΔ και το 2019 εντάχθηκαν τα σχετικά έργα για την κάλυψη των λειτουργικών εξόδων τους.

Στο **ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας** έχουν εγκριθεί 8 στρατηγικές που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ. Το 2018 εξειδικεύθηκαν όλες οι δράσεις που αφορούν τις παρεμβάσεις των εγκεκριμένων

Επιχειρησιακών Σχεδίων και περιλαμβάνουν κυρίως ενέργειες που αφορούν την ενίσχυση της απασχολησιμότητας. Έχει εκδοθεί 1 Πρόσκληση ύψους 456 χιλ. € ΔΔ που αφορά την κάλυψη λειτουργικών εξόδων των ΕΦ ΟΤΔ για τις δράσεις του ΕΚΤ στο πλαίσιο της οποίας έχουν ενταχθεί 8 έργα.

Στο **ΠΕΠ Κρήτης** έχουν εγκριθεί 4 στρατηγικές για 4 περιοχές στην Περιφέρεια Κρήτης με βάση τις οποίες προβλέπονται στοχευμένες δράσεις σε περιοχές με πληθυσμούς που πλήττονται από φτώχεια στο πλαίσιο του ΑΠ 5. Εξειδικεύτηκε μέρος της ε.π. 9νι Π/Υ ΔΔ 2,47 εκ. € που αντιστοιχεί στο 49,42% της ε.π. Εκδόθηκε 1 πρόσκληση για την υποβολή των έργων που αφορούν στις λειτουργικές δαπάνες των ΟΤΔ/ΕΦ συνολικής ΔΔ 750 χιλ. €. Δεν έχει πραγματοποιηθεί ένταξη σχετικού έργου.

Στο **ΠΕΠ Πελοποννήσου** έχει εγκριθεί 1 στρατηγική με τίτλο «Στρατηγική και Σχέδιο Δράσης ΤΑΠΤοΚ/CLLD Αρκαδία 2020», η διαχείριση της οποίας γίνεται από την ΟΤΔ «ΤΑΠΤοΚ: ΑΡΚΑΔΙΑ 2020 ΑΜΚΕ». Ο συνολικός π/υ της εγκεκριμένης στρατηγικής ανέρχεται σε 19 εκ. € (12,75 εκ. € από ΕΤΠΑ και 6,25 εκ. € από ΕΚΤ). Έχουν εξειδικευθεί 9 δράσεις συνολικού π/υ 12,02 εκ. €, ποσό το οποίο αντιστοιχεί στο 63,2% του συνολικού π/υ της Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ. Δύο από τις δράσεις αυτές με π/υ 4,275 εκ. €, συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ, ενώ οι υπόλοιπες 7 π/υ 7,74 εκ. € συγχρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ. Δημοσιεύθηκαν 8 προσκλήσεις συνολικού π/υ 11,9 εκ. € (το 62,6% του συνολικού π/υ της Στρατηγικής). Έχουν ενταχθεί 2 πράξεις ΔΔ 4,75 εκ. € (το 25% του π/υ της Στρατηγικής) που αφορούν ενέργειες λειτουργίας της ΟΤΔ και δράσεις εμπύχωσης, υποστήριξης και δημοσιότητας.

γ) Σχετικά με το άρθρο 15 παράγραφος 2 στοιχείο α) σημείο i) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, επισκόπηση της υλοποίησης των ολοκληρωμένων εδαφικών επενδύσεων, κατά περίπτωση

maxlength=7.000

Έως το τέλος του 2018, **εγκρίθηκαν 11 Στρατηγικές ΟΧΕ συνολικής ΔΔ 298,9 εκ. €**, 3 στρατηγικές είναι υπό έγκριση και 5 στρατηγικές είναι υπό κατάρτιση.

Έχουν δημοσιευθεί 21 Προσκλήσεις σε 7 ΠΕΠ συνολικής ΔΔ 192,53 εκ. €. Στο πλαίσιο 8 προσκλήσεων, έχουν ενταχθεί 31 έργα συνολικής ΔΔ 87,23 εκ. €, έχουν αναληφθεί ΝοΔε ύψους 19,26 εκ. € και έχουν πραγματοποιηθεί πιστοποιημένες δαπάνες ύψους 3,215 εκ. €.

Ο υψηλότερος π/υ (ΔΔ) εγκεκριμένων στρατηγικών εντοπίζεται στον ΘΣ 6, σε επίπεδο ε.π., πρώτα στην 7β και ακολουθούν οι ε.π. 6γ, 6β και 6ε. Σε επίπεδο προσκλήσεων, η υψηλότερη ΔΔ εντοπίζεται στον ΘΣ 6 (120 εκ. €) και ειδικότερα στην ε.π. 6γ (65,4 εκ. €). Ακολουθεί η ε.π. 7β (38,56 εκ. €).

Η πλειοψηφία των ενταγμένων έργων (επιλέξιμη ΔΔ 63,6 εκ. €) αφορά τον ΘΣ 6 και ειδικότερα τις ε.π. 6β, 6γ και 6ε με επιλέξιμη ΔΔ 9,09 εκ. €, 45,6 εκ. € και 7,91 εκ. €, αντίστοιχα. Ενταγμένα έργα υπάρχουν στον ΘΣ 7 με συνολική επιλέξιμη ΔΔ 22,9 εκ. € που αντιστοιχεί στις ε.π. 7α (9,72 εκ. €) και 7β (13,18 εκ. €). Τέλος, ενταγμένα έργα υπάρχουν και στον ΘΣ 5 (ε.π. 5α) με επιλέξιμη ΔΔ 717 χιλ. €. Το σύνολο των ΝοΔε και των δαπανών συγκεντρώνεται στην ε.π. 6γ.

Πιστοποιημένες δαπάνες έχουν πραγματοποιηθεί μόνο στο πλαίσιο των ΟΧΕ των ΠΕΠ ΑΜΘ, Ηπείρου και Δυτ. Ελλάδας και αφορούν κυρίως παρεμβάσεις ανάδειξης και αποκατάστασης πολιτιστικού αποθέματος.

Η πρόοδος υλοποίησης των ΟΧΕ ανά ΠΕΠ μέχρι 31.12.2018 έχει ως ακολούθως:

- **ΑΜΘ:** Καταρτίστηκε και υλοποιείται η ΟΧΕ «Πολιτιστικής -Τουριστικής Διαδρομής Εγνατίας Οδού» συνολικής ΔΔ 55,20 εκ. €. Έχει δημοσιευθεί 1 Πρόσκληση συνολικής ΔΔ 45,8 εκ. € στο πλαίσιο της οποίας έχουν ενταχθεί 13 έργα συνολικής επιλέξιμης ΔΔ 30,98 εκ. €. Οι ΝοΔε ανέρχονται σε 9,86 εκ. € και οι δαπάνες σε 449,27 χιλ. €. Σε εξέλιξη βρίσκεται η αναθεώρηση της ανωτέρω ΟΧΕ. Η νέα ΟΧΕ «Ζώνης Ορεινού Όγκου Ροδόπης και του ποταμού Νέστου» είναι υπό κατάρτιση.

- **Θεσσαλία:** Έως το τέλος του 2018 δεν είχε εγκριθεί Στρατηγική ΟΧΕ. Ανατέθηκε η εκπόνηση των Επιχειρησιακών Σχεδίων Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης Νήσων Βορείων Σποράδων και Διαδρομής Πολιτισμού Τουρισμού στη Θεσσαλία.
- **Ήπειρος:** υλοποιείται η ΟΧΕ «Πολιτιστική Διαδρομή στα Αρχαία Θέατρα της Ηπείρου» στο πλαίσιο της οποίας έχουν εκδοθεί 3 προσκλήσεις ΔΔ 23,16 εκ. €. Έχουν ενταχθεί 5 Πράξεις που αφορούν την αποκατάσταση και ανάδειξη των αρχαίων θεάτρων επιλέξιμης ΔΔ 10,75 εκ. €, με ανάληψη ΝοΔε 8,87 εκ. € και δαπάνες 2,76 εκ. €.
- **Δυτ. Ελλάδα:** Έχουν εγκριθεί 2 Στρατηγικές ΟΧΕ (για την περιοχή Μεσολογίου – Αιτωλικού συνολικής ΔΔ 20,45 εκ. € και την περιοχή Κατακόλου – Αρχαίας Ολυμπίας συνολικού π/υ 41,54 εκ. €). Στο πλαίσιο της 2^{ης} περιοχής, έχουν εκδοθεί 5 προσκλήσεις συνολικής ΔΔ 57,45 εκ. €, έχουν ενταχθεί 6 έργα συνολικής επιλέξιμης ΔΔ 22,5 εκ. €, έχουν αναληφθεί ΝοΔε ύψους 520 χιλ. € και έχουν πραγματοποιηθεί δαπάνες 5,7 χιλ. €.
- **Βόρειο Αιγαίο:** Έχει εγκριθεί 1 στρατηγική για την άρση του φαινομένου της άνιση χωρικής ανάπτυξης στα 7 μικρά νησιά της Περιφέρειας, Αγ. Ευστράτιος, Λήμνος, Οινούσες, Ψαρά, Αγ. Κήρυκος, Φούρνοι και Θύμαινα. Έχουν εξειδικευτεί δράσεις συνολικού π/υ 52,3 εκ. € και έχουν εκδοθεί 10 προσκλήσεις συνολικής ΔΔ 43,51 εκ. €. Στο πλαίσιο 4 προσκλήσεων έχουν ενταχθεί 7 έργα συνολικής επιλέξιμης ΔΔ 22,99 εκ. €. Δεν έχουν αναληφθεί ΝοΔε.

Κρήτη: Έχουν εγκριθεί 3 στρατηγικές ΟΧΕ, οι δύο με χωρική εφαρμογή στις ΠΕ Ρεθύμνου και ΠΕ Λασιθίου και η τρίτη με θεματική προσέγγιση σε περιοχές UNESCO. Δεν έχει εκδοθεί καμία πρόσκληση.

- **Δυτική Μακεδονία:** Έχει εγκριθεί η ΟΧΕ αξιοποίησης των λιμνών της Δυτικής Μακεδονίας συνολικού π/υ 36,6 εκ. € (ΕΤΠΑ: 35,2 εκ. € και ΕΚΤ: 1,4 εκ. €). Έχουν εκδοθεί 2 προσκλήσεις συνολικής ΔΔ 22,6 εκ. € που αφορούν τις δράσεις διαχείρισης αστικών λυμάτων π/υ 18 εκ. € και δράσεις ανάδειξης της πολιτιστικής κληρονομιάς π/υ 4,6 εκ. €. Έχει υποβληθεί 1 πρόταση π/υ 16,0 εκ. € για τις δράσεις διαχείρισης αστικών αποβλήτων και 7 προτάσεις π/υ 5,8 εκ. € για δράσεις ανάδειξης της πολιτιστικής κληρονομιάς. Έως το τέλος του 2018 δεν έχει γίνει καμία ένταξη έργου.
- **Ιόνια Νησιά:** Έχει εγκριθεί η υλοποίηση 1 στρατηγικής που αφορά την περιοχή Παλικής Κεφαλονιάς σε περιοχές ιδιαίτερων περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών που εγκυμονούν κινδύνους συνολικού π/υ 46,8 εκ. € εκ των οποίων τα 14,8 εκ. προέρχονται από το ΠΕΠ. 2 στρατηγικές είναι υπό κατάρτιση, οι «ΟΧΕ του ανατολικού παράκτιου τόξου της Λευκάδας» και «ΟΧΕ Ζακύνθου».
- **Πελοπόννησος:** Έως το τέλος του 2018, δεν είχαν εγκριθεί ΟΧΕ. Στις αρχές του 2019 εγκρίθηκε η ΟΧΕ Μάνης ενώ προσδιορίστηκε η νέα περιοχή εφαρμογής Στρατηγικής ΟΧΕ στην ΠΕ Κορινθίας.
- **Στερεά Ελλάδα:** Εγκρίθηκε στο τέλος του 2018 η ΟΧΕ «ΛΑΠ Ασωπού με στόχο την Αστική, Κοινωνική, Περιβαλλοντική και Επιχειρηματική Αναζωογόνηση και Εξυγίανση της ευρύτερης περιοχής της ΛΑΠ Ασωπού με περιοχή εφαρμογής τον Δ. Τανάγρας και μέρος του Δ. Θηβαίων.

Για την ολοκλήρωση της στρατηγικής θα εφαρμοσθεί Πολυταμειακή Χρηματοδότηση και από άλλες πηγές όπως ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ, ΥΠΕΣ-ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ και Εθνικοί Πόροι. Από το ΠΕΠ για την ΟΧΕ πρόκειται να διατεθούν 16,7 εκ. € ΕΤΠΑ και 7,7 ΕΚΤ. Για τη χρηματοδότηση της ΟΧΕ ενεργοποιούνται οι ε.π. 2γ, 3α, 3γ, 4γ, 6γ, 6δ, 6ε, 6ζ, 8ν και 9ι.

Υπό κατάρτιση είναι μια επιπλέον στρατηγική ΟΧΕ για την ολοκληρωμένη ανάδειξη και δικτύωση σημαντικών αρχαιολογικών χώρων και τη διαμόρφωση ενός διακριτού και επώνυμου τουριστικού προϊόντος (Πολιτιστική/ Τουριστική/Περιβαλλοντική Διαδρομή Στερεάς Ελλάδας).

Κεντρική Μακεδονία, Αττική και Νότιο Αιγαίο : Δεν προβλέπεται η υλοποίηση ΟΧΕ.

γα) Σχετικά με το άρθρο 15 παράγραφος 2 στοιχείο α) σημείο ι) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, επισκόπηση της υλοποίησης των ολοκληρωμένων δράσεων για βιώσιμη αστική ανάπτυξη

maxlength=7.000

Η υλοποίηση των στρατηγικών ΟΧΕ-ΒΑΑ προβλέπεται στα 13 ΠΕΠ και το ΕΠΑνΕΚ. Μέχρι 31.12.18 είχαν δημοσιευθεί προσκλήσεις σχετικές με τις ΟΧΕ-ΒΑΑ σε 12 εκ των 13 ΠΕΠ.

Μέχρι το τέλος του 2018, είχαν εγκριθεί **32 Στρατηγικές ΒΑΑ συνολικής ΔΔ 635,78 εκ. €**, 2 στρατηγικές ήταν υπό έγκριση και 3 υπό κατάρτιση.

Συνολικά έχουν δημοσιευθεί 117 προσκλήσεις συνολικής ΔΔ 395,46 εκ. € και σε 55 εξ' αυτών έχουν ενταχθεί 147 έργα συνολικής επιλέξιμης ΔΔ ύψους 134,93 εκ. € σε 9 από τα 12 ΠΕΠ. Οι ΝοΔε ανέρχονται σε 11,48 εκ. € και οι Πιστοποιημένες δαπάνες ανέρχονται σε 1,36 εκ. €.

Στις εγκεκριμένες στρατηγικές ΒΑΑ και τις προσκλήσεις, ο υψηλότερος π/υ (ΔΔ) αφορά το ΘΣ 6. Αντίστοιχα, το μεγαλύτερο ποσό επιλέξιμων δαπανών εντοπίζονται στον ΘΣ 6 (79,63 εκ. €), εκ των οποίων η συντριπτική πλειοψηφία συγκεντρώνεται στην ε.π. 6ε (65,22 εκ. €). Στο πλαίσιο του ΘΣ 7 συγκεντρώνεται το αμέσως επόμενο ποσό επιλέξιμων δαπανών που σε όρους ΔΔ ανέρχεται σε 34,8 εκ. €. Αυτές εντοπίζονται όλες στην ε.π. 7β. Ίδια είναι η εικόνα και στην ανάληψη ΝοΔε. Το σύνολο των δαπανών προέρχεται από τον ΘΣ 6 και ειδικότερα από την ΕΠ 6ε.

Οι πιστοποιημένες δαπάνες εντοπίζονται μόνο στις στρατηγικές ΒΑΑ των ΠΕΠ Αττικής, Β. Αιγαίου και ΑΜΘ.

Η πρόοδος υλοποίησης των ΟΧΕ-ΒΑΑ ανά ΠΕΠ μέχρι 31.12.18 έχει ως ακολούθως:

- **ΑΜΘ:** Έχουν εγκριθεί 3 στρατηγικές ΒΑΑ συνολικής ΔΔ 25,58 εκ. €. Έχουν δημοσιευθεί 8 Προσκλήσεις συνολικής ΔΔ 24,31 εκ. €, σε 6 εκ των οποίων έχουν ενταχθεί 33 έργα συνολικής επιλέξιμης ΔΔ 23,18 εκ. €. Οι ΝοΔε ανέρχονται σε 3,05 εκ. € και οι δαπάνες σε 241 χιλ. €.
- **Κεντρική Μακεδονία:** Έχουν εγκριθεί 7 στρατηγικές ΒΑΑ συνολικής ΔΔ 106,2 εκατ. €, με το ΕΤΠΑ να συνεισφέρει 85,4 εκατ. €, και το ΕΚΤ 20,8 εκατ. €. Οι στρατηγικές αυτές αφορούν το πολεοδομικό συγκρότημα της Μητροπολιτικής περιοχής της Θεσσαλονίκης (δήμων Αμπελοκήπων-Μενεμένης, Θεσσαλονίκης, Καλαμαριάς, Κορδελιού-Ευόσμου, Νεάπολης-Συκεών, Παύλου Μελά, τη Δ.Ε. Πυλαίας του δήμου Πυλαίας-Χορτιάτη και το Κ.Δ. Καλοχωρίου του Δήμου Δέλτα) καθώς και άλλα σημαντικά αστικά κέντρα της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας άνω των 10.000 κατοίκων, εκτός Θεσσαλονίκης.
Έχουν δημοσιευθεί 53 Προσκλήσεις συνολικής ΔΔ 94,83 εκ. € εκ των οποίων οι 28 έχουν ενταγμένα έργα. Ο αριθμός των ενταγμένων έργων ανέρχεται σε 77. Η συνολική επιλέξιμη ΔΔ των ενταγμένων ανέρχεται σε 33,62 εκ. €, οι ΝοΔε σε 542,45 χιλ. € και δεν έχουν πραγματοποιηθεί δαπάνες. Τα στοιχεία υλοποίησης των στρατηγικών ΒΑΑ σε ποσοστά είναι τα εξής: Εξειδίκευση 87,35%, Εντάξεις 31,62%, Συμβάσεις 0,28%. Δεν έχουν πραγματοποιηθεί ακόμα πληρωμές.
- **Θεσσαλία:** Έχουν εγκριθεί 2 στρατηγικές ΒΑΑ, για τη Λάρισα και το Βόλο συνολικού π/υ 30,14 εκ. € (25,9εκ.€ ΕΤΠΑ & 4,24εκ.€ ΕΚΤ). Έχουν δημοσιευθεί 4 Προσκλήσεις συνολικής ΔΔ 24,22 εκ. € που αφορούν στις δράσεις υποδομών ΕΤΠΑ και λειτουργίας δομών φιλοξενίας αστέγων (από 1 Πρόσκληση ανά Αστική Αρχή & τύπο δράσης) των εγκεκριμένων Στρατηγικών. Τα 9 ενταγμένα έργα έχουν συνολικό π/υ ΔΔ 8,53 εκ. €. Δεν υπάρχουν ΝοΔε και δαπάνες. Το Α' εξάμηνο του 2019 εγκρίθηκαν οι στρατηγικές ΒΑΑ Τρικάλων και Καρδίτσας συνολικής ΔΔ 14εκ. € (12εκ. € ΕΤΠΑ & 2εκ. € ΕΚΤ).
- **Ήπειρος:** Έχει εγκριθεί 1 στρατηγική ΒΑΑ για τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη του Δήμου Ιωαννιτών. Έχουν δημοσιευθεί 5 Προσκλήσεις συνολικής ΔΔ 38,5 εκ. €. Υπάρχει 1 ενταγμένο έργο («Οδός Σταύρου Νιάρχου») σε μία Πρόκληση το οποίο έχει συνολική επιλέξιμη ΔΔ 30,0 εκ. €. Δεν υπάρχουν ΝοΔε και δαπάνες. Το 2019 εντάχθηκαν 2 επιπλέον έργα («Πιλοτικές Ψηφιακές Εφαρμογές Έξυπνης Πόλης για το Δήμο Ιωαννιτών» π/υ ΔΔ 0,5 εκ. € και «Διαμορφώσεις πεζοδρομήσεις στην περιοχή Σιαράβα» π/υ ΔΔ 2,7 εκ.€).

- **Δυτ. Ελλάδα:** Έχουν εγκριθεί 2 στρατηγικές ΒΑΑ που αφορούν τα αστικά κέντρα Πατρών και Αγρινίου συνολικού π/υ 64,8 εκ. € (63,7 εκ. € ΕΤΠΑ και 1,0 εκ. € ΕΚΤ). Έχουν δημοσιευθεί 3 Προσκλήσεις π/υ ΔΔ 96,9 εκ. €. Έχουν ενταχθεί 5 έργα σε μία Πρόσκληση με συνολικό π/υ ΔΔ 14,82 εκ. €. Οι ΝοΔε ανέρχονται σε 2 εκ. € και δεν έχουν πραγματοποιηθεί δαπάνες.
- **Βόρειο Αιγαίο:** Έχουν εγκριθεί 2 στρατηγικές ΒΑΑ που αφορούν τις πόλεις της Μυτιλήνης και της Χίου συνολικής ΔΔ 19 εκ. €. Έχουν δημοσιευθεί 6 Προσκλήσεις συνολικής ΔΔ 16,95 εκ. €. Τα 7 ενταγμένα έργα κατανέμονται σε 4 Προσκλήσεις και αθροίζουν επιλέξιμη ΔΔ ύψους 9,2 εκ. €. Οι ΝοΔε ανέρχονται σε 2,62 εκ. € και οι δαπάνες σε 237,6 χιλ. €.
- **Κρήτη:** Έχουν εγκριθεί 2 στρατηγικές ΒΑΑ που αφορούν τις πόλεις Χανίων και Ηρακλείου συνολικής ΔΔ 26,7 εκ. €. Έχουν δημοσιευθεί 6 Προσκλήσεις συνολικής ΔΔ 18,78 εκ. €. Τα 2 ενταγμένα έργα αφορούν μόνο 2 Προσκλήσεις με συνολικό π/υ επιλέξιμης ΔΔ 615 χιλ. €. Δεν υπάρχουν ΝοΔε και ούτε δαπάνες.
- **Αττική:** Έχουν εγκριθεί 4 στρατηγικές ΒΑΑ που αφορούν τον Δήμο Αθηναίων (ΔΔ 85 εκ. €), τον Δήμο Πειραιά (ΔΔ 80 εκ. €), την Δυτική Αθήνα (ΔΔ 58 εκ. €) και τον Σύνδεσμο Δήμων Νοτίου Αττικής (ΣΥΔΝΑ) (ΔΔ 35 εκ. €). Έχουν δημοσιευθεί 22 Προσκλήσεις συνολικής ΔΔ 53,32 εκ. € που αφορούν όλες τις στρατηγικές ΒΑΑ εκτός της ΣΥΔΝΑ. Σε 10 προσκλήσεις έχουν ενταχθεί 12 έργα συνολικής επιλέξιμης ΔΔ 14,18 εκ. €, οί ΝοΔε ανέρχονται σε 3,26 εκ. € και οι δαπάνες σε 882,9 χιλ. €.
- **Νότιο Αιγαίο:** Έχει εγκριθεί 1 στρατηγική ΒΑΑ στην αστική περιοχή της Ρόδου συνολικής ΔΔ 4,9 εκ. €. Έχει δημοσιευθεί 1 Πρόσκληση συνολικής ΔΔ 3,17 εκ. €, έχει ενταχθεί 1 έργο συνολικής επιλέξιμης ΔΔ 778 χιλ. €. Δεν έχουν αναληφθεί ΝοΔε και δεν έχουν πραγματοποιηθεί σχετικές δαπάνες.
- **Δυτική Μακεδονία:** Έχουν εγκριθεί 5 στρατηγικές ΒΑΑ συνολικής ΔΔ 41,7 εκ. € (ΕΤΠΑ: 39,6 εκ. € και ΕΚΤ: 2,05 εκ. €). Έχουν δημοσιευθεί προσκλήσεις συνολικής ΔΔ 17,5 εκ. € που αφορούν τις δράσεις βελτίωσης της οδικής εξυπηρέτησης και προσπελασιμότητας των περιοχών παρέμβασης που εντάσσονται στις σχετικές στρατηγικές. Δεν έχουν ενταχθεί σχετικά έργα.
- **Ιόνια Νησιά:** Έχει εγκριθεί μια στρατηγική για την πόλη της Κέρκυρας με τίτλο «Ολοκληρωμένο Σχέδιο Χωρικής Ανάπτυξης (ΟΣΧΑ), για την ανάδειξη της πόλης της Κέρκυρας» και έχει συγκροτηθεί και λειτουργεί η «Αστική Αρχή». Η στρατηγική έχει συνολικό π/υ 71,1 εκ. € εκ των οποίων τα 27,7 προέρχονται από το ΠΕΠ.
- **Πελοπόννησος:** Έχουν εγκριθεί 2 στρατηγικές ΒΑΑ που αφορούν τον Δήμο Καλαμάτας (ΔΔ 9,165 εκ. €) και τον Δήμο Άργους-Μυκηνών & Ναυπλιέων (ΔΔ 8,420 εκ. €). Έχουν δημοσιευθεί 4 Προσκλήσεις συνολικής ΔΔ 6,95 εκ. €. Δεν έχουν ενταχθεί σχετικά έργα.
- **Στερεά Ελλάδα:** Δεν έχουν εγκριθεί αλλά προβλέπεται να εφαρμοστούν 3 στρατηγικές ΒΑΑ στα αστικά κέντρα των Δήμων Χαλκιδέων, Λαμίας και στην ενιαία Δια-δημοτική Αστική Λειτουργική Περιοχή που συγκροτείται από τα Αστικά Κέντρα των Δ. Λεβαδέων, Θηβαίων και Αλιάρτου-Θεσπιέων. Για τις στρατηγικές ΒΑΑ προβλέπεται να διατεθούν συνολικά ΔΔ περί τα 25,125 εκ. € (17,085 εκ. € ΕΤΠΑ και 8,040 εκ. € ΕΚΤ).

δ) Σχετικά με το άρθρο 15 παράγραφος 2 στοιχείο α) σημείο ii) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, κατά περίπτωση, επισκόπηση της εφαρμογής των μακροπεριφερειακών στρατηγικών και των στρατηγικών για τις θαλάσσιες λεκάνες

maxlength=7.000

Από 1η Ιουνίου 2017 έως 31 Μαΐου 2018, η Ιταλία προέδρευε της Πρωτοβουλίας Αδριατικής/Ιονίου & της στρατηγικής της ΕΕ για την Μακροπεριφέρεια Αδριατικής-Ιονίου

(EUSAIR), ενώ για το ακόλουθο έτος την προεδρία είχε το Μαυροβούνιο. Η Στρατηγική εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Οκτώβριο του 2014.

Με βάση τη δήλωση της Catania (Catania Declaration) το Μάιο του 2018 στο πλαίσιο της Ιταλικής προεδρίας, η χώρα μας πρωτοστάτησε στην συμπερίληψη του άρθρου 6 και δραστηριοποιήθηκε δυναμικά για την εφαρμογή του, βάσει του οποίου καλούνται οι εθνικές και περιφερειακές αρχές που είναι υπεύθυνες για τα Διαρθρωτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ) και το Μέσο Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ II) στις οκτώ συμμετέχουσες χώρες να "συντονιστούν στενά μεταξύ τους και με τις περιφέρειές τους, από τα πολύ πρώιμα στάδια του στρατηγικού σχεδιασμού του 2021-2027, ώστε να συμφωνήσουν για τις μακροπεριφερειακές προτεραιότητες που θα περιληφθούν στα Σύμφωνα Εταιρικής Σχέσης (για τα Διαρθρωτικά Ταμεία) και στα έγγραφα στρατηγικής σημασίας (για τις προενταξιακές χώρες) καθώς επίσης, στη συνέχεια, και στα σχετικά έγγραφα προγραμματισμού που θα ακολουθήσουν. Η ίδια παράγραφος παροτρύνει επίσης "τις Διαχειριστικές Αρχές και τους εκτελεστικούς φορείς, καθώς και τους εμπλεκόμενους με τη στρατηγική να εργαστούν από κοινού για να εντοπίσουν, όσο το δυνατόν συντομότερα, πιλοτικές μακροπεριφερειακές δράσεις και σχέδια που απαιτούν, για την εφαρμογή τους, τον συντονισμένο σχεδιασμό και προγραμματισμό των εθνικών/περιφερειακών διαρθρωτικών Ταμείων και κεφαλαίων IPA σε ολόκληρη την περιοχή".

Ήδη οι συμμετέχουσες χώρες μέσω των Θεματικών Ομάδων Καθοδήγησης (TSGs) έχουν συζητήσει (κατόπιν και μιας πρώτης διαβούλευσης σε Εθνικό επίπεδο) τις προτεραιότητες που τους ενδιαφέρουν ανά πυλώνα. Στις συναντήσεις Μαρτίου-Απριλίου 2019, οι Θεματικές Ομάδες Καθοδήγησης συζήτησαν και οριστικοποίησαν μέσω γραπτής διαδικασίας τις προτεραιότητες αυτές. Τον Ιούνιο του 2019, η Εθνική Αρχή Συντονισμού πραγματοποίησε συναντήσεις με Διαχειριστικές Αρχές και Επιτελικές Δομές, καθώς και με τα αντίστοιχα Υπουργεία αρμόδια για κάθε πυλώνα της Στρατηγικής σε εθνικό επίπεδο και τέλος τον Ιούλιο 2019, η χώρα απέστειλε τον τελικό πίνακα με τις επιλέξιμες εθνικές προτεραιότητες για περαιτέρω διαβούλευση σε μακροπεριφερειακό επίπεδο και συμπερίληψη αυτών στα στρατηγικά κείμενα της επόμενης προγραμματικής περιόδου. Στόχος είναι η μακροπεριφερειακή στρατηγική EUSAIR να συμπεριλαμβάνεται στο σχεδιασμό της προγραμματικής περιόδου 2021-2027 και να αποτελέσει τη βάση για την ανάδειξη, εντοπισμό και συντονισμένη κατά το δυνατόν προκήρυξη, ένταξη και υλοποίηση έργων μακροπεριφερειακού χαρακτήρα κατά την υλοποίηση και των επιμέρους εθνικών συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων κατά την επόμενη περίοδο.

Όσον αφορά στο στρατηγικό έργο FACILITY POINT του ADRION, στο οποίο ο Έλληνας εταίρος είναι η Ειδική Υπηρεσία Στρατηγικής, Σχεδιασμού και Αξιολόγησης, η εν λόγω Υπηρεσία ανέλαβε και διοργάνωσε δύο ημερίδες: α) την «ημερίδα ενδυνάμωσης δεξιοτήτων & ενημέρωσης δυνητικών δικαιούχων της EUSAIR» στις 30 Οκτωβρίου 2018, με θέμα τη δυνατότητα χρηματοδότησης προτάσεων έργων ανά πυλώνα από το EUSAIR FACILITY POINT και β) την ημερίδα «EUSAIR: Πολιτιστικός τουρισμός και τοπική ταυτότητα», στο πλαίσιο ανάδειξης των προτεραιοτήτων του πυλώνα Βιώσιμος Τουρισμός σε Εθνικό επίπεδο.

Παράλληλα, το EUSAIR FACILITY POINT Ελλάδας ως επικεφαλής του πακέτου εργασίας για την παρακολούθηση και αξιολόγηση της υλοποίησης της Στρατηγικής προχώρησε στην ανάθεση του εν λόγω έργου και ο ανάδοχος βρίσκεται σε διαδικασία σύνταξης της μελέτης βάσης για τον Πυλώνα Γαλάζιας Ανάπτυξης (στον οποίο η χώρα είναι επικεφαλής) και εκπόνησης της ετήσιας έκθεσης παρακολούθησης της προόδου υλοποίησης του πυλώνα αυτού, η οποία θα παραδοθεί το Σεπτέμβριο του 2019.

ε) Σχετικά με το άρθρο 15 παράγραφος 2 στοιχείο α) σημείο iii) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, κατά περίπτωση, επισκόπηση της εφαρμογής της ολοκληρωμένης προσέγγισης για την αντιμετώπιση των αναγκών των γεωγραφικών περιοχών που πλήττονται κατ' εξοχήν από τη φτώχεια ή των στοχευόμενων ομάδων που αντιμετωπίζουν τον υψηλότερο κίνδυνο διακρίσεων ή κοινωνικού αποκλεισμού

- Περιγραφή των μέτρων που λήφθηκαν για την αντιμετώπιση των ειδικών αναγκών των γεωγραφικών περιοχών που πλήττονται κατ' εξοχήν από τη φτώχεια ή των στοχευόμενων ομάδων που αντιμετωπίζουν τον υψηλότερο κίνδυνο διακρίσεων ή κοινωνικού αποκλεισμού

- Περιγραφή των αποτελεσμάτων που επιτεύχθηκαν όσον αφορά την αντιμετώπιση των αναγκών των εν λόγω γεωγραφικών περιοχών/στοχευόμενων ομάδων

maxlength=7.000

Τα μέτρα που έχουν αναληφθεί, για την αντιμετώπιση των αναγκών των περιοχών και των ομάδων του πληθυσμού που πλήττονται ή απειλούνται από φαινόμενα φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και για την καταπολέμηση των διακρίσεων και την προαγωγή της ισότητας των ευκαιριών στις ομάδες υψηλού κινδύνου, διαρθρώνονται σε δύο κατηγορίες:

- A. Εστιασμένες παρεμβάσεις σε περιοχές που χαρακτηρίζονται από μεγάλο βαθμό μειονεκτικότητας βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων μέσω Προγραμμάτων Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης (ΣΒΑΑ, ΤΑΠΤοΚ, ΟΧΕ).

Εφαρμόζονται σε περιοχές με φαινόμενα αποβιομηχάνισης, περιοχές που δοκιμάζονται από την οικονομική κρίση με συνακόλουθα φαινόμενα αστικής φτώχειας, υψηλών ποσοστών ανεργίας και κοινωνικού αποκλεισμού, ή περιοχές αλλαγών χρήσεων γης και αυθαίρετης δόμησης (ΟΧΕ), καθώς και περιοχές που πληρούν συγκεκριμένα κοινωνικά και αναπτυξιακά κριτήρια (περιοχές εφαρμογής ΤΑΠΤοΚ με τη στήριξη του ΕΤΠΑ και του ΕΚΤ, αλλά και του ΕΓΤΑΑ και του ΕΤΘΑ). Συνολικά έχουν εγκριθεί 41 ΟΧΕ (32 ΟΧΕ-ΒΑΑ και 9 λοιπές), 16 ΤΑΠΤοΚ με τη στήριξη του ΕΚΤ και του ΕΤΠΑ και 51 στρατηγικές τοπικών κοινοτήτων σε γεωργικές και αλιευτικές περιοχές (18 με τη στήριξη του ΕΓΤΑΑ, 2 με τη στήριξη του ΕΤΘΑ και 31 με κοινή στήριξη ΕΓΤΑΑ και ΕΤΘΑ).

Μεγαλύτερη εστίαση σε περιοχές θυλάκων υψηλής ανεργίας, φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού εντοπίζεται από τις παρεμβάσεις των ΟΧΕ-ΒΑΑ/ΣΒΑΑ (περιοχές μητροπολιτικών κέντρων, μεγάλων ή/και μικρότερων αστικών κέντρων της χώρας), ενώ χωρικά εστιασμένες δράσεις έχουν σχεδιασθεί σε περιοχές υψηλής συγκέντρωσης πληθυσμού ή οικισμούς ΡΟΜΑ στο πλαίσιο των χωρικών εργαλείων (ΟΧΕ ΑΜΘ και ΣΒΑΑ Θεσσαλίας) αλλά και εκτός αυτών.

Οι παρεμβάσεις των ως άνω χωρικών εργαλείων δεν έχουν αποδώσει μέχρι στιγμής αποτελέσματα, καθώς τα ενταγμένα έργα βρίσκονται ακόμη σε πρώιμο στάδιο ολοκλήρωσης (μηδενικές δαπάνες). Σημειώνεται ότι το 91% περίπου της δημόσιας δαπάνης των ενταγμένων έργων αφορούν σε παρεμβάσεις προστασίας του περιβάλλοντος / ορθολογικής χρήσης των πόρων (ΘΣ6) και ενίσχυσης της προσπελασιμότητας / προώθησης των βιώσιμων μεταφορών (ΘΣ7) και το 1,87% σε παρεμβάσεις προώθησης της απασχόλησης και της κοινωνικής ένταξης (ΘΣ 8 και 9).

- B. Εστιασμένες παρεμβάσεις που απευθύνονται σε ομάδες στόχου που αντιμετωπίζουν τον υψηλότερο κίνδυνο διακρίσεων ή κοινωνικού αποκλεισμού.

Έχουν αναληφθεί ένα εκτεταμένο πλέγμα μέτρων και παρεμβάσεων για την καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων και την προαγωγή της ισότητας των ευκαιριών στοχευμένων για τις ομάδες στόχου υψηλού κινδύνου.

Οι παρεμβάσεις εστιάζονται στην:

- αντιμετώπιση κινδύνων εργασιακού ή/και κοινωνικού αποκλεισμού λόγω φτώχειας (προσχολική αγωγή, δομές φροντίδας και δημιουργικής απασχόλησης παιδιών και παιδιών ΑμεΑ),
- υποστήριξη της ενεργού ένταξης / κοινωνικής ενσωμάτωσης και ανάπτυξης δικτύων κοινωνικής προστασίας (Κέντρα Κοινότητας, συμβουλευτική υποστήριξη, κατάρτιση και προώθηση απασχόλησης ευπαθών ομάδων)
- αντιμετώπιση της ακραίας φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού (κοινωνικά παντοπωλεία και φαρμακεία, υπηρεσίες σίτισης και φιλοξενίας αστέγων),
- προαγωγή της ποιότητας ζωής ευάλωτων ομάδων καθώς και της πρόσβασης σε υπηρεσίες πρόνοιας και κοινωνικής φροντίδας (Κέντρα Δημέρευσης - Ημερήσιας Φροντίδας ΑμεΑ, Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων, Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης)

- πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών (συμβουλευτικά κέντρα και ξενώνες φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών),
- ισότιμη πρόσβαση στην εκπαίδευση (εξειδικευμένη εκπαιδευτική υποστήριξη μαθητών με αναπηρία, μουσουλμανόπαιδων και παιδιών οικογενειών ΡΟΜΑ, σχολεία δεύτερης ευκαιρίας),
- ισότιμη πρόσβαση στην υγεία και την αντιμετώπιση του προβλήματος των εξαρτήσεων (ΤΟΜΥ, Μονάδες Ψυχικής Υγείας και δομές απεξάρτησης)
- στοχευμένη υποστήριξη του πληθυσμού των ΡΟΜΑ (Παραρτήματα ΡΟΜΑ Κέντρων Κοινότητας, Ομάδες Βελτίωσης συνθηκών διαβίωσης, προγράμματα στέγασης, συμβουλευτική υποστήριξη και προώθηση στην απασχόληση) και μεταναστών (Κέντρα Ένταξης/διαπολιτισμική μεσολάβηση, προγράμματα εκμάθησης γλώσσας)

Στο επίπεδο της υλοποίησης υψηλότερη πρόοδος εντοπίζεται στις υποστηριζόμενες από το ΕΤΠΑ παρεμβάσεις (δέσμευση του 99,4% και απορρόφηση του 44,5% των διαθέσιμων πόρων) και ακολουθούν αυτές του ΕΚΤ (δέσμευση του 50,3% και απορρόφηση του 27,8% των διαθέσιμων πόρων). Αντίστοιχα το ποσοστό του αγροτικού πληθυσμού που καλύπτεται από υποστηριζόμενες από το ΕΓΤΑΑ στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης ανέρχεται στο 67,51%, ενώ η πρόοδος δέσμευσης και απορρόφησης των διαθέσιμων πόρων ανέρχεται στο 61% και 19,6% αντίστοιχα).

Στο επίπεδο των εκροών μέχρι το τέλος του 2018 παρατηρήθηκε η ακόλουθη πρόοδος:

- 152.007 άτομα ευπαθών ομάδων επωφελήθηκαν από τη συμμετοχή τους στις υποστηριζόμενες από το ΕΚΤ δράσεις. Από αυτούς το 55,39% ήταν άνεργοι (το ½ περίπου μακροχρόνια άνεργοι), το 41,90% απασχολούμενοι ή αυτοαπασχολούμενοι και το 2,71% οικονομικά μη ενεργοί
- Υποστηρίχθηκε η λειτουργία 622 δομών, που παρείχαν υπηρεσίες σε 397.871 ωφελούμενους και αποδεσμεύθηκαν από τη φροντίδα εξαρτώμενων ατόμων 151.896 άτομα, εκ των οποίων το 28,51% δραστηριοποιήθηκαν σε αναζήτηση εργασίας, συμμετείχαν σε εκπαίδευση/κατάρτιση, κατείχαν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, ή διατήρησαν τη θέση εργασίας τους, αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους
- 2.183 σχολικές μονάδες επωφελήθηκαν από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις
- 4.206.280 άτομα καλύπτονται από βελτιωμένες υπηρεσίες υγείας (πραγματοποίηση 24.670.336 επισκέψεων)
- 25.588 μετανάστες, άτομα αλλοδαπής προέλευσης και μειονοτήτων (περιλαμβανομένων των ΡΟΜΑ), 1.019 άτομα με αναπηρία, 92 άστεγοι και 8.677 άλλα μειονεκτούντα άτομα επωφελήθηκαν από τη συμμετοχή τους στις υποστηριζόμενες από το ΕΚΤ δράσεις
- 721 θέσεις εργασίας δημιουργήθηκαν από τα υποστηριζόμενα έργα της προσέγγισης LEADER

Από τους συμμετέχοντες, κατά την έξοδό τους από τις δράσεις του ΕΚΤ, 8.855 άνεργοι ή οικονομικά μη ενεργοί κατείχαν θέση εργασίας, 967 οικονομικά μη ενεργοί για πρώτη φορά δραστηριοποιήθηκαν στην αναζήτηση εργασίας, 3.931 άνεργοι ή οικονομικά μη ενεργά άτομα μειονεκτούντων ομάδων του πληθυσμού δραστηριοποιήθηκαν στην αναζήτηση εργασίας, ενώ 2.661 άτομα βρισκόνταν σε εκπαίδευση/κατάρτιση.

Τέλος, εντός έξι μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους 15.006 άνεργοι ή οικονομικά μη ενεργοί κατείχαν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης (εκ των οποίων 2.562 άτομα μειονεκτούντων ομάδων του πληθυσμού και 54 ηλικίας άνω των 54 ετών).

στ) Σχετικά με το άρθρο 15 παράγραφος 2 στοιχείο α) σημείο iv) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, κατά περίπτωση, επισκόπηση της εφαρμογής της προσέγγισης για την αντιμετώπιση των δημογραφικών προκλήσεων των περιοχών που πλήττονται από σοβαρά και μόνιμα φυσικά ή δημογραφικά προβλήματα

maxlength=7.000

Στις εγκυκλίους του πρώην Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης σχετικά με την εφαρμογή των εργαλείων χωρικής ανάπτυξης (ΟΧΕ, ΟΧΕ-ΒΑΑ και Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία των Τοπικών Κοινοτήτων) περιγράφονται τα εργαλεία που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την αντιμετώπιση των προκλήσεων μεταξύ των οποίων και των αρνητικών δημογραφικών τάσεων των μειονεκτικών περιοχών και των περιοχών με γεωγραφικές ιδιαιτερότητες.

Ειδικότερα, οι στρατηγικές των ΟΧΕ αφορούν στην αντιμετώπιση των προβλημάτων όπως:

- Περιβαλλοντική υποβάθμιση και αποκατάσταση (πχ ΟΧΕ Ασωπού).
- Προστασία οικολογικά ευαίσθητων περιοχών (πχ ΟΧΕ Λιμνών Πρεσπών, ΟΧΕ Μεσολογίου Αιτωλικού).
- Προστασία και ανάδειξη της πολιτισμικής κληρονομιάς (πχ σύνδεσης Κατάκολου με το χώρο της Αρχαίας Ολυμπίας, ΟΧΕ Πολιτιστικής διαδρομής Εγνατίας Οδού, ΟΧΕ Ένωσης αρχαίων θεάτρων και μνημείων Ηλείου).
- Αντιμετώπιση των συχνών καταστροφικών φυσικών φαινομένων (πχ ΟΧΕ Αντισεισμικής Προστασίας Παλλικής).
- Αναστροφή της αρνητικής δημογραφικής εξέλιξης και παράλληλης ανάπτυξης των περιοχών με γεωγραφικές ιδιαιτερότητες (πχ ΟΧΕ Μικρών Νησιών Βορείου Αιγαίου, ΤΑΠΤοΚ Ορεινής Αρκαδίας).

Στο πλαίσιο του ΕΓΤΑΑ και του ΕΤΘΑ έχουν εγκριθεί 51 στρατηγικές τοπικών κοινοτήτων σε γεωργικές και αλιευτικές περιοχές (18 με τη στήριξη του ΕΓΤΑΑ, 2 με τη στήριξη του ΕΤΘΑ και 31 με κοινή στήριξη ΕΓΤΑΑ και ΕΤΘΑ).

Τέλος, στο πλαίσιο του Μέτρου 13 του ΕΓΤΑΑ για την ενίσχυση των περιοχών που χαρακτηρίζονται από φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα εφαρμόζεται σε πολυετή βάση καθεστώς ενίσχυσης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, για αντιστάθμιση μέρους των οικονομικών απωλειών που προκύπτουν κατά την άσκηση της γεωργικής δραστηριότητας στις περιοχές αυτές, με τις ενισχύσεις που έχουν χορηγηθεί να ανέρχονται στα €733,5 εκ. (54,47% των διαθέσιμων προγραμματικών πόρων).

Τόσο οι στρατηγικές των ΟΧΕ όσο και οι στρατηγικές των ΤΑΠΤοΚ και τα λοιπές παρεμβάσεις που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΑΑ αφορούν σε μειονεκτικές περιοχές και αποσκοπούν στην διαμόρφωση των συνθηκών ενδογενούς ανάπτυξης και ευκαιριών απασχόλησης με απώτερο στόχο την αύξηση του πληθυσμού στις αναφερόμενες περιοχές.

6. Κατά περίπτωση, τα μέτρα που λήφθηκαν για την ενίσχυση της ικανότητας των αρχών του κράτους μέλους και των δικαιούχων να διαχειρίζονται και να χρησιμοποιούν τα ΕΔΕΤ [άρθρο 52 παράγραφος 2 στοιχείο στ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013

maxlength=14.000

α) Μέτρα για την ενίσχυση της ικανότητας των αρχών

Στο πλαίσιο του ΣΔΕ που εφαρμόζεται για τη διαχείριση των ΕΠ του ΕΣΠΑ 2014-2020 τα οποία χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ και το ΤΣ (Στόχος ΕΑΑ), έχουν οριστεί 18 Διαχειριστικές Αρχές (ΔΑ) και 1 Αρχή Πιστοποίησης (ΑΠ). Για τις Αρχές αυτές η Αρχή Ελέγχου (ΕΔΕΛ) εξέδωσε Έκθεση και σχετική Γνώμη στις 6/11/2015 στα οποία αποτυπώνεται η συμμόρφωση των Αρχών αυτών με τα κριτήρια ορισμού σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 124 του Κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013.

Όσον αφορά στο ΣΔΕ του ΕΠΑΛΘ 2014-2020, έχει οριστεί μία ΔΑ και μία Αρχή Πιστοποίησης, για τις οποίες η Αρχή Ελέγχου (ΕΔΕΛ) εξέδωσε αντίστοιχα, έκθεση και σχετική γνώμη στις 15/5/2017. Για το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 ως Οργανισμός Πληρωμών ορίζεται ο Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ), ο οποίος, σύμφωνα με το άρθρο 3 του ν.3508/2006 (Α'249) είναι ο αρμόδιος φορέας για τη χρηματοδότηση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής και ως Διαχειριστική Αρχή η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013, η οποία μετονομάζεται σε Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 και ασκεί όλες τις αρμοδιότητες, οι οποίες προβλέπονται, σύμφωνα με τον Κανονισμό Αγροτικής Ανάπτυξης. Η Διαχειριστική Αρχή είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση και υλοποίηση του ΠΑΑ, σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.

Κατά τη διάρκεια υλοποίησης των ΕΠ, η ΕΔΕΛ διενεργεί ελέγχους συστημάτων και ελέγχους πράξεων σύμφωνα με την εγκεκριμένη Στρατηγική Ελέγχου της. Μέχρι τις 30/6/2017, με βάση τις οριστικές εκθέσεις ελέγχου της ΕΔΕΛ, τα συμπεράσματα για την αξιολόγηση της λειτουργίας των παραπάνω Αρχών, στις οποίες διενεργήθηκε έλεγχος, δεν οδήγησαν σε απαιτήσεις για τη λήψη μέτρων κα επομένως η διοικητική τους ικανότητα κρίνεται κατάλληλη για την επιτυχή υλοποίηση των ΕΠ. Στα συμπεράσματα περιλαμβάνονται συστάσεις/ μέτρα σε σχέση με επιμέρους ζητήματα, με τα οποία οι ελεγχόμενες Αρχές θα πρέπει να συμμορφωθούν εντός καθορισμένων προθεσμιών.

Για την εφαρμογή αποτελεσματικών και αναλογικών μέτρων για την καταπολέμηση της απάτης στις συγχρηματοδοτούμενες πράξεις στο πλαίσιο των παραπάνω αναφερόμενων ΣΔΕ 2014-2020, και οι 19 ΔΑ εφαρμόζουν τη Διαδικασία «ΔVIII_1: Αξιολόγηση Κινδύνων Απάτης». Η εφαρμογή της Διαδικασίας γίνεται με χρήση του Εργαλείου Αξιολόγησης Κινδύνων Απάτης της ΕΕ [Guidance Note on Fraud Risk Assessment and Effective and Proportionate Anti-Fraud Measures (EGESIF 14-0021-00, 16/06/2014)]. Το Εργαλείο αποτελεί τυποποιημένο έντυπο της Διαδικασίας (E.VIII.1_1) και έχει προσαρμοστεί και βελτιστοποιηθεί ως προς τη συμπερίληψη όλων των υφιστάμενων μέτρων ελέγχου που έχει εισάγει η Ελλάδα στις Διαδικασίες των Εγχειριδίων ΣΔΕ 2014-2020, τα οποία συμβάλλουν στην πρόληψη και αντιμετώπιση της απάτης στις Διαρθρωτικές Δράσεις.

Επιπρόσθετα, για την άρτια αντιμετώπιση των θεμάτων των δεικτών οργανώθηκαν και πραγματοποιήθηκαν σεμινάρια από τις υπηρεσίες της ΕΑΣ για όλα τα στελέχη των Διαχειριστικών Αρχών των ΕΠ (ΕΤΠΑ, ΤΣ και ΕΚΤ).

β) Μέτρα για την ενίσχυση της ικανότητας των δικαιούχων

Στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020, οι Διαχειριστικές Αρχές (ΔΑ) των ΕΠ είναι υπεύθυνες για τη διαχείριση του οικείου ΕΠ σύμφωνα με το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) και την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και διαθέτουν την απαιτούμενη ικανότητα και εμπειρία, δεδομένου ότι οι σχετικές αρμοδιότητες διαχείρισης ανελήφθησαν από τις Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης των ΕΠ του ΕΣΠΑ 2007-2013 καθώς και προηγούμενων Προγραμματικών Περιόδων. Ταυτόχρονα οι Διαχειριστικές Αρχές (ΔΑ/ΕΦ) στο πλαίσιο των καθηκόντων τους διασφαλίζουν ότι

οι Δικαιούχοι των προς ένταξη πράξεων στα ΕΠ του ΕΣΠΑ 2014-2020 διαθέτουν τη διοικητική, επιχειρησιακή και χρηματοοικονομική ικανότητα για την τήρηση των όρων που καθορίζονται πριν από την έγκριση της πράξης (Άρθρο 8 του Ν. 4314/2014 (ΦΕΚ 265/Α'/23.12.2014).

Λαμβάνοντας υπόψη τον καθοριστικό ρόλο που διαδραματίζει η ικανότητα των Δικαιούχων στη διαχείριση και υλοποίηση των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων για την έγκαιρη ένταξη νέων ώριμων έργων στα ΕΠ του ΕΣΠΑ 2014-2020, αλλά και την ομαλή πρόοδο ήδη ενταγμένων πράξεων σύμφωνα με τον προγραμματισμό και την εξειδίκευση της εφαρμογής των ΕΠ, κατά την περίοδο αναφοράς σχεδιάστηκαν μέτρα υποστήριξης των Δικαιούχων στη βάση της διάγνωσης των αναγκών τους.

Ειδικότερα, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. ΥΑ 46274/ΕΥΘΥ 482/27.04.2016 με θέμα «Βασικές κατευθύνσεις υποστήριξης δικαιούχων για την ενίσχυση της διοικητικής, επιχειρησιακής και χρηματοοικονομικής ικανότητάς τους στην υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων πράξεων δημόσιου χαρακτήρα», και σε συνέχεια της υπ' αριθμ 71760/28.06.2017 επιστολής της ΕΑΣ (ΕΥΣΕ), οι Διαχειριστικές Αρχές (ΔΑ) των ΕΠ έχοντας την ευθύνη σύνταξης και εφαρμογής σχεδίου δράσης υποστήριξης δικαιούχων (οριζόντια και εξειδικευμένα μέτρα) για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ευθύνης τους (σχετ. Άρθρο 3 της υπ' αριθμ. ΥΑ 46274/ΕΥΘΥ 482/27.04.2016), εκπόνησαν σε ικανοποιητικό βαθμό αντίστοιχο σχέδιο δράσης λαμβάνοντας υπόψη τον συναφή προγραμματισμό της ΕΑΣ για οριζόντια μέτρα. Για την οριστικοποίησή του συνεργάστηκαν με την ΕΑΣ και τη ΜΟΔ, μετά από συνεννόηση με τους υπόλοιπους προβλεπόμενους στο σχέδιο παρόχους υποστήριξης (σχετ. Άρθρο 7 της παραπάνω ΥΑ).

Για το συντονισμό και την παρακολούθηση των οριζόντιων μέτρων και ενεργειών υποστήριξης των δικαιούχων αρμόδια είναι σχετική Ομάδα Έργου με τη συμμετοχή εκπροσώπων από όλες της Ειδικές Υπηρεσίες της ΕΑΣ και τη ΜΟΔ Α.Ε., η οποία συγκροτήθηκε με την υπ' αριθμ ΥΑ 109553/19.10.2016 (ΦΕΚ 3608/Β/04.11.2016). Έργο της εν λόγω Ομάδας είναι η υποβοήθηση της ΕΑΣ σε ότι αφορά τις οριζόντιες δράσεις υποστήριξης δικαιούχων για την αποτελεσματικότερη υλοποίηση των εξής: εντοπισμός και αντιμετώπιση κοινών προβλημάτων που παρουσιάζονται σε έργα ή δικαιούχους διαφόρων ΕΠ, σύνταξη προδιαγραφών των σχεδίων δράσης από τις ΔΑ για την οριζόντια υποστήριξη των δικαιούχων τους, συνεχής αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων και διατύπωση προτάσεων αναθεώρησης. Ενδεικτικά, αναφέρεται ότι τα Οριζόντια Μέτρα για την Υποστήριξη και Ενδυνάμωση Δικαιούχων παρέχονται σε θέματα διαδικασιών ωρίμανσης πράξεων, θεσμικού πλαισίου/ειδικής τεχνογνωσίας, σχεδιασμού και υλοποίησης πράξεων με ίδια μέσα, ΣΔΕ, απλοποιημένου κόστους και συνίστανται σε λειτουργία helpdesk, παροχή μαθημάτων σύγχρονης και ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης, διοργάνωση ημερίδων και σεμιναρίων, εκπόνηση οδηγιών και προτύπων και λειτουργία θεματικών δικτύων.

Κατά την περίοδο αναφοράς υλοποιήθηκαν από την ΕΑΣ σε συνεργασία με τη ΜΟΔ Α.Ε. και λοιπούς φορείς οι παρακάτω οριζόντιες ενέργειες υποστήριξης δικαιούχων (εκπαιδεύσεις/ενημερώσεις):

- Εκπαίδευση εκπαιδευτών: Εκπαιδεύσεις εκπαιδευτών για θέματα ΣΔΕ 2014 - 2020 και παραγωγή συγχρηματοδοτούμενων έργων
- Εκπαίδευση σε τεχνικές γνώσεις ΕΣΠΑ: Εκπαίδευση σε θέματα Διαχειριστικής Επάρκειας Δικαιούχων, Εκπαίδευση σε θέματα ΣΔΕ και ΟΠΣ: Παρουσίαση ΟΠΣ – ΕΣΠΑ, Εργαλεία παρακολούθησης πράξεων, Εκπαίδευση σε λοιπές τεχνικές γνώσεις ΕΣΠΑ: Παρουσίαση ΥΠΑΣΥΔ, Εκπαίδευση σε Διαδικασία προετοιμασίας και υποβολής Τεχνικού Δελτίου Πράξης Δημιουργία/Τήρηση Φακέλου, Μελέτες κόστους οφέλους, Εκπαίδευση σε θέματα ΠΔΕ, πληρωμή λογαριασμών, κεντρικός λογαριασμός για στελέχη δικαιούχων από την ΕΥ ΟΠΣ (α' εξάμηνο 2017), Αυτεπιστασίες/ Υλοποίηση με ίδια μέσα/Χρήση επιλογών απλουστευμένου κόστους στο ΕΚΤ (μετά και τις τροποποιήσεις Κανονισμών), Καταπολέμηση της διαφθοράς και της απάτης, Εκπαίδευση σε θέματα αναπηρίας (αιρεσιμότητα). Πραγματοποιήθηκαν τα παρακάτω σεμινάρια για δικαιούχους ΕΠ:
  - ΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας: Θεσσαλονίκη 11-13.07.17 (πιλοτικό σεμινάριο)
  - ΕΠ Δυτικής Ελλάδας Πάτρα 07-08.12.17
  - ΕΠ Κρήτης: Ηράκλειο 07-08.06.18

- ΕΠ Νοτίου Αιγαίου: Σύρος 20-21.06.18
- ΕΠΑνΕΚ: Αθήνα 11.12.07.18
- ΕΠ ΜΔΤ: Αθήνα 11-12.10.18
- ΕΠ Νοτίου Αιγαίου: Ρόδος 18-19.10.18
- ΕΠ Πελοποννήσου: Τρίπολη 15-16.11.18
- ΕΠ Βορείου Αιγαίου: Μυτιλήνη 21-22.11.18
- Εκπαίδευση σε δημόσιες συμβάσεις: Εκπαίδευση στις Δημόσιες συμβάσεις (αιρεσιμότητα), Εκπαίδευση σε Διαδικασία δημοπράτησης δημοσίων έργων και τεχνικών μελετών για στελέχη δικαιούχων. Προγραμματίζεται να οργανωθούν σχετικά σεμινάρια για τους δικαιούχους από το Σεπτέμβριο 2019.
- Εκπαίδευση σε Κρατικές Ενισχύσεις
- Εκπαίδευση σε δράσεις ΕΚΤ: Εκπαίδευση στελεχών δικαιούχων για την υλοποίηση των πράξεων ΘΣ 9 των ΠΕΠ για στελέχη Δομών & συνεργαζόμενων υπαλλήλων κοινωνικών υπηρεσιών δήμων για υλοποίηση πράξεων ΘΣ 9 των ΠΕΠ (κοινωνικές δομές), Εκπαίδευση στελεχών των ΕΥΔ /ΕΦΔ και Δικαιούχων σε θέματα δεικτών σε δράσεις ΕΚΤ
- Εκπαίδευση σε Διοικητικές δεξιότητες: Εκπαίδευση σε Βασικές αρχές διαχείρισης/διοίκησης έργου, Εκπαίδευση σε θέματα λήψης αποφάσεων, διαχείρισης χρόνου, διεξαγωγής αποτελεσματικών συσκέψεων, διαχείρισης κινδύνου, διαχείρισης αλλαγής και βασικών αρχών αποτελεσματικής επικοινωνίας, Εκπαίδευση σε Στρατηγικό σχεδιασμό και διαμόρφωση στόχων, Εκπαίδευση σε Προγραμματισμό έργων.

Η Εξειδικευμένη Υποστήριξη παρέχεται κατά κανόνα μετά την ένταξη των πράξεων σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, ενώ δύναται να παρασχεθεί υποστήριξη και πριν την ένταξη υπό προϋποθέσεις (π.χ. ανελαστικές υποχρεώσεις της χώρας έναντι της ΕΕ, έργα υψηλής σκοπιμότητας/στρατηγικής σημασίας για συγκεκριμένο ΕΠ, αναφέρονται στο οικείο ΕΠ, η αρμοδιότητα υλοποίησης αφορά μοναδικό δικαιούχο). Ενδεικτικά αντικείμενα εξειδικευμένης υποστήριξης είναι η ωρίμανση έργου, η προετοιμασία φακέλου υποβολής στο ΕΠ, η υλοποίηση έργου/παρακολούθηση), ενώ τα μέσα που χρησιμοποιούνται μπορούν να είναι η υποστήριξη του δικαιούχου από τις εξειδικευμένες Ομάδες Υποστήριξης της ΜΟΔ Α.Ε., η ένταξη υποέργου τεχνικού συμβούλου στην πράξη, η υποστήριξη από Επιτελικές Δομές, η χρήση τεχνικής βοήθειας κλπ.

Κατά την περίοδο αναφοράς, πραγματοποιήθηκαν τεχνικές συναντήσεις (17/07/2018, 19/11/2018, 06/02/2019) με πρωτοβουλία της ΕΥΣΕ και με τη συμμετοχή της ΜΟΔ Α.Ε. (Τομέας Διαχειριστικών και Υποστηρικτικών Υπηρεσιών), αλλά και εκπροσώπων των εμπλεκόμενων Ειδικών Υπηρεσιών Διαχείρισης και Δικαιούχων των ΕΠ με αντικείμενο την παροχή εξειδικευμένης υποστήριξης σε αδύναμους Δικαιούχους. Επίσης, συντονίστηκε από την ΕΥΣΕ η ικανοποίηση αιτημάτων παροχής εξειδικευμένης υποστήριξης σε δικαιούχους όπως Δήμους στο πλαίσιο του ΕΠ Νοτίου Αιγαίου, Ε.Δ. ΕΣΠΑ ΑΠΚΟ (ΕΠΑΝΑΔΕΔΒΜ), Ο.Τ.Α. του ΠΕΠ Ιονίων Νήσων.

Τέλος, σε ότι αφορά τις δράσεις Κρατικών ενισχύσεων, εξαιρετικά σημαντική συνεισφορά στην ικανότητα των Τελικών δικαιούχων να χρησιμοποιούν τα ΕΔΕΤ είναι η χρήση του ειδικού τραπεζικού λογαριασμού με τη μορφή «Ανοιχτού Καταπιστευτικού Λογαριασμού», Escrow Account, προκειμένου να καταβληθεί η αναλογούσα επιχορήγηση σε ήδη υλοποιηθείς, τιμολογηθείς και πιστοποιημένες σε ενδιάμεση επαλήθευση – πιστοποίηση από τον Ενδιάμεσο Φορέα δαπάνες, απευθείας στους παρόχους/προμηθευτές του δικαιούχου.

Το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας του εν λόγω λογαριασμού καθορίζεται σύμφωνα με την με Α.Π. 62550/10.6.2016 Υπουργική Απόφαση με θέμα «Σύσταση Ανοιχτού Καταπιστευτικού (Δεσμευμένου) Λογαριασμού (Escrow Account)» (ΦΕΚ' Β 1738) και εξειδικεύτηκε περαιτέρω με την υπογραφή Σύμβασης μεταξύ του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης, της ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ, του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων και του ΕΦΕΠΑΕ.

7. Μέτρα που λήφθηκαν και πρόοδος που επιτεύχθηκε όσον αφορά τη μείωση της διοικητικής επιβάρυνσης για τους δικαιούχους [άρθρο 52 παράγραφος 2 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013]

maxlength=14.000

Η μείωση της διοικητικής επιβάρυνσης των δικαιούχων ΕΣΠΑ 2014-2020 αποτελεί μία συνεχή διεργασία κατά την οποία το ΣΔΕ προσαρμόζεται ανάλογα με συνεχείς βελτιώσεις, τροποποιήσεις και προσαρμογές, με βάση τις απαιτήσεις που προκύπτουν κατά την παρακολούθηση της υλοποίησης των πράξεων που εντάσσονται σε αυτό.

Συνολικά σε κάθε τομέα της διαδρομής υλοποίησης (χρηματοδότηση, συμβασιοποίηση, υλοποίηση και διαχείριση) έχουν αναληφθεί δράσεις απλοποίησης και μείωσης του διοικητικού φόρτου.

Πιο αναλυτικά, στη διαδικασία χρηματοδότησης των πράξεων έχει θεσμοθετηθεί ομοιόμορφη αντιμετώπιση από όλους του Φορείς, των διοικητικών πράξεων και λοιπών εγγράφων που απαιτούνται κατά τη διαδικασία χρηματοδότησης και πληρωμής των έργων ΠΔΕ και έχει απλοποιηθεί το στάδιο έγκρισης των αποφάσεων χρηματοδότησης. Επιπλέον μπορούν να αναφερθούν οι ρυθμίσεις για τις πληρωμές των δαπανών του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων – ΠΔΕ με την υποκατάστατη του υπολόγου /φυσικού προσώπου από οικονομική υπηρεσία φορέα.

Με σκοπό την ενοποίηση της νομοθεσίας και την αντιμετώπιση της πολυνομίας, σε μια νομοθετική πράξη περιλαμβάνεται το ενωσιακό και εθνικό δίκαιο, οι συμβάσεις έργων, υπηρεσιών και προμηθειών, οι συμβάσεις άνω και κάτω των ορίων, η ανάθεση και η εκτέλεση των συμβάσεων, οι συμβάσεις κλασσικού τομέα και εξαιρούμενων τομέων, καθώς και δικονομικές διατάξεις. Συγκεκριμένα:

- Κανόνες και διαδικασίες απλουστεύονται: π.χ προβλέπονται περισσότερα είδη διαδικασιών ανάθεσης, μειώνονται οι προθεσμίες για την υποβολή των προσφορών όπου συντέμνονται για την επιτάχυνση των διαδικασιών.
- Εκδίδονται έτοιμα προς χρήση πρότυπα τεύχη και υποδείγματα για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων.
- Προβλέπονται ευρέως ηλεκτρονικές διαδικασίες για την ενίσχυση της διαφάνειας και την εξοικονόμηση πόρων. Παράλληλα αναπτύσσεται η διαλειτουργικότητα του προβλεπόμενου ηλεκτρονικού συστήματος με άλλα ηλεκτρονικά/πληροφοριακά συστήματα, με σκοπό την επιτάχυνση και απλοποίηση των διαδικασιών και την μείωση των διοικητικών βαρών.
- Μειώνεται ο διοικητικός φόρτος, αφού σημαντικός αριθμός πιστοποιητικών ή και άλλων εγγράφων που σχετίζονται με κριτήρια αποκλεισμού και κριτήρια επιλογής αντικαθίσταται πλέον με τη χρήση του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης/ΤΕΥΔ, το οποίο αποτελεί επικαιροποιημένη υπεύθυνη δήλωση και κατατίθεται ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη και τούτο τόσο προς όφελος των αναθετουσών αρχών, όσο και των οικονομικών φορέων.
- Καθίσταται υποχρεωτική η χρήση του ηλεκτρονικού συστήματος e-certis, σκοπός του οποίου είναι η διευκόλυνση της ανταλλαγής πιστοποιητικών και άλλων αποδεικτικών εγγράφων.
- Μειώνεται ο διοικητικός φόρτος με την κατάργηση της υποχρέωσης δημοσίευσης της προκήρυξης στο ΦΕΚ από 23.5.2017, την σταδιακή κατάργηση δημοσίευσης της προκήρυξης στον μεν ημερήσιο τύπο μέχρι 31.12.2017 στον δε τοπικό και περιφερειακό τύπο μέχρι 31.12.2020 και την κατάργηση λοιπών πρόσθετων υποχρεώσεων δημοσιότητας (μέχρι 31.12.2020).
- Συνιστάται Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ) η οποία έχει ως έργο την επίλυση των διαφορών που ανακύπτουν κατά το στάδιο που προηγείται της σύναψης των δημοσίων συμβάσεων. Η ΑΕΠΠ αναμένεται να μειώσει την διοικητική επιβάρυνση αναλαμβάνοντας αποκλειστικά την εξέταση των προδικαστικών προσφυγών και να

συμβάλει με τον τρόπο αυτό στην ενιαία, έγκαιρη και αποτελεσματική ολοκλήρωση των σχετικών διαδικασιών, ικανοποιώντας παράλληλα και την ανάγκη εξασφάλισης ασφάλειας δικαίου στον τομέα δημοσίων συμβάσεων.

Σχετικά με την υλοποίηση των πράξεων, γίνονται σημαντικές προσπάθειες επέκτασης των επιλογών απλοποιημένου κόστους, προοπτική η οποία θα μειώσει τον φόρτο των διοικητικών επαληθεύσεων. Επίσης, έχουν ολοκληρωθεί προτάσεις σχετικά με το θεσμικό πλαίσιο των απαλλοτριώσεων και την απλοποίηση των διαδικασιών εκτέλεσης αρχαιολογικών έργων. Κατά την περίοδο αναφοράς, ολοκληρώθηκε η ανάπτυξη μεθοδολογιών υπολογισμού επιλογών απλοποιημένου κόστους σε τέσσερις κύριες δράσεις των ΕΚΤ.

Επιπρόσθετα έχει διαμορφωθεί και οριστικοποιείται η ηλεκτρονική εφαρμογή του ΣΔΕ μέσω του ΟΠΣ, ενώ παράλληλα αναπτύσσονται εργαλεία διαχείρισης, επεξεργασίας και αποθήκευσης της πληροφορίας φιλικά προς τον δικαιούχο και προσαρμοσμένα στις απαιτήσεις των χρηστών. Στο πλαίσιο της ανάπτυξης του ΟΠΣ ΕΣΠΑ δίδεται ιδιαίτερη σημασία στην ανάπτυξη των απαραίτητων συνεργασιών μεταξύ των υπηρεσιών της Ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης, οι οποίες παράγουν πρωτογενώς υπηρεσίες, καθώς και των απαραίτητων διεπαφών μεταξύ των πληροφοριακών τους συστημάτων. Ενδεικτικά υφίσταται διασύνδεση του ΟΠΣ με το ΠΣΥΠΠΟΔΕ για άντληση των πληρωμών που εκτελούν οι δικαιούχοι χωρίς να απαιτείται εκ νέου καταχώρηση στο ΟΠΣ. Επίσης αναπτύσσονται συνδέσεις με πληροφοριακά συστήματα όπως το ΚΗΜΔΗΣ και το ΕΣΗΔΗΣ για άντληση πληροφοριών που αφορούν στις δημόσιες συμβάσεις.

8. Ο ρόλος των εταιρών που αναφέρονται στο άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 κατά την εφαρμογή του συμφώνου εταιρικής σχέσης [άρθρο 52 παράγραφος 2 στοιχείο η) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013]

maxlength=21.000

α) Περιγραφή και αποτίμηση του ρόλου των επιλεγμένων εταιρών στην κατάρτιση της έκθεσης προόδου, με αναφορά στο σύμφωνο εταιρικής σχέσης

Στο πλαίσιο της εταιρικότητας κατά την υλοποίηση των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, επιδιώκεται η συνεργασία μεταξύ των δημόσιων αρχών και των φορέων που εκπροσωπούν την κοινωνία των πολιτών. Με βάση τις προβλέψεις του εγκεκριμένου ΕΣΠΑ 2014 -2020, ο ρόλος των Εταίρων οργανώθηκε ως εξής:

- Από την αρμόδια υπηρεσία για την κατάρτιση της έκθεσης προόδου (Μονάδα Β' της ΕΥΣΣΑ/ΕΑΣ) ζητήθηκαν γραπτές απόψεις και σχόλια στις σχετικές ενότητες της 2^{ης} Έκθεσης Προόδου από τις αρμόδιες Γενικές Γραμματείες, τις Επιτελικές Δομές των Υπουργείων, το Υπ. Οικονομικών, τις υπηρεσίες της ΕΑΣ του ΕΣΠΑ και τις ΔΑ, προκειμένου να συμπεριληφθούν τα επικαιροποιημένα δεδομένα σε συνέχεια των 2 αναθεωρήσεων του ΕΣΠΑ 2014 – 2020 (2017 & 2018).
- Σε οριζόντια ζητήματα (ισότητα, μη διάκριση, αειφόρος ανάπτυξη) ζητήθηκαν εισροές από τις αρμόδιες υπηρεσίες (πχ Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Εσωτερικών & Διοικητικής Ανασυγκρότησης), ενώ αντίστοιχα οι περιβαλλοντικοί και κοινωνικοί εταίροι ενημερώθηκαν μέσω της γραπτής διαδικασίας που ακολουθήθηκε στα μέλη της Επ. Παρ. του ΕΣΠΑ και εξέφρασαν τις απόψεις τους.
- Σχέδιο της 2ης Έκθεσης Προόδου ΕΣΠΑ 2014-2020 απεστάλη για διαβούλευση με γραπτή διαδικασία στα μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΕΣΠΑ 2014-2020. Το Σχέδιο εγκρίθηκε με την υπ' αριθμ. 91795/13-09-2019 απόφαση του Προέδρου της Επ. Παρ. Για την οριστικοποίηση του κειμένου, λήφθηκαν υπόψη τα σχόλια και οι παρατηρήσεις των μελών της Επ. Παρ.

β) Περιγραφή και αποτίμηση της συμμετοχής των επιλεγμένων εταιρών στην εφαρμογή των προγραμμάτων, συμπεριλαμβανομένης της συμμετοχής στις επιτροπές παρακολούθησης των προγραμμάτων

Η αρχή της εταιρικής σχέσης αναφέρεται στη συνεργασία ανάμεσα στις δημόσιες αρχές των ΚΜ, τον ιδιωτικό τομέα και την κοινωνία των πολιτών. Η συνεργασία αυτή βασίζεται στην ουσιαστική συμμετοχή όλων των εταιρών σε όλο τον κύκλο ζωής του εκάστοτε προγράμματος (διαβούλευση, προετοιμασία, εφαρμογή, παρακολούθηση και αξιολόγηση), διασφαλίζοντας ίσες ευκαιρίες συμμετοχής σε κάθε εταίρο, από όποιον τομέα και αν προέρχεται.

Με βάση τα παραπάνω, στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014 – 2020, οργανώθηκε εταιρική σχέση με: α) τις αρμόδιες εθνικές, περιφερειακές, τοπικές και άλλες δημόσιες αρχές, β) τους οικονομικούς και κοινωνικούς εταίρους και γ) οποιοδήποτε άλλο κατάλληλο φορέα που εκπροσωπεί την κοινωνία των πολιτών (περιβαλλοντικοί εταίροι, ΜΚΟ, κλπ. Η εκπροσώπηση όλων των ανωτέρω εταιρών και η συμμετοχή τους στην υλοποίηση των ΕΠ γίνεται κυρίως μέσα από την Επ. Παρ.

Η ευρεία διαβούλευση με τους εταίρους κατά την φάση εφαρμογής, υλοποίησης, παρακολούθησης και αξιολόγησης του ΕΣΠΑ 2014 – 2020 και των ΕΠ, έχει λάβει μόνιμη μορφή με κορυφαίο όργανο τη συγκρότηση και λειτουργία της Επ. Παρ. όλων των ΕΠ και του ΕΣΠΑ.

Μέσα στο 2015 σύμφωνα με τα άρθρα 23 και 24 του Ν. 4314/2014 καθώς και τα άρθρα 47,48,49 & 110 του Καν. ΕΕ 1303/2013, συγκροτήθηκαν όλες οι Επ. Παρ. των ΕΠ και του ΕΣΠΑ 2014 - 2020 και καταρτίστηκε ο εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας τους, ο οποίος εγκρίθηκε από τους εταίρους των Επιτροπών.

Η **Επ. Παρ. του ΕΣΠΑ** μέχρι το χρονικό σημείο αναφοράς της Έκθεσης έχει συνεδριάσει μία φορά όπου συζητήθηκε η πορεία ολοκλήρωσης ΕΣΠΑ 2007-2013, τα βασικά στοιχεία του περιεχομένου και της πορείας ενεργοποίησης του ΕΣΠΑ 2014-2020, το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου του ΕΣΠΑ 2014-2020, η πρόοδος κάλυψης Αιρεσιμοτήτων, η Αξιολόγηση των ΕΠ και του ΕΣΠΑ 2014 – 2020, τα θέματα Πληροφόρησης και Επικοινωνίας του ΕΣΠΑ 2014-2020, η Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη, το ΟΠΣ 2014-2020, η Εθνική Στρατηγική RIS3 και το ΠΣΚΕ. Για το σύνολο των ανωτέρω θεμάτων, πραγματοποιήθηκε ενημέρωση καθώς και συζήτηση με βάση παρεμβάσεις των μελών της Επ. Παρ.

Μέσω γραπτής διαδικασίας έχουν εγκριθεί από τα μέλη της της Επ. Παρ. του ΕΣΠΑ οι δύο αναθεωρήσεις του ΕΣΠΑ 2014-2020 σε συνέχεια της τεχνικής προσαρμογής (2017) και της ευρείας αναθεώρησης των ΕΠ (2018). Στο πλαίσιο των 2 αυτών αναθεωρήσεων και προκειμένου να συμπεριληφθούν τα νέα δεδομένα των αναθεωρήσεων των ΕΠ, τα τροποποιημένα κείμενα του ΕΣΠΑ μαζί με τις εκθέσεις τεκμηρίωσης αναρτήθηκαν στο ΔΙΑΥΛΟ για σχολιασμό και έγκριση από τα μέλη της Επ. Παρ. του ΕΣΠΑ.

Σε ότι αφορά τις **Επ. Παρ. των ΕΠ**, πραγματοποιήθηκαν 5 συνεδριάσεις έως τις 31/12/2018 καθώς και πλήθος γραπτών διαδικασιών μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας ΔΙΑΥΛΟΣ σύμφωνα με τα σχετικά οριζόμενα στο εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας των Επιτροπών.

Οι συνεδριάσεις αφορούσαν θέματα ενεργοποίησης και προόδου υλοποίησης των ΕΠ όπως η Εξειδίκευση, η εκπλήρωση των Αιρεσιμοτήτων, το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου, η μεθοδολογία και τα κριτήρια επιλογής Πράξεων, το Σχέδιο Αξιολόγησης, το Ενιαίο Σύστημα Παρακολούθησης Δεικτών ΕΣΠΑ, τα θέματα Κρατικών Ενισχύσεων, η Στρατηγική για την Πληροφόρηση και Επικοινωνία, η καταπολέμηση της απάτης, η εφαρμογή Στρατηγικών Ολοκληρωμένης Χωρικής, η εφαρμογή των Στρατηγικών Έξυπνης Εξειδίκευσης.

γ) Άλλα στοιχεία, κατά περίπτωση

Εστιασμένες μορφές εταιρικότητας στο πλαίσιο υλοποίησης των ΕΠ και του ΕΣΠΑ 2014 – 2020.

Η εταιρικότητα στο πλαίσιο της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης (RIS)

Κύριο στοιχείο της έξυπνης εξειδίκευσης αποτελεί η διαδικασία της επιχειρηματικής ανακάλυψης που αποτελεί μια διαδικασία δυναμική και εξελισσόμενη. Η διαδικασία αυτή εφαρμόζεται σε όλη την διάρκεια της προγραμματικής περιόδου 2014-20.

Σε εθνικό επίπεδο, η διαδικασία επιχειρηματικής ανακάλυψης πραγματοποιείται μέσω των **Πλατφορμών Καινοτομίας**. Έχουν συσταθεί και λειτουργούν, με ευθύνη της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ), 8 πλατφόρμες καινοτομίας, μία για κάθε τομέα προτεραιότητας της Εθνικής RIS.

Οι Πλατφόρμες Καινοτομίας αποτελούν τους βασικούς πυρήνες της διαβούλευσης συγκεντρώνοντας εκπροσώπους από τις επιχειρήσεις του κλάδου ή του τομέα, τα ερευνητικά κέντρα, τα Πανεπιστήμια, τους τεχνολογικούς φορείς, χρηματοδοτικούς οργανισμούς, συναρμόδια Υπουργεία και Περιφέρειες.

Στην **πρώτη περίοδο επιχειρηματικής ανακάλυψης** που πραγματοποιήθηκε την περίοδο 2013-15, τα αποτελέσματα των διαβουλεύσεων των πλατφορμών απετέλεσαν την πρώτη ύλη για μια μεγαλύτερη εστίαση και κατ' αρχήν εξειδίκευση δραστηριοτήτων, οι οποίες αποτυπώνονται ως προτεραιότητες της τρέχουσα έκδοσης της Στρατηγικής.

Κατά τη **δεύτερη περίοδο επιχειρηματικής ανακάλυψης** που ξεκίνησε στα τέλη του 2015, για κάθε Πλατφόρμα Καινοτομίας ορίσθηκε ολιγομελής **Συμβουλευτική Ομάδα** στην οποία περιλαμβάνονται εκπρόσωποι δυναμικών επιχειρήσεων του τομέα, ερευνητές με σημαντική δραστηριότητα, εθνικοί εκπρόσωποι στις επιτροπές του Ορίζοντα 2020 και άλλοι εμπειρογνώμονες με αξιόλογη συνεισφορά σε θέματα ΕΤΑΚ.

Η δεύτερη (2015-2016) και τρίτη περίοδος (2017-2018) επιχειρηματικής ανακάλυψης ανέδειξαν τις θεματικές προτεραιότητες των προκηρύξεων των δράσεων ΕΤΑΚ, ειδικότερα των 2 κύκλων

προσκήσεων της δράσης «Ερευνώ-Δημιουργώ-Καινοτομώ» (ΕΔΚ) σε τρία διαδοχικά επίπεδα εξειδίκευσης.

Σε περιφερειακό επίπεδο καταγράφονται αξιόλογες προσπάθειες επιχειρηματικής ανακάλυψης με τη συμμετοχή των φορέων της «τριπλής/τετραπλής έλικας», τα αποτελέσματα των οποίων αποτυπώθηκαν σε προσκλήσεις για χρηματοδότηση από πόρους των ΠΕΠ. Σε όλες τις Περιφέρειες έχουν πραγματοποιηθεί εργαστήρια και ημερίδες επιχειρηματικής ανακάλυψης με ευρεία θεματική.

Τέλος, εντός του 2016, επανασυγκροτήθηκαν τα Περιφερειακά Συμβούλια Έρευνας Καινοτομίας τα οποία αποτελούνται από εκπροσώπους της Αυτοδιοίκησης, των παραγωγικών φορέων και των ακαδημαϊκών – ερευνητικών ιδρυμάτων με γνωμοδοτικό ρόλο προς τα Περιφερειακά Συμβούλια.

Η εταιρικότητα στο πλαίσιο των ολοκληρωμένων χωρικών επενδύσεων (ΟΧΕ)

Στο πλαίσιο των παρεμβάσεων για την χωρική ανάπτυξη και την εφαρμογή των αντίστοιχων εργαλείων όπως οι ΟΧΕ, ΟΧΕ-ΒΑΑ για τον αστικό χώρο καθώς και Στρατηγικές Τοπικής Ανάπτυξης με την Πρωτοβουλία των Τοπικών Κοινοτήτων-ΤΑΠΤοΚ (CLLD), αναπτύσσονται και λειτουργούν σε τοπικό επίπεδο εταιρικά σχήματα (εταιρικότητα) για όλα τα στάδια της εφαρμογής της ΟΧΕ/ ΒΑΑ, δηλ. από την ανάπτυξη της στρατηγικής στην υλοποίηση και την διακυβέρνηση.

Στα τοπικά εταιρικά σχήματα συμμετέχουν εκπρόσωποι τοπικών δημόσιων και ιδιωτικών κοινωνικοοικονομικών φορέων της περιοχής παρέμβασης, συμπεριλαμβανομένης και της κοινωνίας των πολιτών. Στόχος της εταιρικής σχέσης είναι να ενεργοποιήσει το ανθρώπινο δυναμικό μιας περιοχής, μέσω συμμετοχικών διαδικασιών, προκειμένου να δημιουργηθεί το αίσθημα της συνυπευθυνότητας και της ιδιοκτησίας ενός κοινού οράματος, γεγονός που αναμένεται να οδηγήσει στην αποτελεσματική υλοποίηση των εν λόγω στρατηγικών.

Η εταιρικότητα στο πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης και των μεταφορών

Στο πλαίσιο της στρατηγικής περιβαλλοντικής εκτίμησης, κύριο στοιχείο αποτελεί η συνεκτίμηση της ΣΜΠΕ και των αποτελεσμάτων των διαβουλεύσεων για τη λήψη των αποφάσεων. Οι διαβουλεύσεις αυτές κατά την κατάρτιση των Προγραμμάτων, πραγματοποιήθηκαν με τις «περιβαλλοντικές» αρχές και το κοινό σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ΚΥΑ 107017/2006. Στόχος των διαβουλεύσεων είναι να δίνεται στους φορείς έγκαιρη και πραγματική ευκαιρία να εκφράσουν τη γνώμη τους επί του σχεδίου της περιβαλλοντικής μελέτης.

Για την κάλυψη της θεματικής αιρεσιμότητας 7.1 έως 7.3 έγινε ευρεία δημόσια διαβούλευση για το «Στρατηγικό Πλαίσιο Επενδύσεων Μεταφορών 2014 – 2025» (ΣΠΕΜ), με φορείς των Περιφερειών της Χώρας, τους Κοινωνικούς Εταίρους και την Κοινωνία των Πολιτών..

Η 1η αναθεώρηση του ΣΠΕΜ, που εκπονήθηκε και ολοκληρώθηκε υπό την ευθύνη της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών (ΕΔΥΜΕΤ/ΥΠΥΜΕ), ως νέας Αρχής Σχεδιασμού και εγκρίθηκε τον Ιούνιο 2019 με Απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών. Για την 1η αναθεώρηση του ΣΠΕΜ, λήφθηκε υπόψη η πορεία εφαρμογής (μετά την παρέλευση τριετίας από την έναρξη της εφαρμογής του) και έγιναν κατάλληλες προσαρμογές στις δράσεις στο πλαίσιο των εγκεκριμένων προτεραιοτήτων πολιτικής του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών έτσι ώστε να καλύπτονται κατ' ελάχιστον τα ακόλουθα:

- Αποτύπωση της πορείας εφαρμογής των έργων του ΣΠΕΜ με επίκαιρα χρονοδιαγράμματα, λαμβάνοντας υπόψη τυχόν αναθεωρήσεις
- Επικαιροποίηση των προτεραιοτήτων πολιτικής του ΣΠΕΜ όπου κρίθηκε απαραίτητο, ώστε να εκφραστεί η τρέχουσα πολιτική του ΥΠΥΜΕ, λαμβάνοντας υπόψη τις απόψεις των εμπλεκόμενων φορέων

Ένταξη έργων εθνικής ή/και περιφερειακής εμβέλειας, τα οποία είχαν ήδη κριθεί απαραίτητα από τους συναρμόδιους φορείς σε στρατηγικό επίπεδο ή/και ένταξη νέων έργων, που ζητήθηκαν από τις Περιφέρειες και λοιπούς φορείς, και κάλυπταν τα σχετικά κριτήρια. Για το σκοπό αυτό, η Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών (ΕΔΥΜΕΤ/ΥΠΥΜΕ), απευθύνθηκε τον Αύγουστο 2018 στα αρμόδια Υπουργεία (Υποδομών και Μεταφορών, Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής), στην ΕΥΔ ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014 -2020 και στις ΕΥΔ των 13

Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΠΕΠ 2014 – 2020) και ζήτησε αφ' ενός την επικαιροποίηση των στοιχείων προόδου των έργων αρμοδιότητάς τους που περιλαμβάνονταν στην αρχική έκδοση του ΣΠΕΜ, αφ' ετέρου τις προτάσεις τους για τυχόν νέα έργα εφόσον αυτά αποτελούσαν προτεραιότητες πολιτικής του φορέα τους και ανταποκρίνονταν στα κριτήρια/ απαιτήσεις ένταξης στο ΣΠΕΜ.

Η 1η αναθεώρηση του ΣΠΕΜ τέθηκε σε διαδικασία περιβαλλοντικού προελέγχου, με την κατάθεση σχετικού φακέλου στο ΥΠΕΝ κατά τα προβλεπόμενα στην κείμενη νομοθεσία. Τον Μάιο 2019 εκδόθηκε η σχετική Απόφαση του ΥΠΕΝ, σύμφωνα με την οποία η 1η αναθεώρηση του ΣΠΕΜ δεν απαιτήθηκε να υποβληθεί σε Στρατηγική Περιβαλλοντική Εκτίμηση. Παράλληλα, κατά το διάστημα 2017-2019 το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών προχώρησε στην εκπόνηση του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Μεταφορών που θα αποτελέσει το απαραίτητο στρατηγικό εργαλείο για τον προγραμματισμό των παρεμβάσεων μεταφορών σε ορίζοντα εικοσαετίας και θα χρησιμοποιηθεί για τον καθορισμό των συγχ/νων παρεμβάσεων της επόμενης ΠΠ 2021-2027.

Με το έργο αυτό επιτεύχθηκαν τα ακόλουθα:

- Ανάπτυξη Ολοκληρωμένου Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Μεταφορών με ορίζοντα το έτος 2037 και ενδιάμεσο χρονικό ορίζοντα το 2027.
- Ανάπτυξη και χρήση υποστηρικτικών εργαλείων σχεδιασμού των μεταφορών.
- Σχέδιο διαχείρισης και επιλεγμένες δραστηριότητες ανάπτυξης ικανοτήτων για τη δημιουργία μίας λειτουργικής Μονάδας Στρατηγικού Σχεδιασμού εντός του Υπουργείου και ενός πλήρως τεκμηριωμένου συνόλου συναφών δραστηριοτήτων και πρωτοκόλλων.

Επιπλέον, με το έργο αυτό επιδιώκεται η σύνδεση του τομειακού σχεδιασμού με την εθνική αναπτυξιακή στρατηγική και ειδικότερα :

- Ενίσχυση Οικονομικής Ανάπτυξης και Αποδοτικότητας
- Ενίσχυση Περιφερειακής και Διεθνούς Συνδεσιμότητας Μεταφορών
- Διασφάλιση Περιβαλλοντικής Βιωσιμότητας
- Ενίσχυση Προσβασιμότητας και Κοινωνικής Ένταξης Πολιτών
- Διασφάλιση Ασφάλειας και Προστασίας στις Μεταφορές

Η Συντονιστική Επιτροπή του Έργου συγκροτήθηκε από το ΥΠΥΜΕ, υπό τη διεύθυνση του, Γενικού Γραμματέα Μεταφορών, και με συμμετοχή εκπροσώπων από εμπλεκόμενους φορείς και οργανισμούς.

Η ανάπτυξη του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Μεταφορών (ΕΣΣΜ) κάλυψε μία περίοδο δύο ετών, με έναρξη τον Μάιο του 2017 και με τη συμμετοχή και στήριξη της ΕΤΕπ, του JASPERS και του SRSS.

Στο πλαίσιο του έργου εκπονήθηκε εντός 2018 ολοκληρωμένη Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ), η οποία υποβλήθηκε το Φεβρουάριο του 2019 στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ) και ακολούθησε η απαραίτητη δημόσια διαβούλευση, όπως απαιτείται από την κείμενη νομοθεσία. Με βάση την τελική εκδοθείσα συναφή απόφαση του ΥΠΕΝ (24/06/2019) δεν απαιτήθηκε τροποποίηση του Σχεδίου Μεταφορών.

Η εταιρικότητα στην εφαρμογή των πολιτικών της ισότητας των φύλων και της προσβασιμότητας

Η Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων συμμετέχει σε όλες τις Επ. Παρ. των ΕΠ του ΕΣΠΑ 2014-2020, διασφαλίζοντας κατά το μέγιστο, ότι οι σχεδιαζόμενες και υλοποιούμενες δράσεις συνάδουν με τους στρατηγικούς στόχους και τις προτεραιότητες που έχουν τεθεί ήδη στο ΕΣΠΑ 2014-2020 και ότι τα κριτήρια αξιολόγησης για την ένταξη των πράξεων ενσωματώνουν τις κατευθυντήριες γραμμές της.

Αναφορικά με τη συμμετοχή κοινωνικών οργανώσεων αντιπροσωπευτικών της ομάδας στόχου των ΑμεΑ στις ενέργειες διαβούλευσης αλλά και στις Επ. Παρ. των ΕΠ και ΠΕΠ, σημειώνεται ότι η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία, ως ο τρίτοβάθμιος κοινωνικός και συνδικαλιστικός

φορέας εκπροσώπησης των ΑμεΑ, συμμετέχει ενεργά σε όλες τις διαδικασίες διαβούλευσης που υλοποιούνται από τα προγράμματα, και επιπρόσθετα συμμετέχει ως μέλος με δικαίωμα ψήφου στις Επ. Παρ. όλων των ΕΠ της ΠΠ 2014-2020, συμπεριλαμβανομένων και των προγραμμάτων διασυνοριακής συνεργασίας.

Εταιρικότητα - Στρατηγική επικοινωνίας και πληροφόρησης

Η οργάνωση και ανάπτυξη της εταιρικής σχέσης αποτελεί στρατηγική προτεραιότητα και διαρκή επιδίωξη στην πληροφόρηση και επικοινωνία του ΕΣΠΑ και των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και υλοποιείται ως εξής:

Λειτουργεί επίσημα Εθνικό Δίκτυο των Υπευθύνων Πληροφόρησης και Επικοινωνίας των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, το οποίο συντονίζει η Μονάδα Γ Πληροφόρησης και Επικοινωνίας της ΕΥΣΣΑ/ΕΑΣ. Το δίκτυο πραγματοποιεί ετήσιες συναντήσεις με στόχο την παροχή οδηγιών για την τήρηση των κανονιστικών προβλέψεων, το συντονισμό της συμμετοχής στις Ευρωπαϊκές Καμπάνιες Επικοινωνίας, τη διευκόλυνση της συνεργασίας με τα επιμέρους Ευρωπαϊκά Δίκτυα, την ανταλλαγή εμπειριών και καλών πρακτικών. Στις συναντήσεις προσκαλούνται εκπρόσωποι της ΓΔ Περιφερειακής Πολιτικής και της Αντιπροσωπείας της ΕΕ στην Ελλάδα και ανάλογα με τη θεματολογία συμμετέχουν στελέχη της Γενικής Γραμματείας Ενημέρωσης και των Επιτελικών Δομών των Υπουργείων. Η συνεργασία των μελών του δικτύου είναι συνεχής μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας και ειδικού ηλεκτρονικού χώρου εντός της πλατφόρμας Δίαυλος. Στο πλαίσιο του δικτύου υλοποιήθηκαν σεμινάρια εκπαιδευτικά με τη συμμετοχή της DG Regio, της Αντιπροσωπείας της ΕΕ στην Αθήνα και του Ευρωπαϊκού δικτύου Europe Direct. Οι Επιτελικές Δομές των Υπουργείων ως δικαιούχοι πράξεων του ΕΣΠΑ έλαβαν ειδική ενημέρωση για την τήρηση των μέτρων Πληροφόρησης και Επικοινωνίας και την υλοποίηση σχετικών ενεργειών με τη συμμετοχή των υπευθύνων επικοινωνίας των τομεακών προγραμμάτων.

Η επίσημη διαδικτυακή πύλη του ΕΣΠΑ www.espa.gr διαθέτει μηχανή αναζήτησης προσκλήσεων από όλα τα ΕΠ και για όλες τις κατηγορίες δικαιούχων και ωφελούμενων και πρόσβαση σε όλες τις ιστοσελίδες των ΕΠ. Για το σκοπό αυτό, έχει διαμορφωθεί ένα ευρύτατο δίκτυο στελεχών των ΔΑ που εισάγουν αποκεντρωμένα στο www.espa.gr προσκλήσεις για έργα πλην κρατικών ενισχύσεων και κρατικές ενισχύσεις.

Οι δικαιούχοι προσκλήσεων όπως ΑΕΙ, ΤΕΙ, Επαγγελματικές Ενώσεις, Ομάδες Τοπικής Δράσης που υλοποιούν Leader και εκδίδουν προσκλήσεις προς επιχειρήσεις και το κοινό, αποστέλλουν στην ομάδα διαχείρισης του www.espa.gr τις προσκλήσεις όπου συγκεντρώνονται οι δυνατότητες χρηματοδότησης από όλα τα ΕΔΕΤ και τις ενισχύσεις διαφορετικών.

Οι ΔΑ των ΕΠ έχουν αναπτύξει επιμέρους δίκτυα συνεργασίας για την Πληροφόρηση και Επικοινωνία με τους δικαιούχους τους και σε ορισμένες περιπτώσεις τοπικά ευρωπαϊκά δίκτυα όπως το Europe Direct, επαγγελματικές ενώσεις, επιμελητήρια και άλλους φορείς ή πολλαπλασιαστές πληροφόρησης.

Σημαντική ευκαιρία εδραίωσης της εταιρικής σχέσης αποτελεί και η συμμετοχή των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων στις Ευρωπαϊκές Καμπάνιες που συντονίζει η ΕΕ. Η καμπάνια Europe in my Region έχει ως κύρια ενέργεια τις εκδηλώσεις προβολής συγ/μενων έργων. Η ανάδειξη των έργων γίνεται ανοίγοντάς τα στο κοινό, διοργανώνοντας εκδήλωση σε αυτά μέσω συναφών δραστηριοτήτων όπως εκθέσεις, φεστιβάλ. Η Ελλάδα έχει ουσιαστική συμμετοχή αριθμώντας έως το 2019, 129 εκδηλώσεις σε 52 πόλεις και νησιά που έχουν συγκεντρώσει πάνω από 50.000 συμμετέχοντες. Για τη διοργάνωση όλων αυτών των εκδηλώσεων, οι ΔΑ συνεργάζονται άμεσα με τις τοπικές αρχές, τους οικονομικούς και κοινωνικούς εταίρους ή άλλους φορείς προβάλλοντας τα έργα που υλοποιούν στο ευρύ κοινό μέσα από τις εκδηλώσεις αυτές.

Εταιρικότητα σε επιμέρους τομείς πολιτικής και δράσεων των ΕΠ

Η συμμετοχή των εταίρων είναι διαρκής σε όλο το φάσμα υλοποίησης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των ΕΠ του ΕΣΠΑ 2014 – 2020 καθώς και στην εφαρμογή παρακολούθησης και αξιολόγησης επιμέρους τομέων πολιτικής και δράσεων των ΕΠ. Δίνεται έμφαση στην περαιτέρω ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας Κοινωνικών Εταίρων, καθώς και την ενίσχυση τριτοβάθμιων συλλογικών φορέων που εκπροσωπούν ομάδες που βιώνουν διακρίσεις αλλά και

αντιπροσωπευτικών φορέων Κοινωνίας των Πολιτών. Οι ΔΑ μεριμνούν για τη συμμετοχή των αρμόδιων εμπλεκόμενων φορέων σε όλα τα στάδια σχεδιασμού, εξειδίκευσης και εφαρμογής των ΕΠ. Ενδεικτικά αναφέρονται:

Για την εκπόνηση στρατηγικών όπως **Περιφερειακές Στρατηγικές για την Κοινωνική Ένταξη και Στρατηγική για τους Ρομά** υπήρξε ευρεία διαβούλευση με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς. Στο πλαίσιο αυτό, κινητοποιήθηκαν οι Δήμοι και οι Διευθύνσεις Πρόνοιας των Περιφερειών και μέσω αυτών συμμετείχαν πλήθος κοινωνικών φορέων, όπως τοπικοί σύλλογοι, αναπτυξιακές επιχειρήσεις, εθελοντικές οργανώσεις, κοινωνικές δομές.

Κατά τη διάρκεια κατάρτισης των μελετών **Διάγνωσης των Αναγκών της Αγοράς Εργασίας** των Περιφερειών πραγματοποιήθηκε διαβούλευση με αντιπροσωπευτικούς φορείς όπως Πανεπιστήμια, Επιμελητήρια, ΙΝΕ/ΓΣΕΕ, ΕΤΕΠΗ ΑΕ κα, καθώς και με τη συμμετοχή επιχειρήσεων.

Το Στρατηγικό πλαίσιο για τον ανασχεδιασμό των **Ενεργητικών Πολιτικών Απασχόλησης** τέθηκε σε διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους.

Πριν την ενεργοποίηση οριζόντιων δράσεων (όπως οι δράσεις κοινωνικού χαρακτήρα που υλοποιούνται από τα 13 ΠΕΠ στο πλαίσιο του ΘΣ9, ιδιαίτερα δε όσων υλοποιούνται για πρώτη φορά), προηγήθηκε διαβούλευση όλων των εμπλεκόμενων φορέων σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 8.vii (ii) του ΕΠΑΝΑΔΕΔΒΜ υλοποιούνται δράσεις για τη θεσμική ή ενδυνάμωση των κοινωνικών εταίρων ώστε να συμβάλλουν ενεργά στο σχεδιασμό και την εφαρμογή πολιτικών για την απασχόληση τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Στο πλαίσιο του Εθνικού Μηχανισμού Παρακολούθησης, Συντονισμού και Αξιολόγησης Πολιτικών Κοινωνικής Ένταξης & Κοινωνικής Συνοχής υπάρχει διαρκής διαβούλευση (θεσμοθετημένη από το Ν. του Μηχανισμού) με κοινωνικούς παράγοντες για τον συντονισμό, αξιολόγηση και υλοποίηση συγχ/νων δράσεων (π.χ. ΣΥΔ, ΚΔΗΦΑμεΑ).

Στον τομέα του Περιβάλλοντος υιοθετήθηκε η ΚΥΑ με αριθμ. οικ. 40238/2017 (ΦΕΚ Β' 3759/25.10.2017), με την οποία τροποποιείται η ΚΥΑ υπ' αριθμ. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ. 107017/2006 «Εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 2001/42/ΕΚ, σχετικά με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων» με την οποία καθιερώθηκε η ηλεκτρονική διακίνηση του σχετικού φακέλου που απλοποιεί τη διαδικασία της δημόσιας διαβούλευσης και μειώνει το κόστος της.

Τέλος, για την έγκριση των Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών, των Περιφερειακών Σχεδίων Διαχείρισης Αποβλήτων, των Σχεδίων Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας, καθώς και όλων των Σχεδίων που συντάσσονται στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του Υ.Π.ΕΝ. σύμφωνα την Κ.Υ.Α. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ.107017/2006, γίνεται ευρεία διαβούλευση επί των αντίστοιχων Στρατηγικών Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ).

9. Συνοπτική παρουσίαση των μέτρων που λήφθηκαν σε σχέση με την εφαρμογή των οριζόντιων αρχών και των στόχων πολιτικής για την υλοποίηση των ΕΔΕΤ [άρθρο 52 παράγραφος 2 στοιχείο θ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013]

α) Συνοπτική παρουσίαση των μέτρων που λήφθηκαν σε σχέση με την εφαρμογή των οριζόντιων αρχών, με σκοπό την εξασφάλιση της προώθησης και της παρακολούθησης των εν λόγω αρχών στους διάφορους τύπους προγραμμάτων, με αναφορά στο περιεχόμενο του συμφώνου εταιρικής σχέσης:

- 1) *Ισότητα των φύλων, καταπολέμηση των διακρίσεων, προσβασιμότητα για τα άτομα με αναπηρίες*
- 2) *Βιώσιμη ανάπτυξη (προστασία του περιβάλλοντος, αποδοτικότητα των πόρων, μετριασμός της κλιματικής αλλαγής και προσαρμογή σε αυτήν, βιοποικιλότητα και πρόληψη κινδύνων)*

β) Συνοπτική παρουσίαση των ρυθμίσεων που τέθηκαν σε εφαρμογή για την εξασφάλιση της ενσωμάτωσης των οριζόντιων στόχων πολιτικής, με αναφορά στο περιεχόμενο του συμφώνου εταιρικής σχέσης

γ) Άλλα στοιχεία, κατά περίπτωση

maxlength=14.000

Η προώθηση της ισότητας των φύλων, η μη διάκριση και οι αρχές της προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρίες εξειδικεύονται προγραμματικά στην ενότητα 1.5.2 του ΕΣΠΑ 2014-2020 και λαμβάνονται υπόψη σε όλα τα στάδια της προετοιμασίας και της εφαρμογής των ΕΠ.

Σε συνέχεια της «Ομάδας εργασίας σχετικά με την ένταξη της διάστασης της αναπηρίας και της μη διάκρισης στο ΕΣΠΑ 2014-2020», η λειτουργία της οποίας τερματίστηκε όπως ήταν προκαθορισμένο στις 31.12.15, , συστάθηκε στις 08.06.2017 η «Ομάδα εργασίας σχετικά με την παρακολούθηση της ένταξης της διάστασης της αναπηρίας και της μη διάκρισης στο ΕΣΠΑ και τα Επιχειρησιακά Προγράμματα 2014-2020» με τριετή διάρκεια.

Η αρχή της μη διάκρισης λόγω αναπηρίας και η διασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία ενσωματώνεται οριζόντια σε όλες τις Πράξεις των ΕΠ του ΕΣΠΑ 2014 – 2020, καθώς αποτελούν κριτήρια επιλογής πράξεων. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με τον Επικοινωνιακό Οδηγό του ΕΣΠΑ 2014 – 2020 (2015), σε «όλα τα μέτρα πληροφόρησης και επικοινωνίας θα πρέπει να τηρείται η υποχρέωση για παροχή προσβάσιμης πληροφόρησης στα άτομα με αναπηρία».

Επίσης, για τη διασφάλιση της ενεργούς συμμετοχής των ατόμων με αναπηρία στις διαδικασίες παρακολούθησης των ΕΠ, η ΕΣΑμεΑ συμμετέχει με δικαίωμα ψήφου στις Επιτροπές Παρακολούθησης του συνόλου των ΕΠ του ΕΣΠΑ 2014 – 2020.

Ενδεικτικές δράσεις και μέτρα προς την κατεύθυνση τόσο της οριζόντιας διάχυσης της διάστασης της αναπηρίας και της προσβασιμότητας, όσο και της υλοποίησης στοχευμένων – κάθετων ενεργειών για τη διασφάλισή τους είναι:

Οριζόντια διάχυση της διάστασης της αναπηρίας σε δράσεις που απευθύνονται στον γενικό πληθυσμό:

- θετική πρωμοδότηση ΑμεΑ και γονέων ΑμεΑ στις Προσκλήσεις των Δράσεων «*Προώθησης της απασχόλησης μέσω Προγραμμάτων Κοινωνικού Χαρακτήρα*» (ΕΠΑΝΑΔΕΔΒΜ)
- πρόβλεψη κάλυψης δαπανών μετακίνησης συνοδών, διερμηνέων νοηματικής γλώσσας και εύλογων προσαρμογών για τα ΑμεΑ που θα απασχολούνται σε έργα στο πλαίσιο της Δράσης «*Ερευνώ-Δημιουργώ-Καινοτομώ*» (ΕΠΑνΕΚ)
- εξαίρεση των πάσης φύσεως επιδομάτων αναπηρίας από τα εισοδηματικά κριτήρια της Δράσης «*Ενίσχυση της Αυτοαπασχόλησης Πτυχιούχων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης*» (ΕΠΑνΕΚ)

Στοχευμένες παρεμβάσεις προς όφελος των ατόμων με αναπηρία:

- Διάθεση θέσεων παροχής υπηρεσιών φροντίδας και φύλαξης παιδιών, για το έτος 2016-2017, σε γονείς που έχουν την επιμέλεια παιδιών με αναπηρία στο πλαίσιο της δράσης «Εναρμόνιση της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής»
- Πρόσληψη ανέργων με αναπηρία σε Κοιν.Σ.Επ.
- Εξειδικευμένη εκπαιδευτική υποστήριξη για την ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες
- Πρόσληψη Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού για τη στελέχωση των Κέντρων Υποστήριξης ΕΑΕ των ΣΔΕΥ και των Κέντρων Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης (ΚΕΣΥ)
- Ανάπτυξη προσβάσιμου ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης
- Επιμόρφωση του εκπαιδευτικού προσωπικού για την αποτελεσματική υποστήριξη μαθητών με αναπηρία
- Ενίσχυση των δομών υποστήριξης φοιτητών των ΑΕΙ για την έγκαιρη ολοκλήρωση των σπουδών τους
- Δημιουργία Ολοκληρωμένων Τουριστικών Προσβάσιμων Θαλάσσιων Προορισμών (ΕΠΑνΕΚ)
- Κέντρα Δημέρευσης – Ημερήσιας Φροντίδας Ατόμων με Αναπηρία – ΚΔΗΦ (ΠΕΠ)
- Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης για ΑμεΑ (ΠΕΠ)
- Παρατηρητήριο Θεμάτων Αναπηρίας (ΕΠΑΝΑΔΕΔΒΜ)

Στο πλαίσιο της Ισότητας των φύλων, η Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων (ΓΓΙΦ) εκπόνησε το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2016-2020 (ΕΣΔΙΦ), με το οποίο οι αρχές και οι κύριοι στόχοι που ενσωματώθηκαν στο ΕΣΠΑ 2014-2020 άρχισαν να υλοποιούνται με τη μορφή συγκεκριμένων δράσεων.

Οι ΑΠ του σχεδίου δράσης σχετίζονται άμεσα με υλοποιούμενες από το ΕΣΠΑ 2014-2020 δράσεις ως εξής:

1. Η δράση "Εναρμόνιση Οικογενειακής & Επαγγελματικής ζωής" (ΕΠΑΝΑΔΕΔΒΜ και ΠΕΠ).
2. Η καταπολέμηση της έμφυλης βίας αποτελεί το στρατηγικό στόχο της λειτουργίας του Δικτύου των 60 δομών πανελλαδικά (39 Συμβουλευτικά Κέντρα και 21 Ξενώνες Φιλοξενίας των γυναικών και των παιδιών τους) που συγχρηματοδοτούνται από όλα τα ΠΕΠ.
3. Η πράξη «Οριζόντιες Παρεμβάσεις Εθνικής Εμβέλειας» του ΕΠ ΜΔΤ περιλαμβάνει λειτουργία 24ωρης τηλεφωνικής γραμμής υποστήριξης θυμάτων βίας και οριζόντιες δράσεις υποστήριξης του συνόλου του δικτύου των δομών.
4. Η δράση «Εξειδικευμένη Υποστήριξη του Μηχανισμού – Δομής Παρακολούθησης της Ισότητας των Φύλων» του ΕΠ ΜΔΤ που λειτουργεί ως βασικός κόμβος διάχυσης στατιστικών δεδομένων και δεικτών που σχετίζονται με τις πολιτικές ισότητας των δύο φύλων.
5. Ο στόχος για την ισότιμη συμμετοχή των γυναικών στη δημόσια ζωή καλύπτεται από τη δράση «Ενίσχυση των επιτελικών λειτουργιών της ΓΓΙΦ» η οποία θα χρηματοδοτηθεί από το ΕΠ ΜΔΤ και περιλαμβάνει δράσεις ενθάρρυνσης και υποστήριξης της συμμετοχής των γυναικών σε θέσεις πολιτικής ευθύνης και εκπροσώπησης σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Τα μέτρα που συνεχίζουν να λαμβάνονται για την προώθηση της ισότητας και την αποτροπή των διακρίσεων περιλαμβάνουν:

1. Την ενεργό συμμετοχή της ΓΓΙΦ και της Επιτελικής Δομής του Υπ. Εσωτερικών στις Επ. Παρακολούθησης των ΕΠ 2014-2020.
2. Την ισόρροπη συμμετοχή ανδρών και γυναικών στις Επ. Παρακολούθησης, όπου διασφαλίζεται η εκπροσώπηση των κοινωνικών οργανώσεων ειδικών πληθυσμιακών ομάδων.

3. Όλο το δίκτυο φορέων ή Δικαιούχων που σχεδιάζουν και υλοποιούν έργα στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020 εφαρμόζουν τα όσα αναφέρονται στον «Επικοινωνιακό Οδηγό ΕΣΠΑ 2014-2020», διασφαλίζοντας την ευρεία διάδοση και δημοσιότητα των δράσεων και των ευκαιριών χρηματοδότησης.
4. Στην Ετήσια Έκθεση Υλοποίησης των ΕΠ γίνεται αναφορά στα μέτρα που λαμβάνονται κατά περίπτωση για την παροχή ίσων ευκαιριών και την εξασφάλιση της αρχής της μη διάκρισης.
5. Κατά την αξιολόγηση των προς ένταξη Πράξεων στο ΕΣΠΑ 2014-2020, εξετάζεται το κριτήριο της «Προαγωγής της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών και της μη διάκρισης», στη 2η ομάδα κριτηρίων.

Η **Βιώσιμη Ανάπτυξη** εξειδικεύεται προγραμματικά στην ενότητα 1.5.3 του ΕΣΠΑ 2014-2020 και διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020», προωθώντας δράσεις που στοχεύουν στην αποτελεσματική χρήση των ενεργειακών πόρων, με χαμηλές εκπομπές CO₂, καθώς και στη δημιουργία μιας φιλικής προς το περιβάλλον, ανταγωνιστικής οικονομίας.

Μία από τις κύριες προτεραιότητες του ΥΠΕΚΑ για την ΠΠ 2014-2020, είναι η **ενίσχυση των θεσμών και μηχανισμών της περιβαλλοντικής διακυβέρνησης**. Η συνεργασία και ο συντονισμός των αρμόδιων αρχών σε περιβαλλοντικά θέματα προωθείται μέσα από νομοθετικές μεταρρυθμίσεις (όπως ο πρόσφατος **N.4555/2018**), ενώ η **δημιουργία σχετικών διυπουργικών επιτροπών** επηρεάζει θετικά την παρακολούθηση της εφαρμογής των σχεδίων και προγραμμάτων. Προς την ίδια κατεύθυνση λειτουργεί η δημιουργία εθνικών μητρώων και βάσεων δεδομένων για διάφορους περιβαλλοντικούς τομείς και σχετικές νομοθετικές μεταρρυθμίσεις όπως και η δημιουργία της **«Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ του ΥΠΕΚΑ»** (Νόμος 4314/2014 & ΚΥΑ 1000008/936/2016) για τον σχεδιασμό πολιτικών του ΥΠΕΚΑ σε σχέση με τα ΕΔΕΤ.

Επιπλέον, οι υπηρεσίες της **Ειδικής Γραμματείας (ΕΓ) Σώματος Επιθεωρητών και Ελεγκτών του ΥΠΕΚΑ** είναι εξουσιοδοτημένες να διενεργούν επιθεωρήσεις και άλλα καθήκοντα διασφάλισης της συμμόρφωσης σε θέματα που αφορούν την περιβαλλοντική πολιτική. Η Περιβαλλοντική Επιθεώρηση ενσωματώνεται στην ΕΓ μαζί με την Επιθεώρηση Μεταλλείων, την Επιθεώρηση Ενέργειας, την Επιθεώρηση Κτιρίων. Το 2017, η ΕΓ σχεδίασε το πρώτο εθνικό σχέδιο τακτικών περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων για την περίοδο 2018-2022. Το 2018, ο **N.4512/2018** για την εποπτεία των οικονομικών δραστηριοτήτων και η αγορά προϊόντων θέτει τα θεμέλια για τη μεταρρύθμιση των επιθεωρήσεων και του συστήματος εφαρμογής του Νόμου.

Τέλος, δημιουργήθηκε το **Εθνικό Δίκτυο Πληροφοριών Περιβάλλοντος** το οποίο αποτελεί οριζόντιο μηχανισμό για την συγκέντρωση, διαχείριση και διάθεση στοιχείων καθώς και για την ανταλλαγή πληροφοριών για το περιβάλλον.

Σε **επίπεδο στρατηγικού σχεδιασμού**, το 2018 εγκρίθηκε η **Εθνική Κυκλική Οικονομική Στρατηγική** και θεσπίστηκε η **Εθνική Στρατηγική Προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή (ΕΣΠ)** (Νόμος 4414/2016), με στόχο την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας της χώρας τα προσεχή έτη. Κύριο σημείο αναφοράς για την διασφάλιση της εφαρμογής της Βιώσιμης Ανάπτυξης στα ΕΠ του ΕΣΠΑ 2014-2020 αποτελεί η **Στρατηγική Περιβαλλοντική Εκτίμηση**, με την εκπόνηση και την έγκριση των ΣΜΠΕ των ΕΠ και την υιοθέτηση της ΚΥΑ έγκρισης της ΣΜΠΕ που περιλαμβάνει τους σχετικούς όρους, τους περιορισμούς και τις κατευθύνσεις. Στο πλαίσιο αυτό, έχει διαμορφωθεί ειδικό κριτήριο αξιολόγησης των πράξεων, το οποίο βαθμολογείται και με βάση το οποίο εξετάζεται αν η προτεινόμενη πράξη είναι συμβατή με τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης. Κατά την αξιολόγηση, ένταξη, αλλά και παρακολούθηση της υλοποίησης των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων, λαμβάνονται υπόψη οι περιβαλλοντικοί όροι που τέθηκαν κατά τη διαδικασία της περιβαλλοντικής αδειοδότησης, όταν αυτή απαιτείται από τη φύση της πράξης.

Τέλος, στο ΥΠΕΚΑ υλοποιήθηκαν μεταρρυθμίσεις με στόχο την απλούστευση, τον εξορθολογισμό και την **ψηφιοποίηση της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης** μέσω της ανάπτυξης του **Ψηφιακού Περιβαλλοντικού Μητρώου (Digital Environmental Registry)**, στο οποίο

ολοκληρώνονται όλες οι διαδικασίες έκδοσης, ανανέωσης ή τροποποίησης περιβαλλοντικών αδειών.

Στο πλαίσιο του Ν.4414/2016 θεσμοθετήθηκε η διαδικασία εκπόνησης, έγκρισης, αναθεώρησης και τροποποίησης της Εθνικής στρατηγικής και των **Περιφερειακών Σχεδίων για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΠεΣΠΚΑ)**. Με την ΥΑ 11258/2017 εξειδικεύθηκε το περιεχόμενο των ΠεΣΠΚΑ τα οποία συμβάλλουν στην βέλτιστη εφαρμογή των κατευθύνσεων πολιτικής με την περαιτέρω εξειδίκευση της Εθνικής Στρατηγικής σε περιφερειακό επίπεδο.

Στον τομέα της **ατμόσφαιρας**, η στρατηγική του ΥΠΕΝ εστιάζει στην εφαρμογή των σχετικών οδηγιών που αφορούν στην ποιότητα του αέρα και την ατμοσφαιρική ρύπανση και παράλληλα ακολουθεί τις απαιτήσεις της νέας Οδηγίας 2016/2284/ΕΕ όσον αφορά την κατάρτιση και υλοποίηση του Εθνικού Προγράμματος Ελέγχου της Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης. Με την ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΝΕΠ/67467/3577 (ΦΕΚ 4740 Β' / 23.10.18) μεταφέρθηκε στο εθνικό δίκαιο η Οδηγία 2016/2284/ΕΕ, ενώ έχει δρομολογηθεί η εκπόνηση του Εθνικού Προγράμματος Ελέγχου της Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης.

Εγκρίθηκε η **Εθνική Στρατηγική για τη βιοποικιλότητα** για τα έτη 2014-2029 και το Σχέδιο Δράσης 5ετούς διάρκειας. Το 2014 ολοκληρώθηκε το Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας που καθορίζει τις προτεραιότητες διαχείρισης και τις ανάγκες χρηματοδότησης για τις περιοχές του **δικτύου Natura 2000**. Στον **τομέα των υδάτων**, ολοκληρώθηκε η έγκριση του 1ου κύκλου των Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών για τα 14 υδατικά διαμερίσματα της χώρας. Όσον αφορά το 2ο κύκλο, προχωρά η διαδικασία αναθεώρησής των ΣΔΛΑΠ για την περίοδο 2016-2021, με έναρξη των σχετικών διαδικασιών διαβούλευσης τον Μάρτιο του 2019. Με την ΚΥΑ 135275/2017 θεσμοθετήθηκαν οι γενικοί κανόνες κοστολόγησης και τιμολόγησης υπηρεσιών ύδατος. Καταρτίστηκαν οι Χάρτες Κινδύνου και οι Χάρτες Επικινδυνότητας Πλημμύρας στο πλαίσιο της Οδηγίας 2007/60/ΕΚ καθώς και τα **Σχέδια Διαχείρισης Κινδύνου Πλημμύρας** τα οποία εγκρίθηκαν τον Ιούλιο του 2018. Αναφορικά με τη **Θαλάσσια Στρατηγική**, στο πλαίσιο της Οδηγίας 2008/56/ΕΚ έχουν εκδοθεί οι ΚΥΑ για τον ορισμό των αρμόδιων φορέων για την παρακολούθηση της ποιότητας των θαλάσσιων. Τον Δεκέμβριο του 2018 τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση η Τεχνική Έκθεση αξιολόγησης της κατάστασης των θαλάσσιων υδάτων της χώρας και προσδιορισμού της Καλής Περιβαλλοντικής Κατάστασης και των Περιβαλλοντικών στόχων, που αντιστοιχεί στον πρώτο εξαετή κύκλο εφαρμογής της Οδηγίας Πλαίσιο για την Θαλάσσια Στρατηγική (2012-2018).

Αναφορικά με την **ενεργειακή αποδοτικότητα**, εγκρίθηκε από την Ε.Ε. το Δεκέμβριο του 2015, το 3ο Εθνικό Σχέδιο Δράσης Ενεργειακής Απόδοσης στο οποίο τέθηκε ως στόχος ενεργειακής απόδοσης για το 2020 η επίτευξη τελικής κατανάλωσης ενέργειας στα 18,4 Mtoe, ενώ με το Ν. 4342/2015 εναρμονίστηκε η εθνική με την κοινοτική νομοθεσία. Τον Δεκέμβριο του 2015 εγκρίθηκε η έκθεση μακροπρόθεσμης στρατηγικής για την ανακαίνιση δημοσίων και ιδιωτικών κτιρίων από την ΕΕ που αποτελεί το βασικό εργαλείο για την ενεργειακή αναβάθμιση του κτιριακού αποθέματος της χώρας, την προσέλκυση επενδύσεων και την κινητοποίηση ιδιωτικών κεφαλαίων. Τον Ιούνιο του 2017 εγκρίθηκε ο νέος ΚΕΝΑΚ (ΚΥΑ με Α.Π. ΔΕΠΕΑ/οικ.178581/30.06.2017, ΦΕΚ Β' 2367/12.07.2017), ο οποίος εξειδικεύτηκε περαιτέρω με τις τεχνικές οδηγίες ΤΕΕ για την Ενεργειακή Απόδοση Κτιρίων (ΥΑ ΔΕΠΕΑ/οικ. 182365/17.11.2017, ΦΕΚ Β' 4003/17.11.2017 και ΦΕΚ Β' 4108/23.11.2017). Όσον αφορά τις ΑΠΕ, με το Ν. 3851/2010 τέθηκε ως στόχος της χώρας η συμμετοχή των ΑΠΕ κατά 20% στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας έως το 2020. Με τη θέσπιση του Ν. 4414/2016, θεσπίστηκε το νέο καθεστώς στήριξης των σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ. Στον τομέα των **αποβλήτων**, εγκρίθηκαν το Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων, το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων, το Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Επικίνδυνων Αποβλήτων και η αναθεώρηση των 13 Περιφερειακών Σχεδίων Διαχείρισης Αποβλήτων. Θεσπίστηκε η Οργάνωση και Λειτουργία Ηλεκτρονικού Μητρώου Αποβλήτων, το Εθνικό Μητρώο Παραγωγών και καθορίστηκε η διαδικασία εγγραφής των παραγωγών στο πλαίσιο της εναλλακτικής διαχείρισης των συσκευασιών και άλλων προϊόντων. Επίσης, έγιναν νομοθετικές ρυθμίσεις σχετικά με τα Πράσινα Σημεία, τα Κέντρα Ανακύκλωσης, Εκπαίδευσης και Διαλογής στην Πηγή, των Γωνιών Ανακύκλωσης και των Κινητών Πράσινων Σημείων.

Αναλυτικά στοιχεία για τα νομοθετήματα που έχουν θεσπιστεί και τις στρατηγικές που έχουν υιοθετηθεί στο υπό εξέταση διάστημα για τον τομέα του Περιβάλλοντος παρατίθενται στο Παράρτημα ΙΙΙ.

10. Υλοποίηση της ΠΑΝ [άρθρο 19 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1304/2013]*maxlength=14.000*

α) Γενική περιγραφή της υλοποίησης της ΠΑΝ, συμπεριλαμβανομένου του τρόπου με τον οποίο η ΠΑΝ έχει συμβάλει στην εφαρμογή της Εγγύησης για τη Νεολαία και παράθεση συγκεκριμένων παραδειγμάτων παρεμβάσεων που λαμβάνουν στήριξη στο πλαίσιο της ΠΑΝ

Η **Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων (ΠΑΝ)** στοχεύει στην αντιμετώπιση της διαρκώς αυξανόμενης ανεργίας των νέων (18-24 ετών) και ειδικότερα αυτών που βρίσκονται Εκτός Απασχόλησης, Εκπαίδευσης ή Κατάρτισης (ΕΑΕΚ), καθώς και στη βιώσιμη ένταξή τους στην αγορά εργασίας. Η ΠΑΝ ενσωματώθηκε στο ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ ως διακριτός άξονας (ΑΠ3), υλοποιείται μέσω της ΕΠ 8.2 και λαμβάνει υπόψη το Ελληνικό Σχέδιο Δράσης «Σύστημα Εγγυήσεων για τη Νεολαία».

Η **Ελλάδα**, με δεδομένο το ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό ανεργίας στους νέους 25-29 ετών, έκανε χρήση του σχετικού δικαιώματος των κ-μ για την αξιοποίηση επιπλέον ποσού 78,9 εκατ. € (ΚΣ) από το ειδικό κονδύλιο για την ΠΑΝ. Ο συνολικός προϋπολογισμός της ΠΑΝ ανέρχεται πλέον σε 574,2 εκατ. € (ΔΔ).

Ο **σχεδιασμός των δράσεων της ΠΑΝ ακολούθησε τη γενική προσέγγιση του αρχικού Εθνικού Σχεδίου Δράσης «Εγγύηση για τη Νεολαία»**, καθώς και τα αποτελέσματα της 1ης Αξιολόγησης της ΠΑΝ (2015). Ο **σχεδιασμός περιέλαβε ειδικές προβλέψεις** για τις άμεσα επηρεαζόμενες ομάδες, όπως οι γυναίκες 18-24 και 25-29 ετών που παρουσιάζουν μεγάλες αποκλίσεις στην απασχολησιμότητα συγκριτικά με τους άντρες των ίδιων ηλικιακών ομάδων. Κατά την υλοποίηση η έμφαση δόθηκε στους άνεργους νέους 18-24 ετών. Στα θετικά καταγράφεται και η σημαντική συμμετοχή γυναικών σε ποσοστό 68%. Επίσης, εισήχθησαν δράσεις σε τομείς αιχμής της οικονομίας όπως η αλυσίδα παραγωγής, το λιανικό εμπόριο, το εξαγωγικό εμπόριο πρωτογενούς παραγωγής και οι ΤΠΕ, οι οποίες περιλάμβαναν και ενέργειες πιστοποίησης, με εστίαση και σε Περιφέρειες υψηλής ανεργίας. Κατά την περίοδο 2016-2018 δεν συνεχίστηκαν μέτρα της ΠΑΝ σχετικά με την αυτοαπασχόληση.

Μέχρι τις **31/12/2018**, έχει εξειδικευτεί το 76% του ΑΠ3, με την έκδοση 12 προσκλήσεων (2 από τον ΟΑΕΔ στο 50% του π/υ του ΑΠ), εντάχθηκαν 14 έργα και 233 πράξεις Κ.Ε. (45% του π/υ του ΑΠ), οι ΝοΔε ανέρχονται στο 45% του π/υ του ΑΠ, με το ποσοστό απορρόφησης 25%.

Στο πλαίσιο του **ΕΣ 8.2.1 της ΠΑΝ «Αύξηση της απασχόλησης συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης και βελτίωση των δεξιοτήτων των νέων εκτός εργασίας, εκπαίδευσης ή κατάρτισης ηλικίας 15 έως 29 ετών»**, υλοποιούνται:

1. **Πρόγραμμα Μαθητείας στις Επαγγελματικές Σχολές του ΟΑΕΔ** για νέους 15-24, με θεωρητική και εργαστηριακή εκπαίδευση στο σχολείο και με εκπαίδευση σε πραγματικές συνθήκες εργασίας, με 3.330 ωφελούμενους.
2. **Επιταγή εισόδου για Νέους 18-24 και 25-29 ετών σε ιδιωτικές επιχειρήσεις** για απόκτηση εργασιακής εμπειρίας, για αποφοίτους ΑΕΙ/ΤΕΙ και αποφοίτους υποχρεωτικής, δ/βάθμιας και μετα-δ/βάθμιας εκπαίδευσης. Μέχρι το 2016 που έληξε η δράση οι ωφελούμενοι της ηλικιακής ομάδας 18-24 ετών ανήλθαν σε 10.263 άτομα και οι ωφελούμενοι 25-29 ετών τους 25.217.
3. **Επιταγή εισόδου για Νέους έως 29 ετών σε ιδιωτικές επιχειρήσεις στον κλάδο του τουρισμού** για απόκτηση εργασιακής εμπειρίας, για άνεργους και οικονομικά μη ενεργούς νέους, με θεωρητική κατάρτιση και πρακτική άσκηση σε ιδιωτικές επιχειρήσεις. Από τη δράση ωφελήθηκαν 7.619 άτομα.
4. **Πρόγραμμα Απόκτησης Εργασιακής Εμπειρίας για νέους 18-24 και 25-29 ετών, για αποφοίτων β'βάθμιας και γ'βάθμιας εκπ/σης, με έμφαση στους μακροχρόνια άνεργους και στους γονείς ανήλικων τέκνων και με απόλυτη προτεραιότητα στις γυναίκες με ανήλικα παιδιά που παραμένουν εκτός αγοράς εργασίας, εκπαίδευσης ή κατάρτισης**, ώστε να διευκολυνθεί η είσοδός τους στην αγορά εργασίας. Οι ωφελούμενοι

της ηλικιακής ομάδας 18-24 ανήλθαν σε 2.112 άτομα και της ηλικιακής ομάδας 25-29 σε 1.017 άτομα.

5. **Ευκαιρίες κατάρτισης και πιστοποίησης για άνεργους νέους 18-24 ετών σε ειδικότητες που αφορούν σε τομείς αιχμής της ελληνικής οικονομίας**, για την κατάρτιση, συμβουλευτική και πιστοποίηση 14.572 ανέργων νέων Εκτός Απασχόλησης, Εκπαίδευσης ή Κατάρτισης.
6. **Πιλοτικό Πρόγραμμα υποστήριξης Επιχειρηματικών Σχεδίων ανέργων νέων 18-29 ετών**, με την παροχή υπηρεσιών καθοδήγησης σε αρχικά 3.000 άνεργους για την ωρίμανση επιχειρηματικών ιδεών και τη διαμόρφωση βιώσιμων επιχειρηματικών σχεδίων.
7. **Πρόγραμμα επιχορήγησης επιχειρήσεων για την απασχόληση 1.459 ανέργων νέων, ηλικίας 18-24 ετών και 1.295 ανέργων νέων, ηλικίας 25-29 ετών**, κυρίως σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα και σε Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας, με συνολικά 244 ωφελούμενους.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΥΔ ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ για την ΠΑΝ, η υλοποίηση έως τις 31/12/2018 σε επίπεδο των σημαντικότερων κοινών δεικτών συμμετεχόντων έχει ως εξής:

- **60.893** άνεργοι, συμπεριλαμβανομένων των μακροχρόνια ανέργων (C001), εκ των οποίων 31.828 ήταν κάτω των 25 ετών (C006),
- **53.351** άνεργοι που ολοκληρώνουν την παρέμβαση που υποστηρίζεται από την ΠΑΝ (CR01Y),
- **11.871** άνεργοι που λαμβάνουν προσφορά εργασίας, συνεχιζόμενης εκπαίδευσης, μαθητείας ή πρακτικής άσκησης αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους (CR02Y),
- **21.203** άνεργοι που συμμετέχουν σε εκπαίδευση/κατάρτιση, ή που αποκτούν εξειδίκευση, ή που κατέχουν θέση απασχόλησης συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους (CR03Y),
- **13.602** μακροχρόνια άνεργοι που συμμετέχουν σε εκπαίδευση/κατάρτιση, ή που αποκτούν εξειδίκευση, ή που κατέχουν θέση απασχόλησης αυτοαπασχολούνται, αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους (CR06Y).

β) Περιγραφή τυχόν προβλημάτων που προέκυψαν κατά την υλοποίηση της ΠΑΝ και των μέτρων που λήφθηκαν για την αντιμετώπισή τους

Η υλοποίηση της ΠΑΝ δεν κατέγραψε σε επιχειρησιακό επίπεδο ουσιαστικά προβλήματα υλοποίησης, εκτός της αρχικής χρονοκαθυστερήσης στη συλλογή των microdata των ωφελούμενων, η οποία αντιμετωπίστηκε μέσα από επαφές της ΕΥΔ με:

- τους δικαιούχους των πράξεων για τη διασφάλιση της ενσωμάτωσης των microdata στο σύστημα παρακολούθησης
- τη συνεργασία με την ΕΥΣΕΚΤ για τις διαδικασίες συλλογής τους
- τους φορείς υλοποίησης για την προετοιμασία και παραμετροποίηση των πληροφοριακών τους συστημάτων και
- την ΑΠΔΠΧ ως προς τα ζητήματα προσωπικών δεδομένων

Ως τελική λύση προκρίθηκε η συμπερίληψη στο Σ.Δ.Ε του ΕΠ του εντύπου Ε.Ι.1.1 («Ειδικές Υποχρεώσεις Δικαιούχων Πράξεων ΕΚΤ/ΠΑΝ») όπου καταγράφονται οι υποχρεώσεις των δικαιούχων ως προς τη συλλογή, επεξεργασία και καταχώρηση των microdata και οι χρονικές προθεσμίες για την υλοποίησή τους.

Ειδικότερα προβλήματα στις 2 δράσεις, «Επιταγές εισόδου για νέους 18-24 και 25-29 ετών σε ιδιωτικές επιχειρήσεις για απόκτηση εργασιακής εμπειρίας», αφορούσαν στις καθυστερήσεις από πλευράς παρόχων ως προς τη συλλογή και αποστολή στην ΕΥΔ των σχετικών παραστατικών, για την ολοκλήρωση των διαδικασιών αποπληρωμής, λόγω του μεγάλου αριθμού ωφελουμένων.

γ) Αξιολόγηση της υλοποίησης της ΠΑΝ όσον αφορά τους σκοπούς και τους στόχους που έχουν οριστεί, καθώς και τη συμβολή στην εφαρμογή της Εγγύησης για τη Νεολαία

Η 2η αξιολόγηση αφορά στο σύνολο των δράσεων της ΠΑΝ και παρέχει αποτελέσματα από την έρευνα πεδίου που πραγματοποιήθηκε για δράσεις που υλοποιήθηκαν το διάστημα 2016-2018, σε δείγμα 1.934 συμμετεχόντων, με τα ακόλουθα βασικά αποτελέσματα:

Δείκτης Μακροπρόθεσμου Αποτελέσματος ΠΑΝ (εντός 6 μηνών μετά την ολοκλήρωση ή την πρόωρη αποχώρηση συμμετεχόντων)

- Το 30,09% των ωφελουμένων κατέχουν θέση απασχόλησης / αυτοαπασχολούνται
- Το 0,26% των ωφελουμένων από μειονεκτούσες πληθυσμιακές κατηγορίες, κατέχουν θέση απασχόλησης / αυτοαπασχολούνται
- Το 2,84% συμμετέχουν σε συνεχιζόμενη εκπαίδευση, ή σε προγράμματα κατάρτισης
- Το 28,75% κατέχουν θέση εργασίας
- Το 1,34% αυτοαπασχολούνται

Βασικά στοιχεία της προσφοράς εργασίας

- Στο 17,63% των ωφελουμένων έγινε προσφορά εργασίας, (κυρίως αμέσως μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος από την επιχείρηση της πρακτικής άσκησης) και το 78,59% αυτών την αποδέχτηκε
- Το 44,48% των θέσεων αφορούσαν συμβάσεις ορισμένου χρόνου και το 55,52% αορίστου χρόνου (57,07% πλήρους απασχόλησης)
- Το 54,07% των θέσεων είχαν αμοιβή μεταξύ 300-600€ και το 8,14% 601-800€
- Το 45,75% δήλωσαν ότι η εργασία ήταν αντίστοιχη του επιπέδου σπουδών που διέθεταν και το 46,63% ότι ήταν συναφής με την προηγούμενη εμπειρία τους
- Το 58,36% των ωφελουμένων δήλωσε υψηλό / πολύ υψηλό βαθμό ικανοποίησης από την προσφερόμενη θέση

Αξιολόγηση των προγραμμάτων

- Για το 81,08%, το πρόγραμμα συνέβαλε στην αναβάθμιση των επαγγελματικών προσόντων τους και για το 39,5% σε υψηλό / πολύ υψηλό βαθμό στην ένταξή τους στην αγορά εργασίας
- Το 65,15% δήλωσε υψηλό / πολύ υψηλό βαθμό ικανοποίησης από το πρόγραμμα
- Το 96,69% δήλωσε την επιθυμία για επανάληψη αντίστοιχων δράσεων
- Καταγράφηκε η ανάγκη υποστήριξης της στοχευμένης επιμόρφωσης του πληθυσμού και η βελτίωση των επιμέρους στοιχείων (βελτίωση της ύλης, στόχευση της πρακτικής, κ.ά.).

Συνοπτικά συμπεράσματα αξιολόγησης

- 1. Ως προς τους μακροπρόθεσμους στόχους,** εξυπηρετούνται σχετικά περιορισμένα στο χρονικό διάστημα αμέσως μετά από την ολοκλήρωση του Προγράμματος και υψηλότερα σε βραχυ – μεσοπρόθεσμο ορίζοντα.
- 2. Ως προς την Υλοποίηση,** τα ποσοτικά και ποιοτικά αποτελέσματα κατέδειξαν τον ακριβή σχεδιασμό των δράσεων.
- 3. Ως προς την Αποτελεσματικότητα,** σύμφωνα με τη μέτρηση των Δεικτών Μακροπρόθεσμων Αποτελεσμάτων για το χρονικό διάστημα εξέτασης τους (07/2017-06/2018), η τιμή του δείκτη CR06 ανέρχεται σε ποσοστό 30,09%, αυξημένος κατά εννέα (9) ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με την τιμή που είχε κατά την 1η αξιολόγηση (ποσοστό 21%). Επιπλέον:

- Οι **ωφελοούμενοι** των δράσεων συμμετείχαν σε ικανοποιητικό βαθμό στις δράσεις κατάρτισης. Η συμμετοχή των μειονεκτουσών ομάδων είναι σχετικά μικρή αναλογικά με το σύνολο και εμφανίζει ακόμη μικρότερα ποσοστά αξιοποίησης των δράσεων.
  - Η **έννοια της βιώσιμης απασχόλησης** μέσω του εύρους και των αποδοχών αυτών στους οποίους προσφέρθηκε εργασία, κινήθηκε σε χαμηλά επίπεδα.
- 4. Ως προς την Αποδοτικότητα** των δράσεων, στις περισσότερες περιπτώσεις κυμαίνεται μεταξύ 39% - 42%. Η πιο αποδοτική δράση (επίτευξη αρχικού στόχου 93%) είναι η δράση «Κατάρτιση, πιστοποίηση και συμβουλευτική με στόχο την ενδυνάμωση των δεξιοτήτων άνεργων νέων 18-24 ετών σε ειδικότητες του τομέα της Εφοδιαστικής Αλυσίδας – Logistics».
- 5. Ως προς τις Επιπτώσεις**, σημαντικό στοιχείο είναι ότι οι νέες Πολιτικές, περιλαμβάνουν την ΠΑΝ ως σημαντικό άξονα υλοποίησης και ως κατευθυντήριο μέσο για την επίτευξη των ποσοτικών και ποιοτικών στόχων.

Από την αξιολόγηση της περιόδου 2016-2018 και το σχεδιασμό των δράσεων αλλά και τη γενικότερη στόχευση της ΠΑΝ, διαπιστώνεται ότι τα αναγνωρισμένα ως θετικά στοιχεία του σχεδιασμού σε γενικές γραμμές παρέμειναν. Βάσει των δευτερογενών πηγών έρευνας, προκύπτει μία ικανοποιητική εικόνα του σχεδιασμού της ΠΑΝ σε σχέση με το εξωτερικό περιβάλλον, τις διατυπωμένες προγραμματικές ανάγκες και την ευρύτερη οικονομική κατάσταση της χώρας.

Η 2η Αξιολόγηση της ΠΑΝ για τις δράσεις που υλοποιήθηκαν το διάστημα 2016-2018, οι οποίες περιλάμβαναν προγράμματα θεωρητικής κατάρτισης, πρακτική άσκηση και υπηρεσίες υποστήριξης και συμβουλευτικής καθοδήγησης και στα οποία συμμετείχαν 12.004 άτομα, κατέληξε στα παρακάτω συνοπτικά συμπεράσματα:

- Τα ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά της εργασίας που λαμβάνουν οι ωφελοούμενοι της ΠΑΝ, **δεν αξιολογούνται ως ιδιαίτερα ικανοποιητικά** (περιορισμένος αριθμός θέσεων, σχετικά μικρή διάρκεια και με βασικό μισθό).
- Η **συμμετοχή των ωφελουμένων πληθυσμιακών ομάδων αναφοράς είναι σημαντική**, κάτι που οδηγεί στο συμπέρασμα ότι ο σχεδιασμός και η υλοποίηση των παρεμβάσεων ως πολιτικές υποβοήθησης της απασχόλησης και της ανάπτυξης των επιμέρους τυπικών και ουσιαστικών προσόντων, ενδιαφέρει τους άμεσα ενδιαφερόμενους.
- Η **συμμετοχή των μειονεκτουσών ομάδων του πληθυσμού είναι σχετικά μικρή** αναλογικά με το σύνολο και εμφανίζει ακόμη μικρότερα ποσοστά συμμετοχής σε δράσεις της ΠΑΝ.
- Η **έννοια της βιώσιμης απασχόλησης μέσω της ΠΑΝ πρέπει να αντιμετωπιστεί συνδυαστικά με άλλους παράγοντες** (άλλες μορφές απασχόλησης, ελλιπή κίνητρα συμμετοχής και έλλειμμα πληροφόρησης) οι οποίοι λειτουργούν είτε αποτρεπτικά, είτε ανταγωνιστικά ως προς την επιτυχή έκβαση των πολιτικών της ΠΑΝ.
- Η **ποιότητα των επιμέρους στοιχείων των προγραμμάτων της ΠΑΝ μπορεί να βελτιωθεί** περαιτέρω ώστε να αυξηθούν οι πιθανότητες επιτυχούς τοποθέτησης των ανέργων στην αγορά εργασίας με τρόπο βιώσιμο και αποτελεσματικό.

Συνδυάζοντας την **πληροφόρηση και τα συμπεράσματα που προέκυψαν από τις δύο αξιολογήσεις της ΠΑΝ** συμπεραίνεται ότι **οι δράσεις της συνδέονται άρρηκτα με την εφαρμογή του συστήματος «Εγγύηση για τη Νεολαία»**, και συνιστούν παρεμβάσεις και συστήματα παρεμβάσεων με μεταρρυθμιστικές όψεις ή συνεπικουρούν το μεταρρυθμιστικό έργο ανανέωσης, αναδιάρθρωσης, εκσυγχρονισμού και επαναπροσδιορισμού θεσμών, δομών, μηχανισμών και πολιτικών στήριξης ή/και ενίσχυσης της νεανικής απασχόλησης, υπερβαίνοντας τη λογική μέτρων έκτακτης ανάγκης για την αντιμετώπιση του φαινομένου ανεργίας των νέων και ακολούθως των επιπτώσεών του. **Ωστόσο, απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για την αύξηση του αντίκτυπου του Προγράμματος «Εγγύηση για τη Νεολαία»**, τόσο όσον αφορά την

κάλυψη πληθυσμού όσο και την αποτελεσματικότητα. Σε αυτό το πλαίσιο, προκύπτουν οι εξής **οριζόντιες παρατηρήσεις**:

1. **Ο κίνδυνος υποτροπής των δυνητικά εργαζομένων σε καθεστώς ανεργίας**. Πρόσθετες ενεργητικές πολιτικές για την απασχόληση θα μπορούσαν να συμβάλλουν ώστε να παγιωθεί η εργασία των νέων σε θέσεις που θα προσφέρουν ικανοποιητικά επίπεδα βιώσιμης ή μόνιμης απασχόλησης με αντίστοιχα ικανοποιητικά επίπεδα αμοιβών.
2. **Το εκπαιδευτικό επίπεδο των συμμετεχόντων**, το οποίο κρίνεται σχετικά χαμηλό με την πολυπληθέστερη ομάδα να βρίσκεται στην κατηγορία των απόφοιτων Λυκείου με σημαντικά χαμηλή προϋπηρεσία μέχρι την είσοδό τους στις σχετικές δράσεις. Όπως είναι φυσικό, προτιμώνται ωφελούμενοι προγραμμάτων με τα υψηλότερα προσόντα και σχετική προϋπηρεσία, ώστε να μειωθεί το κόστος αρχικής προσαρμογής των νεοεισερχομένων στην εργασία.
3. **Ο χρόνος λήψης προτάσεων απασχόλησης**. Οι περισσότεροι ωφελούμενοι λαμβάνουν προσφορά εργασίας λίγο μετά την ολοκλήρωση των προγραμμάτων, γεγονός που οδηγεί στο συμπέρασμα ότι παράλληλα με τα τυπικά και επαγγελματικά προσόντα των απασχολούμενων, βασική προστιθέμενη αξία για τους συμμετέχοντες αποτελεί η επαφή με την αγορά εργασίας.

Όσον αφορά στην **πρόοδο υλοποίησης του οικονομικού και φυσικού αντικειμένου** στο πλαίσιο της **Επενδυτικής Προτεραιότητας 8.2**, ο βαθμός απορρόφησης είναι ικανοποιητικός, ενώ **σημειώνεται η επίτευξη των οροσήμων 2018**, τόσο του **οικονομικού δείκτη F100**, όσο και του **δείκτη εκροής 10301-Συμμετέχοντες έως 29 ετών**. Βάσει της πορείας υλοποίησης της ΠΑΝ εκτιμάται ότι είναι εφικτή η επίτευξη των στόχων για το 2023.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

Πρόοδος υλοποίησης του ΕΣΠΑ 2014-2020 ανά Θεματικό Στόχο

ΘΣ 1: Ενίσχυση της Έρευνας, της Τεχνολογικής Ανάπτυξης και της Καινοτομίας

Το σύνολο των πόρων που έχουν δεσμευθεί για δράσεις του ΘΣ 1 ανέρχεται σε 1.077,8 Μ€ ΚΣ (1.372,1 Μ€ ΔΔ) από το ΕΤΠΑ (906 Μ€ ΚΣ, 1.158,3 Μ€ ΔΔ) και το ΕΓΤΑΑ (171,9 Μ€ ΚΣ, 213,8 Μ€ ΔΔ) και έχουν κατανεμηθεί στο ΕΠΑνΕΚ, τα 13 ΠΕΠ και το ΠΑΑ.

Μέχρι 31.12.2018, η **συνολική ενεργοποίηση** του ΘΣ 1, σύμφωνα με τα δεδομένα των δημοσιευμένων προσκλήσεων ανέρχεται σε 59,5%, και η πρόοδος των ενταγμένων έργων σε σχέση με τους διαθέσιμους πόρους του ΘΣ 2 ανέρχεται σε εντάξεις 42,7%, συμβάσεις 36,7% και δαπάνες 2,9%.

Ειδικότερα, η **ενεργοποίηση** του ΘΣ 1 των ΕΠ του ΕΣΠΑ που χρηματοδοτούνται από το **ΕΤΠΑ** ανέρχεται σε 66,5% και πραγματοποιήθηκε μέσω της δημοσίευσης 47 προσκλήσεων, π/υ ΔΔ 770,2 Μ€ (14 προσκλήσεις από το ΕΠΑνΕΚ, π/υ ΔΔ 674,7 Μ€ & 33 προσκλήσεις από 12 ΠΕΠ, π/υ ΔΔ 95,5 Μ€). Η πλειοψηφία των προσκλήσεων που έχουν δημοσιευθεί εστιάζει στην αναβάθμιση ερευνητικών υποδομών, στην ενίσχυση σχημάτων συνεργασίας της ερευνητικής κοινότητας με τις επιχειρήσεις, στην υποστήριξη των ερευνητικών δραστηριοτήτων των επιχειρήσεων και στην υλοποίηση έργων διακρατικών και ευρωπαϊκών συνεργασιών και αναμένεται τα έργα που υλοποιούνται να συμβάλλουν στην ανάπτυξη διαφόρων μορφών συνεργασιών μεταξύ επιχειρήσεων και ερευνητικών και εκπαιδευτικών οργανισμών και στην αύξηση των δαπανών ΕΤΑ των επιχειρήσεων. Ο αριθμός των **ενταγμένων** πράξεων ανέρχεται σε 987, π/υ ΔΔ 586,2 Μ€ (50,6% των διαθέσιμων πόρων του ΕΤΠΑ), ενώ οι **νομικές δεσμεύσεις** που έχουν πραγματοποιηθεί έως 31.12.18 ανέρχονται σε 503,7 Μ€, ήτοι το 43,5% των διαθέσιμων πόρων και το 85,9% του π/υ των ενταγμένων έργων. Για τα έργα αυτά οι **πιστοποιημένες δαπάνες** ανέρχονται στο ποσό των 39,8 Μ€, ήτοι 3,4% του συνόλου των πόρων του ΕΤΠΑ που έχουν προβλεφθεί για την περίοδο 2014-2020 και 7,9% των συμβασιοποιημένων πόρων. Στα ανωτέρω ενταγμένα έργα περιλαμβάνονται και 2 έργα phasing, π/υ ΔΔ 11,48 Μ€, με νομικές δεσμεύσεις 4,1 Μ€ και δαπάνες 1,9 Μ€ (*Υποστήριξη των πολιτικών και κάλυψη μελλοντικών αναγκών - Πράσινο Νησί & Επέκταση, ανακαίνιση κτιριακών υποδομών στο Μπενάκειο Φυτοπαθολογικό Ινστιτούτο στην Κηφισιά*).

Σο πλαίσιο του **ΠΑΑ**, έχουν εκδοθεί 14 προσκλήσεις στον ΘΣ 1, π/υ ΔΔ 46,5 Μ€, ενεργοποιώντας το 21,8% των αντίστοιχων διαθέσιμων πόρων του ΕΓΤΑΑ, ενώ μέχρι 31.12.2018 δεν υπάρχουν εντάξεις.

Η ενεργοποίηση των παρεμβάσεων του ΘΣ 1 καθυστέρησε εξαιτίας της αυτοδέσμευσης, της μη εκπλήρωσης των αιρεσιμοτήτων 1.1 και 1.2, των δυσχερειών στην εφαρμογή του νέου ΠΣΚΕ, την εξελισσόμενη και πρωτόγνωρη για τα ελληνικά δεδομένα διαδικασία της επιχειρηματικής ανακάλυψης και το πολύπλοκο θεσμικό πλαίσιο των Κρατικών Ενισχύσεων.

Σε επίπεδο δεικτών εκροών και αποτελεσμάτων, η πρόοδος της ενεργοποίησης των σχετικών προσκλήσεων και δράσεων κρατικών ενισχύσεων δεν αντικατοπτρίζεται στις τιμές επίτευξης των αντίστοιχων δεικτών, καθώς η πλειοψηφία των ενταγμένων έργων (έργα ερευνητικών υποδομών και στρατηγικής ανάπτυξης ερευνητικών φορέων, διμερών και ευρωπαϊκών E&T συνεργασιών, ερευνητικά έργα του Α' κύκλου της δράσης ΕΔΚ) είναι σε στάδιο υλοποίησης.

Στο ΕΠΑνΕΚ, σε ό,τι αφορά την ενίσχυση επιχειρήσεων και ερευνητικών κέντρων έχουν ενταχθεί 65 ερευνητικά έργα στο πλαίσιο διμερών και ευρωπαϊκών E&T συνεργασιών και 576 ερευνητικά έργα του Α' κύκλου της δράσης «ΕΡΕΥΝΩ - ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ - ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ» -ΕΔΚ (σημειώνεται ότι, είναι ήδη σε εξέλιξη και η αξιολόγηση των 2.912 προτάσεων που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο του Β' κύκλου της δράσης ΕΔΚ, με αιτούμενη ΔΔ 1.742 εκ. €, και εκτιμάται ότι, η ενιαία δράση κρατικών ενισχύσεων ΕΔΚ, Α' και Β' κύκλος, αναμένεται να υπερβεί τα 540 εκατ. € ΔΔ). Επίσης, υλοποιούνται 2 έργα υποδομής, 25 έργα ερευνητικών υποδομών του Οδικού Χάρτη και 30 έργα στρατηγικής

ανάπτυξης ερευνητικών φορέων που εποπτεύονται από τη ΓΓΕΤ. Επιμέρους δράσεις του ΘΣ 1, αρκετά μικρότερης κλίμακας, υλοποιούνται και σε ΠΕΠ. Στην υποστήριξη δράσεων της ε.π. 1b συμμετέχει και το ΤΑΕΣΥΜ με 70 Μ€.

Στα **αποτελέσματα**, οι δαπάνες Ε&Α των επιχειρήσεων ανέρχονται σε ποσοστό 0,51% του ΑΕΠ για το σύνολο της χώρας (οριστικοποιημένα στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ 2017). Επίσης, καταγράφεται ο αριθμός των 60 πατεντών για το 2018 (Τ4223), καθώς και ο αυξημένος μέσος όρος αναφορών ανά δημοσίευση Ελλήνων ερευνητών (Δείκτης απήχησης – Τ4224), ο οποίος, σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία των ετών 2015 – 2016, υπερβαίνει τους στόχους.

Η χρηματοδοτική συμβολή του ΘΣ 1 στους στόχους της **Κλιματικής Αλλαγής** προγραμματικά ήταν 0,5% και η υλοποίηση μέχρι 31/12/2018 ήταν στο 24,9% του στόχου αυτού.

ΘΣ 2: Βελτίωση της πρόσβασης σε Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), της χρήσης και της ποιότητάς τους

Το σύνολο των πόρων που έχουν δεσμευθεί για δράσεις του **ΘΣ 2** ανέρχεται σε 844,6 Μ€ ΚΣ (1.089,6 Μ€ ΔΔ) από το ΕΤΠΑ (778,2 Μ€ ΚΣ, 1.010,5 Μ€ ΔΔ) και το ΕΓΤΑΑ (56,5 Μ€ ΚΣ, 79,2 Μ€ ΔΔ) και έχουν κατανεμηθεί στο ΕΠΑνεΚ, το ΕΠ ΜΔΤ, τα 13 ΠΕΠ και το ΠΑΑ.

Μέχρι 31.12.18, η **συνολική ενεργοποίηση** του ΘΣ 2, σύμφωνα με τα δεδομένα των δημοσιευμένων προσκλήσεων ανέρχεται σε 82,7%, και η πρόοδος των ενταγμένων έργων σε σχέση με τους διαθέσιμους πόρους του ΘΣ 2 ανέρχεται σε εντάξεις 41,7%, συμβάσεις 28,4% και δαπάνες 21%.

Ειδικότερα, η **ενεργοποίηση** του ΘΣ 2 των ΕΠ του ΕΣΠΑ που χρηματοδοτούνται από το **ΕΤΠΑ** ανέρχεται σε 85,3% και πραγματοποιήθηκε μέσω της δημοσίευσης 56 προσκλήσεων, π/υ ΔΔ 861,5 Μ€ (17 προσκλήσεις από το ΕΠΑνεΚ π/υ ΔΔ 415,7 Μ€, 9 προσκλήσεις από ΕΠ ΜΔΤ π/υ ΔΔ 383,3 Μ€ & 30 προσκλήσεις από 9 ΠΕΠ, π/υ ΔΔ 62,6 Μ€). Ο αριθμός των **ενταγμένων** πράξεων έως 31.12.18 ανέρχεται σε 54 έργα π/υ 414,6 Μ€ συμπεριλαμβανομένων 144,7 Μ€ σε 41 έργα phasing, ήτοι 41% του συνόλου των πόρων που έχουν προβλεφθεί για την περίοδο 2014-2020 για το ΘΣ 2. Οι **νομικές δεσμεύσεις** που έχουν πραγματοποιηθεί έως 31.12.18 ανέρχονται σε 270,1 Μ€, ήτοι το 65,2% του π/υ των ενταγμένων έργων και το 26,7% των διαθέσιμων πόρων, ενώ οι **πιστοποιημένες δαπάνες** ανέρχονται στο ποσό των 196,9 Μ€ (19,5% του συνόλου των πόρων του ΕΤΠΑ που έχουν προβλεφθεί για την περίοδο 2014-2020 και 72,9% των συμβασιοποιημένων πόρων), εκ των οποίων τα 110,28 Μ€ αφορούν phasing έργα.

Από το **ΠΑΑ** μέχρι 31.12.18 έχουν δημοσιευθεί 4 προσκλήσεις π/υ ΔΔ 39,7 Μ€ στο πλαίσιο του ΘΣ 2, ενώ έχουν ενταχθεί ισάριθμα έργα αντίστοιχου συνολικού π/υ, οποίος έχει συμβασιοποιηθεί στο σύνολό του. Οι πιστοποιημένες δαπάνες ανέρχονται σε 32,1 Μ€, ήτοι 40,6% του συνόλου των πόρων του ΕΓΤΑΑ που έχουν προβλεφθεί για την περίοδο 2014-2020 στον ΘΣ 2 και 81% των συμβασιοποιημένων πόρων.

Οι παρεμβάσεις αξιοποίησης των ΤΠΕ υποστηρίζουν την αναβάθμιση της λειτουργίας τομέων προτεραιότητας για την παροχή υπηρεσιών προς τους πολίτες, την ανάπτυξη ή αναβάθμιση βασικών υπηρεσιών δημόσιας διοίκησης, τη δημιουργία ή αναβάθμιση συστημάτων ΤΠΕ για την υποστήριξη οριζόντιων λειτουργιών των δημόσιων φορέων, τις εφαρμογές ΤΠΕ στις αστικές μεταφορές και την πρόσβαση σε ευρυζωνικά δίκτυα νέας γενιάς και προέρχονται κυρίως από το ΕΠ ΜΔΤ, το ΕΠΑνεΚ, αλλά και το ΠΕΠ Αττικής.

Σε επίπεδο **δεικτών εκροών και αποτελεσμάτων**, δεν αποτυπώνεται σημαντική πρόοδος των τιμών επίτευξης, καθώς, κυρίως λόγω των εκκρεμοτήτων εκπλήρωσης της αιρεσιμότητας 2.1 και της σχετικής αυτοδέσμευσης, αλλά και θεμάτων ωρίμανσης πολύπλοκων έργων, η ενεργοποίηση καθυστέρησε με αποτέλεσμα τα περισσότερα από τα ενταγμένα έργα να βρίσκονται σε στάδιο υλοποίησης.

Έχουν υλοποιηθεί 7 έργα δημιουργίας ή αναβάθμισης συστημάτων ΤΠΕ για την υποστήριξη οριζόντιων λειτουργιών των δημόσιων φορέων (Τ4627) και 13 έργα ΤΠΕ που υποστηρίζουν την αναβάθμιση της λειτουργίας τομέων προτεραιότητας του ΕΠ ΜΔΤ για την παροχή υπηρεσιών προς πολίτες (Τ4632).

Όσον αφορά στη συνδεσιμότητα, 44.588 πρόσθετα νοικοκυριά έχουν πρόσβαση σε ευρυζωνικά δίκτυα με ταχύτητα τουλάχιστον 30 Mbps (C010).

Το μεγάλο έργο «Ultrafast Broadband» επανασχεδιάστηκε, κοινοποιήθηκε και δίνονται διευκρινίσεις προκειμένου να οριστικοποιηθεί και να υποβληθεί ΦΜΕ τους επόμενους μήνες και να προχωρήσει η διαδικασία υλοποίησης του με στόχο 3.308.887 πρόσθετα νοικοκυριά θα έχουν πρόσβαση σε ευρυζωνικά δίκτυα με ταχύτητες τουλάχιστον 100 Mbps-αναβαθμίσιμες σε 1 gigabit ή με ταχύτητες τουλάχιστον 100 Mbps (δείκτης 04603). Σχετικά με το μεγάλο έργο «ΣΥΖΕΥΞΙΣ II», μεταφέρθηκαν πόροι ύψους 80.000.000€ Δ.Δ. από το ΕΠΑΝΕΚ στο ΕΠ ΜΔΤ, και έχει πλέον εκδοθεί η σχετική πρόσκληση, από την οποία θα συγχρηματοδοτηθούν οι εκτελεστικές συμβάσεις του «ΣΥΖΕΥΞΙΣ II», οι οποίες είναι στο στάδιο της κατακύρωσης, ώστε με την υλοποίηση τους θα υποστηριχθεί η λειτουργία των δημόσιων φορέων σε 33.791 σημεία παρουσίας (κτίρια) του δικτύου (T4652).

Το μεγάλο έργο του Κτηματολογίου υλοποιείται (έχουν υπογραφεί 27 από τις 32 συμβάσεις) για την εγγραφή 16.573.517 δικαιωμάτων (δείκτης 08206).

Στο πλαίσιο των Δράσεων «Ψηφιακό Βήμα» / «Ψηφιακό Άλμα», οι οποίες αφορούν στην ενίσχυση επιχειρήσεων για την ψηφιακή αναβάθμισή τους και προκηρύχθηκαν στο τέλος του 2018, υπεβλήθησαν 5.820 αιτήσεις ΔΔ 84,8 εκ € και 685 αιτήσεις ΔΔ 56,5 εκ. € αντιστοίχως, των οποίων η αξιολόγηση ολοκληρώνεται, ενώ έχουν ξεκινήσει και οι πρώτες εντάξεις (2019).

Στα αποτελέσματα των δεικτών του ΘΣ 2, καταγράφηκε η αύξηση του ποσοστού κάλυψης των ευρυζωνικών συνδέσεων επόμενης γενιάς σε 65,86% (T4226), οι 478.385 πολίτες που έχουν προσωποποιημένη πρόσβαση στο ενιαίο σημείο πρόσβασης των πολιτών (T4640) και η χρήση του διαδικτύου για υπηρεσίες του δημοσίου από το 49,7% των πολιτών, στο σύνολο της χώρας.

Το ΠΑΑ υλοποιεί το συνεχιζόμενο έργο του ΠΑΑ 2007-2013 «Ανάπτυξη Ευρυζωνικών Υποδομών σε Αγροτικές Λευκές Περιοχές της Ελληνικής Επικράτειας και Υπηρεσίες Εκμετάλλευσης – Αξιοποίησης των Υποδομών στις περιφέρειες Αττικής, Κ. Μακεδονίας, Νησιά Νοτίου Αιγαίου και Στερεάς Ελλάδας» που αποτελεί το τμήμα που χρηματοδοτείται από το ΕΓΤΑΑ του έργου «Ανάπτυξη Ευρυζωνικών Υποδομών σε Αγροτικές “Λευκές” Περιοχές της Ελληνικής Επικράτειας και Υπηρεσίες Εκμετάλλευσης- Αξιοποίησης των Υποδομών με ΣΔΙΤ» - Rural Broadband. Η καλή πορεία εξέλιξης του τομέα επικέντρωσης αντανάκλαται και στις τιμές των δεικτών εκρών 01 (πληρωμές ύψους 31Μ€ που διαμορφώνει το ποσοστό απορρόφησης σε 40%), ενώ η τιμή του δείκτη αποτελέσματος Α25/Σ24: «Ποσοστό του αγροτικού πληθυσμού που επωφελείται από νέες ή βελτιωμένες υπηρεσίες/υποδομές(ΤΠΕ)» παρουσιάζει υστέρηση, λαμβάνοντας την τιμή 0,8 που αντιστοιχεί σε 48.351 κατοίκους (έναντι στόχου 601.365), αλλά θα αυξηθεί σημαντικά εντός του 2019 με την ολοκλήρωση των έργων της Α΄ φάσης και στις τρεις ζώνες.

Τα έργα που υλοποιούνται στο πλαίσιο του ΘΣ 2 δεν έχουν συμβολή στους στόχους της **Κλιματικής Αλλαγής**.

ΘΣ 3: Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων συμπεριλαμβανομένων και αυτών του γεωργικού τομέα (για το ΕΓΤΑΑ) και του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (για το ΕΤΘΑ)

Το σύνολο των πόρων που έχει κατανεμηθεί στο **ΘΣ 3** ανέρχεται σε 2.787,7 Μ€ ΚΣ (3.493,6 Μ€ ΔΔ), από το ΕΤΠΑ (1.410,3 Μ€ ΚΣ, 1.800,9 Μ€ ΔΔ), το ΕΓΤΑΑ (1.203,8 Μ€ ΚΣ, 1.461,1 Μ€ ΔΔ) και το ΕΤΘΑ (173,6 Μ€ ΚΣ, 231,5 Μ€ ΔΔ) κατανεμημένο στο ΕΠΑΝΕΚ, στα 13 ΠΕΠ, στο ΠΑΑ και στο ΕΠΑΛΘ.

Μέχρι 31.12.18, η **συνολική ενεργοποίηση** του ΘΣ 3, σύμφωνα με τα δεδομένα των δημοσιευμένων προσκλήσεων ανέρχεται σε 103%, και η πρόοδος των ενταγμένων έργων σε σχέση με τους διαθέσιμους πόρους του ΘΣ 3 ανέρχεται σε εντάξεις 72,4%, συμβάσεις 69,7% και δαπάνες 22,1%.

Ειδικότερα, η **ενεργοποίηση** του ΘΣ 3 των ΕΠ του ΕΣΠΑ που χρηματοδοτούνται από το **ΕΤΠΑ** ανέρχεται σε 122,5% και πραγματοποιήθηκε μέσω της δημοσίευσης 51 προσκλήσεων, π/υ ΔΔ 2.206,5 Μ€ (15 προσκλήσεις από το ΕΠΑΝΕΚ, π/υ ΔΔ 1.943,3 Μ€ & 36 προσκλήσεις από τα 13 ΠΕΠ,

π/υ ΔΔ 263,1 Μ€). Ο αριθμός των **ενταγμένων** πράξεων έως 31/12/18 ανέρχεται σε 9.985 έργα π/υ 1.514,2 Μ€, ήτοι 84,1% των διαθέσιμων πόρων του ΕΤΠΑ και διατέθηκε κυρίως σε δράσεις κρατικών ενισχύσεων και χρηματοδοτικών εργαλείων. Οι **νομικές δεσμεύσεις** που έχουν πραγματοποιηθεί έως 31.12.18 ανέρχονται σε 1.502,4 Μ€, ήτοι το 99,2% του π/υ των ενταγμένων έργων και το 83,4% των διαθέσιμων πόρων του ΕΤΠΑ, ενώ οι **πιστοποιημένες δαπάνες** ανέρχονται στο ποσό των 192,8 Μ€ (10,7% των διαθέσιμων πόρων του ΕΤΠΑ και 12,8% των συμβασιοποιημένων πόρων του).

Από το **ΠΑΑ**, μέχρι 31.12.2018 έχουν δημοσιευτεί (συμπεριλαμβανομένων και των ανειλημμένων υποχρεώσεων) 67 προσκλήσεις π/υ 1.220,2 Μ€ (83,5% ενεργοποίηση). Ο συνολικός αριθμός των ενταγμένων πράξεων ανέρχεται σε 60.983 με π/υ 919,2 Μ€, ήτοι το 62,9% των διαθέσιμων πόρων και αφορά στην αναδιάρθρωση και τον εκσυγχρονισμό των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και στην ενίσχυση των νέων γεωργών, τη συμμετοχή σε συστήματα ποιότητας, τοπικές αγορές και ομάδες/οργανώσεις παραγωγών, καθώς την ενίσχυση του τομέα της μεταποίησης και της εμπορίας τροφίμων και ποτών. Οι νομικές δεσμεύσεις ανέρχονται σε 857,2 Μ€, ήτοι το 93,3% του π/υ των ενταγμένων έργων και το 58,7% των διαθέσιμων πόρων του ΕΓΤΑΑ. Οι πιστοποιημένες δαπάνες ανέρχονται σε 571,4 Μ€ (39,1% των διαθέσιμων και 66,7% των συμβασιοποιημένων πόρων του ΕΓΤΑΑ).

Από το **ΕΠΑΛΘ**, μέχρι 31.12.2018 έχουν δημοσιευτεί 10 προσκλήσεις π/υ 171,7 Μ€ (74,2% ενεργοποίηση). Ο συνολικός αριθμός των ενταγμένων πράξεων ανέρχεται σε 180 με π/υ 94,8 Μ€ (4 έργα phasing π/υ 6,1 Μ€), ήτοι το 40,9% των διαθέσιμων πόρων και αφορά κυρίως αλιευτικούς λιμένες, ιχθυόσκαλες, καταφύγια και καινοτομία στην Αλιεία, καθώς και την υδατοκαλλιέργεια και την μεταποίηση. Οι νομικές δεσμεύσεις ανέρχονται σε 76,3 Μ€, ήτοι το 80,5% του π/υ των ενταγμένων έργων και το 33% των διαθέσιμων πόρων του ΕΤΘΑ. Οι πιστοποιημένες δαπάνες ανέρχονται σε 7,3 Μ€ (3,1% των διαθέσιμων και 9,5% των συμβασιοποιημένων πόρων του ΕΤΘΑ), εκ των οποίων τα 3 Μ€ αφορούν phasing έργα.

Για την καθυστέρηση ενεργοποίησης του κυρίως όγκου των παρεμβάσεων του ΘΣ 3, κύριες δυσκολίες αποτέλεσαν οι δυσχέρειες στην εφαρμογή του νέου ΠΣΚΕ, οι νομικής μορφής δυσκολίες στη διαδικασία επιλογής Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης στα ΠΕΠ, η καθυστέρηση των αξιολογήσεων των δράσεων ενισχύσεων, η θέσπιση του νέου κανονιστικού πλαισίου για τα χρηματοδοτικά εργαλεία της περιόδου 2014-2020 και οι ενέργειες που απαιτήθηκαν για την επικαιροποίηση των ex-ante αξιολογήσεων τους. Τα περισσότερα προβλήματα έχουν αντιμετωπιστεί και έγιναν ενέργειες για την επιτάχυνση των διαδικασιών αξιολόγησης, ένταξης και των διοικητικών ελέγχων.

Σε επίπεδο **δεικτών εκροών**, η αποτύπωση της προόδου επίτευξης των στόχων των ενισχύσεων του ΘΣ 3 παρουσιάζει υστέρηση, καθώς τα περισσότερα έργα είναι σε στάδιο υλοποίησης (έργα μελετών/ερευνών για τη στήριξη της καινοτομίας, της επιχειρηματικότητας, της βιομηχανίας, αναβάθμισης και ποιοτικού εκσυγχρονισμού ΜΜΕ, εκσυγχρονισμού και ίδρυσης τουριστικών ΜΜΕ, Επιχειρούμε Έξω - Υποστήριξη διεθνούς προβολής ΜΜΕ, κ.ά.), ενώ υπάρχουν και δράσεις σε στάδιο αξιολόγησης (Ανοικτά Κέντρα Εμπορίου, Εργαλειοθήκη επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων, καθώς και δράσεις σαφώς μικρότερης κλίμακας πλήθους δικαιούχων από τα ΠΕΠ).

Έχουν ήδη συσταθεί τα Ταμεία: Ταμείο Επιχειρηματικότητας II (ΤΕΠΙΧ II) στο πλαίσιο της Ε.Π.3c ΔΔ 400 εκ.€ και Ταμείο Επιχειρηματικών Συμμετοχών (ΤΑΕΣΥΜ/ EQUIFUND) στο πλαίσιο των Ε.Π. 3a, 3c, ΔΔ 130 εκ. €.

Στα **αποτελέσματα** των παρεμβάσεων του ΘΣ 3 καταγράφονται:

- 57,7% το ποσοστό των επιχειρήσεων που καινοτομούν στην Ελλάδα (δείκτης T4207)
- 120.166 εκατ. € η Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ) των 9 στρατηγικών τομέων της χώρας (δείκτης T4212)
- 21.479 εκατ. € οι εξαγωγές ελληνικών επιχειρήσεων στους 9 στρατηγικούς τομείς της χώρας (T4214)

Για το **ΠΑΑ**, το ποσοστό επίτευξης των στόχων του ΘΣ 3 έχει ως εξής:

- % γεωργικών εκμεταλλεύσεων που λαμβάνουν στήριξη στο πλαίσιο του ΠΑΑ για την πραγματοποίηση επενδύσεων με σκοπό την αναδιάρθρωση ή τον εκσυγχρονισμό (δείκτης Σ4): 44,76% (υποστηρίχθηκαν 2.785 εκμεταλλεύσεις)
- % γεωργικών εκμεταλλεύσεων με επιχειρηματικό σχέδιο ανάπτυξης/επενδύσεις για νέους γεωργούς που λαμβάνουν στήριξη στο πλαίσιο του ΠΑΑ (δείκτης Σ5): 86,99% (υποστηρίχθηκαν 22.279 νέοι γεωργοί)
- % γεωργικών εκμεταλλεύσεων που λαμβάνουν στήριξη για τη συμμετοχή τους σε συστήματα ποιότητας, τοπικές αγορές, βραχείες αλυσίδες εφοδιασμού και ομάδες/οργανώσεις παραγωγών (δείκτης Σ6): 3,94%
- % επενδύσεων στον τομέα της μεταποίησης και εμπορίας τροφίμων και ποτών που στηρίζονται από το ΠΑΑ : 27,78%
- % επιχειρήσεων στον τομέα της μεταποίησης και εμπορίας τροφίμων και ποτών που στηρίζονται από το ΠΑΑ : 54,44%
- % γεωργικών εκμεταλλεύσεων που συμμετέχουν σε συστήματα διαχείρισης κινδύνου: 0%.

Στο **ΕΠΑΛΘ**, στο πλαίσιο του ΘΣ 3, οι παρεμβάσεις αφορούν αλιευτικούς λιμένες, ιχθυόσκαλες και καταφύγια και καινοτομία στην Αλιεία. Ειδικότερα, έχουν ενταχθεί:

- 10 πράξεις, οι οποίες αφορούν 8 αλιευτικά καταφύγια και 2 ιχθυόσκαλες
- 8 πράξεις, οι οποίες αφορούν καινοτομία στην αλιεία
- 15 πράξεις καινοτομίας στην υδατοκαλλιέργεια
- 114 πράξεις για τις παραγωγικές επενδύσεις στην υδατοκαλλιέργεια
- 44 πράξεις για τη μεταποίηση

Η χρηματοδοτική συμβολή του ΘΣ 3 στους στόχους της **Κλιματικής Αλλαγής** προγραμματικά ήταν 1% και η υλοποίηση μέχρι 31/12/2018 ήταν στο 18,4% του στόχου αυτού.

ΘΣ 4: Υποστήριξη της μετάβασης σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς

Το σύνολο των πόρων που έχει κατανεμηθεί στον **ΘΣ 4** ανέρχεται σε 2.164,3 Μ€ ΚΣ (2.692,1 Μ€ ΔΔ), από το ΕΤΠΑ (1.466,6 Μ€ ΚΣ, 1.855,6 Μ€ ΔΔ), το ΤΣ (448,3 Μ€ ΚΣ, 527,5 Μ€ ΔΔ), το ΕΓΤΑΑ (244,4 Μ€ ΚΣ, 301,7 Μ€ ΔΔ) και το ΕΤΘΑ (5 Μ€ ΚΣ, 7,3 Μ€ ΔΔ), κατανεμημένο στο ΕΠΑΝΕΚ, στο ΕΠΥΜΕΠΕΡΑΑ, στα 13 ΠΕΠ, στο ΠΑΑ και στο ΕΠΑΛΘ.

Μέχρι 31.12.18, η **συνολική ενεργοποίηση** του ΘΣ 4, σύμφωνα με τα δεδομένα των δημοσιευμένων προσκλήσεων ανέρχεται σε 106,5%, και η πρόοδος των ενταγμένων έργων σε σχέση με τους διαθέσιμους πόρους του ΘΣ 4 ανέρχεται σε εντάξεις 98,2%, συμβάσεις 57,3% και δαπάνες 24,8%.

Ειδικότερα, η **ενεργοποίηση** του ΘΣ 4 των ΕΠ του ΕΣΠΑ που χρηματοδοτούνται από το **ΕΤΠΑ και το ΤΣ** ανέρχεται σε 90,5% και πραγματοποιήθηκε μέσω της δημοσίευσης 72 προσκλήσεων, π/υ ΔΔ 2.157 Μ€ (4 προσκλήσεις από το ΕΠΑΝΕΚ, π/υ ΔΔ 392,6 Μ€, 11 προσκλήσεις από το ΕΠΥΜΕΠΕΡΑΑ, π/υ ΔΔ 1.459,1 Μ€ και 57 προσκλήσεις από τα 13 ΠΕΠ, π/υ ΔΔ 305,2 Μ€). Ο αριθμός των **ενταγμένων** πράξεων έως 31.12.18 ανέρχεται σε 81 έργα π/υ 2.404,3 Μ€ (6 έργα phasing, π/υ 1.242,1 Μ€), ήτοι 100,9% του συνόλου των διαθέσιμων πόρων του ΕΤΠΑ και του ΤΣ, και αφορά παρεμβάσεις στον τομέα της ενέργειας και των μεταφορών. Οι **νομικές δεσμεύσεις** που έχουν πραγματοποιηθεί έως 31.12.18 ανέρχονται σε 1.302,7 Μ€ (1.079,6 Μ€ στα phasing), ήτοι το 54,2% του π/υ των ενταγμένων έργων και το 54,7% των διαθέσιμων πόρων των ΕΤΠΑ και ΤΣ, ενώ οι **πιστοποιημένες δαπάνες** ανέρχονται στο ποσό των 546,5 Μ€ (22,9% των διαθέσιμων πόρων και 42% των συμβασιοποιημένων πόρων των ΕΤΠΑ και ΤΣ), εκ των οποίων 479,9 Μ€ αφορούν phasing έργα.

Από το **ΠΑΑ**, μέχρι 31.12.2018 έχουν δημοσιευτεί (συμπεριλαμβανομένων και των ανειλημμένων υποχρεώσεων) 12 προσκλήσεις π/υ 703,8 Μ€ (233,3% ενεργοποίηση). Ο συνολικός αριθμός των ενταγμένων πράξεων ανέρχεται σε 44.634 με π/υ 240,7 Μ€, ήτοι το 79,8% των διαθέσιμων πόρων και αφορούν στη μείωση εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και αμμωνίας. Οι νομικές δεσμεύσεις ανέρχονται στο ύψος του π/υ των ενταγμένων έργων. Οι πιστοποιημένες δαπάνες ανέρχονται σε 120,8 Μ€ (40,1% των διαθέσιμων και 50,2% των συμβασιοποιημένων πόρων του ΕΓΤΑΑ).

Από το **ΕΠΑΛΘ**, μέχρι 31.12.2018 έχουν δημοσιευτεί 2 προσκλήσεις π/υ 5,3 Μ€ (72,7% ενεργοποίηση), αλλά δεν υπάρχουν ενταγμένα έργα.

Σε επίπεδο **δεικτών εκροών**, δεν αποτυπώνεται σημαντική πρόοδος, καθώς, τα περισσότερα από τα ενταγμένα έργα (έργα Μετρό Αθήνας και Θεσσαλονίκης, «Εξοικονομώ Κατ' Οίκον II», δράσεις τηλεθέρμανσης, ενεργειακές αναβαθμίσεις, κ.ά.) είναι σε στάδιο υλοποίησης.

Εντός του 2019 αναμένεται η ενεργοποίηση του Ταμείου Υποδομών και για τη χρηματοδότηση έργων παραγωγής και διανομής ενέργειας που προέρχεται από ΑΠΕ και σε έργα ενεργειακής αναβάθμισης δημόσιων κτιρίων, ενώ μετατέθηκε για τον Σεπτέμβριο του 2019 η υποβολή αιτήσεων για τον Β' Κύκλο του «Εξοικονομώ Κατ' Οίκον II».

Στους **δείκτες αποτελεσμάτων** του ΘΣ 4, καταγράφηκε η αύξηση του μεριδίου των ΑΠΕ στην Ακαθάριστη Τελική Κατανάλωση Ενέργειας σε ποσοστό 16,95% (T4215) και η αύξηση της ετήσιας εξοικονόμησης τελικής ενέργειας σε 552,71 ktoe / έτος (T4228 και άλλοι σχετικοί δείκτες σε ΠΕΠ, κατά περίπτωση).

Στο **ΠΑΑ**, η πρόοδος των παρεμβάσεων του ΘΣ 4 αποτυπώνει τις ενισχύσεις 107 Μ€ για:

- τη μετατροπή σε πρακτικές και μεθόδους βιολογικής γεωργίας σε 37.153,33 εκτάρια και
- τη διατήρηση πρακτικών και μεθόδων βιολογικής γεωργίας σε 209.812,88 εκτάρια

υπερβαίνοντας κατά πολύ τους αντίστοιχους στόχους 2023 της Περιοχής Εστίασης 5D.

Επίσης, το ποσοστό της γεωργικής και της δασικής γης που υπάγεται σε συμβάσεις διαχείρισης οι οποίες συμβάλλουν στη δέσμευση και στη διατήρηση του διοξειδίου του άνθρακα (Περιοχής Εστίασης 5E, δείκτης Σ19) ανήλθε στο 35,07% του στόχου 2023.

Η χρηματοδοτική συμβολή του ΘΣ 4 στους στόχους της **Κλιματικής Αλλαγής** προγραμματικά ήταν 28,3% και η υλοποίηση μέχρι 31/12/2018 ήταν στο 90,7% του στόχου.

ΘΣ 5: Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης των κινδύνων

Το σύνολο των πόρων που έχει κατανεμηθεί στον **ΘΣ 5** ανέρχεται σε 1.332,1 Μ€ ΚΣ (1.589,1 Μ€ ΔΔ), από το ΕΤΠΑ (240,6 Μ€ ΚΣ, 306,3 Μ€ ΔΔ), το ΤΣ (98,2 Μ€ ΚΣ, 115,5 Μ€ ΔΔ) και το ΕΓΤΑΑ (993,3 Μ€ ΚΣ, 1.167,3 Μ€ ΔΔ) κατανεμημένο στο ΕΠΥΜΕΠΕΡΑΑ, τα 13 ΠΕΠ και το ΠΑΑ.

Μέχρι 31.12.18, η **συνολική ενεργοποίηση** του ΘΣ 5, σύμφωνα με τα δεδομένα των δημοσιευμένων προσκλήσεων ανέρχεται σε 100,3%, και η πρόοδος των ενταγμένων έργων σε σχέση με τους διαθέσιμους πόρους του ΘΣ 5 ανέρχεται σε εντάξεις 72%, συμβάσεις 65,3% και δαπάνες 36,8%.

Ειδικότερα, η **ενεργοποίηση** του ΘΣ 5 των ΕΠ του ΕΣΠΑ που χρηματοδοτούνται από το **ΕΤΠΑ και το ΤΣ** ανέρχεται σε 96,5% και πραγματοποιήθηκε μέσω της δημοσίευσης 58 προσκλήσεων, π/υ ΔΔ 407 Μ€ (3 προσκλήσεις από το ΕΠΥΜΕΠΕΡΑΑ, π/υ ΔΔ 106,9 Μ€ και 55 προσκλήσεις από τα 13 ΠΕΠ, π/υ ΔΔ 300,1 Μ€). Ο αριθμός των **ενταγμένων** πράξεων ανέρχεται σε 124 έργα, π/υ 278,7 Μ€ (55,3 Μ€ σε 8 έργα phasing), ήτοι 66,1% των διαθέσιμων πόρων των ΕΤΠΑ και ΤΣ, που διατέθηκαν σε έργα αποχέτευσης ομβρίων, διευθετήσεις χειμάρρων, εξοπλισμούς πυροσβεστικού σώματος, αντιπλημμυρικά έργα και άλλα έργα πρόληψης και διαχείρισης κινδύνων. Οι **νομικές δεσμεύσεις** που έχουν πραγματοποιηθεί έως 31.12.18 ανέρχονται σε 130,1 Μ€ (47,4 Μ€ στα phasing), ήτοι το 46,7% του π/υ των ενταγμένων έργων και το 30,8% των διαθέσιμων πόρων των ΕΤΠΑ και ΤΣ, ενώ οι **πιστοποιημένες δαπάνες** ανέρχονται στο ποσό των 73,3 Μ€ (17,4% των διαθέσιμων πόρων και 56,3% των συμβασιοποιημένων πόρων των ΕΤΠΑ και ΤΣ), εκ των οποίων 28,2 Μ€ αφορούν phasing έργα.

Από το ΠΑΑ, μέχρι 31.12.2018 έχουν δημοσιευτεί (συμπεριλαμβανομένων και των ανειλημμένων υποχρεώσεων) 50 προσκλήσεις με ύψος π/υ 1.186,3 Μ€. Ο συνολικός αριθμός των ενταγμένων πράξεων ανέρχεται σε 1.828.285 έργα ύψους 865,1 Μ€, ήτοι το 74,1% των διαθέσιμων πόρων. Οι νομικές δεσμεύσεις ανέρχονται σε 907,2 Μ€, ήτοι το 104,9% του π/υ των ενταγμένων έργων και το 77,7% των διαθέσιμων πόρων του ΕΓΤΑΑ. Οι πιστοποιημένες δαπάνες ανέρχονται σε 512,3 Μ€ (43,9% των διαθέσιμων και 56,5% των συμβασιοποιημένων πόρων του ΕΓΤΑΑ).

Οι παρεμβάσεις του ΘΣ 5 υλοποιούνται κυρίως από ΠΕΠ και παρουσιάζουν σχετική υστέρηση, κατά περίπτωση, καθώς μικρό μέρος τους έχει ολοκληρωθεί, άλλες είναι υπό σχεδιασμό ή έχουν ενταχθεί, ενώ το έργο «Ανάπτυξη και εφαρμογή μέτρων διαχείρισης των κινδύνων πλημμύρας», που αφορά το σύνολο της Χώρας και συμβάλλει στο δείκτη αποτελέσματος «T4434-Έκταση Περιοχών για τις οποίες απαιτείται η αξιολόγηση και διαχείριση του κινδύνου πλημμυρών και η εφαρμογή μέτρων της Οδηγίας 2007/60/ΕΚ», είναι σε φάση υλοποίησης.

Ειδικότερα και σε σχέση με τους κοινούς δείκτες εκροών CO20 και CO21:

- 261.384 είναι ο πληθυσμός που ωφελείται από αντιπλημμυρικά μέτρα (CO20) και
- 124.286 είναι ο πληθυσμός που ωφελείται από μέτρα δασικής πυροπροστασίας (CO21)

Στο ΠΑΑ, η πρόοδος των παρεμβάσεων του ΘΣ 5 (σχετίζεται με όλες τις Περιοχές Εστίασης της Προτεραιότητας 4 – «Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που συνδέονται με τη γεωργία και τη δασοκομία») αποτυπώνει τις ενισχύσεις, κυρίως για:

- για αποζημιώσεις σε 1.199.341,31 εκτάρια ορεινών περιοχών και 913.507,88 εκτάρια σε περιοχές που αντιμετωπίζουν σημαντικά φυσικά μειονεκτήματα
- για τη μετατροπή σε πρακτικές και μεθόδους βιολογικής γεωργίας (114.440,39 εκτάρια) και τη διατήρηση πρακτικών και μεθόδων βιολογικής γεωργίας (293.544,61 εκτάρια)
- για γεωργοπεριβαλλοντικές και κλιματικές υποχρεώσεις (120.429,42 εκτάρια)

έχοντας ως αποτέλεσμα:

- το ποσοστό της γεωργικής γης που υπάγεται σε συμβάσεις διαχείρισης για τη βελτίωση της διαχείρισης του εδάφους και/ή της πρόληψης της διάβρωσης του εδάφους ανήλθε σε 10,12% βάσει πληρωμών, δηλαδή επιτεύχθηκε το 48,98% του στόχου για το 2023 (δείκτης Σ12),
- το ποσοστό της γεωργικής γης που υπάγεται σε συμβάσεις διαχείρισης για τη βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων ανήλθε σε 10,62% βάσει πληρωμών, δηλαδή επιτεύχθηκε το 61,27% του στόχου για το 2023 (δείκτης Σ10),
- το ποσοστό γεωργικής γης που υπάγεται σε συμβάσεις διαχείρισης για τη στήριξη της βιοποικιλότητας και/ή των τοπίων ανήλθε σε 10,62% βάσει πληρωμών, δηλαδή επιτεύχθηκε το 60,88% του στόχου για το 2023 (δείκτης Σ9).

Η χρηματοδοτική συμβολή του ΘΣ 5 στους στόχους της **Κλιματικής Αλλαγής** προγραμματικά ήταν 26,1% και η υλοποίηση μέχρι 31/12/2018 ήταν στο 72,4% του στόχου αυτού.

ΘΣ 6: Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικής χρήσης των πόρων

Το σύνολο των πόρων που έχει κατανεμηθεί στον **ΘΣ 6** ανέρχεται σε 4.662,7 Μ€ ΚΣ (5.670,5 Μ€ ΔΔ), από το ΕΤΠΑ (1.280,2 Μ€ ΚΣ, 1.624,8 Μ€ ΔΔ), το ΤΣ (1.765 Μ€ ΚΣ, 2.076,5 Μ€ ΔΔ), το ΕΓΤΑΑ (1.481,9 Μ€ ΚΣ, 1.776,8 Μ€ ΔΔ) και το ΕΤΘΑ (135,6 Μ€ ΚΣ, 192,3 Μ€ ΔΔ), κατανεμημένο στο ΕΠΑΝΕΚ, στο ΕΠΥΜΕΠΕΡΑΑ, στα 13 ΠΕΠ, στο ΠΑΑ και στο ΕΠΑΛΘ.

Μέχρι 31.12.18, η **συνολική ενεργοποίηση** του ΘΣ 6, σύμφωνα με τα δεδομένα των δημοσιευμένων προσκλήσεων ανέρχεται σε 96,7%, και η πρόοδος των ενταγμένων έργων σε σχέση με τους διαθέσιμους πόρους του ΘΣ 6 ανέρχεται σε εντάξεις 61,5%, συμβάσεις 35,7% και δαπάνες 19,7%.

Ειδικότερα, η **ενεργοποίηση** του ΘΣ 6 των ΕΠ του ΕΣΠΑ που χρηματοδοτούνται από το **ΕΤΠΑ και το ΤΣ** ανέρχεται σε 101,3% και πραγματοποιήθηκε μέσω της δημοσίευσης 310 προσκλήσεων, π/υ ΔΔ 3.748,1 Μ€ (18 προσκλήσεις από το ΕΠΑνΕΚ, π/υ ΔΔ 234,8 Μ€, 74 προσκλήσεις από το ΕΠΥΜΕΠΕΡΑΑ, π/υ ΔΔ 2.143,7 Μ€ και 218 προσκλήσεις από τα 13 ΠΕΠ, π/υ ΔΔ 1.369,6 Μ€). Ο αριθμός των **ενταγμένων** πράξεων έως 31.12.18 ανέρχεται σε 1.010 έργα π/υ 2.367,6 Μ€ (121 έργα phasing, π/υ 773,6 Μ€), ήτοι 64% του συνόλου των διαθέσιμων πόρων των ΕΤΠΑ και ΤΣ, σε τομείς ύδρευσης, αποχέτευσης, επεξεργασίας λυμάτων, διαχείρισης στερεών αποβλήτων, υδατικών πόρων, προστατευόμενων περιοχών NATURA 2000, αφαλάτωσης, ανάπλασης αστικών περιοχών και πολιτισμού-τουρισμού. Οι **νομικές δεσμεύσεις** που έχουν πραγματοποιηθεί έως 31.12.18 ανέρχονται σε 914,7 Μ€ (487 Μ€ στα phasing), ήτοι το 38,6% του π/υ των ενταγμένων έργων και το 24,7% των διαθέσιμων πόρων των ΕΤΠΑ και ΤΣ, ενώ οι **πιστοποιημένες δαπάνες** ανέρχονται στο ποσό των 459,5 Μ€ (12,4% των διαθέσιμων πόρων και 50,2% των συμβασιοποιημένων πόρων των ΕΤΠΑ και ΤΣ), εκ των οποίων 305,3 Μ€ αφορούν phasing έργα.

Από το **ΠΑΑ**, μέχρι 31.12.2018 έχουν δημοσιευτεί (συμπεριλαμβανομένων και των ανειλημμένων υποχρεώσεων) 55 προσκλήσεις π/υ 1.627,9 Μ€ (91,6% ενεργοποίηση). Ο συνολικός αριθμός των ενταγμένων πράξεων ανέρχεται σε 1.828.454 με π/υ 1.001,6 Μ€, ήτοι το 56,4% των διαθέσιμων πόρων. Οι νομικές δεσμεύσεις ανέρχονται σε 1.043,8 Μ€, ήτοι το 104,2% του π/υ των ενταγμένων έργων και το 58,7% των διαθέσιμων πόρων του ΕΓΤΑΑ. Οι πιστοποιημένες δαπάνες ανέρχονται σε 610,1 Μ€ (34,3% των διαθέσιμων και 58,5% των συμβασιοποιημένων πόρων του ΕΓΤΑΑ).

Από το **ΕΠΑΛΘ**, μέχρι 31.12.2018 έχουν δημοσιευτεί 6 προσκλήσεις π/υ 107,4 Μ€ (55,8% ενεργοποίηση). Ο συνολικός αριθμός των ενταγμένων πράξεων ανέρχεται σε 777 με π/υ 120,4 Μ€ (2 έργα phasing, π/υ ΔΔ 1,1 Μ€), ήτοι το 62,6% των διαθέσιμων πόρων, και αφορούν, κυρίως, τη θαλάσσια εποπτεία και την εφαρμογή του ενωσιακού συστήματος ελέγχου, επιθεωρήσεων και επιβολής, καθώς και την οριστική παύση αλιευτικής δραστηριότητας. Οι νομικές δεσμεύσεις ανέρχονται σε 66,2 Μ€ (0,8 Μ€ στα phasing), ήτοι το 55% του π/υ των ενταγμένων έργων και το 34,4% των διαθέσιμων πόρων του ΕΤΘΑ. Οι πιστοποιημένες δαπάνες ανέρχονται σε 49,9 Μ€ (26% των διαθέσιμων και 75,5% των συμβασιοποιημένων πόρων του ΕΤΘΑ), εκ των οποίων 0,6 Μ€ αφορούν σε phasing έργα.

Σε επίπεδο δεικτών εκροών, αποτυπώνεται μικρή πρόοδος, καθώς τα περισσότερα από τα ενταγμένα έργα βρίσκονται σε στάδιο υλοποίησης. Παρ' ολ' αυτά εκτιμάται ότι τα έργα που υλοποιούνται, συνδέονται με τα βασικά αποτελέσματα που έχουν αποτυπωθεί στο ΕΣΠΑ καθώς αφορούν τη διατήρηση του περιβαλλοντικού κεκτημένου.

Η πρόοδος της υλοποίησης παρουσίασε καθυστερήσεις που σχετίζονται με το θεσμικό πλαίσιο των δημοσίων συμβάσεων που αναμορφώθηκε και απαιτείται χρόνος προσαρμογής, την εκπλήρωση των αιρεσιμοτήτων 6.1. και 6.2 και των αυτοδεσμεύσεων και την ωρίμανση των παρεμβάσεων Χωρικής Ανάπτυξης.

Ειδικότερα, σε επίπεδο κοινών **δεικτών εκροών** καταγράφεται πρόοδος ως προς τα ακόλουθα:

- Σε 130.679 ανέρχεται η αύξηση του αναμενόμενου αριθμού επισκέψεων σε ενισχυόμενες τοποθεσίες πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς και πόλους έλξης επισκεπτών (C009)
- Σε 133.858 ανέρχεται ο πρόσθετος πληθυσμός που εξυπηρετείται από βελτιωμένες υπηρεσίες ύδρευσης (C018)
- Σε 359.912 ανέρχεται ο πρόσθετος πληθυσμός που εξυπηρετείται από βελτιωμένη επεξεργασία λυμάτων (C019)
- Δημιουργήθηκαν ή έγινε ανάπλαση σε 156.075,3 τ.μ. υπαίθριων χώρων σε αστικές περιοχές (C038)

Επίσης, η Ποσότητα Αστικών Στερεών Αποβλήτων που οδηγείται σε ασφαλή διάθεση ανήλθε σε 478.671,94 τόνους κατ' έτος (T4412).

Στα **αποτελέσματα**:

- Το 100% των περιοχών Natura 2000 προστατεύεται με εργαλεία διαχείρισης (T4436 και αντίστοιχο δείκτης σε ΠΕΠ, κατά περίπτωση)
- 18,6 εκατ. άτομα επισκέφθηκαν αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία (T4231)
- Τα υδατικά συστήματα με καλή κατάσταση σε τουλάχιστον μία από τις κατηγορίες (οικολογική, χημική, ποσοτική) της Οδηγίας 2000/60/ΕΕ είναι σε ποσοστό 66% (T4435)

Στο **ΠΑΑ**, φαίνεται από το ποσοστό επίτευξης των δεικτών ότι τα έργα ήδη έχουν συμβάλει στην επίτευξη των κύριων αποτελεσμάτων του ΘΣ 6, όσον αφορά στην αποδοτικότερη χρήση του νερού στη γεωργία και τη βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων και του εδάφους και τη στήριξη της βιοποικιλότητας και/ή των τοπίων.

Η πρόοδος των παρεμβάσεων του ΘΣ 6 σχετίζεται και αυτή, όπως και του ΘΣ 5, με όλες τις Περιχές Εστίασης της Προτεραιότητας 4 – «Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που συνδέονται με τη γεωργία και τη δασοκομία» και, επιπλέον της αποτύπωσης των αποτελεσμάτων που παρουσιάστηκαν για τον ΘΣ 5, με την Περιοχή Εστίασης 5Α – «Αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης νερού στη γεωργία», στο πλαίσιο των παρεμβάσεων της οποίας καταγράφονται τα ακόλουθα αποτελέσματα:

- το ποσοστό αρδευόμενης γης που εντάσσεται σε πιο αποδοτικό αρδευτικό σύστημα (δείκτης Σ14) ανήλθε σε 4.29% βάσει πληρωμών, δηλαδή επιτεύχθηκε ήδη το 86.24% του στόχου για το 2023
- ενισχύθηκαν επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού σε συνολικές εκτάσεις 43.997,45 εκταρίων (δείκτης Ο5), ποσοστό 86,27% του στόχου για το 2023

Στο **ΕΠΑΛΘ**, στο πλαίσιο του ΘΣ 6, υλοποιούνται:

- 3 έργα για την ολοκληρωμένη θαλάσσια εποπτεία (δείκτης 6.1)
- 5 έργα για την εφαρμογή του ενωσιακού συστήματος ελέγχου, επιθεωρήσεων και επιβολής (δείκτης 3.1)
- 1 έργο για τη στήριξη της συλλογής, της διαχείρισης και της χρήσης δεδομένων (δείκτης 3.2)
- 2 έργα για την προστασία και αποκατάσταση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων (δείκτης 1.6)
- 766 έργα οριστικής παύσης αλιευτικής δραστηριότητας (δείκτης 1.5)

ενώ μέσω του έργου της μελέτης και ανάπτυξης της Εθνικής Ενιαίας Ναυτιλιακής Θυρίδας επιτεύχθηκε 100% η αύξηση στο κοινό περιβάλλον ανταλλαγής πληροφοριών για την επιτήρηση του θαλάσσιου τομέα της ΕΕ (CISE) (δείκτης αποτελέσματος 6.1).

Η χρηματοδοτική συμβολή του ΘΣ 6 στους στόχους της **Κλιματικής Αλλαγής** προγραμματικά ήταν 34% και η υλοποίηση μέχρι 31/12/2018 ήταν στο 59,2% του στόχου αυτού.

ΘΣ 7: Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των εμποδίων σε βασικές υποδομές δικτύων

Το σύνολο των πόρων που έχει κατανεμηθεί στον **ΘΣ 7** ανέρχεται σε 2.504,8 Μ€ ΚΣ (3.099,9 Μ€ ΔΔ) από το ΕΤΠΑ (1.671 Μ€ ΚΣ, 2.119 Μ€ ΔΔ) και το ΤΣ (833,8 Μ€ ΚΣ, 980,9 Μ€ ΔΔ), κατανεμημένο στο ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ, το ΕΠΑΝΕΚ και τα 13 ΠΕΠ.

Μέχρι 31.12.18, η **συνολική ενεργοποίηση** του ΘΣ 7, σύμφωνα με τα δεδομένα των δημοσιευμένων προσκλήσεων ανέρχεται σε 110,8%, και η πρόοδος των ενταγμένων έργων σε σχέση με τους διαθέσιμους πόρους του ΘΣ 7 ανέρχεται σε εντάξεις 96,6%, συμβάσεις 49,1% και δαπάνες 25%.

Ειδικότερα, η **ενεργοποίηση** του ΘΣ 7 πραγματοποιήθηκε μέσω της δημοσίευσης 133 προσκλήσεων, π/υ ΔΔ 3.435 Μ€ (17 προσκλήσεις από το ΕΠΑΝΕΚ, π/υ ΔΔ 339 Μ€, 16 προσκλήσεις από το ΕΠΥΜΕΠΕΡΑΑ, π/υ ΔΔ 1.138,8 Μ€ και 100 προσκλήσεις από τα 13 ΠΕΠ, π/υ ΔΔ 1.957,2 Μ€).

Ο αριθμός των **ενταγμένων** πράξεων έως 31.12.18 ανέρχεται σε 146 με π/υ 2.994,5 Μ€ (36 έργα phasing, π/υ 979,1 Μ€), για έργα στις οδικές και σιδηροδρομικές διευρωπαϊκές συνδέσεις, σε έργα ενέργειας και οδικής ασφάλειας.

Οι **νομικές δεσμεύσεις** που έχουν πραγματοποιηθεί έως 31.12.18 ανέρχονται σε 1.522,6 Μ€ (727 Μ€ στα phasing), ήτοι το 50,8% του π/υ των ενταγμένων έργων, ενώ οι **πιστοποιημένες δαπάνες** ανέρχονται στο ποσό των 775,5 Μ€ (50,9% των συμβασιοποιημένων πόρων των ΕΤΠΑ και ΤΣ), εκ των οποίων 500,2 Μ€ αφορούν phasing έργα.

Η αποτύπωση της προόδου εξέλιξης των **δεικτών εκροών** για τους τομείς των μεταφορών και της ενέργειας εμφανίζει υστέρηση. Αυτό οφείλεται κυρίως στη φύση των έργων υποδομών, στους αυξημένους χρόνους ωρίμανσης, αδειοδοτήσεων, αποφάσεων και εγκρίσεων, κοινοποιήσεων στη DG COMP, σύνταξης και υποβολής ΦΜΕ, καθώς και των διαγωνιστικών διαδικασιών, αλλά και της υλοποίησης. Η πρόοδος των **δεικτών αποτελέσματος** επηρεάζεται σε σημαντικό βαθμό από την πορεία των έργων και ως εκ τούτου δεν διαπιστώνεται σημαντική τροποποίηση των τιμών τους, καθώς τα έργα που υλοποιούνται ή σχεδιάζεται να υλοποιηθούν συνδέονται άμεσα με τα αναμενόμενα αποτελέσματα.

Ειδικότερα, στις βασικές εκροές του ΘΣ 7, έχουν υλοποιηθεί:

- Η δυναμικότητα αποθήκευσης 95.000 Nm³ φυσικού αερίου LNG (δείκτης 00702) από την αναβάθμιση του Τερματικού σταθμού Υγροποιημένου Φυσικού Αερίου ΥΦΑ της Ρεβυθούσας
- Η κατασκευή εναέριας γραμμής μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας 400 kV που συνδέει το ΚΥΤ ΛΑΓΚΑΔΑ ε το ΚΥΤ ΦΙΛΙΠΠΩΝ, μήκους 109,56 χλμ. (δείκτης 00501)
- Η υποβρύχια διασύνδεση των Κυκλάδων (Α΄ Φάση), μήκους 152,35 χλμ. (δείκτης T4236)
- Η κατασκευή νέου οδικού δικτύου, μήκους 78,97 χλμ. (C013), εκ των οποίων 62,5 χλμ. ΔΕΔ-Μ (C013a)
- Η ανακατασκευή / αναβάθμιση οδικού δικτύου μήκους 48,25 χλμ. (C014), εκ των οποίων 8,18 χλμ. ΔΕΔ-Μ (C014a)
- Η ολοκλήρωση πρόσθετης θέσης παραβολής μήκους μεγαλύτερου των 200μ και βάθους 11μ στον Λιμένα Πατρών (δείκτης T4403)

Αρκετές από τις σχεδιαζόμενες βασικές παρεμβάσεις του ΘΣ 7 (μεταξύ των οποίων αρκετά μεγάλα έργα) βρίσκονται σε διάφορες φάσεις ωρίμανσης / υλοποίησης και αφορούν τόσο τον τομέα των μεταφορών (κατασκευή ή ανακατασκευή / αναβάθμιση σιδηροδρομικού και οδικού δικτύου, και την εγκατάσταση συστημάτων σηματοδότησης, τηλεδιοίκησης, τηλεπικοινωνιών, την αναβάθμιση του ΣΣ Αθηνών, την επέκταση του TRAM προς τον Πειραιά, παρεμβάσεις για τη βελτίωση της ασφάλειας των μεταφορών, την αναβάθμιση αερολιμένων και λιμενικών υποδομών, τη σύνδεση με το σιδηροδρομικό ΔΕΔ-Μ, κ.ά.) όσο και τον τομέα της ενέργειας (διασύνδεση Κυκλάδων, διασύνδεση Κρήτης, κατασκευή δικτύου φυσικού αερίου, κ.ά.).

Η υλοποίηση των ήδη ενταγμένων έργων, αλλά και όσων έχουν ενταχθεί στον προγραμματισμό των ΕΠ θα συνεισφέρει και στην επίτευξη των δεικτών αποτελέσματος του ΘΣ 7 που αφορούν στη μείωση χρονοαποστάσεων, την αύξηση του εξυπηρετούμενου επιβατικού πληθυσμού, τη μείωση των τροχαίων ατυχημάτων, τη βελτίωση της ασφάλειας της ναυσιπλοίας και των αερομεταφορών και την αξιοποίηση δικτύων ενέργειας και φυσικού αερίου.

Η χρηματοδοτική συμβολή του ΘΣ 7 στους στόχους της **Κλιματικής Αλλαγής** προγραμματικά ήταν 6,5% και η υλοποίηση μέχρι 31/12/2018 ήταν στο 60,3 του στόχου αυτού.

ΘΣ 8: Προώθηση της βιώσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων

Το σύνολο των πόρων που έχει κατανεμηθεί στον **ΘΣ 8** ανέρχεται σε 2.095 Μ€ ΚΣ (2.623.8 Μ€ ΔΔ), από το ΕΚΤ (1.744,2 Μ€ ΚΣ, 2.218,1 Μ€ ΔΔ), την ΠΑΝ (250,4 Μ€ ΚΣ, 287,1 Μ€ ΔΔ), το ΕΓΤΑΑ (38,6

Μ€ ΚΣ, 45,5 Μ€ ΔΔ) και το ΕΤΘΑ (61,8 Μ€ ΚΣ, 73 Μ€ ΔΔ), κατανεμημένο στο ΕΠΑΝΕΚ, στο ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ, στα 13 ΠΕΠ, το ΠΑΑ και στο ΕΠΑΛΘ.

Μέχρι 31.12.18, η **συνολική ενεργοποίηση** του ΘΣ 8, σύμφωνα με τα δεδομένα των δημοσιευμένων προσκλήσεων ανέρχεται σε 78%, και η πρόοδος των ενταγμένων έργων σε σχέση με τους διαθέσιμους πόρους του ΘΣ 8 ανέρχεται σε εντάξεις 62,4%, συμβάσεις 54,3% και δαπάνες 31,5%.

Ειδικότερα, η **ενεργοποίηση** του ΘΣ 8 των ΕΠ του ΕΣΠΑ που χρηματοδοτούνται από το **ΕΚΤ και την ΠΑΑ** ανέρχεται σε 76,9% και πραγματοποιήθηκε μέσω της δημοσίευσης 68 προσκλήσεων, π/υ ΔΔ 1.926,5 Μ€ (13 προσκλήσεις από το ΕΠΑΝΕΚ, π/υ ΔΔ 531,2 Μ€, 43 προσκλήσεις από το ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ, π/υ ΔΔ 1.381,8 Μ€ και 12 προσκλήσεις από 6 ΠΕΠ, π/υ ΔΔ 13,5 Μ€). Ο αριθμός των **ενταγμένων** πράξεων έως 31/12/18 ανέρχεται σε 10.894 έργα π/υ 1.592,4 Μ€, ήτοι 63,6% του συνόλου των διαθέσιμων πόρων του ΕΚΤ και της ΠΑΑ, για την προώθηση της απασχόλησης μέσω προγραμμάτων κοινωφελούς χαρακτήρα, την εναρμόνιση της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής, την επιταγή εισόδου για νέους σε ιδιωτικές επιχειρήσεις, την ανάπτυξη Μηχανισμού Διάγνωσης των Αναγκών της Αγοράς Εργασίας, την αναδιοργάνωση του ΟΑΕΔ, την ενίσχυση της αυτοαπασχόλησης πτυχιούχων 3βάθμιας εκπαίδευσης, τη Νεοφυή Επιχειρηματικότητα και την ενίσχυση των θεσμών της αγοράς εργασίας και της πρόνοιας. Οι **νομικές δεσμεύσεις** που έχουν πραγματοποιηθεί έως 31/12/18 ανέρχονται σε 1.382,4 Μ€, ήτοι το 86,8% του π/υ των ενταγμένων έργων και το 55,2% των διαθέσιμων πόρων των ΕΚΤ και ΠΑΑ, ενώ οι **πιστοποιημένες δαπάνες** ανέρχονται στο ποσό των 796,3 Μ€ (31,8% των διαθέσιμων πόρων και 57,6% των συμβασιοποιημένων πόρων των ΕΚΤ και ΠΑΑ).

Από το **ΠΑΑ**, μέχρι 31/12/2018 έχουν δημοσιευτεί (συμπεριλαμβανομένων και των ανειλημμένων υποχρεώσεων) 3 προσκλήσεις π/υ 49,6 Μ€ (108,9% ενεργοποίηση). Ο συνολικός αριθμός των ενταγμένων πράξεων ανέρχεται σε 563 με π/υ 32,7 Μ€, ήτοι το 71,8% των διαθέσιμων πόρων. Οι νομικές δεσμεύσεις ανέρχονται στο ύψος του π/υ των ενταγμένων έργων. Οι πιστοποιημένες δαπάνες ανέρχονται σε 28 Μ€ (61,6% των διαθέσιμων και 85,9% των συμβασιοποιημένων πόρων του ΕΓΤΑΑ).

Από το **ΕΠΑΛΘ**, μέχρι 31/12/2018 έχει δημοσιευτεί 1 πρόσκληση π/υ 70,5 Μ€ (96,6% ενεργοποίηση). Ο συνολικός αριθμός των ενταγμένων πράξεων ανέρχεται σε 33 με π/υ 12,3 Μ€, ήτοι το 16,9% των διαθέσιμων πόρων. Οι νομικές δεσμεύσεις ανέρχονται σε 10,8 Μ€, ήτοι το 87,7% του π/υ των ενταγμένων έργων και το 14,8% των διαθέσιμων πόρων του ΕΤΘΑ. Οι πιστοποιημένες δαπάνες ανέρχονται σε 1,2 Μ€ (1,7% των διαθέσιμων και 11,3% των συμβασιοποιημένων πόρων του ΕΤΘΑ).

Η πρόοδος των παρεμβάσεων του ΘΣ 8 είναι σημαντική, όπως αποτυπώνεται με τις τιμές επίτευξης των σχετικών δεικτών, η οποία υποστηρίχθηκε από τις εμπροσθοβαρείς δράσεις, αλλά και στη συνέχεια από την ενεργοποίηση δράσεων που είχαν καθυστερήσει λόγω των αυτοδεσμεύσεων.

Η πρόοδος με βάση τα στοιχεία των απογραφικών δελτίων συμμετεχόντων σε πράξεις του ΕΚΤ έχει ως εξής:

- Για τους κοινούς δείκτες C001 έως C005, οι συμμετέχοντες ανέρχονται σε 172.590 ανέργους (εκ των οποίων 109.822 μακροχρόνια άνεργοι), 7.556 οικονομικά μη ενεργά άτομα (εκ των οποίων 5.849 δεν παρακολουθούν εκπαίδευση ή κατάρτιση). Οι απασχολούμενοι, συμπεριλαμβανομένων των αυτοαπασχολούμενων ανήλθαν σε 107.924.
- Για τους κοινούς ηλικιακούς δείκτες και δείκτες ανά εκπαιδευτικό επίπεδο C006, C007, C008, C009, C010, C011, οι συμμετέχοντες κάτω των 25 ετών (C006) είναι 3.302 και άνω των 54 ετών 18.138. Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων, 148.572, είναι απόφοιτοι ανώτερης δευτεροβάθμιας (ISCED 3) ή μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ISCED 4) [C010], ενώ 99.539 συμμετέχοντες είναι απόφοιτοι Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ISCED 5 ως 8) [C011]
- Για τους δείκτες C015, C016, C017, C018, σε 21.123 ανήλθαν οι συμμετέχοντες Μετανάστες, συμμετέχοντες αλλοδαπής προέλευσης, μειονότητες, σε 3.101 οι

συμμετέχοντες με Αναπηρία, σε 14.613 τα άλλα μειονεκτούντα άτομα και σε 273 οι συμμετέχοντες Άστεγοι ή άτομα που έχουν αποκλειστεί από τη στέγαση.

Επίσης, δημιουργούνται ή αναβαθμίζονται Συστημικές Παρεμβάσεις για την ενίσχυση των θεσμών της αγοράς εργασίας και της πρόνοιας (T4853) με ικανοποιητικό ρυθμό (4 παρεμβάσεις), ενώ υλοποιούνται και 8 έργα από κοινωνικούς εταίρους ή μη κυβερνητικές οργανώσεις (C020).

Στον τομέα της ενίσχυσης σχεδίων για δημιουργία νέων επιχειρήσεων ή αναβάθμισης υφιστάμενων επιχειρήσεων, έχουν χρηματοδοτηθεί 2.581 νέες επιχειρήσεις (T4218) και 2.520 υφιστάμενες (C023).

Η πρόοδος των δεικτών άμεσου αποτελέσματος ΕΚΤ, με βάση τα στοιχεία των απογραφικών δελτίων συμμετεχόντων:

- Οι οικονομικά μη ενεργοί συμμετέχοντες που δραστηριοποιούνται σε αναζήτηση εργασίας ανήλθαν σε 1.021 (CR01)
- Οι συμμετέχοντες που παρακολουθούν εκπαίδευση/κατάρτιση ανήλθαν σε 3.333 (CR02)
- Οι συμμετέχοντες που αποκτούν εξειδίκευση ανήλθαν σε 30.290 (CR03)
- Οι συμμετέχοντες που κατέχουν θέση εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, ανήλθαν σε 10.996 (CR04)
- Τα μειονεκτούντα άτομα που δραστηριοποιούνται σε αναζήτηση εργασίας, που συμμετέχουν σε εκπαίδευση/κατάρτιση, που αποκτούν εξειδίκευση, που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους, ανήλθαν σε 16.143 (CR05)

Στα μακροπρόθεσμα αποτελέσματα:

- 34.188 οι συμμετέχοντες που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, εντός έξι μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους (CR06)
- 2.360 οι συμμετέχοντες ηλικίας άνω των 54 ετών που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, εντός έξι μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους (CR08)
- 3.738 οι μειονεκτούντες συμμετέχοντες που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, εντός έξι μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους (CR09)

Επίσης, οι συμμετέχοντες που βελτίωσαν την κατάσταση τους στην αγορά εργασίας είναι 16.557 (CR07, αναμένεται να επικαιροποιηθεί στις επόμενες ΕΕΥ, λόγω ανάγκης κάλυψης περιπτώσεων των αντίστοιχων ερευνών πεδίου, όπου δεν πληρούνται τα κριτήρια αξιοπιστίας του δείκτη).

Στα αποτελέσματα θα πρέπει να επισημανθεί και η πρόοδος (τιμή 80% του στόχου 2023) του δείκτη T4816 «Εργαζόμενες που διατηρούν τη θέση εργασίας τους αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους».

Σημαντική πρόοδος έχει γίνει και στην υλοποίηση παρεμβάσεων που υποστηρίζονται από την **Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων (ΠΑΝ)**, στις οποίες συμμετείχαν 60.998 νέοι έως 29 ετών (δείκτης 10301), και όπου καταγράφεται φυσική υλοποίηση σε όλους τους δείκτες, (αναλυτικότερη αναφορά για την ΠΑΝ περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο 10 της παρούσας έκθεσης).

Σύμφωνα με τα συνολικά στοιχεία της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Ε.Π. Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθησης για την ΠΑΝ, η υλοποίηση έως τις 31/12/2018 σε επίπεδο των σημαντικότερων κοινών δεικτών συμμετεχόντων έχει ως εξής:

- 60.893 άνεργοι, συμπεριλαμβανομένων των μακροχρόνια ανέργων (C001), εκ των οποίων 31.828 ήταν κάτω των 25 ετών (C006),
- 53.351 άνεργοι συμμετέχοντες που ολοκληρώνουν την παρέμβαση που υποστηρίζεται από την ΠΑΝ (CR01Y),

- 11.871 άνεργοι συμμετέχοντες που λαμβάνουν προσφορά εργασίας, συνεχιζόμενης εκπαίδευσης, μαθητείας ή πρακτικής άσκησης αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους (CR02Y),
- 21.203 άνεργοι συμμετέχοντες που συμμετέχουν σε εκπαίδευση/κατάρτιση, ή που αποκτούν εξειδίκευση, ή που κατέχουν θέση απασχόλησης συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους (CR03Y),
- 13.602 μακροχρόνια άνεργοι συμμετέχοντες που συμμετέχουν σε εκπαίδευση/κατάρτιση, ή που αποκτούν εξειδίκευση, ή που κατέχουν θέση απασχόλησης συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους (CR06Y),

Στα μακροπρόθεσμα αποτελέσματα αποτυπώνονται οι 13.645 συμμετέχοντες που εργάζονται εντός έξι μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους (CR11Y), εκ των οποίων οι 837 αυτοαπασχολούνται (CR12Y).

Στο ΠΑΑ, το ποσοστό επίτευξης του δείκτη Σ20: «Θέσεις εργασίας που δημιουργούνται σε έργα που λαμβάνουν στήριξη» ανήλθε σε 75,87% (588 θέσεις εργασίας).

Στο ΕΠΑΛΘ, υλοποιούνται 33 έργα για την εφαρμογή στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης (δείκτης 4.1).

Η χρηματοδοτική συμβολή του ΘΣ 8 στους στόχους της **Κλιματικής Αλλαγής** προγραμματικά ήταν 0,3% και η υλοποίηση μέχρι 31/12/2018 ήταν στο 21,5% του στόχου αυτού.

ΘΣ 9: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας και κάθε διάκρισης

Το σύνολο των πόρων που έχει κατανεμηθεί στο **ΘΣ 9** ανέρχεται σε 1.603,6 Μ€ ΚΣ (2.010,4 Μ€ ΔΔ) από το ΕΚΤ (917 Μ€ ΚΣ, 1.185,9 Μ€ ΔΔ), το ΕΤΠΑ (251,8 Μ€ ΚΣ, 332,3 Μ€ ΔΔ) και το ΕΓΤΑΑ (434,8 Μ€ ΚΣ, 492,1 Μ€) κατανεμημένο στο ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ, τα 13 ΠΕΠ και το ΠΑΑ.

Οι παρεμβάσεις του ΘΣ 9 επικεντρώνονται σε οριζόντια σχεδιασμένες δράσεις κοινωνικών δομών και υπηρεσιών, όπως τα Κέντρα Κοινότητας, οι Δομές Φτώχειας, τα Κέντρα Δημέρευσης και Ημερήσιας Φροντίδας ΑμεΑ, τα Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων, οι Ξενώνες και τα συμβουλευτικά κέντρα κακοποιημένων γυναικών, οι δράσεις ενίσχυσης της εναρμόνισης επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής, καθώς και δράσεις στον τομέα της Υγείας (Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας, Αντιμετώπιση Εξαρτήσεων, Ψυχική Υγεία).

Μέχρι 31.12.18, η **συνολική ενεργοποίηση** του ΘΣ 9, σύμφωνα με τα δεδομένα των δημοσιευμένων προσκλήσεων ανέρχεται σε 62,5%, και η πρόοδος των ενταγμένων έργων σε σχέση με τους διαθέσιμους πόρους του ΘΣ 9 ανέρχεται σε εντάξεις 50,7%, συμβάσεις 40,1% και δαπάνες 28,3%.

Ειδικότερα, η ενεργοποίηση των παρεμβάσεων του ΘΣ 9 που χρηματοδοτούνται από το **ΕΤΠΑ** ανέρχεται σε 117,7% και πραγματοποιήθηκε μέσω της δημοσίευσης 85 προσκλήσεων από τα 13 ΠΕΠ, π/υ ΔΔ 391,2 Μ€. Ο αριθμός των ενταγμένων πράξεων έως 31.12.18 ανέρχεται σε 221 έργα π/υ 330,4 Μ€ (127 Μ€ σε 14 έργα phasing), ήτοι 99,4% των διαθέσιμων πόρων του ΕΤΠΑ. Οι νομικές δεσμεύσεις που έχουν πραγματοποιηθεί έως 31.12.18 ανέρχονται σε 196,8 Μ€ (121 Μ€ σε phasing), ήτοι το 59,5% του π/υ των ενταγμένων έργων και το 59,2% των διαθέσιμων πόρων του ΕΤΠΑ, ενώ οι πιστοποιημένες δαπάνες ανέρχονται στο ποσό των 147,9 Μ€ (44,5% των διαθέσιμων πόρων του ΕΤΠΑ και 75,2% των συμβασιοποιημένων πόρων του), εκ των οποίων 89,9 Μ€ αφορούν σε phasing έργα.

Μέχρι 31.12.2018 η ενεργοποίηση των παρεμβάσεων του ΘΣ 9 που χρηματοδοτούνται από το **ΕΚΤ** ανέρχεται σε 57,3% και πραγματοποιήθηκε μέσω της δημοσίευσης 333 προσκλήσεων, π/υ ΔΔ 679,5 Μ€ (1 πρόσκληση από το ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ π/υ ΔΔ 11,3 Μ€ & 332 προσκλήσεις από τα 13 ΠΕΠ, π/υ ΔΔ 668,2 Μ€). Ο αριθμός των ενταγμένων πράξεων έως 31.12.18 ανέρχεται σε 791 έργα π/υ 596 Μ€, ήτοι 50,3% των διαθέσιμων πόρων του ΕΚΤ. Οι νομικές δεσμεύσεις που έχουν πραγματοποιηθεί έως 31.12.18 ανέρχονται σε 517,2 Μ€, ήτοι το 86,8% του π/υ των ενταγμένων έργων και το 43,6% των διαθέσιμων πόρων του ΕΚΤ, ενώ οι πιστοποιημένες δαπάνες ανέρχονται

στο ποσό των 329,2 Μ€ (27,8% των διαθέσιμων πόρων του ΕΚΤ και 63,7% των συμβασιοποιημένων πόρων του).

Από το ΠΑΑ, μέχρι 31.12.2018 έχουν δημοσιευτεί (συμπεριλαμβανομένων και των ανειλημμένων υποχρεώσεων) 98 προσκλήσεις π/υ 185,3 Μ€ (37,7% ενεργοποίηση). Ο συνολικός αριθμός των ενταγμένων πράξεων ανέρχεται σε 1.303 με π/υ 93,1 Μ€, ήτοι το 18,9% των διαθέσιμων πόρων. Οι νομικές δεσμεύσεις ανέρχονται στο ύψος του π/υ των ενταγμένων έργων. Οι πιστοποιημένες δαπάνες ανέρχονται σε 91,1 Μ€ (18,5% των διαθέσιμων και 97,9% των συμβασιοποιημένων πόρων του ΕΓΤΑΑ).

Η πρόοδος με βάση τα στοιχεία των απογραφικών δελτίων συμμετεχόντων σε πράξεις του ΕΚΤ έχει ως εξής:

- Για τους κοινούς δείκτες CO01 έως CO05, οι συμμετέχοντες ανέρχονται σε 84.194 ανέργους (εκ των οποίων 41.080 μακροχρόνια άνεργοι), 4.121 οικονομικά μη ενεργά άτομα (εκ των οποίων 2.994 δεν παρακολουθούν εκπαίδευση ή κατάρτιση). Οι απασχολούμενοι, συμπεριλαμβανομένων των αυτοαπασχολούμενων ανήλθαν σε 63.692.
- Για τους κοινούς ηλικιακούς δείκτες και δείκτες ανά εκπαιδευτικό επίπεδο CO06, CO07, CO08, CO09, CO10, CO11, οι συμμετέχοντες κάτω των 25 ετών (CO06) είναι 3.869 και άνω των 54 ετών 918. Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων, 90.735, είναι απόφοιτοι ανώτερης δευτεροβάθμιας (ISCED 3) ή μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ISCED 4) [CO10], ενώ 40.983 συμμετέχοντες είναι απόφοιτοι Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ISCED 5 ως 8) [CO11]
- Για τους δείκτες CO15, CO16, CO17, CO18, σε 25.588 ανήλθαν οι συμμετέχοντες Μετανάστες, συμμετέχοντες αλλοδαπής προέλευσης, μειονότητες, σε 1.019 οι συμμετέχοντες με Αναπηρία, σε 8.677 τα άλλα μειονεκτούντα άτομα και σε 92 οι συμμετέχοντες Άστεγοι ή άτομα που έχουν αποκλειστεί από τη στέγαση.

Επίσης, υποστηρίχθηκαν 622 δομές (δείκτης 05502) με 397.871 ωφελούμενους (δείκτης 05503) και 151.896 άτομα αποδεσμεύτηκαν από τη φροντίδα εξαρτώμενων ατόμων (δείκτης 10501), εκ των οποίων 43.308 δραστηριοποιήθηκαν σε αναζήτηση εργασίας, συμμετείχαν σε εκπαίδευση/κατάρτιση, κατείχαν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, ή διατήρησαν τη θέση εργασίας τους, αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους (δείκτης 10502).

Σε 2.183 ανήλθε ο αριθμός των σχολικών μονάδων που επωφελήθηκαν από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις (δείκτης 11501).

Η πρόοδος των δεικτών άμεσου αποτελέσματος ΕΚΤ, με βάση τα στοιχεία των απογραφικών δελτίων συμμετεχόντων:

- Οι οικονομικά μη ενεργοί συμμετέχοντες που δραστηριοποιούνται σε αναζήτηση εργασίας ανήλθαν σε 967 (CR01)
- Οι συμμετέχοντες που παρακολουθούν εκπαίδευση/κατάρτιση ανήλθαν σε 2.661 (CR02)
- Οι συμμετέχοντες που κατέχουν θέση εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, ανήλθαν σε 8.855 (CR04)
- Τα μειονεκτούντα άτομα που δραστηριοποιούνται σε αναζήτηση εργασίας, που συμμετέχουν σε εκπαίδευση/κατάρτιση, που αποκτούν εξειδίκευση, που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους, ανήλθαν σε 3.931 (CR05)

Στα μακροπρόθεσμα αποτελέσματα:

- 15.006 οι συμμετέχοντες που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, εντός έξι μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους (CR06)

- 55 οι συμμετέχοντες ηλικίας άνω των 54 ετών που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, εντός έξι μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους (CR08)
- 2.562 οι μειονεκτούντες συμμετέχοντες που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, εντός έξι μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους (CR09)

Επίσης, οι συμμετέχοντες που βελτίωσαν την κατάσταση τους στην αγορά εργασίας είναι 2.243 (CR07).

Σε ότι αφορά τις εκροές του **ΕΤΠΑ**, ο πληθυσμός που καλύπτεται από βελτιωμένες υπηρεσίες υγείας ανέρχεται σε 4.206.280 άτομα (CO36) που πραγματοποίησαν 24.670.336 επισκέψεις.

Στο **ΠΑΑ**, η επίτευξη των στόχων έχει ως εξής:

- Θέσεις εργασίας που δημιουργούνται σε έργα Leader που λαμβάνουν στήριξη (Σ23): 36,05% (721 θέσεις εργασίας)
- Ποσοστό του αγροτικού πληθυσμού που επωφελείται από βελτιωμένες υπηρεσίες/υποδομές (Σ22): 0,48%
- Ποσοστό του αγροτικού πληθυσμού που καλύπτεται από στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης (Σ21): 67,51%.

Η χρηματοδοτική συμβολή του ΘΣ 9 στους στόχους της **Κλιματικής Αλλαγής** προγραμματικά ήταν 3,3% και η υλοποίηση μέχρι 31/12/2018 ήταν στο 19,5% του στόχου αυτού.

ΘΣ 10: Επένδυση στην εκπαίδευση και κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και στη δια βίου μάθηση

Το σύνολο των πόρων που έχει κατανεμηθεί στο **ΘΣ 10** ανέρχεται σε 1.417,2 Μ€ ΚΣ (1.820,3 Μ€ ΔΔ) από το ΕΚΤ (1.092,1 Μ€ ΚΣ, 1.409,6 Μ€ ΔΔ), το ΕΤΠΑ (281,9 Μ€ ΚΣ, 362,7 Μ€ ΔΔ) και το ΕΓΤΑΑ (43,1 Μ€ ΚΣ, 48,1 Μ€ ΔΔ), κατανεμημένο στο ΕΠΑΝΑΔΕΔΒΜ, το ΕΠΑΝΕΚ, τα 13 ΠΕΠ και το ΠΑΑ.

Οι παρεμβάσεις του ΘΣ 10 αφορούν σε έργα εκπαίδευσης, κατάρτισης, απόκτησης δεξιοτήτων και αναβάθμισης / ενίσχυσης συγκεκριμένων υποστηρικτικών δομών.

Μέχρι 31.12.18, η **συνολική ενεργοποίηση** του ΘΣ 10, σύμφωνα με τα δεδομένα των δημοσιευμένων προσκλήσεων ανέρχεται σε 93,1%, και η πρόοδος των ενταγμένων έργων σε σχέση με τους διαθέσιμους πόρους του ΘΣ 10 ανέρχεται σε εντάξεις 71,6%, συμβάσεις 53,3% και δαπάνες 34,5%.

Μέχρι 31.12.2018 η ενεργοποίηση των παρεμβάσεων του ΘΣ 10 που χρηματοδοτούνται από το **ΕΤΠΑ** ανέρχεται σε 152,2% και πραγματοποιήθηκε μέσω της δημοσίευσης 73 προσκλήσεων από τα 13 ΠΕΠ, π/υ ΔΔ 552 Μ€. Ο αριθμός των ενταγμένων πράξεων έως 31.12.18 ανέρχεται σε 174 έργα π/υ 391,5 Μ€ (11,2 Μ€ σε 3 έργα phasing), ήτοι 107,9% των διαθέσιμων πόρων του ΕΤΠΑ. Οι νομικές δεσμεύσεις που έχουν πραγματοποιηθεί έως 31.12.18 ανέρχονται σε 148,4 Μ€ (11 Μ€ σε phasing), ήτοι το 37,9% του π/υ των ενταγμένων έργων και το 40,9% των διαθέσιμων πόρων του ΕΤΠΑ, ενώ οι πιστοποιημένες δαπάνες ανέρχονται στο ποσό των 76,3 Μ€ (21% των διαθέσιμων πόρων του ΕΤΠΑ και 51,4% των συμβασιοποιημένων πόρων του), εκ των οποίων 8,8 Μ€ αφορούν σε phasing έργα.

Μέχρι 31.12.2018 η ενεργοποίηση των παρεμβάσεων του ΘΣ 10 που χρηματοδοτούνται από το **ΕΚΤ** ανέρχεται σε 79,3% και πραγματοποιήθηκε μέσω της δημοσίευσης 97 προσκλήσεων, π/υ ΔΔ 1.117,4 Μ€ (94 προσκλήσεις από το ΕΠΑΝΑΔΕΔΒΜ π/υ ΔΔ 963,5 Μ€ & 3 προσκλήσεις από το ΕΠΑΝΕΚ, π/υ ΔΔ 154 Μ€). Ο αριθμός των ενταγμένων πράξεων έως 31.12.18 ανέρχεται σε 510 έργα π/υ 887,7 Μ€ (18 έργα phasing, π/υ ΔΔ 72,8 Μ€), ήτοι 63% των διαθέσιμων πόρων του ΕΚΤ. Οι νομικές δεσμεύσεις που έχουν πραγματοποιηθεί έως 31.12.18 ανέρχονται σε 796,8 Μ€ (72,8 Μ€ σε phasing), ήτοι το 89,8% του π/υ των ενταγμένων έργων και το 56,5% των διαθέσιμων πόρων του ΕΚΤ, ενώ οι πιστοποιημένες δαπάνες ανέρχονται στο ποσό των 542,4 Μ€ (38,5% των

διαθέσιμων πόρων του ΕΚΤ και 68,1% των συμβασιοποιημένων πόρων του), εκ των οποίων 63,1 Μ€ αφορούν σε phasing έργα.

Από το ΠΑΑ, μέχρι 31.12.2018 έχουν δημοσιευτεί (συμπεριλαμβανομένων και των ανειλημμένων υποχρεώσεων) 3 προσκλήσεις π/υ 24,8 Μ€ (51,5% ενεργοποίηση). Ο συνολικός αριθμός των ενταγμένων πράξεων ανέρχεται σε 3 με π/υ 24,8 Μ€ και ισόποσες νομικές δεσμεύσεις. Οι πιστοποιημένες δαπάνες ανέρχονται σε 9,8 Μ€ (20,5% των διαθέσιμων και 39,7% των συμβασιοποιημένων πόρων του ΕΓΤΑΑ).

Σε επίπεδο **δεικτών εκροών και αποτελέσματος**, σημαντική εξέλιξη καταγράφεται στην υλοποίηση των δεικτών ΕΚΤ (σε αρκετές περιπτώσεις έχουν επιτευχθεί οι στόχοι 2023), ενώ για τους δείκτες ΕΤΠΑ η αποτύπωση της υλοποίησης υπολείπεται σχετικά, λόγω της φύσης των έργων.

Ειδικότερα, σε σχέση με τους δείκτες των παρεμβάσεων του ΕΚΤ:

- Σε 22.645 ανήλθε ο αριθμός των σχολικών μονάδων που επωφελήθηκαν από εκπαιδευτικές παρεμβάσεις (δείκτης 11501)
- Καταγράφηκαν 30.149 συμμετοχές εκπαιδευτικών στην αξιοποίηση νέων παιδαγωγικών πρακτικών και ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία (δείκτης 11511)
- Ο αριθμός συμμετοχών των σχολικών μονάδων που έχουν ενταχθεί στο πλαίσιο του Νέου Σχολείου ανήλθε σε 8.589 (δείκτης 11518), ενώ υποστηρίχθηκαν 4.560 σχολικές μονάδες προσχολικής εκπαίδευσης (δείκτης 11519)
- 52.178 φοιτητές/ σπουδαστές/ απόφοιτοι συμμετείχαν σε προγράμματα πρακτικής άσκησης (δείκτης 11802), εκ των οποίων οι 27.781 την πραγματοποίησαν σε επιχειρήσεις (δείκτης 11803), υπερκαλύπτοντας ήδη τον αντίστοιχο στόχο 2023 του σχετικού δείκτη 11804 (55%)
- 15.660 άτομα (16-66+) παρακολούθησαν προγράμματα δεύτερης ευκαιρίας (T4963)
- Ο αριθμός σχολείων στα οποία εφαρμόζονται δράσεις μείωσης της ΠΕΣ ανήλθε σε 3.409 (T4951)
- 5.261 φοιτητές λαμβάνουν υποστήριξη (T4955), ενώ δόθηκαν 5.111 υποτροφίες σε φοιτητές ΑμεΑ ή από ΕΚΟ (T4957)
- 5.188 ήταν οι ωφελούμενοι από δράσεις ενίσχυσης της έρευνας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (T4958), εκ των οποίων οι 2.474 ήταν γυναίκες (T4959)

Με βάση τα στοιχεία των απογραφικών δελτίων συμμετεχόντων σε πράξεις του ΕΚΤ:

- Για τους κοινούς δείκτες CO01 έως CO05, οι συμμετέχοντες ανέρχονται σε 12.925 ανέργους (εκ των οποίων 6.666 μακροχρόνια άνεργοι), 66.693 οικονομικά μη ενεργά άτομα (εκ των οποίων 29.727 δεν παρακολουθούν εκπαίδευση ή κατάρτιση). Οι απασχολούμενοι, συμπεριλαμβανομένων των αυτοαπασχολούμενων ανήλθαν σε 50.907.
- Για τους κοινούς ηλικιακούς δείκτες και δείκτες ανά εκπαιδευτικό επίπεδο CO06, CO07, CO08, CO09, CO10, CO11, οι συμμετέχοντες κάτω των 25 ετών (CO06) είναι 69.997 και άνω των 54 ετών 5.268. Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων, 70.276, είναι απόφοιτοι ανώτερης δευτεροβάθμιας (ISCED 3) ή μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ISCED 4) [CO10], ενώ 43.931 συμμετέχοντες είναι απόφοιτοι Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ISCED 5 ως 8) [CO11]
- Για τους δείκτες CO15, CO16, CO17, CO18, σε 15.597 ανήλθαν οι συμμετέχοντες Μετανάστες, συμμετέχοντες αλλοδαπής προέλευσης, μειονότητες, σε 1.691 οι συμμετέχοντες με Αναπηρία, σε 6.097 τα άλλα μειονεκτούντα άτομα και σε 105 οι συμμετέχοντες Άστεγοι ή άτομα που έχουν αποκλειστεί από τη στέγαση.

Η πρόοδος των δεικτών άμεσου αποτελέσματος ΕΚΤ, με βάση τα στοιχεία των απογραφικών δελτίων συμμετεχόντων:

- Οι οικονομικά μη ενεργοί συμμετέχοντες που δραστηριοποιούνται σε αναζήτηση εργασίας ανήλθαν σε 13.639 (CR01)
- Οι συμμετέχοντες που παρακολουθούν εκπαίδευση/κατάρτιση ανήλθαν σε 4.573 (CR02)
- Οι συμμετέχοντες που αποκτούν εξειδίκευση ανήλθαν σε 51.028 (CR03)
- Οι συμμετέχοντες που κατέχουν θέση εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, ανήλθαν σε 3.642 (CR04)
- Τα μειονεκτούντα άτομα που δραστηριοποιούνται σε αναζήτηση εργασίας ανήλθαν σε 11.067 (CR05)

Στα μακροπρόθεσμα αποτελέσματα:

- 13.314 οι συμμετέχοντες που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, εντός έξι μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους (CR06)
- 137 οι συμμετέχοντες ηλικίας άνω των 54 ετών που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, εντός έξι μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους (CR08)
- 3.178 οι μειονεκτούντες συμμετέχοντες που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, εντός έξι μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους (CR09)

Επίσης, οι συμμετέχοντες που βελτίωσαν την κατάσταση τους στην αγορά εργασίας είναι 5.018 (CR07, αναμένεται να επικαιροποιηθεί στις επόμενες ΕΕΥ, λόγω ανάγκης κάλυψης περιπτώσεων των αντίστοιχων ερευνών πεδίου, όπου δεν πληρούνται τα κριτήρια αξιοπιστίας του δείκτη).

Σε ότι αφορά στις παρεμβάσεις του ΕΤΠΑ, συνολικά παρατηρείται πρόοδος στην ενίσχυση υποδομών παιδικής μέριμνας ή εκπαίδευσης με αντίστοιχη καταγραφή της δυναμικότητας τους για 74.112 παιδιά (CO35), έναντι συνολικού στόχου 231.220, αν και δεν είναι ισορροπημένη μεταξύ των ΠΕΠ (σημαντική πρόοδος σε Ανατολική Μακεδονία – Θράκη, Κεντρική Μακεδονία, Νότιο Αιγαίο, υστέρηση στις Περιφέρειες Θεσσαλίας και Ηπείρου, όπου υπάρχουν και μεγάλοι αριθμητικά στόχοι).

Στο ΠΑΑ, στο πλαίσιο της Περιοχής Εστίασης 1C, ο συνολικός αριθμός καταρτισμένων συμμετεχόντων, δυνάμει του άρθρου 14 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 (δείκτης Σ3) ανήλθε σε 10.456, βάσει πληρωμών, δηλαδή επιτεύχθηκε το 14,67% του στόχου για το 2023.

Τα έργα που υλοποιούνται στο πλαίσιο του ΘΣ 10 δεν έχουν συμβολή στους στόχους της **Κλιματικής Αλλαγής**.

ΘΣ 11: Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των δημόσιων υπηρεσιών και των φορέων, καθώς και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης

Το σύνολο των πόρων που έχει κατανεμηθεί στο ΘΣ 11 ανέρχεται σε 258,2 Μ€ ΚΣ (333,5 Μ€ ΔΔ) από το ΕΚΤ κατανεμημένο στο ΕΠ ΜΔΤ και το ΕΠΑΝΕΚ.

Μέχρι 31.12.2018 η **συνολική ενεργοποίηση** του ΘΣ 11 ανέρχεται σε 92,1% και πραγματοποιήθηκε μέσω της δημοσίευσης 30 προσκλήσεων, π/υ ΔΔ 307 Μ€ (5 προσκλήσεις από το ΕΠΑΝΕΚ, π/υ ΔΔ 65 Μ€, και 25 προσκλήσεις από το ΕΠ ΜΔΤ, π/υ ΔΔ 242 Μ€).

Ο αριθμός των **ενταγμένων** πράξεων ανέρχεται 84, π/υ 219,3 Μ€, ήτοι το 65,8% των διαθέσιμων πόρων.

Οι **νομικές δεσμεύσεις** που έχουν πραγματοποιηθεί μέχρι 31.12.2018 ανέρχονται σε 152,1 Μ€, ήτοι το 69,4% του π/υ των ενταγμένων έργων και το 45,6% των διαθέσιμων πόρων, ενώ **οι πιστοποιημένες δαπάνες** ανέρχονται στο ποσό των 70,8 Μ€ (21,2% των διαθέσιμων πόρων και 46,6% των συμβασιοποιημένων πόρων).

Η πλειοψηφία των δημοσιευμένων προσκλήσεων εστιάζει κυρίως στην εκπαίδευση και κατάρτιση για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού του Δημόσιου Τομέα, αλλά και στην υποστήριξη των μεταρρυθμίσεων και της αναδιοργάνωσης του Δημόσιου Τομέα.

Σε επίπεδο δεικτών εκροών και αποτελεσμάτων, αποτυπώνεται σημαντική πρόοδος στον τομέα της εκπαίδευσης / κατάρτισης των δημοσίων υπαλλήλων και ειδικότερα:

- Καταρτίστηκαν 266 προγράμματα για μεσαία και υψηλόβαθμα διοικητικά στελέχη της δημόσιας διοίκησης (T4637)
- Δημιουργήθηκαν ή αναβαθμίστηκαν 355 προγράμματα σπουδών / πακέτων εκπαιδευτικού υλικού (T4639)
- 176.350 δημόσιοι υπάλληλοι συμμετείχαν σε προγράμματα κατάρτισης για την ανάπτυξη δεξιοτήτων/διοικητικών ικανοτήτων (T4635), εκ των οποίων 140.921 πιστοποιήθηκαν (T4613)
- 2.409 δημόσιοι υπάλληλοι συμμετείχαν σε προγράμματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης (T4636)
- 934 στελέχη παρακολούθησαν προγράμματα ταχείας εξέλιξης (T4638)
- 658 στελέχη ταχείας εξέλιξης για την υποβοήθηση των μεταρρυθμίσεων καταρτίστηκαν και τοποθετήθηκαν σε θέσεις του Δημόσιου Τομέα (T4614)

Υλοποιήθηκαν 7 έργα που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο (C022).

Στον τομέα της κωδικοποίησης του θεσμικού και νομοθετικού πλαισίου, υλοποιήθηκαν 8 έργα (T4618), και τα αποτελέσματα της κωδικοποίησης διατίθενται μέσω διαδικτύου για 6 τομείς της δημόσιας πολιτικής (T4604).

Όσον αφορά στην απλοποίηση διαδικασιών, υλοποιήθηκαν 12 έργα που αφορούν εσωτερικές διαδικασίες φορέων του δημόσιου τομέα (T4620) και 9 έργα που αφορούν διαδικασίες και υπηρεσίες προς τους πολίτες (T4621).

Με βάση τα στοιχεία των απογραφικών δελτίων συμμετεχόντων σε πράξεις του ΕΚΤ:

- Οι απασχολούμενοι, συμπεριλαμβανομένων των αυτοαπασχολούμενων ανήλθαν σε 83.705 (C005)
- Για τους κοινούς ηλικιακούς δείκτες και δείκτες ανά εκπαιδευτικό επίπεδο, οι συμμετέχοντες άνω των 54 ετών είναι 9.258 (C007). Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων, 64.465, είναι απόφοιτοι Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ISCED 5 ως 8) [C011]
- Για τους δείκτες C015, C016, σε 355 ανήλθαν οι συμμετέχοντες Μετανάστες, συμμετέχοντες αλλοδαπής προέλευσης, μειονότητες, σε 164 οι συμμετέχοντες με Αναπηρία

Η πρόοδος των δεικτών άμεσου αποτελέσματος ΕΚΤ, με βάση τα στοιχεία των απογραφικών δελτίων συμμετεχόντων:

- Οι συμμετέχοντες που παρακολουθούν εκπαίδευση/κατάρτιση ανήλθαν σε 6.311 (CR02)
- Οι συμμετέχοντες που αποκτούν εξειδίκευση ανήλθαν σε 64.022 (CR03)
- Τα μειονεκτούντα άτομα που δραστηριοποιούνται σε αναζήτηση εργασίας ανήλθαν σε 434 (CR05)

Στα μακροπρόθεσμα αποτελέσματα, οι συμμετέχοντες που βελτίωσαν την κατάσταση τους στην αγορά εργασίας είναι 12.683 (CR07).

Τα έργα που υλοποιούνται στο πλαίσιο του ΘΣ 11 δεν έχουν συμβολή στους στόχους της **Κλιματικής Αλλαγής**.

Τεχνική Βοήθεια

Το σύνολο των πόρων που έχει κατανεμηθεί για **Τεχνική Βοήθεια** ανέρχεται σε 633,9 Μ€ ΚΣ (798,6 Μ€ ΔΔ), από το ΕΤΠΑ (312 Μ€ ΚΣ, 400,8 Μ€ ΔΔ), το ΤΣ (120,3 Μ€ ΚΣ, 141,6 Μ€ ΔΔ), το ΕΚΤ (138,8 Μ€ ΚΣ, 179,5 Μ€ ΔΔ), το ΕΓΤΑΑ (50 Μ€ ΚΣ, 59,7 Μ€ ΔΔ) και το ΕΤΘΑ (12,8 Μ€ ΚΣ, 17 Μ€ ΔΔ), κατανεμημένο στο ΕΠ ΤΒ, σε όλα τα ΤΕΠ και ΠΕΠ, στο ΠΑΑ και στο ΕΠΑΛΘ.

Μέχρι 31.12.2018 η **συνολική ενεργοποίηση** είναι 86,4% με 179 προσκλήσεις, π/υ 690,3 Μ€ (33 προσκλήσεις από το ΕΠ ΤΒ, π/υ 381,4 Μ€, 71 προσκλήσεις από τα ΤΕΠ, π/υ 163,5 Μ€, 68 προσκλήσεις από τα 13 ΠΕΠ, π/υ 87,9 Μ€, 5 προσκλήσεις από το ΠΑΑ 46,5 Μ€ και 2 προσκλήσεις από το ΕΠΑΛΘ 11 Μ€).

Ο αριθμός των **ενταγμένων πράξεων** ανέρχεται σε 595 έργα π/υ 618 Μ€, ήτοι το 77,4% των διαθέσιμων πόρων.

Οι **νομικές δεσμεύσεις** που αντιστοιχούν στα ενταγμένα έργα ανέρχεται σε 536,1 Μ€, ήτοι το 67,1% των διαθέσιμων πόρων και το 86,7% των συμβασιοποιημένων, ενώ οι πιστοποιημένες δαπάνες ανέρχονται σε 249,6 Μ€ (31,3% των διαθέσιμων πόρων και 46,6% των συμβασιοποιημένων πόρων).

Προγράμματα Εδαφικής Συνεργασίας της ΠΠ 2014-2020

Το σύνολο των πόρων, εκτός της Τεχνικής Βοήθειας, που έχει κατανεμηθεί στα προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας (ΕΕΣ) ανέρχεται σε 363,8 Μ€ ΚΣ (428 Μ€ ΔΔ), από το ΕΤΠΑ και το IPA II, κατανεμημένο στα Προγράμματα που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ (255,5 Μ€ ΚΣ, 300,6 Μ€ ΔΔ): ΕΠ ΕΛΛΑΔΑ – ΚΥΠΡΟΣ, ΕΠ ΕΛΛΑΔΑ – ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ και ΕΠ ΕΛΛΑΔΑ – ΙΤΑΛΙΑ (255,5 Μ€ ΚΣ, 300,6 Μ€ ΔΔ), σε αυτά που χρηματοδοτούνται από το IPA II (77,2 Μ€ ΚΣ, 90,8 Μ€ ΔΔ): ΕΠ ΕΛΛΑΔΑ – ΑΛΒΑΝΙΑ και ΕΠ ΕΛΛΑΔΑ – ΠΓΔΜ, και το διακρατικό Πρόγραμμα BALKAN-MED που χρηματοδοτείται και από τα δύο Ταμεία (ΕΤΠΑ 28,3 Μ€, IPA II 5,1 Μ€).

Μέχρι 31.12.2018, η ενεργοποίηση των διμερών προγραμμάτων **Διασυνοριακής Συνεργασίας** που χρηματοδοτούνται από το **ΕΤΠΑ** ανέρχεται σε 87,7% και πραγματοποιήθηκε μέσω της δημοσίευσης 23 προσκλήσεων, π/υ ΔΔ 263,5 Μ€ (8 προσκλήσεις από το ΕΠ ΕΛΛΑΔΑ-ΚΥΠΡΟΣ, π/υ ΔΔ 49,8 Μ€, 6 προσκλήσεις από το ΕΠ ΕΛΛΑΔΑ-ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ, π/υ ΔΔ 100,4 Μ€ και 9 προσκλήσεις το ΕΠ ΕΛΛΑΔΑ-ΙΤΑΛΙΑ, π/υ ΔΔ 113,3 Μ€). Ο αριθμός των ενταγμένων πράξεων έως 31.12.18 ανέρχεται σε 110 π/υ 173,7 Μ€, ήτοι 57,8% των διαθέσιμων πόρων. Οι νομικές δεσμεύσεις που έχουν πραγματοποιηθεί έως 31.12.18 ανέρχονται σε 173,6 Μ€, ήτοι σχεδόν στο 100% του π/υ των ενταγμένων έργων και το 57,8% των διαθέσιμων πόρων του ΕΤΠΑ, ενώ οι πιστοποιημένες δαπάνες ανέρχονται στο ποσό των 8 Μ€ (2,6% των διαθέσιμων πόρων και 4,6% των συμβασιοποιημένων πόρων).

Αντίστοιχα, η ενεργοποίηση των διμερών προγραμμάτων **Διασυνοριακής Συνεργασίας** που χρηματοδοτούνται από το **IPA II** ανέρχεται σε 125,1% και πραγματοποιήθηκε μέσω της δημοσίευσης 13 προσκλήσεων, π/υ ΔΔ 113,5 Μ€ (4 προσκλήσεις από το ΕΠ ΕΛΛΑΔΑ-ΠΓΔΜ, π/υ ΔΔ 72,6 Μ€ και 9 προσκλήσεις το ΕΠ ΕΛΛΑΔΑ-ΑΛΒΑΝΙΑ, π/υ ΔΔ 41 Μ€). Ο αριθμός των ενταγμένων πράξεων έως 31.12.18 ανέρχεται σε 76 π/υ 74,8 Μ€, ήτοι 82,4% των διαθέσιμων πόρων. Οι νομικές δεσμεύσεις που έχουν πραγματοποιηθεί έως 31.12.18 ανέρχονται σχεδόν στο 100% του π/υ των ενταγμένων, ενώ οι πιστοποιημένες δαπάνες ανέρχονται μόλις στο ποσό των 55 Κ€.

Στο **Διακρατικό Πρόγραμμα BALKAN-MED**, που χρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ και το IPA II, η ενεργοποίηση ανέρχεται στο 55% και πραγματοποιήθηκε μέσω της δημοσίευσης 4 προσκλήσεων, π/υ ΔΔ 20,1 Μ€. Ο αριθμός των ενταγμένων πράξεων έως 31.12.18 ανέρχεται σε 31 π/υ 30,5 Μ€, ήτοι 83,4% των διαθέσιμων πόρων. Οι νομικές δεσμεύσεις που έχουν πραγματοποιηθεί έως 31.12.18 ανέρχονται σχεδόν στο 100% του π/υ των ενταγμένων έργων, ενώ οι πιστοποιημένες δαπάνες ανέρχονται στο ποσό των 1,8 Μ€ (5% των διαθέσιμων πόρων και 6% των συμβασιοποιημένων πόρων).

Όσον αφορά στους συνολικά διαθέσιμους πόρους **Τεχνικής Βοήθειας** για τα ΕΕΣ (24,6 Μ€ ΚΣ, 29,3 Μ€ ΔΔ), η **συνολική ενεργοποίηση** μέχρι 31.12.2018 ανέρχεται στο 97,8% και πραγματοποιήθηκε μέσω της δημοσίευσης 7 προσκλήσεων, π/υ ΔΔ 28,7 Μ€. Ο αριθμός των ενταγμένων πράξεων έως 31.12.18 ανέρχεται σε 13, π/υ 28,4 Μ€, ήτοι 97,1% των διαθέσιμων πόρων. Οι νομικές δεσμεύσεις που έχουν πραγματοποιηθεί έως 31.12.18 ανέρχονται στο 100% του

π/υ των ενταγμένων έργων, ενώ οι πιστοποιημένες δαπάνες ανέρχονται στο ποσό των 3,2 Μ€ (11,1% των διαθέσιμων πόρων και 11,4% των συμβασιοποιημένων πόρων).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

Ανάλυση των αποτελεσμάτων του Πλαισίου Επιδόσεων των ΕΠ του ΕΣΠΑ 2014-2020, Αξιολόγηση των αιτιών για τη μη επίτευξη των ορόσημων και των μέτρων που θα ληφθούν για την αντιμετώπισή τους

Από το σύνολο των 170 ΠΕ, τα 112 έχουν επιτύχει τους στόχους και σε αυτά θα πραγματοποιηθεί η οριστική διάθεση του αποθεματικού επίδοσης ύψους 1.011,27 Μ€ (ΚΣ). Τα υπόλοιπα 58 ΠΕ εμφανίζουν αποτυχία και θα πρέπει να γίνει ανακατανομή του αποθεματικού επίδοσης που έχει καταναμηθεί σε αυτά, συνολικού ύψους 211,94 Μ€.

Αναλύοντας τα ανωτέρω αποτελέσματα ανά Ταμείο προκύπτουν τα ακόλουθα:

- Το σύνολο των ΠΕ του ΕΓΤΑΑ και του ΕΤΘΑ παρουσιάζουν επίτευξη των στόχων και σε αυτά θα καταναμηθούν οριστικά οι αντίστοιχοι πόροι του Αποθεματικού Επίδοσης (253,44 Μ€ για το ΕΓΤΑΑ & 23,33 Μ€ για το ΕΤΘΑ)
- Το 80% των ΠΕ του ΕΚΤ (40 σε σύνολο 50) έχουν επιτύχει τους στόχους τους και σε αυτά θα καταναμηθεί οριστικά το Αποθεματικό Επίδοσης, ύψους 195,82 Μ€
- Στο ΤΣ τα 5 από τα 7 ΠΕ (71,4%) έχουν επιτύχει τους στόχους τους και σε αυτά θα καταναμηθούν οριστικά οι αντίστοιχοι πόροι του Αποθεματικού Επίδοσης ύψους 185,85 Μ€
- Το 55% των ΠΕ του ΕΤΠΑ έχει επιτύχει τους στόχους του (56 στα 102 ΠΕ) και σε αυτά θα καταναμηθούν οριστικά οι αντίστοιχοι πόροι του Αποθεματικού Επίδοσης ύψους 352,83 Μ€

Αναλύοντας τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των Πλαισίων Επίδοσης των ΕΠ του ΕΣΠΑ 2014 – 2020 ανά **Θεματικό Στόχο** προκύπτουν τα ακόλουθα (για τα ΠΕ που αντιστοιχούν σε ένα ΘΣ):

- **Τις καλύτερες επιδόσεις εμφανίζουν οι Θεματικοί Στόχοι 11, 9 & 10**, όπου τα ποσοστά των ΠΕ που έχουν επιτύχει τους στόχους τους και στα οποία θα πραγματοποιηθεί η οριστική διάθεση του αποθεματικού επίδοσης ανέρχονται σε 100%, 94% & 83% αντίστοιχα, **ενώ ακολουθούν οι Θεματικοί Στόχοι 2, 8 & 5**, όπου τα ποσοστά των ΠΕ που εμφανίζουν επιτυχία ανέρχονται σε 67%, 63% & 60% αντίστοιχα.
- Στον αντίποδα ο **Θεματικός Στόχος 4** εμφανίζει τις χειρότερες επιδόσεις, με 7 στα 9 ΠΕ (78%) να μην επιτυγχάνουν τους στόχους τους και ακολουθεί ο **Θεματικός Στόχος 1**, όπου το 75% των ΠΕ (3/4) εμφανίζουν αποτυχία και θα πρέπει να γίνει ανακατανομή του αποθεματικού επίδοσης που έχει καταναμηθεί σε αυτά.

Η μη κάλυψη των προϋποθέσεων για την οριστική διάθεση του αποθεματικού επιδόσεων εμφανίζεται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

ΕΠ Ανταγωνιστικότητα Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία

- Στους **Άξονες Προτεραιότητας 2 & 2Σ (ΕΚΤ)** σε όλες τις Κατηγορίες Περιφερειών.

Η αποτυχία του ΠΕ οφείλεται στη μη επίτευξη του Οικονομικού Δείκτη (υλοποίηση από 23%-57%, ενώ συνολικά βρίσκεται στο 50%), ως απόρροια της βραδείας ωρίμανσης και των καθυστερήσεων στην υλοποίηση των ενταγμένων έργων. Αντίθετα, οι δείκτες εκροών του ΠΕ (ΘΣ 8 & 10) έχουν υπερεπιτευχθεί:

- C023 (αριθμός υποστηριζόμενων πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων συμπεριλαμβανομένων συνεταιριστικών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων της κοινωνικής οικονομίας): 2.520 ενταγμένες ΜΜΕ έναντι στόχου 2.343 στο σύνολο της χώρας
- T4218 (Υποστηριζόμενα σχέδια για δημιουργία νέων επιχειρήσεων): 2.581 σχέδια έναντι ενδιάμεσου στόχου 1.904 για το σύνολο της χώρας.
- 11802 (Φοιτητές/ Σπουδαστές/ Απόφοιτοι που συμμετέχουν σε προγράμματα πρακτικής άσκησης): με ενδιάμεσο στόχο 19.862 στο σύνολο της χώρας υπερκαλύπτεται,

επιτυγχάνοντας υπερδιπλάσιες τιμές, έχοντας επιτύχει τιμή 43.515 συμμετέχοντες στο σύνολο της χώρας από τη δράση.

Με βάση τα ανωτέρω και λαμβάνοντας υπόψη:

- Τη δυσανάλογη σχέση φυσικής /οικονομικής υλοποίησης στα έργα κρατικής ενίσχυσης
- Τη σημαντική υστέρηση στην αποτύπωση φυσικής και οικονομικής προόδου στην ε.π. 8ν, καθώς για τα έργα που εντάσσονται που συνήθως διαρκούν έως 3 χρόνια, πάνω από 1 χρόνος παρέρχεται για τις προπαρασκευαστικές ενέργειες χωρίς επίτευξη οικονομικής και φυσικής προόδου,
- Την εξυγίανση που επετεύχθη με την αναθεώρηση 2018
- Τη σημαντική ενεργοποίηση κατά το έτος 2018 σε επίπεδο εντάξεων

η πρόοδος των αξόνων 02/02Σ μπορεί να εξελιχθεί ικανοποιητικά και η πρόβλεψη πλήρους απορρόφησης των διαθέσιμων πόρων εκτιμάται ως ασφαλής.

- **Στους Άξονες Προτεραιότητας 3 & 3Σ (ΕΤΠΑ)** σε όλες τις Κατηγορίες Περιφερειών.

Η αποτυχία του ΠΕ οφείλεται στη μη επίτευξη της συμβασιοποίησης για το Ultrafast Broadband (ΒΣΥ Κ381g: Ποσοστό Συμβασιοποίησης για τον 04603, όπου 04603-ICT Infrastructure: Πρόσθετα νοικοκυριά με πρόσβαση σε ευρυζωνικά δίκτυα με ταχύτητες τουλάχιστον 100 Mbps-αναβαθμισμένες σε 1 gigabit ή με ταχύτητες τουλάχιστον 100 Mbps).

Οι νέες τεχνολογικές ανάγκες στις τηλεπικοινωνίες, η χαρτογράφηση της αγοράς και η εναρμόνιση με τους νέους στόχους της Ε.Ε. για το 2025 (Gigabit Society), οδήγησε το 2017 στον ανασχεδιασμό του Ultrafast Broadband, που οριστικοποιήθηκε το 2018 σε συνέχεια της σχετικής διαβούλευσης. Πρόκειται για Μεγάλο Έργο ΔΔ 300 εκ. €, εκ των οποίων 265 εκ. € από το ΕΠΑνΕΚ και 35 εκ. € από το ΠΑΑ.

Επισημαίνεται ότι τόσο ο οικονομικός δείκτης των ΠΕ των αξόνων 03/03Σ όσο και οι υπόλοιποι δείκτες εκροών/ΒΣΥ έχουν επιτευχθεί. Αναλυτικά:

- Ο F100 υπερκαλύπτεται στους άξονες 03/03Σ (286 εκ.€ έναντι στόχου 159 εκ. € για το σύνολο της χώρας) κυρίως χάρη στα έργα ΤΠΕ (Rural, Gcloud), ενέργειας (Διασύνδεση Κυκλάδων, Ρεβυθούσα), τουρισμού/πολιτισμού, καθώς και χάρη στη σύσταση του Ταμείου Εξοικονομώ κατ' Οίκον ΙΙ και του Ταμείου Υποδομών.
- Τα μέτρα που ελήφθησαν για την επιτάχυνση του Προγράμματος Εξοικονομώ κατ' Οίκον ΙΙ είχαν ως αποτέλεσμα σημαντική υπερκάλυψη του αντίστοιχου ΒΣΥ Κ381c (Ποσοστό υπαγωγών επί του συνολικού στόχου για τον CO31) με στόχο 30 % επί του τελικού στόχου του CO31, ήτοι $30\% * 38.000 = 11.400$ υπαγωγές. Οι υπαγωγές που έχουν γίνει και αφορούν στο ΕΠΑΝΕΚ στο σύνολο της χώρας είναι 35.832.
- Ο στόχος του μήκους υποβρύχιων καλωδίων (δείκτης T4236) επίσης υπερκαλύπτεται σε όλες τις κατηγορίες περιφερειών (152 χλμ έναντι στόχου 89 χλμ) λόγω της ολοκλήρωσης του 2ου Σταδίου της Α' Φάσης του έργου διασύνδεσης των Κυκλάδων.

Για το έργο Ultrafast Broadband έχει ξεκινήσει από τον Φεβρουάριο 2018 συνεργασία με JASPERS για την προετοιμασία και υποβολή του ΦΜΕ/ Feasibility Study. Παράλληλα, ο Δικαιούχος ετοίμασε το φάκελο σχετικά με τα θέματα Κρατικής Ενίσχυσης, τον οποίο υπέβαλε στη DG COMP και για τον οποίο δίνονται διευκρινίσεις προκειμένου να ληφθεί σχετική έγκριση και να προχωρήσει η υποβολή ΦΜΕ και η ένταξη του έργου.

ΕΠ Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη

- **Στους Άξονες Προτεραιότητας 7 (ΘΣ 7) & 11 (ΘΣ 5) του ΤΣ.**

Το ΠΕ του ΑΠ 7 αστοχεί τόσο στον δείκτη F100, όσο και στους επιλεγμένους δείκτες εκροής. Στην κατηγορία έργων υποδομών αεροδρομίων (SO014: Αερολιμένες ΔΕΔ-Μ που αναβαθμίζονται) δεν υποβλήθηκαν προτάσεις, αφενός λόγω του χρόνου έως την

οριστικοποίηση του ιδιοκτησιακού καθεστώτος ορισμένων αεροδρομίων (πιθανή παραχώρηση Περιφερειακών Α/Δ) και αφετέρου, λόγω χαμηλής ωριμότητας των σχετικών παρεμβάσεων.

Στην κατηγορία έργων βελτίωσης / εκσυγχρονισμού συστημάτων πλοήγησης / επικοινωνιών / επιτήρησης αεροναυτιλίας (S0022:Παρεμβάσεις για τη βελτίωση της ασφάλειας των μεταφορών) οι παρεμβάσεις βρίσκονται σε διαδικασία ωρίμανσης με τη σύνταξη των σχετικών μελετών / τεχνικών προδιαγραφών κλπ.

Στην κατηγορία έργων υποδομών αεροδρομίων διοργανώθηκαν πολλαπλές τεχνικές συναντήσεις της ΕΥΔ με τους αρμόδιους φορείς.

Το ΠΕ του **ΑΠ 11** αστοχεί στον δείκτη F100 και στο ΒΣΥ K397 του δείκτη CO20 (Πρόληψη και διαχείριση κινδύνων: Πληθυσμός που ωφελείται από αντιπλημμυρικά μέτρα), ενώ έχει επιτευχθεί η τιμή στόχου του ΒΣΥ K393 του δείκτη T4410 (Επιφάνεια που καλύπτεται από Σχέδια ή Μέτρα Προστασίας). Παρουσιάστηκαν καθυστερήσεις στην ενεργοποίηση του ΑΠ λόγω καθυστέρησης ανταπόκρισης του φορέα υλοποίησης/δικαιούχου (ΥΠΙΜΕΔΙ) σε Πρόσκληση της ΕΥΔ για έργα αντιπλημμυρικής προστασίας συμπεριλαμβανομένου του Μεγάλου Έργου της Εσχατιάς, με αποτέλεσμα η υλοποίηση έργων υποδομών να μην έχει ακόμη ξεκινήσει.

Η μελέτη του Μεγάλου Έργου «Διευθέτηση ρέματος Εσχατιάς» επικαιροποιήθηκε στα τέλη του 2018 και αναμένεται η υποβολή της πρότασης και του Φακέλου Μεγάλου έργου εντός του 2019. Παράλληλα υποβλήθηκε για αξιολόγηση το έργο της αντιπλημμυρικής προστασίας του Ερασίνου (εκτιμάται η ένταξή του εντός του Β Εξαμήνου του 2019), αναμένεται δε να υποβληθούν προτάσεις για άλλα 2 έργα Αντιπλημμυρικής Προστασίας, εντός του 2019.

- Στον **Άξονα Προτεραιότητας 2 (ΕΤΠΑ)**, στις Λιγότερο Αναπτυγμένες Περιφέρειες και τις Περισσότερο Αναπτυγμένες Περιφέρειες (ΘΣ 7)

Η αστοχία του ΠΕ του **ΑΠ2 στις ΛΑΠ** οφείλεται στην αποτυχία του δείκτη F100 και του ΒΣΥ K206 "Συμβάσεις που έχουν υπογραφεί για την υλοποίηση των έργων" (συνδέεται με το δείκτη CO11a: Σιδηροδρομικό δίκτυο: Συνολικό μήκος νέων σιδηροδρομικών γραμμών, εκ των οποίων: ΔΕΔ-Μ). Το αντικείμενο του Μεγάλου Έργου «Κατασκευή ΣΓ Αθήνας (ΣΚΑ) – Πάτρας, τμήμα Ροδοδάφνη-Ρίο» που περιλήφθηκε στο ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ κατά τη 2η Αναθεώρηση θα ξεκινήσει μετά την ολοκλήρωση των εργασιών υποδομής της Σιδηροδρομικής Γραμμής η οποία χρηματοδοτείται από το CEF. Το συγκεκριμένο έργο βρίσκεται σε φάση προετοιμασίας.

Το ΠΕ του **ΑΠ 2 στις ΠΑΠ** αστοχεί στον δείκτη F100 και στο ΒΣΥ K206 "Συμβάσεις που έχουν υπογραφεί για την υλοποίηση των έργων" (συνδέεται με το δείκτη T4419: Σιδηροδρομικοί Σταθμοί που Αναβαθμίζονται), λόγω ανωριμότητας των προγραμματικών έργων που χωροθετούνται σε ΠΑΠ. Δεν υποβλήθηκε πρόταση από τον δικαιούχο (ΕΡΓΟΣΕ ΑΕ). Υπήρξαν καθυστερήσεις στην εκπόνηση των τεχνικών και υποστηρικτικών μελετών των προγραμματισμένων έργων και στην προετοιμασία της πρότασης και της σύνταξης των Τευχών Δημ/σης του έργου Β' φάση ΣΣ Αθηνών.

Η υστέρηση στην εκμετάλλευση των διαθέσιμων πόρων αντιμετωπίστηκε μερικώς κατά τη 2η αναθεώρηση του ΕΠ, με την εξασφάλιση πόρων σε ΛΑΠ με ισόποση μείωση των πόρων σε ΠΑΠ για τη χρηματοδότηση του μεταφερόμενου Μεγάλου Έργου από τον ΑΠ01 του ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ «Κατασκευή ΣΓ Αθήνας (ΣΚΑ) – Πάτρας, τμήμα Ροδοδάφνη-Ρίο».

Επίσης, για την αντιμετώπιση των καθυστερήσεων των έργων ελήφθησαν τα ακόλουθα μέτρα:

- Συστηματική συνεργασία της ΕΥΔ με τον Δικαιούχο
  - Εκπόνηση / παρακολούθηση Σχεδίου Δράσης Σιδηροδρομικών Έργων
  - Παροχή πόρων Τεχνικής Βοήθειας για την ωρίμανση τεχνικών και υποστηρικτικών μελετών
  - Συνεργασία της ΕΥΔ με ΕΕ και JASPERS
- Στον **Άξονα Προτεραιότητας 5 (ΕΤΠΑ)**, στις Λιγότερο Αναπτυγμένες Περιφέρειες και τις Περιφέρειες σε Μετάβαση (ΘΣ 7)

ΛΑΠ: Το ΠΕ αστοχεί τόσο στον δείκτη F100, όσο και στο ΒΣΥ Κ206 (συνδέεται με το δείκτη CO14: Οδικό δίκτυο: Συνολικό μήκος ανακατασκευασμένων ή αναβαθμισμένων οδών). Σύμφωνα με τον προγραμματισμό οι διαθέσιμοι πόροι του ΑΠ05 για τις ΛΑΠ πρόκειται να αξιοποιηθούν για την υλοποίηση του έργου «Οδική Σύνδεση Εγνατίας Οδού με το Λιμένα Αλεξανδρούπολης». Το έργο βρίσκεται σε διαδικασία ωρίμανσης με τη σύνταξη των σχετικών μελετών.

ΜΕΤ: Ο δείκτης F100 επετεύχθη. Η αδυναμία επίτευξης της τιμής του στόχου 2018 για τον δείκτη CO14: Οδικό δίκτυο: Συνολικό μήκος ανακατασκευασμένων ή αναβαθμισμένων οδών και κατ' επέκταση του ΠΕ, οφείλεται στην καθυστέρηση που σημειώθηκε κατά την υποκατάσταση του αρχικού Αναδόχου του έργου "Κατασκευή - Αναβάθμιση του Οδικού Άξονα Καλλονής - Σιγρίου Λέσβου". Το χρονικό διάστημα που απαιτήθηκε για την υποκατάσταση μετέθεσε χρονικά την υλοποίηση του έργου. *Στην παρούσα φάση έχουν πραγματοποιηθεί όλες οι απαραίτητες ενέργειες και το έργο υλοποιείται κανονικά.*

- Στον **Άξονα Προτεραιότητας 10 (ΕΤΠΑ)** σε όλες τις Κατηγορίες Περιφερειών (ΘΣ 4)

ΠΑΠ: Το ΠΕ αστοχεί τόσο στον οικονομικό δείκτη F100, όσο και στα ΒΣΥ Κ206 & Κ398 για τους δείκτες CO32 (Ενεργειακή απόδοση: Μείωση της ετήσιας κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας των δημόσιων κτιρίων) & CO34 (Μείωση εκπομπών αερίων θερμοκηπίου: Εκτιμώμενη ετήσια μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου). Υπήρξε αλλαγή πολιτικής για την αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων του ΑΠ 10 έναντι του αρχικού Προγράμματος (σημαντικό μέρος των πόρων που είχαν αρχικά σχεδιαστεί να αξιοποιηθούν για δράσεις βελτίωσης της αστικής κινητικότητας και αστικής αναζωογόνησης, δρομολογήθηκαν για την υλοποίηση δράσεων ενεργειακής αναβάθμισης δημοσίων κτιρίων και έργων τηλεθέρμανσης). Ταυτόχρονα καθυστέρησε η έγκριση του νέου ΚΕΝΑΚ (Ιούλιος 2017).

Ως αποτέλεσμα των ανωτέρω οριζοντίων θεμάτων η ενεργοποίηση των σχετικών προσκλήσεων για την ενεργειακή αναβάθμιση δημοσίων κτιρίων (αθλητικών εγκαταστάσεων και νοσοκομείων) έγινε στο τέλος του 2017 και στο α' εξάμηνο του 2018.

Με βάση τις υποβληθείσες προτάσεις, οι προς ένταξη δράσεις ενεργειακής αναβάθμισης αθλητικών εγκαταστάσεων και νοσοκομείων εμφανίζουν μέτρια ωριμότητα. Στις σχετικές Προσκλήσεις δίνεται η δυνατότητα συγχρηματοδότησης προπαρασκευαστικών μελετών, οι οποίες θα αρχίσουν να εκπονούνται - όπου απαιτείται - με την ένταξη του έργου. Οι σχετικές συμβάσεις των έργων αναμένονται στο τέλος του 2019.

ΜΕΤ: Το ΠΕ αστοχεί στον δείκτη F100, ενώ έχει επιτευχθεί η τιμή στόχου του επιλεγμένου ΒΣΥ Κ206 για τον δείκτη T4409 (Ενέργεια που εξοικονομείται από τηλεθέρμανση σε ετήσια βάση). Οι αρχικά διαθέσιμοι πόροι αξιοποιήθηκαν για την ένταξη μόνο των 2 phasing έργων του ΕΠΠΕΡΑΑ 2007-2013 (Τηλεθέρμανση Φλώρινας & Τηλεθέρμανση Κοζάνης). Στο έργο «Τηλεθέρμανση Φλώρινας» παρουσιάστηκε σημαντική καθυστέρηση στη μία εκ των δύο κύριων συμβάσεων, λόγω ανάγκης υποκατάστασης του Αναδόχου, γεγονός που επηρεάζει την έναρξη της υλοποίησης των υπολοίπων υποέργων, με αποτέλεσμα να μην έχουν πραγματοποιηθεί οι απαιτούμενες δαπάνες για την επίτευξη του δείκτη F100.

ΛΑΠ: Το ΠΕ αστοχεί τόσο στον οικονομικό δείκτη F100, όσο και στο ΒΣΥ Κ206 για τον δείκτη CO32 (Ενεργειακή απόδοση: Μείωση της ετήσιας κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας των δημοσίων κτιρίων).

Υπήρξε αλλαγή πολιτικής για την αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων του ΑΠ 10 έναντι του αρχικού Προγράμματος, ενώ ταυτόχρονα καθυστέρησε η έγκριση του νέου ΚΕΝΑΚ (Ιούλιος 2017), όπως έχει ήδη αναφερθεί ανωτέρω.

- Στον **Άξονα Προτεραιότητας 12 (ΕΤΠΑ)** σε όλες τις Κατηγορίες Περιφερειών (ΘΣ 6) και στον Άξονα Προτεραιότητας 13 (ΕΤΠΑ) και στις δύο Κατηγορίες Περιφερειών που καλύπτει (Περιφέρειες σε Μετάβαση και Περισσότερο Αναπτυγμένες Περιφέρειες) (ΘΣ 6)

Τα ΠΕ αστοχούν στον δείκτη F100, ενώ αντίθετα έχει επιτευχθεί η τιμή στόχου 2018 του επιλεγμένου δείκτη εκροής T4411: Αριθμός Σχεδίων Δράσης, Συστημάτων, Εργαλείων κ.λπ. που εκπονούνται / εφαρμόζονται.

Σύμφωνα με την 2η Αναθεώρηση του ΕΠ στο ΠΕ στους ΑΠ12 & ΑΠ 13 στον δείκτη T4411 συμμετέχουν οι πράξεις «1η Αναθεώρηση Σχεδίων Διαχείρισης ΛΑΠ των Υδατικών Διαμερισμάτων της χώρας» και «Εκπόνηση Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών (ΕΠΜ)». Όσον αφορά στα ΣΔΛΑΠ, έχουν ολοκληρωθεί και τροφοδοτούν το στόχο 2018 του δείκτη. Αντίθετα, καταγράφηκε σχετική καθυστέρηση στη διενέργεια του διαγωνισμού των ΕΠΜ λόγω των απαιτήσεων προσαρμογής στον Ν.4412/2016, η συμβασιοποίηση των οποίων θα ολοκληρωθεί στις αρχές του 2019.

Ταυτόχρονα καταγράφηκε καθυστέρηση στην ενεργοποίηση των ΑΠ 12 (και του συμπληρωματικού ΑΠ13) εν αναμονή της ολοκλήρωσης του σχετικού Ν.4519/2018, που αφορά στις δομές διαχείρισης των περιοχών NATURA και τις αρμοδιότητές τους (Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών - ΦΔΠΠ).

Οι ΑΠ 12 & 13 περιλαμβάνουν προγραμματικές δράσεις που εμπίπτουν στο περιεχόμενο και τη στοχοθεσία του ΑΠ14 (Ταμείο Συνοχής), ο οποίος διαθέτει ικανούς πόρους για να καλύψει τις ανάγκες της χώρας για οριζόντιες δράσεις (α) διαχείρισης των υδατικών πόρων αρμοδιότητας ΕΓΥ (β) προστασίας φυσικού περιβάλλοντος και βιοποικιλότητας (αρμοδιότητας ΥΠΕΝ και Φορέων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών).

Για την βέλτιστη αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων ΕΤΠΑ του τομέα Περιβάλλοντος, στο πλαίσιο της 2ης αναθεώρησης του ΕΠ μεταφέρθηκαν πόροι ύψους 34,2 εκατ. € από τον ΑΠ12 & 4 εκατ. € από τον ΑΠ13 στον ΑΠ14B για τη συγχρηματοδότηση έργων διαχείρισης λυμάτων σε οικισμούς Γ Προτεραιότητας της Οδ. 91/271. Επίσης, μεταφέρθηκαν στον ΑΠ 14 εκείνες οι δράσεις των ΑΠ 12 και ΑΠ13 για τις οποίες δεν έχουν δρομολογηθεί μέχρι τη 2η Αναθεώρηση διαδικασίες ενεργοποίησης (Προσκλήσεις, Εντάξεις, Δαπάνες). Η ενέργεια αυτή αφορά τις κάτωθι παρεμβάσεις: Οριζόντιες Δράσεις Διαχείρισης Υδάτων, Ολοκλήρωση Εθνικού Συστήματος Προστατευόμενων Περιοχών και διαχειριστικών δομών περιοχών Natura 2000, Εποπτεία, παρακολούθηση και σχεδιασμός της διαχείρισης τύπων οικοτόπων και ειδών και των Περιοχών Natura 2000, Σχέδια Δράσης/ Διαχείρισης οικοτόπων / ειδών και Περιοχών Natura 2000, Συμβολή στη διατήρηση του δασικού περιβάλλοντος, Διατήρηση των γενετικών πόρων.

▪ **Στον Άξονα Προτεραιότητας 14B (ΕΤΠΑ) στις Περιφέρειες σε Μετάβαση (ΘΣ 6)**

Το ΠΕ αστοχεί στο ΒΣΥ Κ206 του δείκτη T4412 (Ποσότητα Αστικών Στερεών Αποβλήτων που οδηγείται σε ασφαλή διάθεση), ενώ αντίθετα έχει επιτευχθεί η τιμή στόχου 2018 του δείκτη F100 και του ΒΣΥ Κ395 που συνδέεται με το δείκτη C019 (Επεξεργασία λυμάτων: Πρόσθετος πληθυσμός που εξυπηρετείται από βελτιωμένη επεξεργασία λυμάτων). Η ενεργοποίηση της ΕπΠρ 6ii ξεκίνησε το α' εξάμηνο του 2018 με στόχο την «μεταφορά» από τον ΑΠ14 των ήδη ενταγμένων phasing έργων διαχείρισης λυμάτων, που χωροθετούνται σε ΛΑΠ και σε ΠΜ. Η ενεργοποίηση των πόρων της ΕπΠρ 6i για έργα διαχείρισης στερεών αποβλήτων πραγματοποιήθηκε επίσης εντός του 2018, χωρίς ωστόσο να ενταχθεί κάποια πράξη στο ΕΠ.

Οι καθυστερήσεις κατά την ένταξη, τις διαδικασίες δημοπράτησης και την έναρξη υλοποίησης των έργων διαχείρισης στερεών αποβλήτων του Προγράμματος οφείλονται κυρίως σε:

- Αναγκαιότητα πλήρους ωρίμανσης των προς ένταξη παρεμβάσεων (κυρίως θέματα περιβαλλοντικής αδειοδότησης).
- Αντιμετώπιση θεμάτων κρατικών ενισχύσεων που προκύπτουν κατά τη διαδικασία ελέγχου πράξεων ΥΓΟΣ σε συνεργασία με την ΕΥΚΕ της ΕΑΣ.
- Αναγκαίες διευκρινίσεις κατά την εφαρμογή των διαδικασιών δημοπράτησης του Ν. 4412/2016 και καθυστέρηση στην έκδοση των πρότυπων Τευχών Δημοπράτησης από την αρμόδια ΕΑΑΔΗΣΥ.

ΠΕΠ Κεντρική Μακεδονία

▪ **Στους Άξονες Προτεραιότητας 1, 2, 3, 4 & 6 (ΕΤΠΑ) (ΘΣ 1, 2, 3, 4 & 6 αντίστοιχα) και στον Άξονα Προτεραιότητας 8 του ΕΚΤ (ΘΣ 8)**

Η αποτυχία του ΠΕ του **ΑΠ6** οφείλεται αποκλειστικά στην αστοχία του F100, ενώ στους υπόλοιπους ΑΠ το σύνολο το σύνολο των δεικτών των ΠΕ δεν έχουν επιτύχει τους στόχους τους, με εξαίρεση το ΒΣΥ K224 «Ύψος υπογεγραμμένων συμβάσεων» του δείκτη CO25 «Έρευνα, καινοτομία: Αριθμός ερευνητών που εργάζονται σε βελτιωμένες εγκαταστάσεις ερευνητικών κέντρων», ο οποίος έχει επιτευχθεί σχεδόν πλήρως.

Η αποτυχία των ΠΕ των **ΑΠ 2, 3 & 8** οφείλεται κατά κύριο λόγο στην καθυστέρηση 3,5 ετών στην επιλογή Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης Πράξεων Κρατικών Ενισχύσεων στο ΠΕΠ, καθώς και στη δυσλειτουργία του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων.

Επίσης, η καθυστέρηση 2,5 περίπου ετών στην εκπλήρωση της θεματικής αιρεσιμότητας 4.1 η οποία πραγματοποιήθηκε με τη δημοσίευση του επικαιροποιημένου ΚΕΝΑΚ τον 07/2017, ενώ ακολούθησε και η έκδοση των απαραίτητων για την εφαρμογή του νέου ΚΕΝΑΚ, Τεχνικών Οδηγιών του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (ΤΟΤΕΕ) τον 11/2017, δεν επέτρεψε την επίτευξη των στόχων του ΠΕ του **ΑΠ 4**.

Τέλος, οι καθυστερήσεις που σημειώθηκαν εξαιτίας της αλλαγής του νομικού πλαισίου δημοσίων συμβάσεων με την εφαρμογή του Ν. 4412/16 (ΦΕΚ Α' 147) η οποία άμεσα επιμήκυνε τον χρόνο σύναψης συμβάσεων έργων κατά τουλάχιστον 12 μήνες λόγω αδυναμίας ρύθμισης του συστήματος ανάθεσης, αλλά και έμμεσα επηρέασε την ζήτηση ορισμένων προσκλήσεων λόγω της αδυναμίας ανάθεσης εργασιών ωρίμανσης των έργων από τους δικαιούχους, είχε αρνητικές επιπτώσεις στην επίτευξη των στόχων του πλαισίου επίδοσης.

ΠΕΠ Θεσσαλία

▪ Στους **Άξονες Προτεραιότητας 1 (ΘΣ 1, 2 & 3) και 3 (ΘΣ 4, 5 & 6) του ΕΤΠΑ**

Η αποτυχία του ΠΕ του **ΑΠ1** οφείλεται στην καθυστέρηση της επιλογής Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης Πράξεων Κρατικών Ενισχύσεων στο ΠΕΠ, καθώς και στη δυσλειτουργία του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων.

Οι ενέργειες που έχουν πραγματοποιηθεί είναι οι εξής:

- Μέσα στο 2019 ορίστηκε η ΔΙΑΠ ως ΕΦ του ΠΕΠ, έχουν εκχωρηθεί προς διαχείριση πόροι 21 εκ.€ & ήδη έχει εκδοθεί σχετική πρόσκληση ύψους 10εκ.€.
- Προχωρά η διαδικασία εκχώρησης πόρων ύψους 40 εκ.€ του ΑΠ1 στον ΕΦΕΠΑΕ (αναμένεται να ολοκληρωθεί μέσα στο 2019).
- Εκχωρήθηκαν 10εκ.€ στην ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ για χρηματοδότηση νέων τουριστικών επιχειρήσεων της Περιφέρειας Θεσσαλίας στο πλαίσιο σχετικής Πρόσκλησης της. Εντάχθηκαν 73 πράξεις που συμβάλλουν στην επίτευξη του ΒΣΥ K232 «Αριθμός Επιχειρήσεων με Απόφαση χορήγησης ενίσχυσης».

Με βάση τις παραπάνω ενέργειες καταγράφεται ήδη σημαντική ενεργοποίηση του ΑΠ.

Στο ΠΕ του **ΑΠ3** συμμετέχει μέσω των σχετικών Δεικτών η δράση εξοικονόμησης ενέργειας σε Δημόσια Κτίρια που εμπίπτει στην Θεματική Αιρεσιμότητα 4.1. Η καθυστέρηση που σημειώθηκε στην εκπλήρωση της συγκεκριμένης αιρεσιμότητας (νέος ΚΕΝΑΚ και Τεχνικές Οδηγίες ΤΕΕ), καθώς και οι καθυστερήσεις που σημειώθηκαν εξαιτίας της αλλαγής του νομικού πλαισίου δημοσίων συμβάσεων με την εφαρμογή του Ν.4412/16 δεν επέτρεψαν την επίτευξη των στόχων του ΠΕ του ΑΠ 3.

Δεδομένου ότι οι παραπάνω περιγραφόμενες αιτίες καθυστερήσεων έχουν αντιμετωπιστεί πλέον εκτιμάται ότι θα υπάρξει σημαντική βελτίωση στον ρυθμό υλοποίησης του ΑΠ3.

ΠΕΠ Ήπειρος

▪ Στον **Άξονα Προτεραιότητας 3** του ΕΤΠΑ (ΘΣ 7)

Ο ΑΠ 3, ο οποίος περιλαμβάνει δράσεις υποδομών μεταφορών που εντάσσονται στο ΣΠΕΜ ή σε ΟΧΕ, παρουσίασε σημαντική καθυστέρηση, η οποία οφείλεται κυρίως στα ακόλουθα:

- Καθυστέρηση στην έκδοση του θεσμικού πλαισίου για την σύνταξη των Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων (ο Ν4465/17 για τον ορισμό ΕΦ σε δράσεις ΒΑΑ με απόφαση Περιφερειάρχη δημοσιεύτηκε τον 4ο/2017)
- Η σύνταξη του Περιφερειακού Στρατηγικού Σχεδίου για την οδική ασφάλεια, το οποίο απαιτείται για την επιλογή των σχετικών πράξεων του ΕΠ, ολοκληρώθηκε τον 04/2018.
- Επιμέρους καθυστερήσεις υπήρξαν στην πρόοδο υλοποίησης προγραμματισμένων δράσεων του ΑΠ, λόγω έλλειψης ωριμότητας, αλλαγής του θεσμικού πλαισίου δημοσίων συμβάσεων, καθώς και σημαντικών προβλημάτων στις διαδικασίες απαλλοτριώσεων.

Δεδομένου ότι οι παραπάνω περιγραφόμενες αιτίες καθυστέρησης έχουν αντιμετωπιστεί και στις προβλεπόμενες δράσεις υποδομών έχει πλέον υπάρξει σημαντική πρόοδος, εκτιμάται ότι είναι δυνατή η υλοποίηση των στόχων του Άξονα μέχρι το τέλος της ΠΠ.

ΠΕΠ Δυτική Ελλάδα

▪ Στον Άξονα Προτεραιότητας 3 του ΕΤΠΑ (ΘΣ 7)

Η αποτυχία του ΠΕ οφείλεται στις σημαντικές καθυστερήσεις στη διαδικασία ανάθεσης των μεγάλων οδικών έργων, λόγω καθυστερήσεων στη διαδικασία απαλλοτριώσεων, στην εκπόνηση και έγκριση των απαιτούμενων μελετών, στις διαγωνιστικές διαδικασίες (αλλαγή θεσμικού πλαισίου δημοσίων συμβάσεων, αλληπάλληλες προσφυγές).

Εκτιμάται ότι ο Άξονας θα πετύχει τους στόχους του, καθώς σημαντικά έργα έχουν ήδη συμβασιοποιηθεί ενώ αναμένεται και η συμβασιοποίηση των υπολοίπων.

ΠΕΠ Δυτική Μακεδονία

▪ Στους Άξονες Προτεραιότητας 1, 2, 3, 4, 5, 6 & 11 του ΕΤΠΑ (ΘΣ 1, 2, 3, 4, 5, 6 & 10 αντίστοιχα) και στον Άξονα Προτεραιότητας 8 του ΕΚΤ (ΘΣ 8)

Οι λόγοι αδυναμίας επίτευξης των οροσήμων οφείλονται κυρίως σε εξωγενείς παράγοντες (εκπλήρωση αιρεσιμοτήτων και αυτοδεσμεύσεων, ορισμός ΕΦΔ για τις κρατικές ενισχύσεις, προσαρμογή και λειτουργία του ΠΣΚΕ, τροποποίηση Ν. 4412/2016 για τις Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, εξειδίκευση πολιτικών από κεντρικούς φορείς, έκδοση θεσμικού πλαισίου λεπτομερειών εφαρμογής δράσεων). Οι παραπάνω εξωγενείς παράγοντες οδήγησαν σε σημαντικές καθυστερήσεις κατά το διάστημα εφαρμογής του προγράμματος με αποτέλεσμα τη χαμηλή έως μηδενική πρόοδο των δεικτών του Πλαισίου Επίδοσης σε ορισμένους Άξονες Προτεραιότητας (Δείκτες Εκρών, Βασικά Στάδια Υλοποίησης και Οικονομικοί Δείκτες). Πιο συγκεκριμένα οι αιτίες αποτυχίας ανά Άξονα Προτεραιότητας:

- **ΑΠ1:** Καθυστέρηση εκπλήρωσης σχετικής αιρεσιμότητας, τροποποίηση Ν. 4412/2016 για τις Δημόσιες Συμβάσεις, προσαρμογή ΠΣΚΕ.
- **ΑΠ2:** Καθυστέρηση εκπλήρωσης σχετικής αιρεσιμότητας, καθυστέρηση σύστασης και λειτουργίας της Γενικής Γραμματείας Ψηφιακής Πολιτικής, καθυστέρηση εξειδίκευσης λεπτομερειών εφαρμογής.
- **ΑΠ3:** Καθυστέρηση εκπλήρωσης σχετικής αιρεσιμότητας, καθυστέρηση επιλογής Ενδιάμεσου Φορέα.
- **ΑΠ4:** Καθυστέρηση εκπλήρωσης σχετικής αιρεσιμότητας, καθυστέρηση έκδοσης Κανονισμού και λεπτομερειών εφαρμογής δράσεων Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων, τροποποίηση Ν. 4412/2016 για τις Δημόσιες Συμβάσεις, προσαρμογή ΠΣΚΕ.
- **ΑΠ5:** Τροποποίηση Ν. 4412/2016 για τις Δημόσιες Συμβάσεις, προσαρμογή ΠΣΚΕ.
- **ΑΠ6:** Τροποποίηση Ν. 4412/2016 για τις Δημόσιες Συμβάσεις, προσαρμογή ΠΣΚΕ.
- **ΑΠ8:** Καθυστέρηση εκπλήρωσης σχετικής αιρεσιμότητας, καθυστέρηση επιλογής ΕΦΔ, καθυστέρηση λεπτομερειών εφαρμογής.
- **ΑΠ11:** Τροποποίηση Ν. 4412/2016 για τις Δημόσιες Συμβάσεις, προσαρμογή ΠΣΚΕ.

Δεδομένου ότι οι ανωτέρω αναφερόμενες αιτίες αποτυχίας έχουν αντιμετωπιστεί στο σύνολό τους μέχρι το τέλος του 2018, το επόμενο χρονικό διάστημα προβλέπεται η βελτίωση του ρυθμού υλοποίησης των δράσεων σε όλους τους ΑΠ και η αποτελεσματική ολοκλήρωση τους μέχρι το 2023.

Πιο συγκεκριμένα έχουν εκπληρωθεί όλες οι αιρεσιμότητες, έχει ολοκληρωθεί η προσαρμογή και λειτουργία του ΠΣΚΕ, ολοκληρώθηκε το 12/2018 η επιλογή και ο ορισμός ΕΦ για τις δράσεις κρατικών ενισχύσεων, ολοκληρώθηκαν οι λεπτομέρειες εφαρμογής του Ν. 4412/2016, καθώς επίσης και οι λεπτομέρειες του πλαισίου εφαρμογής των δράσεων.

ΠΕΠ Στερεά Ελλάδα

▪ Στους Άξονες Προτεραιότητας 1, 2, 3, 4 & 11 του ΕΤΠΑ (ΘΣ 1, 2, 3, 4 & 10 αντίστοιχα)

Ο **ΑΠ1** σημείωσε σημαντική καθυστέρηση ενεργοποίησης κατά τα πρώτα έτη της εφαρμογής, λόγω:

- καθυστερήσεων που σημειώθηκαν όσον αφορά την ολοκλήρωση της RIS3 και της διαδικασίας της επιχειρηματικής ανακάλυψης η οποία δημιούργησε ανάγκη επαναπροσδιορισμού της λογικής της παρέμβασης του άξονα, με αποτέλεσμα η εξειδίκευση των παρεμβάσεων να αρχίσει στο τέλος του 2017
- της αδυναμία του ΠΣΚΕ να δεχτεί μεγάλο αριθμό προσκλήσεων από τα ΕΠ. Για την επίλυση του προβλήματος η ΕΥΚΕ προώθησε τη δημιουργία μιας τυποποιημένης διαδικασίας και μιας απλοποιημένης παραμετροποίησης του ΠΣΚΕ, για ταχύτερη ενεργοποίηση, η οποία ολοκληρώθηκε το πρώτο τετράμηνο του 2018
- μιας σειρά αναγκαίων θεσμικών και οργανωτικών ρυθμίσεων προκειμένου να διευκρινισθεί το πλαίσιο λειτουργίας των ΕΦ Κρατικών Ενισχύσεων, οι οποίες ολοκληρώθηκαν εντός του 2018

Δεδομένης της επίλυσης των προβλημάτων που προαναφέρθηκαν αναμένεται ότι οι επενδύσεις στην έρευνα και ανάπτυξη θα αυξηθούν και η υλοποίηση των παρεμβάσεων θα επιταχυνθεί. Ήδη, το 2018 η Περιφέρεια προχώρησε στην εξειδίκευση του 90,2% της ΔΔ του ΑΠ και στην περαιτέρω ενεργοποίηση του.

Η καθυστέρηση που παρουσίασε ο **ΑΠ2** οφείλεται στην μη έγκαιρη εκπλήρωση της αιρεσιμότητας Τ.02.1. καθώς και σχετικής αυτοδέσμευσης του Ε.Π.

Περαιτέρω, οι παράγοντες που συντέλεσαν στην καθυστέρηση της υλοποίησης για τον ΑΠ01 συνέβαλαν σε αντίστοιχη καθυστέρηση του ΑΠ, ιδιαίτερα δε όσον αφορά τα προβλήματα που συνδέονται με το ΠΣΚΕ και τον ορισμό ΕΦ Κρατικών Ενισχύσεων.

Το σύνολο των παραπάνω εκκρεμοτήτων έχει επιλυθεί, γεγονός που επιφέρει την ενεργοποίηση του ΑΠ και την απρόσκοπτη υλοποίηση των παρεμβάσεων. Στην επιτάχυνση της υλοποίησης συντελεί και το γεγονός ότι έχει ήδη από το 2018 ολοκληρωθεί το 72,2% της εξειδίκευσης της ΔΔ του ΑΠ.

Η υλοποίηση του **ΑΠ3** επηρεάστηκε από την καθυστέρηση επίλυσης θεσμικών και οργανωτικών παραμέτρων που συνδέονται με τη δυνατότητα επιλογής ΕΦΔ Κρατικών Ενισχύσεων από τα ΕΠ της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου. Επιπλέον, η λειτουργία του ΠΣΚΕ αποτέλεσε περιοριστικό παράγοντα πρωτίστως για τον ΑΠ3, δεδομένου ότι αυτός συγκεντρώνει το μεγαλύτερο μέρος των πράξεων κρατικών ενισχύσεων του Προγράμματος.

Η επίλυση των εκκρεμοτήτων είχε ως αποτέλεσμα την δυνατότητα επιλογής ΕΦΔ και την έναρξη υλοποίησης των πράξεων. Η ΕΥΔ προχώρησε στην ανάθεση αρμοδιοτήτων διαχείρισης στην ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ για τη διαχείριση πράξεων κρατικών ενισχύσεων στον τομέα του τουρισμού (ε.π. 3c). Παράλληλα, εκχώρησε αρμοδιότητες διαχείρισης στην ίδια ΕΥΔ για την πράξη που αφορά στο Ταμείο Επιχειρηματικότητας ΙΙ (ε.π. 3α). Η υλοποίηση του άξονα παρουσιάζει ήδη επιτάχυνση.

ΑΠ4: Η καθυστέρηση που σημειώθηκε στην εκπλήρωση της αιρεσιμότητας 4.1 (νέος ΚΕΝΑΚ και Τεχνικές Οδηγίες ΤΕΕ), καθώς και η καθυστέρηση εξειδίκευσης της ΟΧΕ Ασωπού, που είχε ως αποτέλεσμα να ανασταλεί προσωρινά η ενεργοποίηση δράσης για την ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση της δημόσιας υποδομής (8,22 εκατ. €), μέχρι να διερευνηθούν οι ανάγκες τις ΟΧΕ, δεν επέτρεψαν την επίτευξη των στόχων του ΠΕ του ΑΠ 4.

Μετά την επίλυση των προβλημάτων αυτών, η εξέλιξη της υλοποίησης του ΑΠ δεν θα συναντήσει περαιτέρω εμπόδια.

Παρά το γεγονός ότι οι παρεμβάσεις του **ΑΠ11** δεν παρουσιάζουν προβλήματα υλοποίησης, διαπιστώνεται απώλεια του στόχου του πλαισίου επίδοσης όσον αφορά τον χρηματοοικονομικό δείκτη F100. Η απώλεια του στόχου δεν αντανάκλα την πορεία υλοποίησης του ΑΠ, αφού συνδέεται με την μη έγκαιρη δήλωση δαπανών που πραγματοποιήθηκαν. Δεδομένης της ένταξης και νέων έργων στον ΑΠ καθώς και του υψηλού ρυθμού υλοποίησης των έργων που είναι ήδη ενταγμένα, όπως αντανάκλωνται στις τιμές επίτευξης των δεικτών εκροών των έργων, δεν διαπιστώνεται ανησυχία σχετικά με την έγκαιρη ολοκλήρωση των παρεμβάσεων στο πλαίσιο των στόχων που έχουν τεθεί.

■ Στον Άξονα Προτεραιότητας 8 του ΕΚΤ (ΘΣ 8)

Η μη ενεργοποίηση του **ΑΠ8** οφείλεται στις ακόλουθες παραμέτρους:

- Σημειώθηκε σημαντική καθυστέρηση όσον αφορά την εκπλήρωση της αυτοδέσμευσης σχετικά με την μη δυνατότητα των Ε.Π. να ενεργοποιήσουν δράσεις εκπαίδευσης, κατάρτισης, ανάπτυξης δεξιοτήτων από το ΕΚΤ, πριν την ολοκλήρωση και πλήρη εφαρμογή του Συστήματος Διάγνωσης αναγκών της αγοράς εργασίας σε εθνικό επίπεδο, εάν δεν έχουν προχωρήσει στην ανάπτυξη, υιοθέτηση και λειτουργία ενός περιφερειακού μηχανισμού διάγνωσης αναγκών ή μίας τακτικά επικαιροποιούμενης μελέτης.
- Το μεγαλύτερο μέρος των δράσεων σύμφωνα με τον σχεδιασμό του Προγράμματος θα έπρεπε να ενσωματωθεί σε ΟΧΕ, η εξειδίκευση των οποίων ολοκληρώθηκε πρόσφατα.
- Δεδομένου ότι οι ε.π. 8iii και 8v είναι άμεσα συνδεδεμένες με την υλοποίηση των δράσεων ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας στο πλαίσιο της RIS3, η καθυστέρηση της συμπαρέσυρε σε αντίστοιχη καθυστέρηση την ενεργοποίηση των σχετικών παρεμβάσεων του ΑΠ.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η παραπάνω αυτοδέσμευση έχει πλέον εκπληρωθεί και σε συνδυασμό με την ολοκλήρωση της εξειδίκευσης των ΟΧΕ και ΒΑΑ και την ολοκλήρωση των διαδικασιών επιχειρηματικής ανακάλυψης της RIS3 η υλοποίηση του ΑΠ εκτιμάται ότι πραγματοποιηθεί απρόσκοπτα κατά την επόμενη περίοδο. Ήδη η ΔΑ έχει εξειδικεύσει τμήμα της ΔΔ της ε.π.8v.

ΠΕΠ Πελοπόννησος

■ Στους Άξονες Προτεραιότητας 1 & 4 του ΕΤΠΑ (ΘΣ 3 & 7 αντίστοιχα)

Η αστοχία του ΠΕ του **ΑΠ1** οφείλεται στην μη επίτευξη του F100. Οι κυριότερες αιτίες που συνετέλεσαν στις καθυστερήσεις προόδου ενεργοποίησης και υλοποίησης του συγκεκριμένου ΑΠ είναι:

- Η αδυναμία μέχρι και το τέλος του έτους 2017 του κεντρικά λειτουργούντος ΠΣΚΕ να υποστηρίξει την υλοποίηση δράσεων κρατικών ενισχύσεων.
- Οι δυσκολίες και χρονοβόρες (επί τριετία) συντονιστικές διαδικασίες ορισμού περιφερειακού ΕΦ δράσεων κρατικών ενισχύσεων.

Ωστόσο, αφ' ενός με την άμβλυση των βασικών ανασταλτικών παραγόντων ενεργοποίησης και υλοποίησης του ΑΠ το έτος 2018, αφ' ετέρου ένεκα της προσπάθειας επίτευξης των στόχων του Πλαισίου Επίδοσης κατά το έτος 2018, αυξήθηκε σημαντικά η πρόοδος εφαρμογής του ΑΠ, τόσο σε επίπεδο εξειδικεύσεων και προσκλήσεων, όσο και εντάξεων/ΝΟΔΕ.

Επίσης, η ΔΑ προέβη σε περαιτέρω ενέργειες προκειμένου να εντατικοποιηθεί η εφαρμογή του ΑΠ εντός του έτους 2019, έτσι ώστε να καλυφθεί κατά ένα σημαντικό μέρος η καθυστέρηση εφαρμογής του κατά τα προηγούμενα έτη. Αυτές οι ενέργειες της ΔΑ είναι οι εξής:

- Προετοίμασε τον ορισμό της ΔΙΑΠ της Περιφέρειας ως ΕΦΔ κρατικών ενισχύσεων, με πρόβλεψη ενίσχυσής της με εξειδικευμένη υποστήριξη.
- Εκχώρησε πρόσθετους πόρους στην ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ για άμεση ένταξη περίπου 40 πρόσθετων επενδυτικών σχεδίων τουριστικών ΜΜΕ.
- Κατόπιν δύο προσκλήσεων της ΔΑ προς δυνητικούς δικαιούχους ενέταξε 12 σχέδια ενίσχυσης επιχειρήσεων στο πλαίσιο της στρατηγικής RIS3.
- Επέλεξε με συγκεκριμένα κριτήρια 24 εγκεκριμένες επενδύσεις στο πλαίσιο του Αναπτυξιακού Νόμου, τις οποίες με την διαδικασία εκχώρησης στην ΔΙΑΠ της Περιφέρειας, θα χρηματοδοτηθούν από τον ΑΠ1.

Με αυτές τις διαδικασίες ο ΑΠ1 εντός του 2019 θα εμφανίσει πολύ βελτιωμένη εικόνα εφαρμογής και δημιουργούνται προοπτικές επίτευξης των στόχων του το επόμενο διάστημα.

Στον **ΑΠ4**, παρά το γεγονός ότι μεγάλο μέρος του προϋπολογισμού του έχει καλυφθεί με οδικά έργα «τμηματοποιημένα» και «μεταφερόμενα» από την περίοδο 2007-2013, παρουσιάζοντας υψηλές επιδόσεις ενεργοποίησης και υλοποίησης, σε όλα στάδια εφαρμογής του, δεν κατέστη δυνατή, λόγω καθυστερήσεων στην ολοκλήρωση των εν λόγω έργων, η έγκαιρη επίτευξη των οροσήμων του Πλαισίου Επίδοσης, που συνδέονται με τους δείκτες εκροών.

Οι κύριοι δε λόγοι καθυστέρησης και αδυναμίας επίτευξης των στόχων είναι οι εξής:

- Έντονα και με διάρκεια καιρικά φαινόμενα από τον 9ο έως και τον 12ο/2018, με αποτέλεσμα την αδυναμία των αναδόχων να εκτελέσουν έγκαιρα και αποτελεσματικά το έργο τους.
- Η φύση και το στάδιο κατασκευής/εκτέλεσης των έργων μη επιτρέποντας την τμηματική πλήρη ολοκλήρωση ενός μέρους των έργων/πράξεων.

Σε κάθε περίπτωση, ωστόσο, με δεδομένο, αφ' ενός τον υψηλό βαθμό υλοποίησης των μεταφερόμενων και τμηματοποιημένων πράξεων (80-85%), αφ' ετέρου τον προγραμματισμό της ΕΥΔ για την άμεση ένταξη πρόσθετων ώριμων έργων στον ΑΠ, στο επόμενο διάστημα, εκτιμάται ότι ο συγκεκριμένος ΑΠ, δεν θα αντιμετωπίσει προβλήματα επίτευξης των στόχων του κατά τη λήξη του Προγράμματος.

ΠΕΠ Ιόνια Νησιά

▪ Στους Άξονες Προτεραιότητας 1 (ΘΣ 2 & 3) και 3 του ΕΤΠΑ (ΘΣ 7)

Στο **ΑΠ 1** αστοχία παρουσιάζουν οι 4 από τους 5 δείκτες για τους ακόλουθους λόγους:

- Καθυστέρηση στην επιλογή ΕΦ των δράσεων κρατικών ενισχύσεων. Η συμφωνία συνεργασίας της Περιφέρειας με τον ΕΦΕΠΑΕ οριστικοποιήθηκε τον 5/2019.
- Καθυστέρηση στην ενεργοποίηση του Ταμείου Επιχειρηματικότητας (ΤΕΠΙΧ) ΙΙ, που συνδέεται με τη δράση ενίσχυσης επιχειρήσεων μέσω του Ταμείου και τροφοδοτεί το ΒΣΥ Κ0303 «Συμβάσεις με Τελικούς Αποδέκτες».
- Καθυστερήσεις στην ουσιαστική ενεργοποίηση δράσεων του Άξονα λόγω σειράς λοιπών παραγόντων (όπως εκπλήρωση αιρεσιμοτήτων, αυτοδεσμεύσεων και λοιπών διαδικασιών που έπρεπε να τηρηθούν - όπως αυτή της επιχειρηματικής ανακάλυψης για την RIS3- για την προκήρυξη δράσεων). Αυτό είχε ως αποτέλεσμα τα πρώτα έργα στον Άξονα να ενταχθούν το 2017 (δηλ. τέσσερα έτη από την έναρξη εφαρμογής του ΠΕΠ) και κατ' επέκταση να καταγράφεται χαμηλός ο ρυθμός απορρόφησης των πόρων μέχρι τέλος του 2018.

Η αστοχία του ΠΕ του **ΑΠ3** οφείλεται στη μηδενική επίτευξη του ΒΣΥ Κ206γ «Συμβάσεις που έχουν υπογραφεί για την υλοποίηση των οδικών έργων». Το εν λόγω ΒΣΥ συνδέεται με την ενταγμένη δράση «Δράσεις βελτίωσης οδικής ασφάλειας Περιφέρειας Ιονίων Νήσων», στην οποία υπήρξε μεγάλη καθυστέρηση στις διαδικασίες δημοπράτησης και συμβασιοποίησης αυτής.

Εντός του 2019: α) Υπογράφηκαν οι πρώτες συμβάσεις οδικών έργων στο πλαίσιο της πράξης «Εξοπλισμός Αστυνομικών Υπηρεσιών Περιφέρειας Ιονίων Νήσων για δράσεις οδικής

ασφάλειας» (συνολικά 3 συμβάσεις) και β) Εντάχθηκαν τα δύο μεγάλα οδικά έργα του ΠΕΠ: «Κατασκευή οδού Τρία Γεφύρια-Βρυώνη στην Κέρκυρα» και «Κατασκευή οδικού άξονα Αεροδρόμιο-Κρασιά στην Κεφαλονιά»..

ΠΕΠ Κρήτη

▪ Στον Άξονα Προτεραιότητας 1 του ΕΤΠΑ (ΘΣ 1, 2 & 3)

Δεν επιτυγχάνονται οι τιμές στόχου για όλους τους δείκτες και τα Στάδια Υλοποίησης αυτών, καθώς και ο Χρηματοοικονομικός δείκτης F100.

Οι λόγοι στους οποίους οφείλεται η αδυναμία επίτευξης τους είναι:

- Η καθυστέρηση στην οριστικοποίηση των δράσεων της στρατηγικής RIS3 για τις οποίες λαμβάνονται υπόψη τα αποτελέσματα της επιχειρηματικής ανακάλυψης.
- Η καθυστέρηση στην οριστικοποίηση του πλαισίου πολιτικής για την ψηφιακή ανάπτυξη.
- Η καθυστέρηση στην οριστικοποίηση του νομικού πλαισίου για τον ορισμό Ενδιάμεσου Φορέα Κρατικών Ενισχύσεων
- Η μεγάλη χρονική διάρκεια των διαδικασιών αξιολόγησης των προτάσεων, όταν σ' αυτές συνδράμουν εξωτερικοί αξιολογητές εγγεγραμμένοι σε επίσημα εθνικά μητρώα

Μέχρι το τέλος του 2018 σημειώθηκε σημαντική πρόοδος στην εξασφάλιση των προϋποθέσεων πλήρους ενεργοποίησης του Άξονα Προτεραιότητας, οι οποίοι κατά κύριο λόγο υποστηρίζουν την RIS3Crete ως ακολούθως:

- 10/2017: Εξειδικεύθηκαν οι δράσεις των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του ΘΣ 1 και ΘΣ 2 (Δράσεις RIS3Crete)
- 12/2017: Εκδόθηκε η πρόσκληση «1.b.1 : Έργα επίδειξης – πειραματικής ανάπτυξης, που προωθούν την έρευνα και καινοτομία σε τομείς της RIS3Crete» στο πλαίσιο της ε.π. 1b, στο πλαίσιο της οποίας εντάχθηκαν στις αρχές του 2019, 11 έργα π/υ 1,7 Μ€, τα οποία βρίσκονται σε στάδιο υλοποίησης.
- 5/2018 : Εκδόθηκαν 3 προσκλήσεις που αφορούν σε Εφαρμογές ΤΠΕ στον τουρισμό – πολιτισμό, στο πλαίσιο της ε.π. 2c, στο πλαίσιο των οποίων εντάχθηκαν αρχές 2019, 11 έργα π/υ 3 Μ€, τα οποία βρίσκονται σε στάδιο υλοποίησης.
- 9/2018: Εκδόθηκε μέσω απλοποιημένου ΠΣΚΕ η πρόσκληση «1.b.2 – Συμπράξεις Επιχειρήσεων με Οργανισμούς Έρευνας και Διάδοσης Γνώσεων, σε τομείς της RIS3Crete» στο πλαίσιο της ΕΠ 1b, στο πλαίσιο της οποίας κατατέθηκαν 38 προτάσεις που βρίσκονται σε διαδικασία αξιολόγησης
- 10/2018: Εκδόθηκε η πρόσκληση «1.b.3 - Έρευνα και ανάπτυξη από ΜΜΕ, σε τομείς της RIS3Crete» στο πλαίσιο της ΕΠ 1b, στο πλαίσιο της οποίας κατατέθηκαν 5 προτάσεις που βρίσκονται σε διαδικασία αξιολόγησης.
- 11/2018: Εξειδικεύτηκαν δράσεις των ΘΣ 2 & 3 που θα ανατεθούν στον ΕΦΕΠΑΕ π/υ Δ.Δ. 15,17 Μ€
- 3/2019 : Εκδόθηκε η απόφαση ορισμού του ΕΦΕΠΑΕ (ΦΕΚ 1048/τΒ'/29-3-2019) ως ΕΦ κρατικών ενισχύσεων του ΕΠ ΚΡΗΤΗ 2014-2020. Το σύνολο των Προσκλήσεων των δράσεων αρμοδιότητας του ΕΦ θα εκδοθούν το β' εξάμηνο 2019.

▪ Στον Άξονα Προτεραιότητας 4 του ΕΚΤ (ΘΣ 8)

Δεν επιτυγχάνεται η τιμή στόχος για τον δείκτη C005 «Απασχολούμενοι, συμπεριλαμβανομένων των αυτοαπασχολούμενων», καθώς και ο Χρηματοοικονομικός δείκτης F100. Οι λόγοι στους οποίους οφείλεται η αδυναμία επίτευξης τους είναι :

- Η καθυστέρηση στην οριστικοποίηση των δράσεων της στρατηγικής RIS3 για τις οποίες λαμβάνονται υπόψη τα αποτελέσματα της επιχειρηματικής ανακάλυψης και οι οποίες είναι συνδεδεμένες με την υλοποίηση των δράσεων του Άξονα.

- Η καθυστέρηση στην οριστικοποίηση του νομικού πλαισίου για τον ορισμό Ενδιάμεσου Φορέα Κρατικών Ενισχύσεων

Μέχρι το τέλος του 2018 σημειώθηκε σημαντική πρόοδος στην εξασφάλιση των προϋποθέσεων πλήρους ενεργοποίησης των δράσεων του ΑΠ4 σύμφωνα με τα αναφερόμενα στον ΑΠ1. Προγραμματίζεται η έκδοση δύο (2) προσκλήσεων το β' εξάμηνο 2019.

ΠΕΠ Αττική

▪ Στους Άξονες Προτεραιότητας 4 του ΕΤΠΑ (ΘΣ 4) και 8 του ΕΚΤ (ΘΣ 8)

Η αστοχία του ΠΕ του ΑΠ4 οφείλεται στη μηδενική επίτευξη του ΒΣΥ Κ206 «Συμβάσεις που έχουν υπογραφεί για την υλοποίηση των έργων» για το δείκτη C032 «Ενεργειακή απόδοση: Μείωση της ετήσιας κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας των δημόσιων κτιρίων». Ο δείκτης αυτός αφορά δράσεις που επηρεάζονται από το πεδίο εφαρμογής της αιρεσιμότητας 4.1., για την ενεργ. απόδοση. Έχοντας ως δεδομένο ότι η εκπλήρωση της αιρεσιμότητας καθυστέρησε επί 2,5 έτη έναντι του αρχικού προγραμματισμού, υπήρξε ανάλογη καθυστέρηση στην υλοποίηση των σχετικών δράσεων.

Η αστοχία του ΠΕ του ΑΠ8 οφείλεται στην μηδενική υλοποίηση τόσο του F100 όσο και του δείκτη 11304 «Υποστηριζόμενα σχέδια για δημιουργία νέων επιχειρήσεων».

Στο τέλος του 2018 εντάχθηκε ένα έργο και αναμένεται εντός του 2019 έκδοση πρόσκλησης για κατάρτιση εργαζομένων με Π/Υ 8 εκ. €.

ΠΕΠ Νότιο Αιγαίο

▪ Στον Άξονα Προτεραιότητας 1 του ΕΤΠΑ (ΘΣ 1 & 3)

Η αστοχία του ΠΕ οφείλεται στην μη επίτευξη του F100 και των δεικτών C003 «Παραγωγικές επενδύσεις: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν οικονομική στήριξη πλην επιχορηγήσεων» & C025 «Έρευνα, καινοτομία: Αριθμός ερευνητών που εργάζονται σε βελτιωμένες εγκαταστάσεις ερευνητικών κέντρων»

- στο δείκτη C003 εκχωρήθηκαν πόροι στην ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ, εντάχθηκε πράξη συμμετοχής του ΕΠ στο Ταμείο Επιχειρηματικότητας II έχει καταβληθεί η σχετική προκαταβολή, δεν κατέστη όμως δυνατή έως το τέλος του έτους αναφοράς η πλήρης ενεργοποίηση του χρηματοδοτικού μέσου.
- Στο δείκτη C025, κατά το έτος αναφοράς άρχισε η υλοποίηση 3 δράσεων ενίσχυσης ερευνητικών υποδομών με τις οποίες υπερκαλύπτεται η τιμή στόχου του δείκτη για το 2023, ωστόσο δεν κατέστη δυνατή η επίτευξη του οροσήμου του 2018.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ

Νομοθετήματα και στρατηγικές για τον τομέα του Περιβάλλοντος

Στον τομέα του **φυσικού περιβάλλοντος και των δασών υιοθετήθηκαν :**

- Η Κ.Υ.Α. με αριθ. 50743/2017 (ΦΕΚ Β' 4432/15.12.2017) για την αναθεώρηση Εθνικού Καταλόγου των περιοχών του Δικτύου Natura 2000. Με την ΚΥΑ αυτή επικαιροποιήθηκε ο εθνικός κατάλογος Natura 2000 με τη συμπλήρωση των νέων (κυρίως θαλάσσιων) περιοχών Natura. Κατά συνέπεια, εμπλουτίζεται ο κατάλογος των προστατευόμενων περιοχών της χώρας (419 σύμφωνα με το Ν. 3937/2011), υποχρέωση η οποία απορρέει από ευρωπαϊκές Οδηγίες για τη φύση. Με τη συμπλήρωση των νέων (κυρίως θαλάσσιων) περιοχών Natura, ο συνολικός αριθμός ανέρχεται σε 446.
- Η ΚΥΑ με αριθμ. 15567/2017 (ΦΕΚ Υ.Ο.Δ.Δ. 248/26.05.2017) για τη συγκρότηση της Επιτροπής «Φύση 2000» σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5 της κοινής υπουργικής απόφασης 33318/3028/1998 (Β' 1289), όπως ισχύει, η οποία λειτουργεί ως Γνωμοδοτικό Όργανο στον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας.
- Ο Ν. 4519/2018 για τους Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών (ΦΔΠΠ) (ΦΕΚ Α'25/20.02.2018). Με το Νόμο αυτό έχει ενταχθεί το σύνολο των περιοχών του δικτύου Natura2000 (446 συνολικά περιοχές) στην αρμοδιότητα των 36 Φορέων Διαχείρισης, οι οποίοι θα λειτουργούν σε όλη τη χώρα μέσω της επέκτασης των περιοχών ευθύνης των υφιστάμενων είκοσι οκτώ (28) ΦΔΠΠ και της ίδρυσης οκτώ (8) νέων ΦΔΠΠ. Με το Νόμο αυτό, επιδιώκεται η ενίσχυση του θεσμικού πλαισίου λειτουργίας των προστατευόμενων περιοχών, μέσω του θεσμού των ΦΔΠΠ, με στόχο τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και την προστασία του εθνικού φυσικού κεφαλαίου, με όρους βιώσιμης ανάπτυξης, αλλά και την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της χώρας.
- Η Υ.Α. με Αριθμ. 170195/758/2018 (ΦΕΚ 5351/Β/28.11.2018), Σχέδιο Στρατηγικής Ανάπτυξης της Δασοπονίας 2018-2038 (Εθνική Στρατηγική για τα Δάση) με την οποία θεσπίστηκε το σχέδιο Στρατηγικής Ανάπτυξης της Δασοπονίας (Εθνική Στρατηγική για τα Δάση, ΕΣΔ) βάσει του οποίου καθορίζονται οι αρχές και οι κατευθύνσεις της δασικής πολιτικής για την περίοδο 2018-2038 και προσδιορίζονται συγκεκριμένοι στόχοι της πολιτικής αυτής και οι αναγκαίοι πόροι και τα μέσα εφαρμογής της.
- Η Κ.Υ.Α. με Αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΔΕΔ/24248/598 (ΦΕΚ 1026/Β/27.03.2019) «Μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ.511/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Απριλίου 2014 «σχετικά με τα μέτρα συμμόρφωσης των χρηστών βάσει του πρωτοκόλλου της Ναγκόγια για την πρόσβαση στους γενετικούς πόρους και τον δίκαιο και ισότιμο καταμερισμό των οφελών που απορρέουν από τη χρησιμοποίησή τους στην Ένωση», σύμφωνα με τα άρθρα 6 (παράγραφος 1) και 11 αυτού καθώς και του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2015/1866 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 13ης Οκτωβρίου 2015». Με την Κ.Υ.Α. αυτή, κυρώθηκε το Πρωτόκολλο της Ναγκόγια, με σκοπό τη συμμόρφωση της χώρας με τους κανόνες, τα μέτρα και τις απαιτήσεις που διέπουν την πρόσβαση στους γενετικούς πόρους και τον καταμερισμό των οφελών που απορρέουν από τη χρησιμοποίηση των γενετικών πόρων και των παραδοσιακών γνώσεων που συνδέονται με αυτούς, στο πλαίσιο της διατήρησης και της βιώσιμης χρήσης της βιοποικιλότητας.

Παράλληλα, υλοποιούνται :

- Το έργο «Σύνταξη ΕΠΜ, Ειδικών Εκθέσεων και Σχεδίων Διαχείρισης για περιοχές του Δικτύου Natura 2000». Περιλαμβάνει την εκπόνηση ΕΠΜ/Ειδικών Εκθέσεων και Σχεδίων Διαχείρισης για περιοχές του Δικτύου Natura 2000 και τη σύνταξη των αντίστοιχων Σχεδίων Προεδρικών Διαταγμάτων.

- Το LIFE-IP 4Natura «Ολοκληρωμένες δράσεις για την διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα» το μεγαλύτερο, ευρωπαϊκά χρηματοδοτούμενο έργο στον τομέα της Φύσης.

Στον τομέα **της κλιματικής αλλαγής, της ατμόσφαιρας και του θορύβου:**

- Ολοκληρώνεται η εκπόνηση των Περιφερειακών Σχεδίων για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΠεΣΠΚΑ) από τις περιφέρειες της χώρας.
- Σε εξέλιξη βρίσκεται η υλοποίηση του έργου LIFE-IP AdaptInGR «Ενισχύοντας την εφαρμογή πολιτικής για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή στην Ελλάδα», με στόχο την εφαρμογή της εθνικής πολιτικής για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή σε όλα τα επίπεδα διοίκησης και την ενίσχυση και αξιολόγηση της πορείας της χώρας προς την κλιματική ανθεκτικότητα, βρίσκεται σε εξέλιξη.
- Με την Κ.Υ.Α. με Αριθ. 174111/525/2017 γίνεται μερική εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας με την Οδηγία 2016/2284/ΕΕ και με την Υ.Α. με αριθ. 181478/965/2017 κωδικοποιείται η υφιστάμενη νομοθεσία για το Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπής Αερίων Θερμοκηπίου.
- Υλοποιείται έργο στον τομέα της ατμόσφαιρας για τη διασφάλιση της ποιότητας μετρήσεων ατμοσφαιρικής ρύπανσης, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Οδηγίας 2008/50/ΕΚ και την Απόφαση 2011/850/ΕΕ, και έχει δρομολογηθεί έργο θορύβου για την εκπόνηση Στρατηγικών Χαρτών Θορύβου (ΣΧΘ) και Σχεδίων Δράσης (ΣΔ) σε Πολεοδομικά Συγκροτήματα της Χώρας, σε εφαρμογή της Οδηγίας 2002/49/ΕΚ, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Αναλυτικά αναφέρεται :

- Από τα 13 ΠεΣΠΚΑ:
  - 2 έχουν ολοκληρωθεί (Δυτικής Μακεδονίας και Ηπείρου)
  - 2 έχουν διαβιβαστεί στη Δ/νση Κλιματικής Αλλαγής και Ποιότητας Ατμόσφαιρας του Υ.Π.ΕΝ. για γνωμοδότηση (Στερεάς Ελλάδας και Βορείου Αιγαίου)
  - σε 1 έχουν παραληφθεί τα τελικά σχέδια ΠεΣΠΚΑ και ΣΜΠΕ (ΑΜΘ)
  - 4 βρίσκονται υπό εκπόνηση (Ιονίων νήσων, Δυτικής Ελλάδας, Πελοποννήσου και Νοτίου Αιγαίου)
  - 3 βρίσκονται σε στάδιο υπογραφής της σύμβασης (Κεντρικής Μακεδονίας, Θεσσαλίας και Αττικής)
  - 1 βρίσκεται σε φάση διαγωνισμού για την υπογραφή σύμβασης (Κρήτης)
- Το Έργο LIFE-IP AdaptInGR «Ενισχύοντας την εφαρμογή πολιτικής για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή στην Ελλάδα»
- Η Κ.Υ.Α. με Αριθ. 174111/525/2017 (ΦΕΚ Β' 1139/31.03.2017) για τη μερική εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας με την Οδηγία 2016/2284/ΕΕ «σχετικά με τη μείωση των εθνικών εκπομπών ορισμένων ατμοσφαιρικών ρύπων, την τροποποίηση της οδηγίας 2003/35/ΕΚ και την κατάργηση της οδηγίας 2001/81/ΕΚ» Η Κ.Υ.Α. ενσωματώνει στο εθνικό δίκαιο τα άρθρα 5 (παρ.1), 8, 10 (παρ. 2) και 21 της Οδηγίας NEC, τροποποιώντας την ΚΥΑ 29459/1510/2005.
- Η Υ.Α. με αριθ. 181478/965/2017 (ΦΕΚ Β' 3763/26.10.2017) για την κωδικοποίηση της νομοθεσίας για το Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπής Αερίων Θερμοκηπίου.
- Το έργο «Διασφάλιση ποιότητας μετρήσεων ατμοσφαιρικής ρύπανσης, επικύρωση δεδομένων», .
- Το έργο «Εκπόνηση Στρατηγικών Χαρτών Θορύβου (ΣΧΘ) και Σχεδίων Δράσης (ΣΔ) σε Πολεοδομικά Συγκροτήματα της Χώρας, σε εφαρμογή της Οδηγίας 2002/49/ΕΚ, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει».

Στον τομέα των αποβλήτων:

- Με το Ν. 4496/2017, τροποποιήθηκε το θεσμικό πλαίσιο για την εναλλακτική διαχείριση συσκευασιών και άλλων προϊόντων στη χώρα μας και με την ΚΥΑ 180036/952/2017 έχουν τεθεί ρυθμίσεις για τη μείωση της κατανάλωσης της λεπτής πλαστικής σακούλας μεταφοράς εμπορευμάτων ή προϊόντων. Έχει θεσπιστεί τιμολογιακή πολιτική με βάση την απόδοση κάθε δήμου στην ανακύκλωση.
- Θεσμοθετήθηκε η Εθνική Στρατηγική για την Κυκλική Οικονομία και η Περιβαλλοντική Εισφορά για την ενίσχυση δράσεων κυκλικής οικονομίας, που δίνει κίνητρα σε Δήμους και πολίτες για να μεγιστοποιήσουν την ανακύκλωση σε αντικατάσταση του τέλους ταφής.
- Έχουν γίνει νομοθετικές ρυθμίσεις για την διευκόλυνση αδειοδότησης των Πράσινων Σημείων, συμπεριλαμβανομένων των Κέντρων Ανακύκλωσης, Εκπαίδευσης και Διαλογής την Πηγή (ΚΑΕΔΙΣΠ).

Αναλυτικά αναφέρονται:

- Το άρθρο 134 του ν. 4483/2017(ΦΕΚ/Α'107/31.07.2017) για τη διάθεση – εκποίηση των υλικών και της παραγόμενης ενέργειας που προέρχονται από τη χωριστή συλλογή, την προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση και την επεξεργασία των Αστικών Στερεών Αποβλήτων
- Η Κ.Υ.Α. 180036/952/2017 (ΦΕΚ 2812 Β'/10.8.2017) και το άρθρο 6 του ν. 4496/2017 (ΦΕΚ 170 Α), σε συμμόρφωση με την Οδηγία 2015/720/ΕΕ, με το οποίο έχουν τεθεί ρυθμίσεις για τη μείωση της κατανάλωσης της λεπτής πλαστικής σακούλας μεταφοράς εμπορευμάτων ή προϊόντων
- Ο Ν. 4496/2017 (ΦΕΚ 170 Α'/8-11-2017) «Τροποποίηση του ν. 2939/2001 για την εναλλακτική διαχείριση των συσκευασιών και άλλων προϊόντων, προσαρμογή στην Οδηγία 2015/720/ΕΕ, ρύθμιση θεμάτων του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης και άλλες διατάξεις»
- Η Κ.Υ.Α. 35088/2017 (ΦΕΚ 3250 Β/15.09.2017), που τροποποιεί την ΚΥΑ υπ' αριθμ. 171914/2013 «Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις για έργα και δραστηριότητες της κατηγορίας Β της ομάδας 4.....όπως εκάστοτε ισχύει» και με βάση την οποία καθορίζονται οι Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (ΠΠΔ) για τα Πράσινα Σημεία, συμπεριλαμβανομένων των Κέντρων Ανακύκλωσης, Εκπαίδευσης και Διαλογής την Πηγή (ΚΑΕΔΙΣΠ)
- Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Κυκλική Οικονομία που εγκρίθηκε στις αρχές του 2018 από το Κυβερνητικό Συμβούλιο Οικονομικής Πολιτικής.
- Η Κ.Υ.Α. 31606/930/2019 (ΦΕΚ 1277/Β/15.04.2019) «Κανονισμός Τιμολόγησης Φορέων Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων», με την οποία θεσπίζεται η τιμολογιακή πολιτική με βάση την απόδοση κάθε Δήμου στην ανακύκλωση
- Το άρθρο 55 του ν. 4609/2019 (67/Α'/03.05.2019), το οποίο αντικαθιστά το άρθρο 43 του Ν. 4042/2012 (Α'24) και εισάγει την «Περιβαλλοντική εισφορά για την ενίσχυση δράσεων κυκλικής οικονομίας».
- Η Κ.Υ.Α. υπ'αρ. ΥΠΕΝ/ΔΔΑΠΠ/51775/1521 (ΦΕΚ 2218/Β/08-06-2019) «Προσδιορισμός Διοικητικών Κυρώσεων σε παραβάτες ΟΤΑ Α' βαθμού».

Στον τομέα των υδάτων:

- Με την Κ.Υ.Α. 135275/22-05-2017 προσδιορίζονται οι κανόνες τιμολόγησης και κοστολόγησης για διάφορες χρήσεις του νερού και καθορίζονται οι διαδικασίες και οι μέθοδοι ανάκτησης του κόστους των υπηρεσιών ύδατος, συμπεριλαμβανομένου του περιβαλλοντικού κόστους και του κόστους υδατικού πόρου.
- Ολοκληρώθηκε η 1η Αναθεώρηση Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών (Σ.Δ.Λ.Α.Π.) και η έγκριση των Σχεδίων Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας.

- Έχει δρομολογηθεί η 2η Αναθεώρηση των Σχεδίων Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής των Ποταμών των Υδατικών Διαμερισμάτων της χώρας με βάση τα οριζόμενα στην Οδηγία 2000/60/ΕΚ και τις σχετικές κατευθυντήριες Οδηγίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής
- Έχει δρομολογηθεί η 1η Αναθεώρηση Σχεδίων Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας.
- Με την Κ.Υ.Α. αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΔΥ/46628/6843/2018 έχει συσταθεί στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας Ομάδα Διοίκησης Έργου με τίτλο «Τεχνική Γραμματεία Λυμάτων». Η Τεχνική Γραμματεία Λυμάτων (ΤΓΛ) αποτελεί το επιτελικό επιχειρησιακό όργανο της Επιτροπής Καθοδήγησης που δημιουργήθηκε για την σύνταξη, έγκριση και εφαρμογή του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα λύματα των οικισμών Γ' προτεραιότητας με τη συνεργασία της DG Regio.
- Με εγκύκλιο του Υ.Π.ΕΝ. (12/03/2019) ρυθμίζεται η διαδικασία αναγνώρισης και χαρακτηρισμού των νέων οικισμών Γ' Προτεραιότητας.
- Αναφορικά με τη θαλάσσια στρατηγική, προχωράει η παρακολούθηση και καταγραφή της κατάστασης των θαλάσσιων υποπεριοχών, καθώς και η αναβάθμιση και λειτουργική επικαιροποίηση του δικτύου παρακολούθησης.

Αναλυτικά αναφέρονται:

- Η 1η Αναθεώρηση Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών (Σ.Δ.Λ.Α.Π.) (2^{ος} κύκλος Διαχείρισης 2016-2021) και η έγκριση των Σχεδίων Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας).

Τα τεύχη των ΦΕΚ για την έγκριση της 1^{ης} Αναθεώρησης των Σ.Δ.Λ.Α.Π. και της αντίστοιχης ΣΜΠΕ είναι τα κάτωθι:

Υδατικό Διαμέρισμα	ΦΕΚ
EL 01 – Δυτικής Πελοποννήσου	B 4678/29.12.2017
EL 02 – Βόρειας Πελοποννήσου	B 4665/29.12.2017
EL 03 – Ανατολικής Πελοποννήσου	B 4674/29.12.2017
EL 04 – Δυτικής Στερεάς Ελλάδας	B 4681/29.12.2017
EL 05 – Ήπειρος	B 4664/29.12.2017
EL 06 – Αττικής	B 4672/29.12.2017
EL 07 – Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας	B 4673/29.12.2017
EL 08 – Θεσσαλίας	B 4682/29.12.2017
EL 09 – Δυτικής Μακεδονίας	B 4676/29.12.2017
EL 10 – Κεντρικής Μακεδονίας	B 4675/29.12.2017
EL 11 – Ανατολικής Μακεδονίας	B 4679/29.12.2017
EL 12 – Θράκης	B 4680/29.12.2017
EL 13 – Κρήτης	B 4666/29.12.2017
EL 14 – Νήσων Αιγαίου	B 4677/29.12.2017

Τα τεύχη των ΦΕΚ για την έγκριση των Σχεδίων Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας είναι τα κάτωθι

Υδατικό Διαμέρισμα	ΦΕΚ
EL 01 – Δυτικής Πελοποννήσου	2640 Β / 5.07.2018
EL 02 – Βόρειας Πελοποννήσου	2691 Β / 6.07.2018
EL 03 – Ανατολικής Πελοποννήσου	2692 Β / 6.07.2018
EL 04 – Δυτικής Στερεάς Ελλάδας	2686 Β / 6.07.2018:
EL 05 – Ήπειρος	2684 Β / 6.07.2018
EL 06 – Αττικής	2693 Β / 6.07.2018
EL 07 – Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας	2682 Β / 6.07.2018
EL 08 – Θεσσαλίας	2685 Β / 6.07.2018
EL 09 – Δυτικής Μακεδονίας	2689 Β / 6.07.2018
EL 10 – Κεντρικής Μακεδονίας	2638 Β / 5.07.2018
EL 11 – Ανατολικής Μακεδονίας	2690 Β / 6.07.2018
EL 12 – Θράκης	2688 Β / 6.07.2018 2639 Β / 5.07.2018 (για Λεκάνη Απορροής Έβρου)
EL 13 – Κρήτης	2687 Β / 6.07.2018
EL 14 – Νήσων Αιγαίου	2683 Β / 6.07.2018

- Η Κ.Υ.Α. 135275/22-05-2017 (ΦΕΚ Β' 1751/22.05.2017) «Έγκριση γενικών κανόνων κοστολόγησης και τιμολόγησης υπηρεσιών ύδατος. Μέθοδος και διαδικασίες για την ανάκτηση κόστους των υπηρεσιών ύδατος στις διάφορες χρήσεις του»
- Η Υ.Α. οικ. 140945/2017 για τη Συγκρότηση Εθνικής Επιτροπής για τη Θαλάσσια Περιβαλλοντική Στρατηγική (ΦΕΚ ΥΟΔΔ 268/08.06.2017). Η Εθνική Επιτροπή για τη Θαλάσσια Περιβαλλοντική Στρατηγική αποτελεί γνωμοδοτικό όργανο για τη λήψη μέτρων και προτεινόμενων δράσεων για τη Θαλάσσια Στρατηγική
- Το «Εθνικό Επιχειρησιακό Σχέδιο Διαχείρισης Λυμάτων οικισμών Γ' προτεραιότητας», το οποίο χρηματοδοτήθηκε από τη Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής και Αστικής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και εγκρίθηκε από την αντίστοιχη Επιτροπή Καθοδήγησης
- Η Κ.Υ.Α. αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΔΥ/46628/6843/2018 (ΦΕΚ Υ.Ο.Δ.Δ./421/24.07.2018) «Σύσταση και συγκρότηση Ομάδας Διοίκησης Έργου - Τεχνικής Γραμματείας Λυμάτων»
- Η Εγκύκλιος με Α.Π. ΥΠΕΝ/ΔΣΔΥΥ/219121/141/08.03.2019 «Μεθοδολογία αναγνώρισης νέων οικισμών Γ' Προτεραιότητας που εμπίπτουν στην Οδηγία 91/271/ΕΟΚ».

Στον τομέα της **χωροταξίας**:

- Με το Π.Δ. 90/2018 ορίζονται τα αρμόδια διοικητικά όργανα, διαδικασίες και προθεσμίες έγκρισης, αναθεώρησης και τροποποίησης των πλαισίων και σχεδίων του συστήματος χωρικού σχεδιασμού του ν. 4447/2016, καθώς και το ειδικότερο περιεχόμενο αυτών. Υλοποιείται η «Αξιολόγηση, Αναθεώρηση και Εξειδίκευση των εγκεκριμένων Περιφερειακών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού» για το σύνολο των Περιφερειών της Χώρας (εκτός της Αττικής) και έχουν ήδη εγκριθεί τα Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια Κρήτης, Βορείου Αιγαίου, Θεσσαλίας, Στερεάς Ελλάδας, Ιονίων Νήσων, Ηπείρου, Θεσσαλίας και Ανατολικής –Μακεδονίας Θράκης. Σε εξέλιξη βρίσκεται η διαδικασία αναθεώρησης των Ειδικών Χωροταξικών Πλαισίων.
- Με τον Ν. 4546/2018 ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο η Οδηγία για τον Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχεδιασμό. Στόχος της οδηγίας είναι η δημιουργία ενός κοινού πλαισίου για τον Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχεδιασμό για τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που θα συμβάλλει στη βιώσιμη ανάπτυξη των θαλάσσιων δραστηριοτήτων και την αιεφόρο χρήση των θαλάσσιων πόρων.

Αναλυτικά αναφέρονται:

- Το Π.Δ. 90/2018 (ΦΕΚ 162 Α'/3.9.2018) «Αρμόδια διοικητικά όργανα, διαδικασίες και προθεσμίες έγκρισης, αναθεώρησης και τροποποίησης των πλαισίων και σχεδίων του συστήματος χωρικού σχεδιασμού του ν. 4447/2016 (Α' 241), καθώς και ειδικότερο περιεχόμενο αυτών»
- Ο Ν. 4546/2018 (ΦΕΚ Α 101/12.06.2018) «Ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας 2014/89/ΕΕ «περί θεσπίσεως πλαισίου για το θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό» και άλλες διατάξεις»
- Η Υ.Α. με αριθ. 42284/13.10.2017 (ΦΕΚ 260 Α.Α.Π/8.11.2017) «Έγκριση αναθεώρησης του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου της Περιφέρειας Κρήτης και έγκριση της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων αυτού»
- Η Υ.Α με αριθ. Α. Π.: ΥΠΕΝ/ΔΧΩΡΣ/69722/1108 (ΦΕΚ 269 Α.Α.Π/8.11.2017) «Έγκριση Αναθεώρησης του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου της Περιφέρειας Θεσσαλίας και Περιβαλλοντική Έγκριση αυτού»
- Η ΥΑ με αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΧΩΡΣ/68605/1092 (ΦΕΚ 248 Α.Α.Π/25.10.2018) «Έγκριση αναθεώρησης του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης και Περιβαλλοντική Έγκριση αυτού»
- Η Υ.Α με αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΧΩΡΣ/78523/1208 (ΦΕΚ 286 Α.Α.Π/28.11.2018) «Έγκριση Αναθεώρησης του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου της Περιφέρειας Ηπείρου και Περιβαλλοντική Έγκριση αυτού»
- Η Υ.Α με αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΧΩΡΣ/76104/1176 (ΦΕΚ 299 Α.Α.Π/214.12.2018) «Έγκριση Αναθεώρησης του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας και Περιβαλλοντική Έγκριση αυτού»
- Η Υ.Α με αριθ. ΥΠΕΝ/ΔΧΩΡΣ/4659/57 (ΦΕΚ 16 Α.Α.Π/05.02.2019) «Έγκριση αναθεώρησης του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων και Περιβαλλοντική Έγκριση αυτού»
- Η Υ.Α με αριθμ. ΥΠΕΝ/Δ ΧΩΡΣ/28990/358 (ΦΕΚ 181 Δ/16.04.2019) « Έγκριση αναθεώρησης του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου και Περιβαλλοντική Έγκριση αυτού»